

มาตรการทางกฎหมายในการคุ้มครองผู้บริโภค: ศึกษากรณี
ผลิตภัณฑ์แว่นกันแดด

ช่อทิพย์ สุนทรวิภาต

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
นิติศาสตรมหาบัณฑิต
คณะนิติศาสตร์
สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์

2557

มาตรการทางกฎหมายในการคุ้มครองผู้บริโภค: ศึกษากรณี
ผลิตภัณฑ์แว่นกันแดด
ข้อพิพาท สุนทรวิภาต
คณะนิติศาสตร์

รองศาสตราจารย์.....อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก
(ปิยะนุช โปตะวณิช)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ ได้พิจารณาแล้วเห็นสมควรอนุมัติให้เป็นส่วนหนึ่งของ
การศึกษาตามหลักสูตรนิติศาสตรมหาบัณฑิต

รองศาสตราจารย์.....ประธานกรรมการ
(ดร.ภูมิ โชคเหมา)

รองศาสตราจารย์.....กรรมการ
(ปิยะนุช โปตะวณิช)

ศาสตราจารย์.....กรรมการ
(ดร.สุนทร มณีสวัสดิ์)

ศาสตราจารย์.....คณบดี
(ดร.บรรเจิด สิงคะเนติ)

กันยายน 2557

บทคัดย่อ

ชื่อวิทยานิพนธ์	มาตรการทางกฎหมายในการคุ้มครองผู้บริโภค: ศึกษากรณี ผลิตภัณฑ์แว่นกันแดด
ชื่อผู้เขียน	นางสาวช่อทิพย์ สุนทรวิภาต
ชื่อปริญญา	นิติศาสตรมหาบัณฑิต
ปีการศึกษา	2557

วิทยานิพนธ์นี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาถึงแนวคิดทฤษฎีการคุ้มครองผู้บริโภคและความรับผิดชอบในสินค้าที่ไม่ปลอดภัยของผลิตภัณฑ์แว่นกันแดด นอกจากนี้ ยังศึกษาถึงกฎหมายของประเทศไทยโดยเปรียบเทียบกฎหมายต่างประเทศ เพื่อวิเคราะห์หาแนวทางแก้ไขและมาตรการทางกฎหมายที่ใช้ในการปรับปรุงกฎหมายในเรื่องเกี่ยวกับผลิตภัณฑ์แว่นกันแดดให้มีความเหมาะสมและมีประสิทธิภาพอย่างเป็นรูปธรรมเพื่อคุ้มครองผู้บริโภคให้ได้รับความปลอดภัย

จากการศึกษาพบว่า ประเทศไทยมีกฎหมายที่บังคับใช้กับการลงโทษผู้ผลิตแว่นกันแดดที่ไม่ได้มาตรฐานอยู่หลายฉบับ มีทั้งกฎหมายสารบัญญัติและกฎหมายวิธีสบัญญัติที่รับรองคุ้มครองสิทธิของผู้บริโภค โดยกฎหมายสารบัญญัติ ได้แก่ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 พระราชบัญญัติคุ้มครองผู้บริโภค พ.ศ. 2522 พระราชบัญญัติความรับผิดชอบต่อความเสียหายที่เกิดขึ้นจากสินค้าที่ไม่ปลอดภัย พ.ศ. 2551 ซึ่งเป็นกฎหมายเกี่ยวกับการคุ้มครองสิทธิของผู้บริโภคที่ทำให้ผู้บริโภคทั่วไปได้รับการคุ้มครองเกี่ยวกับความปลอดภัยในการบริโภคสินค้าที่ผู้ประกอบการธุรกิจได้นำเข้าหรือนำออกวางจำหน่ายเป็นการทั่วไป และเป็นมาตรการโดยอ้อมที่ส่งผลให้ผู้ประกอบการต้องมีความมาตรฐานในการผลิตและนำเข้าสินค้าที่ไม่ปลอดภัยเพื่อมาจำหน่ายแก่ผู้บริโภค และเป็นอีกมาตรการหนึ่งที่สามารถช่วยคุ้มครองสิทธิของผู้บริโภคในการฟ้องร้องให้ผู้ประกอบการต้องรับผิดชอบในสินค้าที่ไม่ปลอดภัยซึ่งตนได้จำหน่ายให้แก่ผู้บริโภคเพื่อให้ความคุ้มครองสิทธิแก่ผู้บริโภคที่ได้รับความเสียหายในอันที่จะได้รับการเยียวยาความเสียหายได้อย่างเหมาะสมและเป็นธรรม ประมวลกฎหมายอาญา ในประเด็นเรื่องของความผิดเกี่ยวกับการค้าตามมาตรา 271 และประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ในประเด็นการซื้อขาย ละเมิด และพระราชบัญญัติมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม พ.ศ. 2511 เป็นต้น

อย่างไรก็ตามแม้ประเทศไทยจะมีการป้องกันหรือให้ความคุ้มครองผู้บริโภค แต่ยังมีปัญหาอีกหลายประการที่ไม่สามารถคุ้มครองผู้บริโภคได้อย่างแท้จริงในการเลือกซื้อเลือกใช้แว่นกันแดดที่จำหน่ายกันในท้องตลาด กล่าวคือ กฎหมายต่าง ๆ ยังมีข้อบกพร่องและไม่สามารถอำนวยความสะดวกได้อย่างแท้จริงให้แก่ผู้บริโภค รวมถึงมาตรการทางกฎหมายต่าง ๆ ที่คุ้มครองผู้บริโภคและความรับผิดชอบของผู้ประกอบการต่อผู้บริโภคยังไม่มีประเด็นที่แน่ชัดถึงความรับผิด อีกทั้งยังมีข้อบกพร่องถึงการคุ้มครองสิทธิของผู้บริโภคในกรณีต่าง ๆ ที่เป็นประเด็นปัญหาหลายประการ ได้แก่

ปัญหาเรื่องการลงโทษตามประมวลกฎหมายอาญามาตรา 271 ปัญหาในเรื่องการคุ้มครองผู้บริโภค ปัญหาในการคุ้มครองผู้บริโภคตามบทบัญญัติประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ว่าด้วยละเมิดและการซื้อขาย ปัญหาการคุ้มครองผู้บริโภคตามพระราชบัญญัติมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม พ.ศ. 2511 ปัญหาการคุ้มครองผู้บริโภคด้านโฆษณา ปัญหาการการคุ้มครองผู้บริโภคด้านฉลาก ปัญหาการคุ้มครองผู้บริโภคเกี่ยวกับความรับผิดชอบต่อสินค้าที่ไม่ปลอดภัย ดังนั้น วิทยานิพนธ์เล่มนี้จึงมุ่งเน้นหาทางแก้ไขและมาตรการทางกฎหมายที่ใช้เพื่อคุ้มครองผู้บริโภคได้อย่างเป็นรูปธรรมและมีประสิทธิภาพในการบังคับใช้เพื่อคุ้มครองประโยชน์ของผู้บริโภคต่อไป

จากปัญหาดังกล่าวผู้เขียนมีข้อเสนอแนะในการแก้ไขปัญหา ดังต่อไปนี้

1. ผู้เขียนเห็นสมควรให้มีประกาศของคณะกรรมการว่าด้วยฉลากในเรื่องให้แวนกันแดดเป็นสินค้าที่ควบคุมฉลาก อาศัยอำนาจตามความในมาตรา 30 และมาตรา 31 แห่งพระราชบัญญัติคุ้มครองผู้บริโภค พ.ศ. 2522 ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติคุ้มครองผู้บริโภค (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2541 อันเป็นกฎหมายที่มีบทบัญญัติบางประการเกี่ยวกับการจำกัดสิทธิและเสรีภาพของบุคคล ซึ่งมาตรา 29 ประกอบกับมาตรา 41 มาตรา 43 และมาตรา 45 ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย บัญญัติให้กระทำได้โดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมาย

2. เนื่องจากประเทศไทยไม่มีประกาศของกระทรวงอุตสาหกรรม หรือพระราชบัญญัติอื่นใดที่กำหนดให้แวนกันแดดต้องมีฉลากและปฏิบัติตามกฎหมายนั้น ทั้งนี้ ในเรื่องของฉลากหน่วยงานต่าง ๆ ของต่างประเทศและมาตรฐานต่าง ๆ ที่ต่างประเทศได้กำหนดถึงมาตรฐานของแวนกันแดด ได้แก่ มาตรฐานสินค้า CE ของสหภาพยุโรป American National Standards Institute (ANSI) ของประเทศสหรัฐอเมริกา และ Australian Competition and Consumer Commission (ACCC) ของประเทศออสเตรเลีย ได้กำหนดข้อมูลและข้อกำหนดในการติดฉลากของแวนกันแดด ผู้เขียนเห็นว่าประเทศไทยควรจะนำมาเป็นแบบอย่างในการกำหนดมาตรฐานการติดฉลากของแวนกันแดด

3. ผู้เขียนเสนอว่าให้ประเทศไทยมีการปิดฉลากโดยองค์กรของเอกชน นำมาปรับใช้กับประเทศไทย หากว่าประเทศไทยมีองค์กรเอกชนที่ให้การรับรองความปลอดภัยของผลิตภัณฑ์ ในการกำหนดการติดฉลากของแวนกันแดดโดยองค์กรเอกชนนั้น จะทำให้ผู้บริโภคได้รับความคุ้มครองมากขึ้น

4. ผู้เขียนเห็นควรให้ผลิตภัณฑ์แวนกันแดดมีการกำหนดให้มีมาตรฐานบังคับในการกำหนดมาตรฐานอุตสาหกรรม โดยหน่วยงานที่ควบคุมตรวจสอบในการรับรองมาตรฐานของผลิตภัณฑ์ คือ สำนักงานมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม กระทรวงอุตสาหกรรม

5. ผู้เขียนขอเสนอว่าสมควรให้ศูนย์เฝ้าระวังและพิสูจน์สินค้าที่ไม่ปลอดภัยที่มีหน้าที่ทำการตรวจสอบ ทดสอบหรือพิสูจน์สินค้าต่าง ๆ และเฝ้าระวังอันตรายที่อาจเกิดขึ้นกับผู้บริโภคจากสินค้าต่าง ๆ และให้สำนักงานมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมทดสอบ เพื่อการกำหนดให้แวนกันแดดมีมาตรฐานการรับรองคุณภาพผลิตภัณฑ์ เนื่องจากในประเทศไทยยังไม่มีกำหนดถึงหลักเกณฑ์การทดสอบพิสูจน์มาตรฐานของผลิตภัณฑ์แวนกันแดด

6. ผู้เขียนเห็นว่าประเทศไทยควรใช้ระบบการดำเนินคดีแบบกลุ่ม (Class Action) กับความรับผิดในความเสียหายที่เกิดจากสินค้าที่ไม่ปลอดภัย

ABSTRACT

Title of Thesis	Legal Measures in Consumer Protection: A Case Study of Sunglasses Products
Author	Miss Chorthip Sunthornviphat
Degree	Master of Laws
Year	2014

Objectives of this Thesis is to study the theoretical idea of consumer protection and responsibility for unsafe sunglasses products and to study law(s) in Thailand by comparing with law(s) from other countries in order to analyze and find law protocol(s) and solution(s) that can be used to appropriately and effectively improve any sunglasses related law(s) for the safety of consumers.

A study indicates that there're many sunglasses related laws and punishments in Thailand which do not uphold to the standard for example the extent of consumer protection from the usage of sunglasses. According to the study, there are substantive laws and adjective laws that guarantee the right of consumers. Substantive laws; a 2522 B.E. consumer protection act and a 2551 B.E. responsibility toward damage from unsafe product which is the law about consumer protection for the consumers' safety from the usage of products that are imported and generally distributed. It has an indirect result toward the standardization of protocol for manufacturing or importing unsafe products that shall be distributed and it's another protocol that can protect consumers' right to file any lawsuit toward entrepreneurs to take responsibility in unsafe products that they distributed in order to protect the right of consumers to receive proper and just compensation according to a criminal code on the topic of offences relating to trade section 271 and A civil and commercial code on the topic of trade infringement and 2511 B.E. standard of industrial product act

However, whether there is a consumer protection in Thailand or not, there still are many problems, in which consumers cannot truly be protected. It can be said that, there are gaps in the law which lead to inability to truly provide justice for consumers including lack of clarity of law protocols that protect consumers and create responsibility of entrepreneurs toward consumers along with flaws to protect the right of consumers in various cases of issues. Examples are problem of punishment definition according to section 271 of a criminal code, problem of

consumer protection, problem of protecting consumers according to a civil and commercial code on the topic of trading and infringement, problem of protecting consumers according to a 2511 B.E. standard of industrial product act on the topic of advertisement, problem of protecting consumer on the topic of labeling, problem of protecting consumer on the topic of responsibility toward unsafe products. Therefore, the focus of this dissertation is to find solution and law protocol that can be objectively and effectively forced for consumer protection.

From these aforementioned problems, the author would like to propose these following solutions

1. The author sees as appropriate that there should be an announcement from a committee of label of sunglasses on the topic that sunglasses should be products with control of labels according to section 30 and 31 of a 2522 B.E. consumer protection act with a modification of a 2nd November 2541 B.E. consumer protection act (second issue), which is the law with some acts that relate to an individual's right and liberty restriction allowed by Section 29 along with section 41, 43 and 45 of a constitution of Thailand.

2. In Thailand, there is no announcement from Ministry of Industry or any act that require sunglasses to be labeled. However, there are labels from various foreign organizations and standards of sunglasses that have been set-up by these organizations, for example CE product standard in European Union, American National Standards Institute (ANSI) in United State and Australian Competition and Consumer Commission (ACCC) in Australia that require information and regulations of sunglasses labeling. The author sees as appropriate that these set-ups for the standard of sunglasses labeling should be used as examples for standardization in Thailand

3. The author suggests the usage of labels that are issued by a private organization. By putting labels from the private organization, which provide product safety guarantee, on sunglasses consumers gain more protection

4. The author sees as appropriate that an industrial standard of sunglasses should be enforced and issued by Thai Industrial Standards Institute, Ministry of Industry.

5. The author would like to suggest that Unsafe Product Verification and Alert Center tests or inspects products and monitors harms from these products to consumers. Tests and standards should be set-up by Thai Industrial Standards Institute in order to determine quality of sunglasses because, currently, there is no criterion of quality and standard verification in Thailand.

6. The author accounts that Class Action should be applied with penalty relating to damage from unsafe products

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์เรื่อง มาตรการทางกฎหมายในการคุ้มครองผู้บริโภค ศึกษากรณีผลิตภัณฑ์แวนกันแดด สำเร็จลุล่วงได้เนื่องมาจากความเมตตาของอาจารย์ที่ปรึกษา รองศาสตราจารย์ปิยะนุช โปตะวณิช ผู้เขียนขอขอบพระคุณเป็นอย่างยิ่งที่ได้กรุณารับเป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์เล่มนี้ อีกทั้งสละเวลาให้คำปรึกษา ให้ข้อเสนอแนะ และกรุณาให้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์แก่ผู้เขียน ตลอดจนให้กำลังใจ และสร้างแรงกระตุ้นแก่ผู้เขียนในการทำวิทยานิพนธ์เล่มนี้ตลอดมา และขอขอบพระคุณรองศาสตราจารย์ ดร.ภูมิ โชคเหมา ประธานกรรมการ และศาสตราจารย์ ดร.สุนทร มณีสวัสดิ์ กรรมการ ที่ทำการตรวจพิจารณาวิทยานิพนธ์และข้อเสนอแนะเพิ่มเติม และให้คำแนะนำที่มีประโยชน์ในการปรับปรุงแก้ไขวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ให้ถูกต้องและสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

ขอขอบพระคุณคณาจารย์ทุกท่านแห่งสถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ที่ได้ถ่ายทอดความรู้ และประสิทธิ์ประสาทวิชาความรู้อันเป็นประโยชน์อย่างยิ่งให้แก่ผู้เขียน และขอขอบพระคุณเจ้าหน้าที่ของคณะนิติศาสตร์ทุกท่านที่ได้ให้ความช่วยเหลือในเรื่องต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องในการศึกษาในครั้งนี้เป็นอย่างดี ขอขอบคุณคุณคุณธเนศ พันธุ์เครือบุตรสำหรับคำแนะนำเรื่องรูปแบบของวิทยานิพนธ์ ขอขอบคุณคุณธนพัฒน์ สอนชื่อ และคุณปารินทร์ พรหมชนก สำหรับความช่วยเหลือด้านภาษาต่างประเทศ ขอขอบคุณพี่ ๆ เพื่อน ๆ นักศึกษาของคณะนิติศาสตร์ สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์สำหรับกำลังใจและความช่วยเหลือที่มีให้มาโดยตลอด ท้ายที่สุดนี้ผู้เขียนขอขอบพระคุณบิดา มารดา รวมถึงญาติ ๆ ของผู้เขียน ที่เป็นผู้ที่ช่วยส่งเสริม สนับสนุน และเป็นกำลังใจ ตลอดจนเป็นแรงใจที่สำคัญยิ่งของผู้เขียนตลอดมา จนทำให้การศึกษารั้งนี้ประสบผลสำเร็จได้ตามที่ตั้งใจ ผู้เขียนขอมอบความสำเร็จจากการทำวิทยานิพนธ์ฉบับนี้แด่บุคคลที่มีพระคุณที่ได้กล่าวมาข้างต้น

ช่อทิพย์ สุนทรวิภาต

กันยายน 2557

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อ	(3)
ABSTRACT	(5)
กิตติกรรมประกาศ	(7)
สารบัญ	(8)
สารบัญตาราง	(10)
สารบัญภาพ	(11)
บทที่ 1 บทนำ	1
1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
1.2 วัตถุประสงค์ของการศึกษา	2
1.3 ขอบเขตของการศึกษา	3
1.4 สมมติฐานในการศึกษา	3
1.5 วิธีที่ใช้ในการศึกษา	4
1.6 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการศึกษา	4
บทที่ 2 ประวัติความเป็นมา แนวคิด และทฤษฎีของกฎหมายคุ้มครองผู้บริโภค	5
2.1 ประวัติความเป็นมา แนวคิด และทฤษฎีของกฎหมายคุ้มครองผู้บริโภค	5
2.2 ประวัติความเป็นมา แนวคิด และทฤษฎีของกฎหมายว่าด้วยความรับผิดชอบ ความเสียหายที่เกิดขึ้นจากสินค้าที่ไม่ปลอดภัย	10
บทที่ 3 มาตรการทางกฎหมายในการคุ้มครองผู้บริโภคของต่างประเทศ	17
3.1 กฎหมายคุ้มครองผู้บริโภค	17
3.2 กฎหมายเกี่ยวกับสินค้าที่ไม่ปลอดภัย	26
3.3 องค์การที่เกี่ยวข้องกับมาตรฐานแวนกันแดด	40
บทที่ 4 มาตรการทางกฎหมายในการคุ้มครองผู้บริโภคตามกฎหมายไทย	63
4.1 การคุ้มครองผู้บริโภคตามพระราชบัญญัติคุ้มครองผู้บริโภค พ.ศ. 2522	63
4.2 การคุ้มครองผู้บริโภคตามพระราชบัญญัติว่าด้วยความรับผิด ต่อความเสียหายที่เกิดขึ้นจากสินค้าที่ไม่ปลอดภัย พ.ศ. 2551	89

4.3 การคุ้มครองผู้บริโภคตามพระราชบัญญัติมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม พ.ศ. 2511	105
บทที่ 5 บทวิเคราะห์กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการคุ้มครองผู้บริโภคในผลิตภัณฑ์แวนกันแดด	107
5.1 การคุ้มครองผู้บริโภคด้านโฆษณา	107
5.2 การคุ้มครองผู้บริโภคด้านฉลาก	110
5.3 การรับรองมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมของผลิตภัณฑ์แวนกันแดด	120
5.4 การทดสอบมาตรฐานแวนกันแดด	128
5.5 การบังคับใช้กฎหมายเรื่องความรับผิดชอบของผู้ประกอบการ	131
บทที่ 6 บทสรุปและข้อเสนอแนะ	139
6.1 บทสรุป	139
6.2 ข้อเสนอแนะ	147
บรรณานุกรม	152
ภาคผนวก	156
ภาคผนวก ก The Consumer Protection Fundamental Law (Law No. 78, enacted May 30, 1968)	157
ภาคผนวก ข The Product Liability Act (Act No.85,1994)	164
ประวัติผู้เขียน	168

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
3.1	มาตรฐานแวนกันแดด 3 มาตรฐานหลักที่เกี่ยวข้องกับแวนกันแดด
3.2	หมวดหมู่เลนส์และรายละเอียดตามตารางด้านล่าง
5.1	หมวดหมู่เลนส์และรายละเอียดตามตารางด้านล่าง

สารบัญภาพ

ภาพที่	หน้า
3.1 ข้อกำหนดการติดฉลาก	44
5.1 ตัวอย่างข้อกำหนดการติดฉลาก	115

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

แว่นกันแดดเป็นอุปกรณ์ป้องกันดวงตาจากแสงแดด เนื่องจากประเทศไทยถือเป็นประเทศที่มีแดดจัดและแสงจ้าเป็นอย่างมาก ทำให้ในปัจจุบันนี้แว่นกันแดดกลายเป็นของคู่กายของใครหลาย ๆ คน สำหรับแว่นตากันแดดแฟชั่นนั้นเป็นที่นิยมกับทุกเพศทุกวัยและสามารถสวมใส่ได้ในทุกฤดูกาล อีกทั้งยังมากประโยชน์ในการใช้งานทั้งกันแดด กันลม และเป็นเครื่องประดับในการแต่งกายตามแฟชั่นได้ดี ที่สำคัญคือมีราคาถูก เพราะเหตุผลเหล่านี้ทำให้แว่นตากันแดดแฟชั่นกลายเป็นของจำเป็นต่อชีวิตประจำวัน ฉะนั้น ต้องมีการเลือกใช้แว่นกันแดดให้เหมาะกับสภาพแสงแดด เพื่อประสิทธิภาพสูงสุดในการป้องกันดวงตา

แว่นกันแดดที่ใช้สวมใส่ในปัจจุบันมีคุณภาพอย่างหลากหลาย มีทั้งแว่นกันแดดที่มีคุณภาพและไม่มีคุณภาพ ซึ่งแว่นกันแดดเหล่านี้ไม่ได้ขึ้นอยู่กับราคาของแว่นกันแดด เพราะในบางครั้งแว่นกันแดดที่ราคาถูกอาจจะมีประสิทธิภาพในการป้องกันแสงแดด มลพิษ และอุบัติเหตุกับดวงตาได้ดีเพียงพอก็เป็นได้ถ้าทำจากวัสดุที่มีคุณภาพ แต่ในบางกรณีแว่นตากันแดดแฟชั่นที่นิยมกันอย่างแพร่หลายในปัจจุบัน รูปแบบการผลิตสินค้าพัฒนาไปตามกระแสนิยม ไม่ว่าจะเป็นรูปทรง สี สัน กรอบ แว่น และสิ่งที่ดึงดูดไม่แพ้กันก็คือราคาของสินค้า แต่ด้วยสินค้าที่ผลิตตามกระแสและมีราคาถูก ก็อาจทำให้คุณภาพนั้นไม่ได้มาตรฐานและเป็นภัยต่อสุขภาพสายตาในระยะยาว ถึงแม้ว่าแว่นกันแดดแฟชั่นราคาถูกอาจดูสวยงามและช่วยเสริมสร้างบุคลิกภาพ แต่ก็อันตรายต่อดวงตาเราได้ เนื่องจากแว่นกันแดดแฟชั่นราคาถูกใช้เลนส์พลาสติกธรรมดาไม่สามารถป้องกันรังสีอัลตราไวโอเล็ตได้

ดวงตาเป็นอวัยวะที่บอบบางมากและมีความสำคัญมากเพราะส่งผลกระทบต่อการดำเนินชีวิต หากสายตาพร่ามัว มองเห็นไม่ชัดก็จะส่งผลกระทบต่อการดำเนินชีวิต ปัจจุบันพบว่ามีปัจจัยเสี่ยงหลายอย่างที่เร่งให้สายตาเสื่อมเร็วขึ้น ได้แก่ การใช้คอมพิวเตอร์ไม่ถูกวิธี การสัมผัสแสงแดดจากดวงอาทิตย์เป็นเวลานาน ๆ โดยไม่ใช้อุปกรณ์ป้องกัน ทำให้ดวงตาได้รับแสงแดดซึ่งเป็นรังสีอัลตราไวโอเล็ตที่ทำลายดวงตาได้ หรืออุบัติเหตุที่เกิดขึ้นกับดวงตาเพราะใช้อุปกรณ์ป้องกันที่ไม่ได้มาตรฐาน ทำให้ดวงตาซึ่งเป็นอวัยวะที่สำคัญของร่างกายมนุษย์เกิดอันตราย เพราะฉะนั้น การเลือกแว่นกันแดดที่ดีมีคุณภาพจึงเป็นเรื่องที่จำเป็นมาก เนื่องจากแสงอัลตราไวโอเล็ตเป็นแสงที่อันตรายต่อดวงตามาก ถ้าเราไม่ป้องกันและได้รับแสงอัลตราไวโอเล็ตเป็นเวลานานหรือจำนวนมากก็จะมีผลทำให้เป็นโรคต้อลม และต้อเนื้อที่ดวงตาได้

ในการเลือกใช้แว่นกันแดด เริ่มจากต้องเลือกแว่นกันแดดที่มีเครื่องหมายบ่งบอกถึงการป้องกันรังสีอัลตราไวโอเล็ต (UV) เป็นอันดับแรก เพราะสิ่งสำคัญของแว่นกันแดดก็คือความสามารถในการป้องกันรังสีอัลตราไวโอเล็ต เนื่องจากรังสีอัลตราไวโอเล็ตสามารถทำลายเนื้อเยื่อของดวงตาเราได้

เป็นสาเหตุที่ทำให้เกิดโรคทางสายตา เช่น ต้อหิน ต้อกระจก เป็นต้น และถ้าแว่นกันแดดไม่สามารถป้องกันรังสีอัลตราไวโอเล็ตได้ก็เป็นแว่นกันแดดที่ใส่เพื่อความสวยงามเท่านั้น ไม่มีประโยชน์ในการป้องกันดวงตา ส่วนเลนส์ที่ทำจากวัสดุต่าง ๆ เช่น แก้วหรือวัสดุต่าง ๆ ก็มีผลกับผู้ใช้เช่นกัน เพราะเวลาสวมใส่ทำให้เห็นแสงสะท้อนได้ เช่น แสงสะท้อนบนถนน เป็นต้น แสงสะท้อนล้วนเป็นหนึ่งสาเหตุที่ทำให้เกิดอุบัติเหตุได้ และสีของเลนส์แว่นก็เป็นสิ่งสำคัญเช่นกัน ควรเลือกสีน้ำตาล สีชา หรือสีที่ออกเทาหรือดำ เพราะจะทำให้การผิดเพี้ยนของสีเกิดขึ้นน้อยที่สุด ส่วนสีที่ไม่แนะนำคือสีเขียวและสีน้ำเงิน เพราะทำให้มองเห็นสีต่าง ๆ ผิดเพี้ยน ซึ่งอาจจะเป็นอันตรายและทำให้เกิดอุบัติเหตุได้

กรณีดังกล่าว มีปัญหาว่าปัจจุบันประเทศไทยให้การป้องกันหรือให้ความคุ้มครองผู้บริโภคจากการใช้แว่นตาที่ไม่ได้มาตรฐานมากนักน้อยเพียงใด จากการศึกษาพบว่าในประเทศไทยนั้น มีทั้งกฎหมายสารบัญญัติและกฎหมายวิธีสบัญญัติที่รับรองคุ้มครองสิทธิของผู้บริโภค โดยกฎหมายสารบัญญัติได้แก่ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 พระราชบัญญัติคุ้มครองผู้บริโภค พ.ศ. 2522 พระราชบัญญัติความรับผิดต่อความเสียหายที่เกิดขึ้นจากสินค้าที่ไม่ปลอดภัย พ.ศ. 2551 ซึ่งเป็นกฎหมายเกี่ยวกับการคุ้มครองสิทธิของผู้บริโภคที่ทำให้ผู้บริโภคทั่วไปได้รับการคุ้มครองเกี่ยวกับความปลอดภัยในการบริโภคสินค้าที่ผู้ประกอบการธุรกิจได้นำเข้าหรือนำออกวางจำหน่ายเป็นการทั่วไป และเป็นมาตรการโดยอ้อมที่ส่งผลให้ผู้ประกอบการต้องมีมาตรฐานในการผลิตและนำเข้าสินค้าที่ไม่ปลอดภัยเพื่อมาจำหน่ายแก่ผู้บริโภค และเป็นอีกมาตรการหนึ่งที่สามารถช่วยคุ้มครองสิทธิของผู้บริโภคในการฟ้องร้องให้ผู้ประกอบการต้องรับผิดชอบในสินค้าที่ไม่ปลอดภัยซึ่งตนได้จำหน่ายให้แก่ผู้บริโภคเพื่อให้ความคุ้มครองสิทธิแก่ผู้บริโภคที่ได้รับความเสียหายในอันที่จะได้รับการเยียวยาความเสียหายได้อย่างเหมาะสมและเป็นธรรม ประมวลกฎหมายอาญา ในประเด็นเรื่องของความผิดเกี่ยวกับการค้าตามมาตรา 271 และประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ในประเด็นการซื้อขายละเมิด และพระราชบัญญัติมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม พ.ศ. 2511 เป็นต้น

อย่างไรก็ตามแม้ประเทศไทยจะมีการป้องกันหรือให้ความคุ้มครองผู้บริโภค แต่ยังมีปัญหาอีกหลายประการที่ไม่สามารถคุ้มครองผู้บริโภคได้อย่างแท้จริงในการเลือกซื้อเลือกใช้อุปกรณ์แว่นกันแดดที่จำหน่ายกันในท้องตลาด กล่าวคือ กฎหมายต่าง ๆ ยังมีข้อบกพร่องและไม่สามารถอำนวยความสะดวกได้อย่างแท้จริงกับผู้บริโภค รวมถึงมาตรการทางกฎหมายต่าง ๆ ที่คุ้มครองผู้บริโภคและสร้างความรับผิดชอบของผู้ประกอบการต่อผู้บริโภคยังไม่มีประเด็นที่แน่ชัดถึงความรับผิด อีกทั้งยังมีข้อบกพร่องถึงการคุ้มครองสิทธิของผู้บริโภคในกรณีต่างๆ ที่เป็นประเด็นปัญหา

ดังนั้น วิทยานิพนธ์เล่มนี้จึงมุ่งเน้นหาทางแก้ไขและมาตรการทางกฎหมายที่ใช้เพื่อคุ้มครองผู้บริโภคได้อย่างเป็นรูปธรรมและมีประสิทธิภาพในการบังคับใช้เพื่อคุ้มครองประโยชน์ของผู้บริโภคต่อไป

1.2 วัตถุประสงค์ของการศึกษา

1. เพื่อศึกษาถึงประวัติความเป็นมา แนวคิด และทฤษฎีของกฎหมายคุ้มครองผู้บริโภคและกฎหมายว่าด้วยความรับผิดต่อความเสียหายที่เกิดขึ้นจากสินค้าที่ไม่ปลอดภัย

2. เพื่อศึกษาถึงมาตรการทางกฎหมายในการคุ้มครองผู้บริโภคและความรับผิดชอบต่อความเสียหายที่เกิดขึ้นจากสินค้าที่ไม่ปลอดภัยของต่างประเทศ
3. เพื่อศึกษาถึงมาตรการทางกฎหมายในการคุ้มครองผู้บริโภคและความรับผิดชอบต่อความเสียหายที่เกิดขึ้นจากสินค้าที่ไม่ปลอดภัยตามกฎหมายไทย
4. เพื่อศึกษาถึงมาตรฐานขององค์กรของต่างประเทศที่กำหนดมาตรฐานแวนกันแดด
5. เพื่อศึกษาวิเคราะห์ เปรียบเทียบ และเสนอแนะถึงแนวทางการแก้ไข การพัฒนาปรับปรุงกฎหมาย และหลักเกณฑ์ของมาตรการทางกฎหมายในการควบคุมแวนกันแดด

1.3 ขอบเขตของการศึกษา

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ มีขอบเขตในการวิจัยในเรื่องมาตรการทางกฎหมายในการคุ้มครองผู้บริโภคจากผลิตภัณฑ์ในแวนกันแดด โดยวิเคราะห์กฎหมายตามพระราชบัญญัติคุ้มครองผู้บริโภค พ.ศ. 2522 พระราชบัญญัติความรับผิดชอบต่อความเสียหายที่เกิดขึ้นจากสินค้าที่ไม่ปลอดภัย พ.ศ. 2551 พระราชบัญญัติมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม พ.ศ. 2511 ประมวลกฎหมายอาญา ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ รวมถึงมาตรการและกฎหมายต่างประเทศบางฉบับที่อาจมีส่วนเกี่ยวข้อง

1.4 สมมติฐานในการศึกษา

ดวงตาเป็นอวัยวะที่สำคัญมากอย่างหนึ่งของมนุษย์ การมองเห็นเป็นสิ่งสำคัญในการใช้ชีวิต ตั้งแต่เกิดจนตาย เพราะถ้ามนุษย์ไม่มีดวงตาหรือดวงตาบอดพร่องไปแล้วจะทำให้การดำรงชีวิตเป็นไปด้วยความยากลำบาก ดังนั้น จึงมีอุปกรณ์ที่ป้องกันดวงตาจากแสงแดด คือ แวนกันแดด และวัตถุประสงค์ของแวนกันแดดที่คนทั่วไปนำแวนกันแดดมาใช้ คือ ต้องป้องกันดวงตาจากรังสีต่าง ๆ ของแสงแดดที่จะมาทำลายดวงตา ในปัจจุบันผู้บริโภคมีความประสงค์ที่ซื้อแวนกันแดดมาเพื่อป้องกันดวงตาจากรังสีต่าง ๆ ของแสงแดด แต่ปรากฏว่าแวนกันแดดนั้นกลับไม่ค่อยได้มาตรฐาน ถ้าผู้บริโภคซื้อไปโดยเข้าใจผิดว่าแวนกันแดดมีคุณภาพ อาจเกิดผลต่อมาในระยะยาวทำให้ดวงตาเป็นโรคต่าง ๆ ขึ้น เพราะฉะนั้น เมื่อดวงตาเป็นอวัยวะสำคัญที่เป็นสาระสำคัญ แวนกันแดดก็ต้องเป็นอุปกรณ์ที่เป็นสาระสำคัญเพื่อป้องกันดวงตาด้วย ดังนั้น เห็นได้ว่าในปัจจุบันประเทศไทยมีประเด็นปัญหาหลายประการที่ส่งผลกระทบต่อคุ้มครองผู้บริโภค เช่น ในเรื่องของการคุ้มครองผู้บริโภคเรื่องโฆษณาและฉลาก การรับรองมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมของผลิตภัณฑ์แวนกันแดด การทดสอบมาตรฐานแวนกันแดด การบังคับใช้กฎหมายเรื่องความรับผิดชอบของผู้ประกอบการ วิทยานิพนธ์เล่มนี้จึงมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาวิเคราะห์กฎหมายและการบังคับใช้กฎหมายของประเทศไทยเกี่ยวกับผลิตภัณฑ์แวนกันแดด และศึกษาวิเคราะห์เปรียบเทียบกฎหมายของประเทศไทยกับกฎหมายของต่างประเทศในเรื่องเกี่ยวกับกฎหมายคุ้มครองผู้บริโภค กฎหมายความรับผิดในความเสียหายต่อสินค้าที่ไม่ปลอดภัยของต่างประเทศประเทศสหรัฐอเมริกา ประเทศญี่ปุ่น และมาตรฐานของแวนกันแดดของประเทศสหรัฐอเมริกา ประเทศออสเตรเลีย และสหภาพยุโรป

จึงเห็นควรให้มีการแก้ไขปรับปรุงกฎหมายที่เกี่ยวข้องให้ครอบคลุมเพื่อลดช่องว่างของกฎหมายที่เกี่ยวข้องในเรื่องของกฎหมายคุ้มครองผู้บริโภค กฎหมายความรับผิดในความเสียหายต่อสินค้าที่ไม่ปลอดภัย และมาตรฐานของแว่นกันแดด เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพของกฎหมายและเพื่อความปลอดภัยจากการใช้สินค้าของผู้บริโภค และหากเกิดความเสียหายต่อผู้บริโภค ผู้บริโภคจะได้รับความคุ้มครองและการเยียวยาที่ถูกต้องเหมาะสม ดังนั้น จึงเห็นสมควรให้มีการศึกษาและเสนอถึงมาตรการในการแก้ไขปัญหามีประสิทธิภาพ เพื่อคุ้มครองดวงตาให้เกิดความปลอดภัยเป็นประโยชน์กับผู้บริโภคโดยทั่วไป

1.5 วิธีที่ใช้ในการศึกษา

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้มีวิธีการศึกษาเป็นการศึกษาวิจัยทางเอกสารจากตัวบทกฎหมาย ประกาศ ระเบียบ ข้อบังคับ คำพิพากษา ตำรา บทความ วารสาร วิทยานิพนธ์ เอกสารทางวิชาการ และข้อมูลจากอินเทอร์เน็ตต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง

1.6 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการศึกษา

1. ทำให้ทราบถึงประวัติความเป็นมา แนวคิด และทฤษฎีของกฎหมายคุ้มครองผู้บริโภคและกฎหมายว่าด้วยความรับผิดต่อความเสียหายที่เกิดขึ้นจากสินค้าที่ไม่ปลอดภัย
2. ทำให้ทราบถึงมาตรการทางกฎหมายในการคุ้มครองผู้บริโภคและความรับผิดต่อความเสียหายที่เกิดขึ้นจากสินค้าที่ไม่ปลอดภัยของต่างประเทศ
3. ทำให้ทราบถึงมาตรการทางกฎหมายในการคุ้มครองผู้บริโภคและความรับผิดต่อความเสียหายที่เกิดขึ้นจากสินค้าที่ไม่ปลอดภัยของประเทศไทย
4. ทำให้ทราบถึงมาตรฐานขององค์กรของต่างประเทศที่กำหนดมาตรฐานแว่นกันแดด
5. เพื่อนำข้อเสนอแนะที่ได้จากการการศึกษาวิจัยไปใช้เป็นแนวทางในการแก้ไข การพัฒนาปรับปรุงกฎหมาย และหลักเกณฑ์ของมาตรการทางกฎหมายในการควบคุมแว่นกันแดด
6. เพื่อศึกษาวิเคราะห์ เปรียบเทียบ และเสนอแนะถึงแนวทางการแก้ไข การพัฒนาปรับปรุงกฎหมาย และหลักเกณฑ์ของมาตรการทางกฎหมายในการควบคุมแว่นกันแดด

บทที่ 2

ประวัติความเป็นมา แนวคิด และทฤษฎีของกฎหมายคุ้มครองผู้บริโภค

กฎหมายคุ้มครองผู้บริโภคเป็นกฎหมายที่เกี่ยวกับการดำรงชีวิตของคนในสังคม โดยทั่วไปจะเกี่ยวข้องกับการบริโภคสินค้าและการใช้บริการ ดังนั้น การบริโภคหรือการใช้บริการต่าง ๆ จะต้องได้มาตรฐานและมีคุณภาพครบถ้วนตามที่ผู้ผลิตได้โฆษณาแนะนำไว้ ด้วยเหตุนี้ รัฐในฐานะผู้คุ้มครองดูแลประชาชน หากพบว่าประชาชนได้รับความเดือดร้อนจากการบริโภคสินค้าและบริการจะต้องรีบเข้าไปแก้ไขเยียวยาและชดเชยความเสียหายให้กับประชาชน จึงมีแนวคิดเกี่ยวกับสิทธิของผู้บริโภคซึ่งมีการพัฒนามาจากเรื่องสิทธิมนุษยชน (Human Rights) สิทธิของผู้บริโภคได้ปรากฏใน “ปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชนแห่งสหประชาชาติ” (Universal Declaration of Human Rights of the United Nations) ดังนั้นประเทศต่าง ๆ จึงตรากฎหมายคุ้มครองผู้บริโภคขึ้นมาเพื่อคุ้มครองผู้บริโภคให้ได้รับความเป็นธรรม

หลักกฎหมายว่าด้วยความรับผิดชอบในความเสียหายที่เกิดขึ้นจากสินค้าที่ไม่ปลอดภัยเป็นหลัก ความรับผิดชอบในผลิตภัณฑ์ เป็นกฎหมายที่มาปรับใช้เพื่อแก้ไขปัญหาให้กับผู้บริโภคที่ได้รับความเสียหาย ไม่ว่าจะเป็นความเสียหายในชีวิต ร่างกาย อนามัย หรือทรัพย์สินจากการที่ผู้ประกอบการหรือผู้ผลิตสินค้าที่ผลิตสินค้าที่เป็นอันตราย เนื่องจากกฎหมายมีเจตนารมณ์เพื่อคุ้มครองผู้ที่เสียเปรียบว่า ดังนั้น หลักกฎหมายเกี่ยวกับความรับผิดชอบโดยเคร่งครัดที่เกี่ยวกับสินค้าที่ไม่ปลอดภัยนั้นจึงมีความสำคัญเป็นอย่างมากในยุคปัจจุบัน เพราะเป็นหลักกฎหมายที่ช่วยคุ้มครองสิทธิและประโยชน์ของผู้บริโภคให้ได้รับความเป็นธรรมในการบริโภคสินค้าหรือบริการ ไม่ให้ผู้ประกอบการหรือผู้ผลิตเอาเปรียบจนตัวเองได้รับความเสียหายและไม่ได้รับความเยียวยาอย่างยุติธรรม

ในบทนี้ ผู้เขียนจึงกล่าวถึงแนวคิดประวัติความเป็นมา แนวคิด และทฤษฎีของกฎหมายคุ้มครองผู้บริโภค และประวัติความเป็นมา แนวคิด และทฤษฎีของกฎหมายว่าด้วยความรับผิดชอบต่อความเสียหายที่เกิดขึ้นจากสินค้าที่ไม่ปลอดภัย ดังต่อไปนี้

2.1 ประวัติความเป็นมา แนวคิด และทฤษฎีของกฎหมายคุ้มครองผู้บริโภค

ในสมัยก่อนเศรษฐกิจและการค้าไม่มีความซับซ้อนมากนัก ตั้งอยู่บนพื้นฐานมนุษย์ทุกคนมีอิสระในการเลือกบริโภคในสินค้าและบริการอย่างเท่าเทียมกัน รัฐจึงไม่ได้เข้ามาควบคุมหรือแทรกแซงเสรีภาพในเสรีภาพของประชาชนในการตกลงของเอกชนในการทำนิติกรรมต่าง ๆ แต่ต่อมาในยุคปัจจุบันสังคมล้นซับซ้อนมากขึ้นได้มีความเจริญขึ้นมาเป็นลำดับในสังคม ไม่ว่าจะเป็นทางสังคม อุตสาหกรรม วิทยาศาสตร์ และเทคโนโลยี ระบบเศรษฐกิจแบบทุนนิยมทำให้เกิดการขยายตัวของเศรษฐกิจ ผู้ประกอบการธุรกิจต่างแข่งขันกัน มีการนำความรู้ทางด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีมาใช้เพื่อผลิตสินค้าเพื่อตอบสนองความต้องการของผู้บริโภค การเจริญเติบโตของอุตสาหกรรมนั้นทำให้

มีการเร่งการผลิตในผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมต่าง ๆ อย่างรวดเร็ว จึงอาจจะเลยถึงคุณภาพและความปลอดภัยของวัตถุดิบที่นำมาใช้ผลิต ทำให้ผลิตภัณฑ์นั้นมีคุณภาพไม่ได้มาตรฐานเพียงพอต่อผู้บริโภค ทำให้ระดับมาตรฐานสินค้าหรือบริการนั้นแตกต่างกันมีทั้งสินค้าที่มีคุณภาพและไม่มีคุณภาพปะปนกันไป ทั้งต่างพยายามที่จะลดต้นทุนในการผลิตให้มากที่สุดเพื่อผลประโยชน์ประกอบกิจการที่ได้รับกำไรสุทธิมาก ทำให้ประเทศต่าง ๆ หันมาสนใจเรื่องในของการคุ้มครองผู้บริโภคมากขึ้น เพราะในสังคมปัจจุบันต้องยอมรับว่ารัฐนั้นมีบทบาทและความจำเป็นมากที่จะต้องเข้ามาควบคุมการประกอบธุรกิจในภาคอุตสาหกรรมและควบคุมและรักษาสีทธิของผู้บริโภค ถึงแม้ว่าสิทธิในการบริโภคจะเป็นเรื่องของเอกชนโดยทั่วไป แต่ในปัจจุบันได้เห็นถึงความจำเป็นที่รัฐต้องเข้าไปแทรกแซงเพราะว่าเอกชนนั้นเสียเปรียบอยู่หลายประการ เช่น ไม่มีอำนาจต่อรอง เห็นได้จากผู้ประกอบการและผู้บริโภคนั้นมีความเหลื่อมล้ำกันอยู่หลายประการในความเท่าเทียมกันของอำนาจต่อรอง ทำให้เกิดความไม่เป็นธรรมในสังคม ผู้บริโภคไม่สามารถต่อสู้กับผู้ประกอบการได้อย่างเป็นธรรมและมีประสิทธิภาพเพราะกำลังการต่อรองที่น้อยกว่า ภาวะในการเหลื่อมล้ำเช่นนี้เป็นเหตุผลที่รัฐควรเข้าไปควบคุมผู้ประกอบการและดูแลสิทธิต่าง ๆ ของผู้บริโภค

ในอดีตกาลนั้นก็มีการปรากฏของกฎหมายคุ้มครองผู้บริโภคเช่นกัน กฎหมายบางฉบับมีระยะเวลายาวนานนับพันปี เช่น กฎหมายชื่อว่า “The Old Testament” เป็นกฎหมายที่พบในพระคัมภีร์เก่าของศาสนาคริสต์ หรือกฎหมายชื่อว่า “The Code of Hammurabi” เป็นกฎหมายของพระเจ้าฮัมมูราบี หรือตัวบทและประมวลกฎหมายของประเทศอินเดีย กฎหมายเหล่านี้เป็นกฎหมายที่กำหนดถึงมาตรการควบคุมไม่ให้มีการปลอมแปลงอาหารและการโกงมาตราชั่ง ตวง วัด ส่วนในประเทศต่าง ๆ เช่น ประเทศสหรัฐอเมริกา การคุ้มครองผู้บริโภคปรากฏในรัฐธรรมนูญที่ให้อำนาจรัฐสภาพกำหนดมาตรฐานการชั่งตวงวัด ส่วนในสหรัฐก็มีการออกกฎหมายให้อนุญาตตรวจสอบสุรกายาสูบ ไม้กระดาน ดินปืน หนังสือพิมพ์ รวมทั้งอาหารในหลาย ๆ ประเภทด้วย ส่วนในทวีปยุโรปหลักในเรื่องกฎหมายคุ้มครองผู้บริโภคเริ่มมีขึ้นในคริสต์ศตวรรษที่ 15 และ 16 เช่น ในประเทศฝรั่งเศสกฎหมายได้กำหนดให้ผู้บริโภคสามารถขังไข่นำใส่ผู้ที่นำมาขายได้ หรือในประเทศออสเตรียมีกฎหมายบังคับให้ผู้ขายนมสดที่มีการเจือปน ปลอมแปลง ต้องดื่มนมสดของตนเองจนหมด เป็นต้น¹

แนวคิดเกี่ยวกับสิทธิของผู้บริโภคซึ่งมีการพัฒนามาจากเรื่องสิทธิมนุษยชน (Human Rights) สิทธิของผู้บริโภคได้ปรากฏใน “ปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชนแห่งสหประชาชาติ” (Universal Declaration of Human Rights of the United Nations) ในปี ค.ศ. 1948 มีการประกาศเจตนารมณ์ในการร่วมมือระหว่างประเทศที่มีความสำคัญในการวางกรอบเบื้องต้นเกี่ยวกับสิทธิมนุษยชน และเป็นเอกสารหลักด้านสิทธิมนุษยชนฉบับแรก ซึ่งที่ประชุมสมัชชาใหญ่แห่งสหประชาชาติ ให้การรับรองตามข้อมติที่ 217 A (III) เมื่อวันที่ 10 ธันวาคม ค.ศ. 1948 (พ.ศ. 2491) มาตรฐานสากลของสหประชาชาติที่กำหนดไว้ในปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชนมีการกำหนดถึงสิทธิในการได้รับความคุ้มครองผู้บริโภค ปฏิญญาสากลดังข้อที่กล่าวมามุ่งคุ้มครองสิทธิขั้นพื้นฐานของผู้บริโภค

¹ ฉัตรสมัน พงศ์วิญญู, การคุ้มครองผู้บริโภคด้านสุขภาพ: นโยบาย หลักกฎหมาย และการบังคับใช้ (กรุงเทพมหานคร: เจริญดีมั่นคงการพิมพ์, 2551), หน้า 2.

แนวความคิดในการคุ้มครองผู้บริโภคในต่างประเทศเกิดขึ้นอย่างชัดเจนครั้งแรกที่ประเทศสหรัฐอเมริกา ในปี ค.ศ. 1960 โดยรัฐประกาศให้การรับรองสิทธิของผู้บริโภคที่สำคัญ 4 ประการ คือ²

1. สิทธิที่จะได้รับข้อมูลเกี่ยวกับสินค้าหรือบริการอย่างเพียงพอก่อนที่จะซื้อ (Right to be informed)
2. สิทธิที่จะตัดสินใจซื้อสินค้าหรือบริการโดยอิสระ (Right to Choose)
3. สิทธิที่จะได้รับความปลอดภัยจากสินค้า (Right to Safety) และ
4. สิทธิที่จะเรียกร้องค่าทดแทนจากผู้ผลิตหรือผู้จำหน่ายสินค้าที่ชำรุดบกพร่องหรือไม่มีความปลอดภัย (Right to Compensation/redress)

ต่อมาในวันที่ 15 มีนาคม ค.ศ. 1962 ประธานาธิบดี จอห์น เอฟ. เคนเนดี ได้มีวิสัยทัศน์เกี่ยวกับเรื่องสิทธิในการคุ้มครองผู้บริโภค โดยได้กล่าวคำว่า “Consumers by Definition, Include us all,” มีความหมายว่า “ผู้บริโภคหมายความว่าเราทั้งหมด” ประเทศสหรัฐอเมริกาได้บัญญัติรับรองถึงสิทธิของผู้บริโภคเป็น 8 ประการและได้มีอิทธิพลส่งผลให้ประเทศต่าง ๆ ได้บัญญัติสิทธิของผู้บริโภคเพื่อรับรองและคุ้มครองให้ผู้บริโภคได้รับความคุ้มครองเพื่อความเป็นธรรมเองต่อผู้บริโภค เพื่อมิให้ผู้บริโภคถูกเอารัดเอาเปรียบ มิให้ผู้บริโภคเสียเปรียบจากการประกอบการของผู้ประกอบการ

สิทธิของผู้บริโภคมี 8 ประการ ดังนี้

1. สิทธิที่จะได้รับความจำเป็นขั้นพื้นฐาน ผู้บริโภคต้องมีการเข้าถึงสินค้าที่จำเป็นและบริการขั้นพื้นฐาน ในการส่งเสริมเรื่องอาหาร เสื้อผ้า ที่อยู่อาศัย การดูแลสุขภาพ การศึกษา สาธารณูปโภค น้ำ และการสุขาภิบาล
2. สิทธิที่จะได้รับความปลอดภัยจากการบริโภคสินค้าและบริการ ผู้บริโภคมีสิทธิที่จะได้รับความปลอดภัยจากผลิตภัณฑ์ เพื่อจะป้องกันผลิตภัณฑ์ กระบวนการผลิต และการบริการที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพหรือชีวิต เพื่อคุ้มครองผู้บริโภคในระยะยาวให้ได้รับความปลอดภัย
3. สิทธิในการได้รับข้อมูลข่าวสารต่าง ๆ ผู้บริโภคมีสิทธิที่จะรับทราบข้อมูลที่ถูกต้องเพื่อช่วยในการตัดสินใจเลือกบริโภคสินค้าและบริการ ผู้บริโภคมีสิทธิที่จะได้รับข้อเท็จจริงที่จำเป็นเพื่อเป็นข้อมูลในการตัดสินใจ
4. สิทธิในการเลือกบริโภคสินค้าและบริการ สามารถเลือกผลิตภัณฑ์และบริการที่มีการแข่งขันราคาและมีการรับรองคุณภาพที่น่าพอใจ
5. สิทธิในการรับรู้รับฟังข้อมูลของสินค้าและบริการเพื่อช่วยในการตัดสินใจเลือกใช้สินค้าและบริการดังกล่าว
6. สิทธิในการได้รับความเป็นธรรมจากการใช้สินค้าและบริการ สิทธิที่จะได้รับการเยียวยารวมทั้งการชดเชยจากสินค้าที่ไม่ได้คุณภาพหรือบริการที่ไม่ได้คุณภาพ

²ภัทรธนาณย์ ศรีถาวร, กฎหมายระหว่างประเทศว่าด้วย "การคุ้มครองผู้บริโภค", คำนวณที่ 28 เมษายน 2557 จาก <https://www.l3nr.org/posts/535502>

³Consumer International, **Consumer Rights**, Retrieved April 28, 2014 from <http://www.consumersinternational.org/who-we-are/consumer-rights#.UV6VhqUnF-w>

7. สิทธิที่ผู้บริโภคจะได้รับการพิทักษ์สิทธิของตนจากการบริโภคสินค้าและบริการ สิทธิในการศึกษาที่ผู้บริโภคจะได้รับความรู้และทักษะที่จำเป็นเพื่อให้ทราบและมั่นใจในเลือกสินค้าและบริการ อีกทั้งผู้บริโภคจะได้ตระหนักและทราบถึงสิทธิของผู้บริโภคขั้นพื้นฐานและความรับผิดชอบของผู้บริโภคเพื่อประโยชน์ของตนเองต่อไป

8. สิทธิที่ผู้บริโภคจะได้อาศัยอยู่ในสิ่งแวดล้อมที่ดีที่จะใช้ชีวิต และทำงานในสภาพแวดล้อมที่จะไม่ถูกคุกคามต่อความสภาพความเป็นอยู่ในปัจจุบันและในอนาคต

ส่วนในด้านขององค์การ United Nations Guidelines for Consumer Protection (UNGCP) มีการวางแนวทางในเรื่องสิทธิของผู้บริโภค 8 ประการ ดังต่อไปนี้⁴

1. ความปลอดภัยทางร่างกาย (Physical Safety)

รัฐควรมีนโยบายที่เหมาะสมเพื่อให้ผู้บริโภคมั่นใจว่าผู้ผลิตได้ผลิตสินค้าที่มีความปลอดภัยสำหรับการใช้งาน ผู้ที่มีหน้าที่รับผิดชอบในการนำสินค้าไปยังผู้บริโภคหรือองค์การที่จัดหาสินค้าและบริการให้กับธุรกิจอื่น หรือผู้ส่งออกหรือผู้นำเข้าควรตรวจสอบว่าสินค้าที่อยู่ในความดูแลนั้นปลอดภัยและไม่เป็นอันตรายต่อผู้บริโภค ผู้บริโภคควรได้รับคำแนะนำในการใช้สินค้าได้อย่างเหมาะสมและได้ทราบถึงความเสี่ยงที่เกี่ยวข้องกับใช้งานปกติ ถ้าเกิดสถานการณ์ที่อาจเกิดอันตรายจากสินค้าหรือผลิตภัณฑ์ ผู้ประกอบการควรแจ้งให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องและประชาชนทราบโดยไม่ชักช้า อีกทั้งรัฐควรที่จะใช้นโยบายที่เหมาะสมหากตรวจพบว่าผลิตภัณฑ์มีข้อบกพร่องหรือเป็นอันตรายต่อผู้บริโภค ผู้ผลิตหรือผู้จำหน่ายควรที่จะมีมาตรการเปลี่ยนหรือใช้สินค้าอื่นแทนให้แก่ผู้บริโภค หรือถ้าเป็นกรณีที่เปลี่ยนหรือใช้สินค้าอื่นแทนไม่ได้ก็ต้องให้ผู้บริโภคได้รับการชดเชยอย่างเพียงพอและเหมาะสม

2. การส่งเสริมและป้องกันผู้บริโภคจากการลงทุนทางเศรษฐกิจ (Promotion and Protection of Consumers' Economic Interests)

รัฐควรมีนโยบายที่จะช่วยให้ผู้บริโภคได้รับประโยชน์อันสูงสุดจากทรัพยากรทางเศรษฐกิจ นอกจากนี้ รัฐควรจะหาทางที่จะทำให้บรรลุเป้าหมายในการผลิต มีการดำเนินงานให้ได้มาตรฐานในการประกอบธุรกิจที่เป็นธรรม และรัฐควรป้องกันต่อการปฏิบัติซึ่งอาจมีผลกระทบต่อผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจของผู้บริโภคอย่างมีประสิทธิภาพ รัฐควรจะป้องกันไม่ให้เกิดการกระทำที่เกิดความเสียหายให้ผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจของผู้บริโภค รัฐบาลควรพัฒนาเสริมสร้างหรือรักษามาตรการที่เกี่ยวข้องกับการควบคุมที่เข้มงวดกับแนวทางในการดำเนินการธุรกิจซึ่งอาจจะเป็นอันตรายต่อผู้บริโภค รวมทั้งการบังคับใช้มาตรการดังกล่าวต้องมีความเข้มงวดเพื่อประโยชน์ของผู้บริโภค รัฐบาลควรมีนโยบายที่เกี่ยวกับความรับผิดชอบของผู้ผลิตมาใช้อย่างชัดเจนเพื่อให้แน่ใจว่าสินค้าที่ตอบสนองความต้องการของผู้บริโภคนั้นมีความเหมาะสม ทนทาน และมีความน่าเชื่อถือเหมาะสมกับวัตถุประสงค์ที่ผู้บริโภคต้องการนำมาบริโภค รัฐบาลควรส่งเสริมการแข่งขันที่เป็นธรรมและมีประสิทธิภาพเพื่อที่จะให้ผู้บริโภคมีทางเลือกที่จะเลือกซื้อผลิตภัณฑ์และบริการที่มีคุณภาพและราคา

⁴ United Nations, **United Nations Guidelines on Consumer Protection as Expanded in 1999**, p. 5-13, Retrieved April 16, 2014 from <http://unctad.org/en/docs/poditccclpm21.en.pdf>

ต่ำที่สุด รัฐบาลควรเข้าไปดูความเหมาะสมของผู้ผลิตหรือร้านค้าปลีกว่าการบริการหลังการขายหรือวัสดุมีความน่าเชื่อถือเพียงพอ อีกทั้งผู้บริโภคควรได้รับการคุ้มครองจากการละเมิดสัญญาและการส่งเสริมการขายต้องมีความเป็นธรรมกับผู้บริโภค และควรมีการให้ข้อมูลที่จำเป็นในการที่ให้ผู้บริโภคตัดสินใจได้อย่างเป็นอิสระในการตัดสินใจในการบริโภคสินค้านั้น ๆ เป็นต้น

3. มาตรฐานความปลอดภัยและคุณภาพของสินค้าและบริการ (Standards for the Safety and Quality of Consumer Goods and Services)

รัฐบาลควรนำนโยบายว่าสินค้าและบริการนั้นมีการรักษาคุณภาพและมีประสิทธิภาพเพียงพอกับผู้บริโภค ควรมีมาตรฐานความปลอดภัยและคุณภาพของสินค้าและบริการเพื่อมิให้ผู้บริโภคนั้นได้รับอันตรายจากการบริโภค รัฐบาลควรกำหนดหรือส่งเสริมมาตรฐานของความปลอดภัยและคุณภาพของสินค้าในระดับชาติหรือระดับนานาชาติ และต้องมีการประชาสัมพันธ์ที่เหมาะสมเพื่อความปลอดภัยของผู้บริโภคในระดับสากล ในกรณีที่มาตรฐานของสินค้าหรือบริการมีมาตรฐานต่ำกว่าที่จะยอมรับได้ในระดับระหว่างประเทศ รัฐต้องมีการปรับปรุงและยกระดับมาตรฐานให้เร็วที่สุดเท่าที่จะเป็นไปได้เพื่อให้สินค้าหรือบริการนั้นมีความปลอดภัยในระดับมาตรฐานและมีคุณภาพ อีกทั้งรัฐบาลควรส่งเสริมให้มีการทดสอบและรับรองความปลอดภัยกับสินค้าหรือบริการให้มีคุณภาพและมีประสิทธิภาพในการทำงานอย่างเต็มที่เพื่อให้ผู้บริโภคที่ใช้อุปโภคบริโภคและได้รับบริการได้รับประโยชน์สูงสุดกับสินค้าหรือบริการนั้น

4. การแจกจ่ายสินค้าและบริการที่สำคัญ (Distribution Facilities for Essential Consumer Goods and Services)

รัฐบาลควรใช้นโยบายที่เกี่ยวกับการแจกจ่ายสินค้าและบริการให้แก่ผู้บริโภคอย่างมีประสิทธิภาพเพื่อให้การกระจายตัวของสินค้าและบริการทั่วถึงแก่ผู้บริโภค นโยบายดังกล่าวนี้อาจรวมถึงการให้ความช่วยเหลือในการจัดเก็บของสินค้าที่เพียงพอและมีสิ่งอำนวยความสะดวกในศูนย์การค้าในชนบทเพื่อให้ผู้บริโภคสามารถเข้าถึงสินค้าและบริการได้ด้วยตนเองได้โดยง่าย

5. กฎหมายว่าด้วยการได้รับการชดเชยของผู้บริโภค (Measures Enabling Consumers to Obtain Redress)

รัฐบาลควรออกกฎหมายหรือรักษากฎหมายเพื่อให้ผู้บริโภคได้รับการชดเชยเยียวยาได้อย่างเหมาะสม รวดเร็ว เป็นธรรม เสียค่าใช้จ่ายไม่มาก และสามารถเข้าถึงได้โดยง่าย รัฐบาลควรที่จะส่งเสริมให้ผู้ประกอบการแก้ไขปัญหาหรือเยียวยาความเสียหายให้แก่ผู้บริโภคด้วยความรวดเร็ว ไม่ยุ่งยากเพื่อให้ความช่วยเหลือผู้บริโภคได้อย่างทันท่วงที

6. การศึกษาและการได้รับทราบข้อมูล (Education and Information Programmers)

รัฐบาลควรพัฒนาหรือสนับสนุนการพัฒนาการศึกษาของผู้บริโภคและรวมถึงข้อมูลเกี่ยวกับผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมของผู้บริโภคและพฤติกรรม อีกทั้งผลกระทบของผู้บริโภคในการได้รับประโยชน์หรือความเสียหายจากการบริโภคโดยคำนึงถึงวัฒนธรรมประเพณีของผู้บริโภค ในการให้การศึกษาและการได้รับทราบข้อมูลนั้นทำให้ผู้บริโภคสามารถทราบถึงสิทธิและความรับผิดชอบในการเลือกอุปโภคบริโภคสินค้าหรือบริการต่าง ๆ เพื่อให้เลือกใช้ได้อย่างเหมาะสมและเกิดประสิทธิภาพสูงสุด และในการศึกษาและการรับทราบข้อมูลของผู้บริโภคนั้นควรอยู่ในหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานของระบบการศึกษาและควรครอบคลุมทุกด้านที่สำคัญเพื่อเป็นประโยชน์แก่ผู้บริโภคต่อไป

เช่น สินค้าอันตราย การติดฉลากสินค้า การบังคับใช้กฎหมายและวิธีการที่ได้รับการแก้ไขเยียวยาจากหน่วยงานหรือองค์การเพื่อการคุ้มครองผู้บริโภค สุขภาพโภชนาการป้องกันโรคที่เกิดจากอาหาร ข้อมูลเกี่ยวกับน้ำหนักและมาตรฐานของราคา การป้องกันสิ่งแวดล้อม และการใช้งานที่มีประสิทธิภาพของสินค้า เป็นต้น รัฐบาลควรส่งเสริมให้องค์การคุ้มครองผู้บริโภคและกลุ่มอื่น ๆ เช่น ผู้ประกอบธุรกิจที่สนใจได้รับทราบข้อมูลถึงผลกระทบต่อสิทธิของผู้บริโภคเพื่อให้มีการคุ้มครองสิทธิของผู้บริโภคได้อย่างมีประสิทธิภาพ

7. การส่งเสริมการบริโภคที่ยั่งยืน (Promotion of Sustainable Consumption)

การส่งเสริมการบริโภคอย่างยั่งยืนรวมถึงการตอบสนองความต้องการของผู้บริโภคในปัจจุบันและในอนาคตสำหรับสินค้าและบริการ ผู้ที่มีความรับผิดชอบต่อการบริโภคที่ยั่งยืนได้แก่ รัฐบาล ภาคธุรกิจ ผู้บริโภค รัฐบาลควรส่งเสริมให้มีการพัฒนาและการดำเนินนโยบายเพื่อการบริโภคอย่างยั่งยืน และได้รับการสนับสนุนในการเสริมสร้างความมีประสิทธิภาพในเรื่องของกลไกการกำกับดูแลเพื่อคุ้มครองผู้บริโภคอย่างยั่งยืนและควรให้นโยบายในการดำเนินการในการให้คำปรึกษาในเรื่องของธุรกิจที่เกี่ยวข้องกับผู้บริโภค ผู้ประกอบธุรกิจมีความรับผิดชอบในการส่งเสริมการบริโภคอย่างยั่งยืนผ่านการออกแบบการผลิตและการจัดจำหน่ายสินค้าและบริการและมีการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริโภคอย่างยั่งยืนโดยรัฐบาลควรส่งเสริมให้มีการออกแบบการใช้ผลิตภัณฑ์และบริการที่มีความปลอดภัยและมีการใช้พลังงานและทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพได้มาตรฐานระดับนานาชาติโดยต้องพิจารณาถึงผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมและความปลอดภัยของผู้บริโภค และหากผลิตภัณฑ์เป็นอันตรายต่อสิ่งแวดล้อมควรได้รับการประเมินทางวิทยาศาสตร์ว่ามีผลกระทบในระยะยาวต่อสิ่งแวดล้อมหรือไม่ หากมีควรจะมีการยับยั้งก่อนมีการแพร่กระจายเป็นอันตรายต่อสิ่งแวดล้อมและผู้บริโภค

8. มาตรการที่เกี่ยวข้องกับพื้นที่จำเพาะ (Measures Relating to Specific Areas)

ในเรื่องผลประโยชน์ของผู้บริโภคโดยเฉพาะอย่างยิ่งในการพัฒนาประเทศ รัฐบาลควรให้ความสำคัญกับพื้นที่ในเรื่องที่จำเป็นอย่างยิ่ง เช่น อาหาร น้ำ และยา รัฐบาลควรมีนโยบายที่เกี่ยวกับผลิตภัณฑ์ให้มีการควบคุมคุณภาพอย่างเพียงพอและการจัดจำหน่ายที่มีความปลอดภัยได้มาตรฐาน เช่น การติดฉลาก เป็นต้น

2.2 ประวัติความเป็นมา แนวคิด และทฤษฎีของกฎหมายว่าด้วยความรับผิดชอบต่อความเสียหายที่เกิดขึ้นจากสินค้าที่ไม่ปลอดภัย

หลักกฎหมายว่าด้วยความรับผิดชอบในความเสียหายที่เกิดขึ้นจากสินค้าที่ไม่ปลอดภัยเป็นหลักความรับผิดชอบในผลิตภัณฑ์ เนื่องจากในปัจจุบันในระบบเศรษฐกิจของโลกได้เปลี่ยนแปลงไปอย่างมาก ทำให้การผลิตและการจำหน่ายสินค้าได้มีความเปลี่ยนแปลงไปตามระบบเศรษฐกิจในบางครั้งทำให้การผลิตและจัดจำหน่ายในหลายทอดหลายฝ่าย แต่เดิมผู้ขายคนสุดท้ายเท่านั้นที่เป็นคู่สัญญากับผู้ซื้อตามหลักกฎหมายในเรื่องสัญญา แต่ได้เกิดประเด็นปัญหาในตรงจุดที่ว่าในบางกรณีผู้ซื้อมิใช่คู่กรณีจึงไม่สามารถเรียกร้องให้ผู้ผลิตมารับผิดชอบต่อความเสียหายให้แก่ตนเองได้ เพราะมิใช่คู่กรณีในสัญญาซื้อขายกัน ผู้ซื้อแม้แต่สิทธิเพียงสามารถให้ผู้ขายรับผิดชอบต่อตนเองเท่านั้นในฐานะคู่กรณี ทำให้เกิด

ปัญหาเป็นอย่างมากต่อผู้ซื้อหรือผู้บริโภคที่ไม่สามารถเรียกให้ผู้ผลิตหรือผู้ประกอบการที่ผลิตสินค้าที่บกพร่องมาได้รับผิดเยียวยาค่าเสียหายแก่ตนได้ อีกทั้งยังเกิดประเด็นปัญหาในส่วนที่ว่าหน้าที่ของภาระการพิสูจน์ตกอยู่กับผู้ซื้อหรือผู้บริโภค ทำให้ผู้บริโภคได้รับความยากลำบากในการแสวงหาพยานหลักฐานเอาผิดกับผู้ผลิตที่ทำให้ตนเองได้รับความเสียหาย จึงได้มีการวิวัฒนาการเกิดหลักของคำพิพากษามาเพื่อแก้ไขปัญหานี้เพื่อให้ผู้บริโภคได้รับความเป็นธรรมอย่างสูงสุด จึงเกิดหลักกฎหมายว่าด้วยความรับผิดในความเสียหายที่เกิดขึ้นจากสินค้าที่ไม่ปลอดภัยมีลักษณะเป็นกฎหมายเอกชนและกฎหมายมหาชนผสมผสานกันเพราะมีการนำหลักกฎหมายละเมิดในเรื่องว่าด้วยความรับผิดโดยเคร่งครัด (Strict Liability) ที่มาปรับใช้แก้ไขปัญหานี้ให้กับผู้บริโภคได้รับความเสียหายไม่ว่าจะเป็นความเสียหายในชีวิต ร่างกาย อนามัย หรือทรัพย์สินจากการที่ผู้ประกอบการหรือผู้ผลิตสินค้าที่ผลิตสินค้าที่เป็นอันตรายทำให้ผู้บริโภคได้รับความเสียหาย และหลักกฎหมายว่าด้วยความรับผิดในความเสียหายที่เกิดขึ้นจากสินค้าที่ไม่ปลอดภัยนั้นก็มีลักษณะเป็นกฎหมายมหาชนโดยปรากฏอยู่ในลักษณะที่กฎหมายได้กำหนดความรับผิดให้กับผู้ประกอบการหรือผู้ผลิต แม้ว่าผู้ประกอบการหรือผู้ผลิตไม่ได้มีความประมาทเลินเล่อเลยก็ตาม แต่ถ้าสินค้าที่ไม่ปลอดภัยนั้นทำให้ผู้บริโภคได้รับความเสียหาย ผู้ประกอบการหรือผู้ผลิตก็มีความจำเป็นที่จะต้องรับผิดต่อผู้บริโภค

จะเห็นได้ว่าหลักความรับผิดโดยเคร่งครัดมีความสำคัญเป็นอย่างมาก เนื่องจากโดยปกติการที่ผู้ขายจะมีความรับผิดในทางละเมิด ผู้กระทำละเมิดจะต้องมีการกระทำโดยจงใจหรือประมาทเลินเล่อทำให้เกิดความเสียหายแก่ผู้อื่น ในเรื่องละเมิดภาระการพิสูจน์จึงตกเป็นภาระแก่ผู้เสียหายที่จะต้องพิสูจน์ให้ได้ ดังต่อไปนี้ ผู้เสียหายต้องพิสูจน์ให้ได้ว่าผู้ละเมิดมีการกระทำหรือละเว้นการกระทำในประการต่อมาผู้เสียหายต้องพิสูจน์ว่าผู้ละเมิดจงใจหรือประมาทเลินเล่อและความเสียหายนั้นเกิดจากการกระทำนั้นของผู้ทำละเมิด อีกทั้งยังต้องมีความสัมพันธ์ระหว่างการกระทำและผลด้วย แต่มีบางกรณีนั้นที่เป็นข้อยกเว้น คือ หลักความรับผิดโดยเคร่งครัดหรือในบางครั้งเรียกว่าหลักความรับผิดโดยเด็ดขาด (Strict Liability) ที่มาของหลักกฎหมายเกี่ยวกับความรับผิดโดยเคร่งครัดในสินค้าที่ไม่ปลอดภัยนั้นได้มีการวิวัฒนาการเกิดขึ้นโดยศาลในประเทศสหรัฐอเมริกาได้สร้างหลักกฎหมายในคำพิพากษาปี ค.ศ. 1944 และมีวิวัฒนาการเรื่อยมาของหลักกฎหมายจากคำพิพากษา กฎหมายได้กำหนดให้บุคคลบางประเภทนั้นต้องรับผิดแม้ไม่ได้จงใจหรือประมาทเลินเล่อถ้าการกระทำของบุคคลนั้นก่อให้เกิดความเสียหายต่อบุคคลอื่น เนื่องจากกฎหมายมีเจตนารมณ์เพื่อคุ้มครองผู้ที่เสียเปรียบกว่า เช่น ผู้บริโภคที่มีกำลังต่อรองน้อยกว่าในการบริโภค เช่น ไม่สามารถเห็นความชำรุดบกพร่องหรือทราบถึงอันตรายที่บริโภคอุปโภคสินค้าชนิดนั้น ๆ โดยผลภะการให้ผู้ประกอบการหรือผู้ผลิตนั้นต้องป้องกันความเสียหายเองเพราะว่าผู้บริโภคย่อมเสียเปรียบไม่สามารถพิสูจน์ได้ว่าผู้ผลิตนั้นจงใจหรือประมาทเลินเล่อหรือถ้าพิสูจน์ได้ก็เป็นเรื่องยากมากที่ผู้บริโภคจะพิสูจน์ให้เห็น ด้วยเหตุนี้ กฎหมายจึงยกเว้นให้หลักการภาระการพิสูจน์ให้ผู้ผลิตหรือผู้ประกอบการ หลักความรับผิดโดยเคร่งครัดนี้จึงปรากฏอยู่ในกฎหมายหลาย ๆ เรื่อง เช่น เรื่องละเมิด ในประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์มาตรา 434⁵

⁵ มาตรา 434 แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์

ถ้าความเสียหายเกิดขึ้นเพราะเหตุที่โรงเรือนหรือสิ่งปลูกสร้างอย่างอื่นก่อสร้างไว้ชำรุดบกพร่องก็ดี หรือบำรุงรักษาไม่เพียงพอก็ดี ท่านว่าผู้ครองโรงเรือนหรือสิ่งปลูกสร้างนั้น ๆ จำต้องใช้ค่า

มาตรา 436⁶ และมาตรา 437⁷ อีกทั้งยังปรากฏหลักการนี้อยู่ในกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับสินค้าที่ไม่ปลอดภัย เป็นต้น หลักกฎหมายเกี่ยวกับความรับผิดชอบโดยเคร่งครัดที่เกี่ยวกับสินค้าที่ไม่ปลอดภัยนั้นจึงมีความสำคัญเป็นอย่างมากในยุคปัจจุบัน เพราะเป็นหลักกฎหมายที่ช่วยคุ้มครองสิทธิและประโยชน์ของผู้บริโภคให้ได้รับความเป็นธรรมในการบริโภคสินค้าหรือบริการ ไม่ให้ผู้ประกอบการหรือผู้ผลิตเอาเปรียบจนตัวเองได้รับความเสียหายและไม่ได้รับความเสียหายอย่างยุติธรรม

เนื่องจากการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจทำให้มนุษย์ได้เปลี่ยนไปมีการทำอุตสาหกรรมต่าง ๆ อย่างมากมายเพื่อผลิตสินค้าให้ได้จำนวนมากเพื่อตอบสนองความต้องการของประชาชน และเกิดการค้าขายโดยผ่านการโฆษณาเพื่อให้มีการกระจายสินค้าได้อย่างมาก ทำให้ในบางครั้งประชาชนผู้ซึ่งมีอำนาจต่อรองน้อยกว่าหรือไม่มีความรู้ความสามารถในกลไกการค้าขายในตลาดของผู้ประกอบการหรือผู้ผลิต เพราะผู้ประกอบการหรือผู้ผลิตมีการใช้หลักการโฆษณามาเพื่อให้สินค้าดูน่าสนใจ ทำให้ผู้บริโภคหลงกลสนใจสินค้านั้นและมีความต้องการบริโภคสินค้า แต่ในบางครั้งผู้บริโภคไม่สามารถทราบได้ว่าสินค้านั้นปลอดภัยหรือไม่ เพราะเป็นการยากที่ผู้บริโภคจะสามารถสืบทราบได้ว่าโฆษณาเหล่านั้นมีความเป็นจริงมากน้อยเท่าไร อีกทั้งในการโฆษณาผู้ประกอบการหรือผู้ผลิตสินค้ามิได้บอกถึงความชำรุดบกพร่องหรือข้อเสียของสินค้านั้นไว้ ทำให้ในบางครั้งผู้บริโภคเกิดอุบัติเหตุจากการใช้สินค้า เช่น สินค้ามีความบกพร่องมาจากการผลิตหรือการออกแบบ เป็นต้น ทำให้ผู้บริโภคที่ได้ใช้สินค้านั้นเกิดความเสียหายในด้านต่าง ๆ กับตนเองหรือผู้อื่นที่ได้ใช้สินค้า เช่น ความเสียหายในร่างกาย สุขภาพ ทรัพย์สิน เป็นต้น ทำให้มีหลักกฎหมายว่าด้วยการรับผิดชอบโดยเคร่งครัดเกิดขึ้น

สินไหมทดแทน แต่ถ้าผู้ครองได้ใช้ความระมัดระวังตามสมควรเพื่อป้องกันมิให้เกิดเสียหาย ฉะนั้นแล้ว ท่านว่าผู้เป็นเจ้าของจำต้องใช้ค่าสินไหมทดแทน

บทบัญญัติที่กล่าวมาในวรรคก่อนนั้นให้ใช้บังคับได้ตลอดถึงความบกพร่อง ในการปลูกหรือค้า จุนต้นไม้หรือกอไผ่ด้วย

ในกรณีที่กล่าวมาในสองวรรคข้างต้นนั้น ถ้ายังมีผู้อื่นอีกที่ต้องรับผิดชอบในการก่อให้เกิดเสียหายนั้นด้วยไซ้ ท่านว่าผู้ครองหรือเจ้าของจะใช้สิทธิไล่เบี้ยเอาแก่ผู้นั้นก็ได้

⁶มาตรา 436 แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์

บุคคลผู้อยู่ในโรงเรือนต้องรับผิดชอบในความเสียหายอันเกิดเพราะของตกหล่นจากโรงเรือนนั้น หรือเพราะทิ้งขว้างของไปตกในที่อันมิควร

⁷มาตรา 437 แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์

บุคคลใดครอบครองหรือควบคุมดูแลยานพาหนะอย่างใด ๆ อันเดินด้วยกำลังเครื่องจักรกล บุคคลนั้นจะต้องรับผิดชอบเพื่อการเสียหายอันเกิดแต่ยานพาหนะนั้น เว้นแต่จะพิสูจน์ได้ว่าการเสียหายนั้นเกิดแต่เหตุสุดวิสัย หรือเกิดเพราะความผิดของผู้ต้องเสียหายนั้นเอง

ความข้อนี้ให้ใช้บังคับได้ตลอดถึงผู้มีไว้ในครอบครองของตนซึ่งทรัพย์สินอันเป็นของเกิดอันตรายได้โดยสภาพ หรือโดยความมุ่งหมายที่จะใช้ หรือโดยอาการกลไกของทรัพย์สินนั้นด้วย

ที่มาและวิวัฒนาการของกฎหมายว่าด้วยความรับผิดในสินค้าที่ไม่ปลอดภัยนั้นมิมีวิวัฒนาการในหลายช่วงของเวลาจนถึงปัจจุบัน มีวิวัฒนาการดังต่อไปนี้⁸

ในช่วงแรก เริ่มต้นจากกลางทศวรรษที่ 19 จนถึงศตวรรษที่ 20 (ค.ศ. 1842 - 1903) คดีที่สำคัญ คือ คดี Winterbottom v. Wright (1842) เป็นคดีที่สำคัญในระบบกฎหมายคอมมอนลอว์ เป็นคดีศาลเริ่มตระหนักว่ากฎหมายสัญญาและกฎหมายเกี่ยวกับละเมิดอาจจะไม่เหมาะสมที่จะเยียวยาความเสียหายที่เกิดขึ้นกับผู้บริโภคที่ไม่ได้เป็นคู่สัญญากับผู้ประกอบการหรือผู้ผลิตรถม้า เพราะในคดีนั้นเป็นเรื่องเกี่ยวกับการทำสัญญาให้เช่ารถม้า และในสัญญาเช่าบอกว่ามีหน้าที่ที่จะต้องดูแลรักษารถม้าให้อยู่ในสภาพดี ปรากฏว่าหลังให้เช่า ได้นำรถม้ามาให้คนขับรถม้าซึ่ง คือ Winter เป็นบุรุษไปรษณีย์ได้ขับรถม้าและได้เกิดความเสียหายเนื่องจากรถม้าได้หลุดตัว ทำให้นาย Winter คนขับรถม้าได้รับความเสียหายได้รับบาดเจ็บ Winter ก็ไปฟ้องบริษัทรถม้าว่าผิดสัญญา แต่ Winter ฟ้องไม่ได้อยู่แล้วเพราะตัวเองไม่ใช่คู่สัญญา ถ้าจะฟ้องเรื่องนี้ต้องฟ้องเรื่องละเมิด และศาลก็พิพากษาถูกว่าจะใช้หลักเรื่องสัญญาไม่ได้ ศาลมีความเห็นว่าเรื่องนี้ใช้หลักเรื่องสัญญาไม่ได้ ต้องใช้หลักเรื่องละเมิด⁹

ในช่วงระยะเวลาต่อมาเป็นช่วงเวลาที่ศาลได้นำหลักความรับผิดไม่จำเป็นต้องมีสัญญาระหว่างคู่กรณีเท่านั้น (Privity Doctrine) มาใช้กับความรับผิดในสินค้าที่ไม่ปลอดภัย เห็นได้จากคดี MacPherson v. Buick Motor Co. (1916) เป็นคดีที่สำคัญถูกตัดสินโดยศาลอุทธรณ์ของรัฐนิวยอร์ก โดยผู้พิพากษาชื่อ Benjamin N. Cardozo ได้จำกัดข้อเรียกร้องในเรื่องของหลักความรับผิดเมื่อต้องมีสัญญาระหว่างคู่กรณีเท่านั้น (Privity Doctrine) มาใช้กับหน้าที่ในความรับผิดในการกระทำโดยประมาท ข้อเท็จจริงมีดังนี้ โจทก์นาย Donald C. MacPherson ได้รับบาดเจ็บเนื่องจากกระบอกสูบเครื่องคุมเครื่องจักรเกิดหัก ทำให้ตนได้รับบาดเจ็บและก่อให้เกิดความเสียหายแก่ร่างกาย จำเลยบริษัท Buick Motor Company เป็นคนผลิตรายานพาหนะแต่ไม่ได้ผลิตล้อรถ ล้อรถนั้นถูกผลิตโดยบริษัทอื่น แต่ได้ติดตั้งโดยจำเลย ความข้อบกพร่องที่ล้อจะได้รับการค้นพบเมื่อตรวจสอบ จำเลยจึงปฏิเสธความรับผิดเพราะโจทก์ได้ซื้อรถยนต์จากตัวแทนจำหน่ายไม่ได้โดยตรงจากจำเลย ในก่อนหน้านี้ศาลได้ตัดสินว่าจำเลยมีหน้าที่ต้องรับผิดชอบต่อคู่สัญญาเท่านั้น เห็นได้จากคดี Winterbottom v. Wright (1842)¹⁰

ในระยะเวลาต่อมาเริ่มต้นในปี ค.ศ. 1944 หลักกฎหมายเกี่ยวกับความรับผิดโดยเคร่งครัดในสินค้าที่ไม่ปลอดภัยนั้นได้มีวิวัฒนาการเกิดขึ้นโดยศาลในประเทศสหรัฐอเมริกาได้สร้างหลักกฎหมายในคำพิพากษาปี ค.ศ. 1944 และมีวิวัฒนาการเรื่อยมาของหลักกฎหมายจากคำพิพากษา มีคดีที่สำคัญอย่างมากจนกลายมาเป็นหลักกฎหมายที่สำคัญที่ได้รับการยอมรับโดยกว้างขวาง โดยศาลได้นำ

⁸ ศักดา ธนิตกุล, แนวคิด หลักกฎหมาย และคำพิพากษา กฎหมายกับธุรกิจ, พิมพ์ครั้งที่ 2 (กรุงเทพมหานคร: นิติธรรม, 2552), หน้า 133-135.

⁹ Jame A. Henderson and Aaron D. Twerski, *Products Liability Problems and Process*, 2nd ed. (Boston: Little Brown, 1992), p. 8 อ้างถึงใน สุขุม ศุภนิตย, คำอธิบายกฎหมายกฎหมายความรับผิดในผลิตภัณฑ์, พิมพ์ครั้งที่ 2 (กรุงเทพมหานคร: วิญญูชน, 2549), หน้า 23.

¹⁰ ศักดา ธนิตกุล, *เรื่องเดิม*, หน้า 134.

หลักกฎหมายว่าด้วยความรับผิดโดยเคร่งครัด (Strict Liability) มาปรับใช้กับผู้ผลิตสินค้าแทนหลักกฎหมายในเรื่องความประมาทเลินเล่อ (Negligence) ทำให้มีรัฐต่าง ๆ ได้นำเอามาตรา 402A ไปตราเป็นกฎหมายของมลรัฐ ดังปรากฏในคดี Escola v. Coca Cola Bottling Co., (Cal. 1944) เป็นคดีต้นแบบที่ศาลได้ตัดสินคดีโดยคุ้มครองผู้เสียหายที่ไม่มีนิติสัมพันธ์ทางสัญญา (Privacy of Contract) กับผู้ผลิต ผู้ผลิตก็ต้องรับผิดในความเสียหายถ้าหากสินค้าของตนเองนั้นไม่ปลอดภัย ไม่ว่าผู้ผลิตนั้นจะประมาทเลินเล่อในกระบวนการผลิตสินค้าหรือไม่ได้ประมาทเลินเล่อเลยก็ตาม แต่ถ้าผู้ได้รับความเสียหายเกิดความเสียหายต่อชีวิตและสุขภาพ ผู้ผลิตก็ต้องรับผิดในผลนั้น เนื่องจากว่าในการผลิตสินค้านั้นผู้ผลิตย่อมต้องทราบอยู่แล้วว่าเกิดความผิดพลาดอย่างไร หรือสินค้าไม่ได้คุณภาพ อาจเกิดอันตรายต่อผู้บริโภคได้ แต่ผู้ผลิตไม่ป้องกันความเสียหายนั้น ผู้บริโภคที่ได้รับความเสียหายไม่ทราบว่าสินค้านั้นจำเป็นอันตรายหรือไม่ จึงไม่สามารถคาดการณ์และป้องกันผลร้ายที่จะเกิดขึ้นกับตนเองได้เลย โจทก์ต้องแสดงให้เห็นถึงเหตุที่โจทก์ได้รับความเสียหาย ไม่ให้มีภาระการพิสูจน์ที่ซับซ้อนที่เป็นผลของความไม่ปลอดภัยในสินค้า เพราะผู้เสียหายตกอยู่ในฐานะที่เสียเปรียบเมื่อเทียบกับผู้ผลิต เพราะผู้เสียหายไม่มีกำลังเงิน ความรู้ความเชี่ยวชาญ หรืออำนาจต่อรองกับผู้ผลิตได้ที่จะสามารถไปค้นหาและพิสูจน์ว่าความเสียหายเกิดจากผู้ผลิต จึงเป็นเรื่องยากที่จะค้นหาพยานหลักฐานว่าสินค้านั้นชำรุดบกพร่อง ไม่ได้คุณภาพ หรือเป็นอันตรายต่อตนเองหรือไม่ นอกจากศาลจะคุ้มครองให้ความยุติธรรมในเรื่องการลดภาระการพิสูจน์ของผู้บริโภคซึ่งเป็นผู้เสียหายแล้ว ศาลยังให้ความยุติธรรมในการเยียวยาความเสียหายด้วย (Corrective Justice) เพราะผู้บริโภคนั้นตัดสินใจที่จะซื้อสินค้าใดแล้วย่อมอยู่บนความเชื่อถือว่าสินค้านั้นจะปลอดภัยแต่ตนเอง เมื่อเกิดความเสียหายหรืออันตรายต่อผู้บริโภคนั้นศาลจึงให้ความยุติธรรมในการเยียวยาความเสียหายต่อผู้เสียหายด้วย¹¹ และในคดี Greenman v. Yuba Power Products, Inc. (1963) ข้อเท็จจริงในคดีมีว่า ผู้เสียหายได้รับเครื่องกลึงไม้เป็นของขวัญจากภรรยา และผู้เสียหายได้ศึกษาคู่มือการใช้งานอย่างละเอียด วันหนึ่งขณะกำลังใช้เครื่องกลึงไม้ ผู้เสียหายได้รับบาดเจ็บเนื่องจากไม้ชิ้นนั้นได้หลุดออกมาและกระแทกเข้าที่หน้าผาก ศาลอุทธรณ์ได้พิพากษาว่าผู้ผลิตสินค้าต้องรับผิดในความเสียหายอย่างเคร่งครัดในกรณีที่สินค้าได้ผลิตและนำออกวางจำหน่ายโดยทราบว่าผู้ซื้อจะไม่ตรวจสอบว่าสินค้าปลอดภัยหรือไม่ก็ตามแต่จะใช้สินค้านั้นเลย และภายหลังได้ก่อให้เกิดอุบัติเหตุทำให้เกิดความเสียหายเนื่องจากเป็นสินค้าที่ไม่ปลอดภัย¹²

ช่วงระยะเวลาต่อมาถึงปัจจุบันหลักกฎหมายเรื่องความรับผิดในสินค้าที่ไม่ปลอดภัยมีประเด็นปัญหาที่สำคัญ คือ ประเด็นในเรื่องการออกแบบสินค้าที่มีความบกพร่อง (Defective Design) และในเรื่องของหน้าที่ของผู้ผลิตสินค้าที่จะต้องเตือนผู้ใช้สินค้า (Duty to Warn)¹³

สืบเนื่องจากการที่มีคำพิพากษาในเรื่องความรับผิดในความเสียหายที่เกิดขึ้นจากสินค้าที่ไม่ปลอดภัยที่เป็นหลักกฎหมายและบรรทัดฐานเพื่อคุ้มครองสิทธิของผู้บริโภค ในก่อนปี พ.ศ. 2543

¹¹ ศักดา ธนิตกุล, คำอธิบายและคำพิพากษาเปรียบเทียบกฎหมายความรับผิดต่อความเสียหายที่เกิดขึ้นจากสินค้าที่ไม่ปลอดภัย (Product Liability Law), พิมพ์ครั้งที่ 2 (กรุงเทพมหานคร: วิญญูชน, 2553), หน้า 29-31.

¹² เรื่องเดียวกัน, หน้า 29-31.

¹³ เรื่องเดียวกัน, หน้า 29.

ประเทศไทยยังไม่มีพัฒนาการของกฎหมายในเรื่องดังกล่าว จึงใช้หลักกฎหมายในประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ว่าด้วยกฎหมายลักษณะซื้อขายและกฎหมายลักษณะละเมิดมาปรับใช้ในเรื่องความรับผิดในความเสียหายอันเกิดมาจากการซื้อขายสินค้าและบริการ ในเรื่องสัญญาซื้อขายนั้นถ้าความเสียหายเกิดขึ้นจากทรัพย์สินที่ซื้อขาย ผู้ซื้อในฐานะคู่สัญญาซื้อขายมีสิทธิเรียกร้องค่าเสียหายให้ผู้ขายต้องรับผิด และค่าเสียหายเป็นไปตามกฎหมายเรื่องหนี้ ตามมาตรา 222¹⁴ และกรณีเรื่องหลักความยกเว้นความรับผิดปรากฏตามมาตรา 473¹⁵ คือ ผู้ขายไม่ต้องรับผิดในความเสียหายในกรณีที่ผู้ซื้ออยู่แล้วว่าสินค้านั้นมีความชำรุดบกพร่องในเวลาซื้อขายกัน แต่เกิดปัญหาขึ้นในปัจจุบันตรงประการที่ในปัจจุบันการผลิตสินค้านั้นมีความสลับซับซ้อนในการผลิต ทำให้ผู้บริโภคไม่สามารถหยั่งรู้ได้ถึงความชำรุดบกพร่องในขณะที่ผลิต ข้อยกเว้นความรับผิดตามมาตรา 473 จึงเป็นเรื่องยากที่ผู้บริโภคจะสามารถรู้และพิสูจน์ได้ว่าสินค้านั้นชำรุดบกพร่อง จึงทำให้หลักกฎหมายในเรื่องความรับผิดในผลิตภัณฑ์หรือด้วยความรับผิดในความเสียหายที่เกิดขึ้นจากสินค้าที่ไม่ปลอดภัยของประเทศไทยไม่มีความครอบคลุมเพียงพอที่จะคุ้มครองสิทธิของผู้บริโภคตามความเป็นจริง¹⁶

ส่วนในกรณีกฎหมายลักษณะละเมิดของประเทศไทยนั้นถ้าเกิดความเสียหายอันเกิดจากผลิตภัณฑ์หรือความรับผิดในความเสียหายที่เกิดขึ้นจากสินค้าที่ไม่ปลอดภัย ประเทศไทยในระยะแรกได้ใช้หลักกฎหมายในเรื่องละเมิดในการเยียวยาขาดใช้ความเสียหาย ผู้บริโภคที่ได้รับความเสียหายจึงจำเป็นต้องเป็นฝ่ายพิสูจน์ว่าจำเลยได้จงใจหรือประมาทเลินเล่อ จึงมีปัญหาที่เกิดขึ้นตรงที่ว่าเมื่อผู้บริโภคได้รับความเสียหายอันเกิดจากการใช้ผลิตภัณฑ์นั้น แต่ผู้ผลิตไม่มีการกระทำโดยจงใจหรือประมาทเลินเล่อในขณะที่เกิดความเสียหายขึ้น ทำให้ผู้บริโภคไม่สามารถเรียกค่าสินไหมทดแทนในการเยียวยาความเสียหายได้ เพราะไม่มีนิติสัมพันธ์หรือเป็นคู่สัญญาระหว่างกัน เพราะในบางกรณีการซื้อขายสินค้าในตลาดนั้น ความเสียหายที่เกิดขึ้นกับผู้บริโภคที่ใช้ผลิตภัณฑ์หรือสินค้าเกิดจากความเสียหายอันเกิดจากผลิตภัณฑ์หรือสินค้าที่ผู้ประกอบการหรือผู้ผลิตได้ผลิตออกมาโดยบกพร่อง แต่หลักกฎหมายในเรื่องละเมิดผู้ที่ต้องรับผิดคือกรณีที่ทรัพย์สินของตนหรือที่อยู่ในความครอบครองของตนก่อ

¹⁴ มาตรา 222 แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์

การเรียกเอาค่าเสียหายนั้น ได้แก่เรียกค่าสินไหม ทดแทนเพื่อความเสียหายเช่นที่ตามปกติย่อมเกิดขึ้นแต่การไม่ชำระหนี้

เจ้าหนี้จะเรียกค่าสินไหมทดแทนได้ แม้กระทั่งเพื่อความเสียหาย อันเกิดแต่พฤติการณ์พิเศษหากว่าคู่กรณีที่เกี่ยวข้องได้คาดเห็นหรือควรจะได้คาดเห็นพฤติการณ์เช่นนั้นล่วงหน้าก่อนแล้ว

¹⁵ มาตรา 473 แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์

ผู้ขายย่อมไม่ต้องรับผิดในกรณีดังจะกล่าวต่อไปนี้คือ

(1) ถ้าผู้ซื้อได้รู้อยู่แล้วแต่ในเวลาซื้อขายว่ามีความชำรุดบกพร่อง หรือควรจะได้รู้เช่นนั้นหากได้ใช้ความระมัดระวังอันพึงคาดหมายได้แต่วิญญูชน

(2) ถ้าความชำรุดบกพร่องนั้นเป็นอันเห็นประจักษ์แล้วในเวลาส่งมอบ และผู้ซื้อรับเอาทรัพย์สินนั้นไว้โดยมิได้อิดเอื้อน

(3) ถ้าทรัพย์สินนั้นได้ขายทอดตลาด

¹⁶ สุขุม ศุภนิติย์, คำอธิบายกฎหมายความรับผิดในผลิตภัณฑ์, พิมพ์ครั้งที่ 2

(กรุงเทพมหานคร: วิญญูชน, 2549), หน้า 42-45.

ความเสียหายแก่บุคคลอื่น แต่การซื้อขายในตลาดทั่วไปในตลาดผู้ประกอบการหรือผู้ผลิตไม่ได้ครอบครองทรัพย์สินอยู่ จึงทำให้ผู้บริโภคที่ได้รับความเสียหายไม่อาจเรียกร้องถึงค่าสินไหมทดแทนในความเสียหายได้¹⁷

ด้วยเหตุนี้ เพียงกฎหมายลักษณะซื้อขายและกฎหมายลักษณะละเมิดจึงไม่อาจเพียงพอที่จะคุ้มครองถึงสิทธิของผู้บริโภคที่ใช้ผลิตภัณฑ์หรือสินค้าได้อย่างมีประสิทธิภาพและเพียงพอ ประเทศไทยจึงมีวิวัฒนาการของหลักกฎหมายว่าด้วยความรับผิดชอบในความเสียหายที่เกิดขึ้นจากสินค้าที่ไม่ปลอดภัยโดยมีเหตุผลในการร่างและใช้กฎหมายนี้ โดยเจตนารมณ์ในการบัญญัติพระราชบัญญัติความรับผิดชอบต่อความเสียหายที่เกิดขึ้นจากสินค้าที่ไม่ปลอดภัย พ.ศ. 2551 นั้น เห็นว่าในปัจจุบันการผลิตสินค้านั้นได้ใช้ความรู้ความสามารถทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีที่ทันสมัยเป็นอย่างมาก ทำให้ในบางครั้งผู้บริโภคไม่สามารถพบได้ว่าสินค้านั้นมีความปลอดภัยหรือไม่ปลอดภัย หากสินค้านั้นเป็นสินค้าที่ไม่ปลอดภัยอาจจะเกิดก่อให้เกิดอันตรายต่อชีวิต ร่างกาย สุขภาพ อนามัย จิตใจหรือทรัพย์สินของผู้บริโภคหรือบุคคลอื่นได้ แต่การพิสูจน์เป็นไปด้วยความยากลำบากรวมถึงการฟ้องคดีเรียกค่าเสียหายนั้นเป็นเรื่องที่ยุ่งยาก ซับซ้อน ทำให้ผู้บริโภคผู้ไม่มีกำลังต่อรองทางเศรษฐกิจหรือไม่มีกำลังเงินอาจเสียเปรียบได้ อีกทั้งยังมีปัญหาในเรื่องภาระการพิสูจน์เป็นอย่างมากเพราะไม่สามารถพิสูจน์ได้ว่าผู้ผลิตหรือผู้นำเข้านั้นมีความจงใจหรือประมาทเลินเล่อตามกฎหมายลักษณะละเมิด และผู้บริโภคผู้ซึ่งเป็นผู้เสียหายไม่อาจได้รับความคุ้มครอง เพราะยังไม่มีกฎหมายให้ความคุ้มครองที่ผู้บริโภคได้รับความเสียหายอันเกิดจากสินค้าที่มีการกำหนดหน้าที่ความรับผิดชอบในความเสียหายของผู้ผลิตหรือผู้ที่เกี่ยวข้องไว้โดยตรง รัฐจึงเล็งเห็นถึงความสำคัญตรงจุดนี้และได้เห็นสมควรให้มีกฎหมายว่าด้วยความรับผิดชอบต่อความเสียหายที่เกิดขึ้นจากสินค้าที่ไม่ปลอดภัย เพื่อคุ้มครองผู้บริโภคซึ่งเป็นผู้เสียหายให้ได้รับความคุ้มครองอย่างแท้จริงและเป็นธรรม เช่น ผู้บริโภคที่เสียหายไม่จำเป็นต้องพิสูจน์ถึงความไม่ปลอดภัยของสินค้าและได้รับการชดเชยค่าเสียหายอย่างเป็นธรรมที่สุด¹⁸

¹⁷ เรื่องเดียวกัน, หน้า 45-46.

¹⁸ สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา, สำนักกฎหมาย, พระราชบัญญัติความรับผิดชอบต่อความเสียหายที่เกิดขึ้นจากสินค้าที่ไม่ปลอดภัย พ.ศ. 2551 พร้อมทั้งสรุปสาระสำคัญ ประวัติความเป็นมากระบวนการ และขั้นตอนในการตราพระราชบัญญัตินี้ดังกล่าวของสภานิติบัญญัติแห่งชาติ (กรุงเทพฯ: สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา, 2552), หน้า 7-14.

บทที่ 3

มาตรการทางกฎหมายในการคุ้มครองผู้บริโภคของต่างประเทศ

แว่นกันแดดเป็นอุปกรณ์ป้องกันดวงตาจากแสงแดด แว่นกันแดดที่ใช้สวมใส่ในปัจจุบันมีคุณภาพอย่างหลากหลาย มีทั้งแว่นกันแดดที่มีคุณภาพและไม่มีคุณภาพ แว่นตากันแดดแฟชั่นที่นิยมกันอย่างแพร่หลายในปัจจุบัน รูปแบบการผลิตสินค้าพัฒนาไปตามกระแสนิยม ไม่ว่าจะเป็นรูปทรง สี สัน กรอบแว่น และสิ่งที่ดึงดูดไม่แพ้กันก็คือราคาของสินค้า แต่ด้วยสินค้าที่ผลิตตามกระแสนิยมและมีราคาถูก ก็อาจทำให้คุณภาพนั้นไม่ได้มาตรฐานและเป็นภัยต่อสุขภาพสายตาในระยะยาว ส่งผลให้เกิดอันตรายต่อดวงตาได้ เพราะดวงตาเป็นอวัยวะที่บอบบางมากและมีความสำคัญมากเพราะส่งผลกระทบต่อการดำเนินชีวิต หากสายตาพร่ามัว มองเห็นไม่ชัดก็จะส่งผลต่อการดำเนินชีวิต การเลือกแว่นกันแดดที่ดีมีคุณภาพจึงเป็นเรื่องที่จำเป็นมาก เนื่องจากแสงอัลตราไวโอเล็ตเป็นแสงที่อันตรายต่อดวงตามาก ถ้าเราไม่ป้องกันและได้รับแสงอัลตราไวโอเล็ตเป็นเวลานานหรือจำนวนมากก็จะมีผลทำให้เกิดโรคต่าง ๆ ต่อดวงตา ทำให้ดวงตาได้รับอันตรายได้ ดังนั้น จึงมีกฎหมายที่ให้ความคุ้มครองผู้บริโภคที่เลือกใช้แว่นกันแดด ซึ่งเป็นกฎหมายเกี่ยวกับการคุ้มครองสิทธิของผู้บริโภคที่ทำให้ผู้บริโภคทั่วไปได้รับการคุ้มครองเกี่ยวกับความปลอดภัยในการบริโภคสินค้าที่ผู้ประกอบการธุรกิจได้นำเข้าหรือนำออกวางจำหน่ายเป็นการทั่วไป และเป็นอีกมาตรการหนึ่งที่สามารถช่วยคุ้มครองสิทธิของผู้บริโภคในการฟ้องร้องให้ผู้ประกอบการต้องรับผิดชอบในสินค้าที่ไม่ปลอดภัยซึ่งตนได้จำหน่ายให้แก่ผู้บริโภค เพื่อให้ความคุ้มครองสิทธิแก่ผู้บริโภคที่ได้รับความเสียหายในอันที่จะได้รับการเยียวยาความเสียหายได้อย่างเหมาะสมและเป็นธรรม ส่งผลให้ผู้ประกอบการต้องมีมาตรฐานในการผลิตและนำเข้าสินค้าที่ไม่ปลอดภัยเพื่อมาจำหน่ายแก่ผู้บริโภค

ในบทนี้ จึงได้ทำการศึกษาหลักเกณฑ์และมาตรการทางกฎหมายในการคุ้มครองผู้บริโภคของต่างประเทศ ได้แก่ กฎหมายคุ้มครองผู้บริโภคและกฎหมายเกี่ยวกับสินค้าที่ไม่ปลอดภัยของประเทศสหรัฐอเมริกา กฎหมายคุ้มครองผู้บริโภคและกฎหมายเกี่ยวกับสินค้าที่ไม่ปลอดภัยของประเทศญี่ปุ่น รวมทั้งศึกษาถึงองค์กรที่เกี่ยวข้องกับมาตรฐานแว่นกันแดด ดังต่อไปนี้

3.1 กฎหมายคุ้มครองผู้บริโภค

3.1.1 กฎหมายคุ้มครองผู้บริโภคของประเทศสหรัฐอเมริกา

แนวคิดเกี่ยวกับการคุ้มครองผู้บริโภคในประเทศสหรัฐอเมริกามีพัฒนาการเกี่ยวกับสิทธิของประชาชนเป็นพื้นฐาน เพราะประชาชนในประเทศมีความเข้าใจในสิทธิของตน เพราะว่าการได้มาซึ่งเอกราชและเสรีภาพของชาวอเมริกันนั้นได้มาโดยยากลำบาก โดยประชากรชาวอเมริกันมีการประกาศอิสรภาพ (Declaration of Independence) เพื่อเรียกร้องสิทธิเสมอภาคความเท่าเทียมกัน

ของความเป็นมนุษย์ ข้อความสำคัญในคำประกาศอิสรภาพได้แก่ข้อความที่ว่า “เราถือว่าความจริงประจักษ์ในตัวของมันเองว่า คนเราถูกสร้างขึ้นมาเท่าเทียมกันโดยพระผู้เป็นเจ้า ซึ่งได้ทรงให้สิทธิอันติดตัวและไม่อาจพรากจากมนุษย์ไปได้ ในบรรดาสิทธิต่าง ๆ เหล่านี้คือ สิทธิในชีวิต เสรีภาพ และการแสวงหาความสุข เพื่อที่จะปกป้องและประกันการได้มาซึ่งสิทธิเช่นนั้น จึงมีรัฐบาลซึ่งได้อำนาจอันชอบธรรมโดยความยินยอมของผู้ใต้ปกครอง ดังนั้น เมื่อใดก็ตามที่รัฐบาลกลายเป็นผู้ทำลายจุดมุ่งหมายดังกล่าว ก็เป็นสิทธิของประชาชนที่จะเปลี่ยนแปลงหรือล้มเลิก และก่อตั้งรัฐบาลขึ้นใหม่ให้ดำเนินตามหลักการเช่นว่า และให้มีอำนาจอันจะบันดาลความปลอดภัยและความผาสุกให้ได้มากที่สุด” จนนำไปสู่การรวมตัวกันเป็นชาติใหม่ของทั้ง 13 มลรัฐ และเพื่อการคุ้มครองดูแลจึงมีการประชุมตกลงก่อตั้งระบบและวิธีการปกครอง จัดตั้งรัฐบาลกลางโดยมีรัฐธรรมนูญเป็นกฎหมายหลัก ในปี ค.ศ. 1789 ต่อมาปี ค.ศ. 1791 มีการแก้ไขรัฐธรรมนูญเพื่อรับรองสิทธิและเสรีภาพของพลเมืองอเมริกันอีกหลายประการที่เรียกว่า “บทแก้ไขสิบบทแรก” (The First Ten Amendments) เนื่องจากบทแก้ไขทั้งสิบบทเป็นเรื่องสิทธิทั้งสิ้นจึงรู้จักกันว่า “บทบัญญัติว่าด้วยสิทธิของอเมริกัน” (American Bill of Rights) ทำให้มีการจัดระบบการเมืองและการปกครองที่ประชาชนมีส่วนร่วมในการปกครองทั้งในระดับสหพันธรัฐและมลรัฐ เพราะประชาชนมีความเสมอภาคและสิทธิเสรีภาพอย่างเต็มที่ แนวคิดในเรื่องการคุ้มครองผู้บริโภคนั้นประเทศสหรัฐอเมริกาเน้นยึดโยงอยู่กับระบบการค้าเสรีและการแข่งขันทางการค้าที่เป็นธรรมและรวมทั้งในเรื่องของความปลอดภัยก็แสดงออกผ่านทางกฎหมายสหพันธรัฐซึ่งกำหนดให้รัฐบาลกลางดำเนินการให้เกิดการค้าที่มีความเป็นธรรมต่อทั้งคู่แข่งทางธุรกิจและเป็นธรรมต่อผู้บริโภค สิทธิของผู้บริโภคเริ่มมาจากที่ชาวอเมริกันรวมตัวกันเพื่อเรียกร้องให้ผู้มีส่วนรับผิดชอบต่อความเสียหายที่เกิดจากการบริโภคในการแก้ไขปัญหา กฎหมายคุ้มครองผู้บริโภคที่ต้องใช้มาตรการทางกฎหมายระดับสหพันธรัฐเพื่อให้มีผลบังคับใช้ทุกกรณี ในทุกรัฐก็มีกฎหมายสหพันธรัฐบัญญัติในเรื่องนั้น ๆ ไว้ ดังนั้น กฎหมายเฉพาะในแต่ละมลรัฐมีความแตกต่างกันในรายละเอียด แต่ในใจความไม่มีความแตกต่างกันในแง่ของการกำหนดแนวนโยบายในการให้ความคุ้มครองสิทธิของผู้บริโภค¹⁹

ระบบการคุ้มครองผู้บริโภคและอำนาจหน้าที่ขององค์กรคุ้มครองผู้บริโภคที่เกี่ยวข้องกับแว่นกันแดด²⁰

ถึงแม้ว่าประเทศสหรัฐอเมริกาจะมีระบบกฎหมายคอมมอนลอว์ซึ่งเป็นระบบกฎหมายที่มาจากคำพิพากษา แต่กฎหมายที่เกี่ยวกับคุ้มครองผู้บริโภคนั้น มลรัฐต่าง ๆ ได้มีการบัญญัติกฎหมายลายลักษณ์อักษรคุ้มครองผู้บริโภคเพื่อกำหนดมาตรการเพื่อแก้ไขเยียวยาสำหรับข้อบกพร่องของสินค้า ประเทศสหรัฐอเมริกามีการปกครองแบบสหพันธรัฐ มีรัฐบาลแห่งมลรัฐทำหน้าที่ปกครอง

¹⁹ สุขุม ศุภนิธย์, เอกสารเพื่อประกอบการพิจารณากฎหมายของสมาชิกรัฐสภา เล่มที่ 7 เรื่อง ร่างพระราชบัญญัติกฎหมายคุ้มครองผู้บริโภค พ.ศ. ... : กรณีศึกษากฎหมายคุ้มครองผู้บริโภคของประเทศญี่ปุ่น ประเทศสหรัฐอเมริกา และสหราชอาณาจักรอังกฤษ (กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์เดือนตุลา, 2545), หน้า 67-68.

²⁰ เรื่องเดียวกัน, หน้า 68-73.

ในระดับรัฐ และมีรัฐบาลกลางทำหน้าที่ปกครองประเทศ ทำให้หลักกฎหมายในเรื่องคุ้มครองผู้บริโภค นั้นจึงมีทั้งระดับสหพันธรัฐและมลรัฐ

ระบบการปกครองของสหรัฐอเมริกาเป็นแบบสหพันธรัฐ ดังนั้น ระบบการคุ้มครองผู้บริโภคโดยใช้มาตรการทางกฎหมายจึงมีทั้งในระดับสหพันธรัฐและระดับมลรัฐหรือการปกครองท้องถิ่น ดังนั้น กฎหมายคุ้มครองผู้บริโภคระดับมลรัฐย่อมมีรายละเอียดในเรื่องที่เกี่ยวกับการคุ้มครองผู้บริโภคในมลรัฐนั้น ๆ เป็นการเฉพาะ แต่กฎหมายที่เกี่ยวกับการคุ้มครองผู้บริโภคที่ใช้เพื่อผู้บริโภคทุกคนในประเทศนั้นจะมีลักษณะกว้างกว่า

กฎหมายซึ่งประกาศบังคับใช้ในระดับสหพันธรัฐที่เกี่ยวกับการคุ้มครองผู้บริโภคนั้น ส่วนใหญ่เป็นกฎหมายที่คณะกรรมการการค้าด้วยการค้าแห่งสหพันธรัฐหรือ Federal Trade Commission (FTC) มีบทบาทสำคัญในระดับชาติในเรื่องการคุ้มครองผู้บริโภค เป็นหน่วยงานที่มีอำนาจครอบคลุมกว้างขวางมาก เพราะเป็นผู้บังคับใช้และกำกับให้เป็นไปตามกฎหมาย กฎหมาย FTC section 5 กำหนดว่าการกระทำทางการค้าใดที่ไม่เป็นธรรมและมีผลต่อการประกอบธุรกิจเป็นการต้องห้าม FTC จึงมีอำนาจเสนอกฎหมายและแนวทางปฏิบัติเกี่ยวกับการกระทำทางการค้าที่เห็นว่าไม่เป็นธรรมได้หน่วยงานภายใต้ Federal Trade Commission (FTC) กฎหมายระดับสหพันธรัฐที่กำกับดูแลกิจการพาณิชย์ของประเทศเพื่อให้เกิดความเป็นธรรม เช่น The Federal Trade Commission Act และกฎหมายเกี่ยวกับความปลอดภัยในผลิตภัณฑ์ ชื่อ The Consumer Product Safety Act ส่วนในระดับมลรัฐต้องพิจารณากฎหมายที่ใช้ภายในรัฐนั้น ๆ ว่ากำหนดรายละเอียดในเรื่องการคุ้มครองผู้บริโภคไว้อย่างใด เช่น อาจมีหน่วยงานของรัฐดูแล รับเรื่องราวร้องทุกข์หรือฟ้องคดีให้ อาจเป็นอัยการของมลรัฐ State Attorney General เป็นต้น

3.1.2 กฎหมายคุ้มครองผู้บริโภคของประเทศญี่ปุ่น

3.1.2.1 ประวัติความเป็นมาของกฎหมายคุ้มครองผู้บริโภคของประเทศญี่ปุ่น

จุดเริ่มต้นของการมีสิทธิขั้นพื้นฐานในเรื่องคุ้มครองผู้บริโภคของประเทศญี่ปุ่นเกิดจากบรรดาเหล่าแม่บ้านในประเทศญี่ปุ่นได้มีการรวมตัวกันเดินขบวนรณรงค์ให้ผู้บริโภคเกิดการต่อรองกับทหารอเมริกาเกี่ยวกับอาหารและที่อยู่อาศัยในปี ค.ศ. 1945 ซึ่งอยู่ในช่วงเวลาที่ประเทศญี่ปุ่นได้ยอมแพ้สงครามโลกครั้งที่ 2 ในช่วงระยะเวลาต่อมา นับตั้งแต่ ค.ศ. 1950 ถึง 1960 เป็นต้นมา ประเทศญี่ปุ่นมีการเติบโตทางเศรษฐกิจอย่างรวดเร็ว มีการพัฒนาอุตสาหกรรมทำให้มีการขยายตัวในการผลิตอย่างรวดเร็ว ในยุคที่ประเทศญี่ปุ่นมีการเติบโตทางเศรษฐกิจเป็นอย่างมาก ทำให้ประเทศญี่ปุ่นเปลี่ยนไปเป็นยุคอุตสาหกรรมอย่างเฟื่องฟู เห็นได้จากมีกระบวนการผลิตสินค้าในระบบอุตสาหกรรมที่อาศัยเทคโนโลยีต่าง ๆ ทำให้มีผลิตภัณฑ์เข้าสู่ระบบการตลาดในระบบเศรษฐกิจเป็นอย่างมาก ส่งผลให้มีการบริโภคของผู้บริโภคเป็นอย่างมาก เมื่อมีการบริโภคมามากขึ้นย่อมมีปัญหาที่ตามมามากขึ้นเพราะผลิตภัณฑ์บางอย่างขาดความปลอดภัยก่อให้เกิดปัญหาซึ่งส่งผลกระทบต่อชีวิตและทรัพย์สินของผู้บริโภค มีหลายเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นเกี่ยวข้องกับผู้บริโภค เช่น ผู้บริโภคได้รับความเสียหายเนื่องจากการใช้ผลิตภัณฑ์ที่มีความบกพร่อง หรือการติดฉลากอันเป็นเท็จทำให้ประชาชนเกิดความสนใจในผลิตภัณฑ์นั้นและเกิดความเสียหายแก่ผู้บริโภคขึ้น ทำให้วิถีชีวิตของผู้บริโภคเปลี่ยนไปทั้งมีความเสียหายต่อทรัพย์สิน ร่างกาย อนามัย เป็นต้น ยังส่งผลอีกในเรื่องเมื่อเกิดปัญหาในความ

เสียหายเกี่ยวกับผลิตภัณฑ์แล้ว ผู้บริโภคมีความจำเป็นต้องฟ้องร้องคดีผู้บริโภคก็แพคดีเพราะไม่สามารถนำสืบหรือพิสูจน์ได้ว่าสินค้านั้นไม่ปลอดภัยต่อผู้บริโภคเพราะเหตุผลดังนี้ทำให้ประชาชนเรียกร้องให้ภาครัฐมีมาตรการในการคุ้มครองผู้บริโภค ในระยะเริ่มแรกไม่มีกฎหมายออกมารองรับประชาชนจึงได้เสนอต่อรัฐสภาว่าต้องกำหนดสิทธิผู้บริโภคและสภาพความเป็นอยู่ของชาวญี่ปุ่น เหตุเพราะประชาชนได้เรียกร้องให้ภาครัฐออกกฎหมายมาคุ้มครองถึงสิทธิของตนในฐานะผู้บริโภค ในช่วงระยะเวลาต่อมา รัฐสภาญี่ปุ่นจึงได้เล็งเห็นความสำคัญถึงการออกกฎหมายเพื่อสนับสนุนมาตรการต่าง ๆ ในการคุ้มครองสิทธิและผลประโยชน์ผู้บริโภครวมทั้งให้ความสำคัญกับการที่ผู้บริโภคควรรับรู้ถึงสิทธิของตนและตระหนักถึงความปลอดภัยของผลิตภัณฑ์มากขึ้น ดังนั้น รัฐสภาจึงได้ตรากฎหมายคุ้มครองผู้บริโภค ชื่อว่า The Consumer Protection Fundamental Act ในปี ค.ศ. 1968 ขึ้นบังคับใช้เป็นครั้งแรก โดยได้กำหนดหน้าที่ความรับผิดชอบของรัฐบาลกลาง องค์กรส่วนท้องถิ่น ผู้ประกอบธุรกิจ และบทบาทของผู้บริโภค โดยสาระสำคัญของกฎหมายดังกล่าวได้กำหนดหน้าที่และความรับผิดชอบของส่วนกลางที่มีต่อผู้บริโภค ดังเช่นรัฐบาลกลางและรัฐบาลท้องถิ่นมีหน้าที่ที่จะต้องวางแผนและปฏิบัติการให้เป็นไปตามแผนและนโยบายเกี่ยวกับผู้บริโภคตามพัฒนาการของเศรษฐกิจและสังคม อีกทั้งผู้ประกอบการจะต้องคุ้มครองผู้บริโภคและดำเนินการให้เป็นไปตามนโยบายต่าง ๆ ของรัฐบาล และได้ให้สิทธิกับผู้บริโภคในการมีบทบาทสำคัญในการพัฒนาชีวิตของตนในฐานะผู้บริโภคด้วย การมีความคิดริเริ่มและพยายามที่จะใช้เหตุผลของตนเองด้วยความเชื่อมั่น²¹

พัฒนาการของกฎหมายคุ้มครองผู้บริโภคของประเทศญี่ปุ่น²²

ในช่วงกลางทศวรรษที่ 1960 องค์กร The Japanese Government's Structure of Consumer Policy Regime ถูกจัดตั้งขึ้นเป็นครั้งแรก และมีหน่วยงานต่าง ๆ จัดตั้งขึ้นเพื่อดำเนินนโยบายเกี่ยวกับการคุ้มครองผู้บริโภค ตัวอย่างเช่น หน่วยงาน the Quality-of-Life Policy Bureau ที่ถูกจัดตั้งขึ้นภายในหน่วยงาน the Economic Planning Agency in 1965 หน่วยงาน Consumer Affairs Divisions ถูกจัดตั้งขึ้นในกระทรวง The Ministry of International Trade and Industry and in the Ministry of Agriculture, Forestry and Fisheries in 1964 หน่วยงาน The Consumer Protection Fundamental Act ถูกจัดตั้งขึ้นในเดือนพฤษภาคม ปี ค.ศ. 1968 เพื่อเป็นกรอบสำหรับการกำหนดนโยบายเกี่ยวกับการคุ้มครองผู้บริโภค

ต่อมาในปี ค.ศ. 1970 ความปลอดภัยของผลิตภัณฑ์กลายเป็นสิ่งที่สำคัญมาก เนื่องด้วยในช่วงเวลาดังกล่าวมีการพัฒนาในเรื่องของผลกระทบของการคุ้มครองผู้บริโภค เพราะมีการใช้เครื่องมือทางการตลาดและพัฒนาการด้านอื่น ๆ ซึ่งทำให้มีผลกระทบต่อผู้บริโภค ซึ่งในบางกรณี

²¹ สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร, แนวทางการดำเนินงานคณะกรรมการการคุ้มครองผู้บริโภคสภาผู้แทนราษฎร (กรุงเทพมหานคร: สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร, ม.ป.ป.), หน้า 9-10.

²² International Affairs Office Quality-of-Life Policy Bureau Cabinet Office, Consumer Policy Regime in Japan, Retrieved April 28, 2014 from <http://www.consumer.go.jp/english/cprj/index.html>

เครื่องมือในการขายสินค้าและการทำสัญญาซื้อขายได้มีบทบาทสำคัญยิ่งไปกว่าคุณภาพและความปลอดภัยของสินค้า

และในช่วงปีค.ศ. 1980 และภายหลังจากนั้น ลักษณะของกิจการที่เกี่ยวข้องกับผู้บริโภค ได้มีการเปลี่ยนแปลงให้มีความซับซ้อนมากขึ้น เกิดปัญหาที่เกี่ยวข้องกับฝ่ายต่าง ๆ หลายฝ่าย มีการทำธุรกรรมซื้อขายกัน เมื่อเกิดปัญหาจึงมีการแก้ไขปัญหาเหล่านี้ จึงมีมาตรการที่อธิบายได้ด้วยหลักเหตุผลของผู้บริโภคในการทำธุรกรรมสินเชื่อบริโภคและสัญญาของผู้บริโภค นอกจากนี้ กฎหมายและข้อบัญญัติที่เกี่ยวข้องในการแก้ไขปัญหาที่เกี่ยวข้องกับการทำธุรกรรมของสินทรัพย์เป็นที่ยอมรับ

การคุ้มครองผู้บริโภคในปี ค.ศ. 1990 เป็นต้นไป ในช่วงทศวรรษที่ 1990 กฎระเบียบของพลเรือนทั่วไปมีความสัมพันธ์ระหว่างผู้บริโภคและองค์กรธุรกิจที่ถูกจัดตั้งขึ้น เช่น the Product Liability Act and the Consumer Contract Act ในพื้นที่ของการศึกษาของผู้บริโภคเป็นผลจากการปรับปรุงหลักสูตรของการศึกษา การศึกษาเกี่ยวกับชีวิตของผู้บริโภค

ในเรื่องของพัฒนาการของนโยบายผู้บริโภคสมัยใหม่ในปีที่ผ่านมา ปัญหาที่เกี่ยวข้องกับผู้บริโภคได้เพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็วและมีการประทุติพิตของผู้ประกอบธุรกิจบ่อยครั้ง ทำให้ผู้บริโภคได้รับความเสียหายอย่างมากใน ดังนั้น การดำเนินการตามนโยบายใหม่ของผู้บริโภคเป็นสิ่งจำเป็นเนื่องด้วยผู้บริโภคจะได้มีความไว้วางใจกับผู้ประกอบธุรกิจ เพื่อตอบสนองต่อการเปลี่ยนแปลงเหล่านี้ในทางเศรษฐกิจและสังคม

3.1.2.2 อำนาจและหน้าที่ขององค์กรคุ้มครองผู้บริโภคของประเทศญี่ปุ่นในเรื่องฉลากที่เกี่ยวกับแวนกันแดด

การปิดฉลาก Safety Goods Mark (SG Mark) ดังเช่นในประเทศญี่ปุ่นที่มีเครื่องหมาย Safety Goods Mark (SG Mark) เป็นเครื่องหมายรับรองผลิตภัณฑ์ด้านความปลอดภัยโดยสมาคม The Consumer Product Safety Association (CPSA) ซึ่งเป็นองค์กรของเอกชนที่เน้นให้การรับรองผลิตภัณฑ์ประเภทที่อาจก่อให้เกิดอันตรายและการบาดเจ็บต่อมนุษย์หรือก่อให้เกิดอันตรายต่อโครงสร้างและวัสดุที่ใช้ประกอบกับผลิตภัณฑ์นั้น ๆ ตรวจสอบรับรองมาตรฐานความปลอดภัย แสดงถึงการรับประกันว่าหากผู้บริโภคได้รับความเสียหายและอุบัติเหตุจากผลิตภัณฑ์ซึ่งติดเครื่องหมาย Safety Goods Mark (SG Mark) จะมีสิทธิได้รับเงินตอบแทนจาก The Consumer Product Safety Association²³

Household Goods Quality Labeling Act หรือพระราชบัญญัติฉลากคุณภาพสินค้าในครัวเรือน ในการขายสินค้าให้ผู้บริโภคในประเทศญี่ปุ่น การติดฉลากจะต้องเป็นไปตามพระราชบัญญัติการติดฉลากคุณภาพสินค้าครัวเรือน การติดฉลากจะต้องถูกติดโดยบุคคลที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับเนื้อหาของฉลาก (ผู้นำเข้าหรือผู้ขายในประเทศญี่ปุ่น) และผู้บริโภคจะต้องเข้าใจและเห็น

²³ มหาวิทยาลัยอัสสัมชัญ, บทสรุปสำหรับผู้บริหาร (Executive Summary Report) โครงการศึกษาวิจัยและจัดทำคู่มือการส่งออกสินค้าเครื่องใช้ไฟฟ้าและอิเล็กทรอนิกส์ไปยังประเทศญี่ปุ่น ตามโครงการพัฒนาผู้ประกอบการไทยด้านการมาตรฐานและกฎระเบียบข้อบังคับทางวิชาการในการส่งออก เสนอต่อสำนักงานมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม, หน้า 8, ค้นวันที่ 28 เมษายน 2557 จาก http://app.tisi.go.th/FTA/munual_export/01/pdf_01/thai.pdf

ฉลากได้อย่างชัดเจน รวมทั้งจะต้องเป็นภาษาญี่ปุ่น ในเรื่องของแวนกันแดด ยกเว้นที่มีเลนส์สายตาจะต้องมีข้อมูลในฉลากภายใต้กฎการติดฉลากคุณภาพสินค้าเบ็ดเตล็ด เช่น ชื่อสินค้า วัสดุเลนส์ วัสดุกรอบ การป้องกันรังสีที่มองเห็นได้ การป้องกันรังสีอัลตราไวโอเล็ต ข้อระมัดระวังการสวมใส่²⁴

3.1.2.3 กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการคุ้มครองผู้บริโภคในประเทศญี่ปุ่น

1) Consumer Basic Act²⁵

พระราชบัญญัติคุ้มครองผู้บริโภคขั้นพื้นฐาน ซึ่งตราขึ้นในปีค.ศ. 1968 ได้ทำหน้าที่เป็นกรอบการทำงานขั้นพื้นฐานของนโยบายผู้บริโภคของประเทศญี่ปุ่น แต่เนื่องจากสภาพเศรษฐกิจและสังคมเกี่ยวกับผู้บริโภคมีการเปลี่ยนแปลงอย่างมาก จึงมีการแก้ไขพระราชบัญญัติคุ้มครองผู้บริโภคขั้นพื้นฐาน เพื่อตอบสนองสภาพเศรษฐกิจและสังคมในปัจจุบัน ซึ่งถูกส่งไปยังสภานิติบัญญัติและตราขึ้นในเดือนพฤษภาคม ปีค.ศ. 2004 ชื่อของพระราชบัญญัติเปลี่ยนเป็นพระราชบัญญัติพื้นฐานผู้บริโภค

รายการต่อไปนี้เป็นการแก้ไขที่สำคัญ

(1) สิทธิของผู้บริโภคเป็นแนวคิดพื้นฐานของนโยบายผู้บริโภค ความพยายามที่จะสนับสนุนผู้บริโภคให้เป็นอิสระเป็นพื้นฐานของนโยบายผู้บริโภค

(2) องค์กรธุรกิจจะต้องให้ข้อมูลที่จำเป็นแก่ผู้บริโภคในลักษณะที่ชัดเจนและเข้าใจง่าย และควรพยายามที่จะสร้างหลักเกณฑ์การปฏิบัติตามความสมัครใจ

(3) บทบัญญัติใหม่เกี่ยวกับสัญญาของผู้บริโภคที่สมเหตุสมผลถูกสร้างขึ้นเพื่อทำให้มาตรการขั้นพื้นฐานแข็งแกร่งขึ้น และบทบัญญัติเพื่อการศึกษาของผู้บริโภคถูกทำให้ดีขึ้น

(4) คณะกรรมการคุ้มครองผู้บริโภคที่มีอยู่ถูกเปลี่ยนชื่อเป็นคณะกรรมการนโยบายผู้บริโภค เพื่อทำให้ระบบในการส่งเสริมนโยบายผู้บริโภคแข็งแกร่งขึ้น

(5) คณะกรรมการนโยบายผู้บริโภคพัฒนาร่างปกติของแผนผู้บริโภคขั้นพื้นฐาน ซึ่งรัฐบาลจะนำไปใช้

2) Product Liability Act²⁶

พระราชบัญญัติความรับผิดชอบในผลิตภัณฑ์ของญี่ปุ่นถูกใช้ในเดือนกรกฎาคม ปีค.ศ. 1995 ถ้าหากชีวิต ร่างกาย หรือทรัพย์สินของผู้บริโภคได้รับความเสียหายจากข้อบกพร่องของผลิตภัณฑ์ พระราชบัญญัติกำหนดว่าผู้ผลิตจะต้องจ่ายค่าชดเชยความเสียหายให้ผู้บริโภค

ตามพระราชบัญญัตินี้เพื่อสร้างมาตรการในการป้องกันผู้บริโภคไม่ต้องทนทุกข์จากความเสียหาย และเพื่อให้การชดเชยความเสียหายมีประสิทธิภาพมากขึ้น มาตรการต่างๆ ที่

²⁴ JETRO Japan External Trade Organization, **Handbook for Consumer Products Import Regulations 2010**, p. 3, Retrieved May 19, 2014 from <https://www.jetro.go.jp/en/reports/regulations/pdf/cons2010ep.pdf>

²⁵ International Affairs Office Quality-of-Life Policy Bureau Cabinet Office, *op. cit.*

²⁶ International Affairs Office Quality-of-Life Policy Bureau Cabinet Office, *op. cit.*

เกี่ยวข้องกับการสนับสนุนและทำให้วิธีการทางเลือกในการระงับข้อพิพาทนอกระบบศาลดีขึ้น การปรับปรุงระบบตรวจสอบสาเหตุ เสริมสร้างความเข้มแข็งของการเก็บรวบรวม และการให้ข้อมูล รวมถึงข้อมูลเกี่ยวกับการเกิดอุบัติเหตุที่เกิดจากผลิตภัณฑ์ และทำให้การส่งเสริมการศึกษาความปลอดภัยของผลิตภัณฑ์สมบูรณ์ขึ้น

กฎหมาย The Consumer Protection Fundamental Law (Law No. 78, enacted May 30, 1968)²⁷

มาตรา 1 เป็นเรื่องเกี่ยวกับบทบัญญัติทั่วไปและเจตนารมณ์ของกฎหมาย กฎหมายฉบับนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อรักษาเสถียรภาพและพัฒนาวิถีชีวิตของประชาชน โดยผ่านการส่งเสริมให้เกิดความเข้าใจเรื่องการค้าของผู้บริโภคและทำให้มีการรักษาสภาพประโยชน์ของผู้บริโภคมากขึ้น กฎหมายต้องการที่จะก่อให้เกิดการดูแลผลประโยชน์ของผู้บริโภค โดยกำหนดไว้อย่างชัดเจนเกี่ยวกับความรับผิดชอบของรัฐ ขององค์กรส่วนท้องถิ่นของรัฐ และภาคธุรกิจ กฎหมายมีจุดมุ่งหมายอย่างชัดเจนที่กำหนดบทบาทของผู้บริโภคและอธิบายเกี่ยวกับพื้นฐานของวิธีการทางการเมืองที่มาดูแล

มาตรา 2 เป็นเรื่องเกี่ยวกับการรักษาสภาพประโยชน์ของผู้บริโภคโดยผ่านความรับผิดชอบของรัฐซึ่งรัฐมีหน้าที่ในการจัดตั้งและดำเนินการแบบบูรณาการในนโยบายเกี่ยวกับการคุ้มครองผู้บริโภคเพื่อให้สอดคล้องกับการพัฒนาเศรษฐกิจของสังคม

มาตรา 3 เป็นเรื่องเกี่ยวกับการรักษาสภาพประโยชน์ของผู้บริโภคโดยผ่านความรับผิดชอบของรัฐบาลท้องถิ่นซึ่งรัฐบาลท้องถิ่นมีหน้าที่รับผิดชอบในการวางแผนนโยบายตามนโยบายของรัฐ ตลอดจนการวางแผนและดำเนินการตามนโยบายที่เกี่ยวกับการคุ้มครองผู้บริโภคให้สอดคล้องกับสังคมและเศรษฐกิจเช่นเดียวกัน

มาตรา 4 เป็นเรื่องเกี่ยวกับการรักษาสภาพประโยชน์ของผู้บริโภคโดยผ่านความรับผิดชอบของภาคธุรกิจปรากฏซึ่งภาคธุรกิจต้องมีความรับผิดชอบในการใช้มาตรการที่จำเป็นเกี่ยวกับสินค้าและบริการ เช่น การป้องกันอันตราย มีการวัดขนาดและน้ำหนักที่ถูกต้อง และให้ข้อมูลที่เหมาะสม ภาคธุรกิจต้องมีความรับผิดชอบในการให้ความร่วมมือกับภาครัฐและรัฐบาลท้องถิ่นในการดำเนินนโยบายของภาคธุรกิจที่เกี่ยวข้องกับการคุ้มครองผู้บริโภค อีกทั้งภาคธุรกิจจะต้องพยายามที่จะปรับปรุงคุณภาพ และองค์ประกอบอื่นๆ ของสินค้าและบริการ และเมื่อมีข้อร้องเรียนจากผู้บริโภค ภาคธุรกิจต้องมีวิธีการจัดการที่รวดเร็วและมีความยุติธรรม

มาตรา 5 เป็นเรื่องเกี่ยวกับบทบาทของผู้บริโภค ผู้บริโภคต้องมีบทบาทในการรักษาเสถียรภาพ และปรับปรุงชีวิตของพวกเขา โดยการมีความคิดที่จะมีความรู้ที่จำเป็นเกี่ยวกับการบริโภคของตน และพยายามปฏิบัติตัวให้น่าเชื่อถือและมีเหตุผลสอดคล้องกับการพัฒนาเศรษฐกิจของสังคม

มาตรา 6 เป็นเรื่องเกี่ยวกับมาตรการตามกฎหมาย รัฐจะออกกฎหมายหรือแก้ไขกฎเกณฑ์และข้อบังคับเพื่อให้บรรลุจุดมุ่งหมายของกฎหมายนี้เมื่อมีความจำเป็น และรัฐบาลต้องใช้มาตรการทางการเงินที่จำเป็นเพื่อให้บรรลุจุดมุ่งหมายของกฎหมายนี้

²⁷ ดูภาคผนวกที่ 1

มาตรา 7 เป็นเรื่องเกี่ยวกับการมาตรการเกี่ยวกับการคุ้มครองผู้บริโภคการป้องกันอันตราย เพื่อป้องกันสินค้าและบริการจากการก่อให้เกิดอันตรายต่อชีวิตและทรัพย์สินของบุคคลในชีวิตของผู้บริโภค รัฐจะสร้างมาตรฐานที่จำเป็นเพื่อป้องกันอันตราย และใช้มาตรการที่จำเป็นเพื่อคุ้มครองพวกเขา

มาตรา 8 เป็นเรื่องเกี่ยวกับการชั่ง ตวง วัด เพื่อป้องกันการเสียเปรียบของผู้บริโภคที่เสียเปรียบในการซื้อขาย รัฐจะใช้มาตรการที่จำเป็นเพื่อตรวจสอบการปฏิบัติตามการชั่งตวงวัดที่เกี่ยวกับสินค้าและบริการที่ถูกต้อง

มาตรา 9 เป็นเรื่องเกี่ยวกับการสร้างมาตรฐานที่เหมาะสมเพื่อให้มีความสมเหตุสมผลกับชีวิตผู้บริโภค รัฐจะสร้างมาตรฐานที่เหมาะสมเกี่ยวกับสินค้าและบริการ และใช้มาตรการที่จำเป็นเพื่อทำให้มาตรฐานเป็นที่แพร่หลายการสร้างมาตรฐานจะต้องดำเนินการให้สอดคล้องกับความก้าวหน้าของเทคโนโลยีและการเพิ่มขึ้นในมาตรฐานชีวิตของผู้บริโภค

มาตรา 10 เป็นเรื่องเกี่ยวกับการติดฉลากที่เหมาะสมเพื่อให้ผู้บริโภคตัดสินใจไม่ผิดในการซื้อ การใช้สินค้า หรือในการใช้บริการ รัฐจะใช้มาตรการที่จำเป็นเพื่อสร้างระบบที่จะกำหนดคุณภาพและองค์ประกอบอื่น ๆ ของตัวสินค้าและบริการ และยังใช้มาตรการที่จำเป็นเพื่อควบคุมข้อมูลที่เป็นเท็จและเกินจริง

มาตรา 11 เป็นเรื่องเกี่ยวกับการทำให้มีการแข่งขันเสรีและเป็นธรรมรัฐจะใช้มาตรการที่จำเป็นเพื่อควบคุมกิจกรรมที่ยับยั้งการทำให้เกิดการแข่งขันเสรีและเป็นธรรมอย่างไม่มีเหตุผล เช่น การตั้งราคาของสินค้าและบริการ โดยราคาของสินค้าและบริการที่มีผลต่อชีวิตของบุคคล และราคาของสินค้าและบริการที่ต้องการการตัดสินใจระดับรัฐนั้น ในการอนุมัติหรือมาตรการอื่น ๆ รัฐจะต้องพยายามเอาอิทธิพลของผู้บริโภคเข้ามาใช้ในการพิจารณาการดำเนินนโยบายดังกล่าว

มาตรา 12 เป็นเรื่องเกี่ยวกับการส่งเสริมการอบรมและการศึกษา เพื่อให้ผู้บริโภคสามารถใช้ชีวิตได้อย่างมั่นใจและไม่ถูกเอารัดเอาเปรียบ รัฐจะใช้มาตรการที่จำเป็นเพื่อปรับปรุงคุณภาพของการศึกษาที่เกี่ยวกับผู้บริโภค ตลอดจนเพื่อส่งเสริมการอบรมผู้บริโภคด้วย เช่น การกระจายความรู้ การให้ข้อมูลเกี่ยวกับสินค้าและบริการ และการเผยแพร่ความรู้เกี่ยวกับความปรารถนาของผู้บริโภคแต่ละคน

มาตรา 13 เป็นเรื่องเกี่ยวกับการสะท้อนความคิดเห็นของประชาชนในการกำหนดและการใช้นโยบายที่เหมาะสมเพื่อการคุ้มครองผู้บริโภค รัฐจะใช้มาตรการที่จำเป็นเพื่อสร้างระบบให้ผู้บริโภคได้สะท้อนความคิดเห็นในการทำนโยบาย

มาตรา 14 เป็นเรื่องเกี่ยวกับการสร้างเครื่องมือเพื่อการทดสอบและการตรวจสอบเพื่อให้มั่นใจในผลของมาตรการทางกฎหมายเกี่ยวกับการคุ้มครองผู้บริโภค รัฐจะใช้มาตรการที่จำเป็นเพื่อสร้างเครื่องมือเพื่อดำเนินการทดสอบและตรวจสอบ รวมทั้งประกาศผลการทดสอบตามความจำเป็น

มาตรา 15 เป็นเรื่องเกี่ยวกับการจัดตั้งระบบเพื่อจัดการกับการร้องเรียนธุรกิจจะต้องพยายามสร้างระบบที่จำเป็นสำหรับการตอบสนองต่อข้อเรียกร้องอย่างถูกต้องและรวดเร็วที่อาจเกิดขึ้นจากการทำธุรกรรมระหว่างธุรกิจและผู้บริโภค เมืองใหญ่ เมืองเล็ก และหมู่บ้าน (รวมถึงเขตการปกครองของโตเกียว) จะต้องพยายามใช้สำนักงานที่ดีในการตอบสนองต่อข้อเรียกร้องที่อาจเกิดขึ้นจากการทำธุรกรรมระหว่างธุรกิจและผู้บริโภค รัฐและรัฐบาลท้องถิ่นจะต้องพยายามที่จะ

ใช้มาตรการที่จำเป็นเพื่อตอบสนองการเรียกร้องอย่างถูกต้องและรวดเร็วที่อาจเกิดขึ้นจากการทำธุรกรรมระหว่างธุรกิจและผู้บริโภค

มาตรา 16 เป็นเรื่องเกี่ยวกับหน่วยงานธุรการ มีการจัดตั้งหน่วยงานบริหารและปรับปรุงการบริหารจัดการเมื่อใช้มาตรการเกี่ยวกับการคุ้มครองผู้บริโภคแล้ว รัฐบาลและรัฐท้องถิ่นต้องพยายามที่จะจัดตั้งองค์กรบริหารจากจุดของมุมมองโดยรวม และเพื่อปรับปรุงการบริหารจัดการ

มาตรา 17 เป็นเรื่องเกี่ยวกับองค์กรผู้บริโภค รัฐจะใช้มาตรการที่จำเป็นเพื่อส่งเสริมให้ผู้บริโภคตั้งองค์การที่น่าเชื่อถือและชอบด้วยกฎหมาย เพื่อรักษาเสถียรภาพและปรับปรุงชีวิตของผู้บริโภค

มาตรา 18 เป็นเรื่องเกี่ยวกับคณะกรรมการคุ้มครองผู้บริโภคเนื่องจากเป็นหน่วยงานในสำนักงานนายกรัฐมนตรี ดังนั้น คณะกรรมการคุ้มครองผู้บริโภคจึงถูกตั้งขึ้นมา คณะกรรมการคุ้มครองผู้บริโภคดำเนินการพิจารณาเกี่ยวกับนโยบายคุ้มครองผู้บริโภคพื้นฐานและทำหน้าที่เลขานุการในการดำเนินนโยบายดังกล่าว

มาตรา 19 เป็นเรื่องเกี่ยวกับคณะกรรมการคุ้มครองผู้บริโภคซึ่งประกอบด้วย

1. ประธานและสมาชิก
2. ตำแหน่งประธาน คือ นายกรัฐมนตรี
3. สมาชิกจะได้รับการแต่งตั้งโดยนายกรัฐมนตรีจากหัวหน้าของหน่วยงาน

ที่เกี่ยวข้อง

4. คณะกรรมการคุ้มครองผู้บริโภคมีเลขานุการเป็นของตัวเอง
5. เลขานุการจะได้รับการแต่งตั้งโดยนายกรัฐมนตรีจากบุคลากรของ

หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

6. เลขานุการจะช่วยประธานและสมาชิกของสภาเกี่ยวกับเรื่องที่อยู่ในอำนาจของคณะกรรมการคุ้มครองผู้บริโภค

7. รายละเอียดบริหารของคณะกรรมการคุ้มครองผู้บริโภคจะถูกจัดการโดยหน่วยงานวางแผนเศรษฐกิจ

8. เรื่องที่จำเป็นเกี่ยวกับองค์กรและการดำเนินงานของคณะกรรมการคุ้มครองผู้บริโภค นอกเหนือจากที่กล่าวไว้ในย่อหน้าก่อนหน้านี้นี้จะถูกกำหนดโดยคณะรัฐมนตรี

มาตรา 20 เป็นเรื่องเกี่ยวกับคณะกรรมการนโยบายสังคม การศึกษาและพิจารณาเรื่องพื้นฐานเกี่ยวกับการคุ้มครองผู้บริโภคจะเป็นไปตามเงื่อนไขของกฎหมายนี้ และเป็นไปตามคณะกรรมการนโยบายสังคมตามที่ระบุไว้ในมาตรา 38 ของพระราชบัญญัติการจัดตั้งสำนักงานคณะรัฐมนตรี (กฎหมายฉบับที่ 263 ปีค.ศ. 1952)

3.2 กฎหมายเกี่ยวกับสินค้าที่ไม่ปลอดภัย

3.2.1 กฎหมายเกี่ยวกับสินค้าที่ไม่ปลอดภัยของประเทศสหรัฐอเมริกา

ในระยะเริ่มแรกของกฎหมายเกี่ยวกับสินค้าที่ไม่ปลอดภัยในประเทศสหรัฐอเมริกาได้รับเอาหลักในเรื่องผู้ซื้อต้องระวัง (Caveat Emptor) ซึ่งเป็นหลักกฎหมายของประเทศอังกฤษมาใช้ แต่ในภายหลังศาลในมลรัฐต่าง ๆ ของประเทศสหรัฐอเมริกาได้มีคำพิพากษากลับโดยสร้างหลักกฎหมายขึ้นใหม่ คือ หลักผู้ขายต้องระวัง (Caveat Venditor)²⁸ เนื่องจากในสมัยระยะเริ่มแรกการผลิตสินค้าและการค้ายังไม่แพร่หลายเท่าไรนักเหมือนในสมัยปัจจุบัน แต่ในสมัยปัจจุบันการผลิตสินค้ามีจำนวนมากขึ้น มีผู้ประกอบการเป็นผู้ผลิตสินค้าและมีการกระจายสินค้าให้กับผู้ค้าปลีกย่อย เมื่อผู้บริโภคเกิดความเสียหายเนื่องจากการใช้ผลิตภัณฑ์หรือสินค้านั้น ผู้บริโภคไม่สามารถเรียกให้ผู้ประกอบการซึ่งเป็นผู้ผลิตรับผิดชอบในความเสียหายได้ เพราะไม่มีนิติสัมพันธ์กันในลักษณะคู่สัญญา ทำให้ผู้บริโภคไม่สามารถได้รับการเยียวยาในความเสียหายที่เกิดขึ้นกับตนเองได้ ทำให้ต่อมาศาลได้พัฒนาหลักผู้ขายต้องระวัง เห็นได้จากคดี Mazetti V. Armour & Co. ที่ผู้ซื้อสามารถเรียกค่าเสียหายจากโรงงานผลิตเนื้อได้เพราะโรงงานผลิตเนื้อได้ผิดข้อสัญญาที่รับประกันคุณภาพของอาหารที่ผลิต แม้ว่าผู้ซื้อจะไม่มีนิติสัมพันธ์ในทางสัญญากับโรงงานผลิตเนื้อ เพราะได้มีการซื้อเนื้อผ่านทางผู้ขายปลีกก็ตาม²⁹

ในปี ค.ศ. 1970 ได้มีการเริ่มต้นการปฏิรูปกฎหมายความรับผิดในผลิตภัณฑ์โดยเกิดขึ้นในระดับฝ่ายนิติบัญญัติในแต่ละมลรัฐ รัฐสภาแห่งสหรัฐอเมริกา องค์กรที่มีอำนาจหน้าที่ในการออกกฎเกณฑ์ควบคุมในระดับสหรัฐ (Federal Regulatory Agency) และสถาบันกฎหมายอเมริกัน และในปี ค.ศ. 1997 สถาบันกฎหมายอเมริกันได้มีการปรับปรุงกฎหมายโดยได้มีการจัดทำคำอธิบายในส่วนกฎหมายละเมิดว่าด้วยความรับผิดในผลิตภัณฑ์โดยเฉพาะ คือ Restatement (Third) of Torts: Product Liability ทำให้แต่ละมลรัฐได้นำแนวความคิดในกฎหมายนี้เพื่อปฏิรูปกฎหมายในมลรัฐของตน กฎหมายความรับผิดในผลิตภัณฑ์ที่ได้มีการกำหนดไว้ในแต่ละมลรัฐ เช่น แนวคิดที่เกี่ยวกับความรับผิดในผลิตภัณฑ์ ได้แก่ ความบกพร่องในการออกแบบผลิตภัณฑ์หรือการให้คำเตือน การต่อสู้เพื่อไม่ต้องรับผิดและความเสียหายเกิดขึ้นจากความผิดของผู้เสียหาย (the Effect of a User's Fault) การเข้าร่วมความเสี่ยง (Assumption of Risk) อันตรายที่ชัดเจน (Obvious Danger) การเปลี่ยนแปลงแก้ไขผลิตภัณฑ์ (Product Alteration) และการใช้ผลิตภัณฑ์ที่ผิดที่ผิดทาง (misuse) ความรับผิดของผู้ค้าปลีก การเรียกร้องค่าสินไหมทดแทนชดเชยความเสียหาย มาตรฐาน หลักเกณฑ์ และการจำกัดค่าเสียหายเชิงลงโทษ เป็นต้น³⁰

ในประเทศสหรัฐอเมริกามีมาตรการกฎหมายที่ควบคุมดูแลสินค้าที่ชำรุดบกพร่องไม่ได้มาตรฐาน เป็นมาตรการทางกฎหมายที่ควบคุมเกี่ยวกับผู้ผลิต ผู้จัดจำหน่าย ผู้ขายสินค้าที่ต้องมีรับผิดชอบถึงอันตรายหรือความเสียหายที่เกิดจากสินค้าที่บกพร่อง ในสหรัฐอเมริกามีกฎหมายระดับ

²⁸ มานิตย์ จุมปา, คำอธิบายกฎหมายความรับผิดต่อความเสียหายที่เกิดขึ้นจากสินค้าที่ไม่ปลอดภัย (กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2554), หน้า 11.

²⁹ เรื่องเดียวกัน, หน้า 12-13.

³⁰ เรื่องเดียวกัน, หน้า 22-23.

มลรัฐและแตกต่างกันไปในแต่ละมลรัฐ แต่ละประเภทของการฟ้องร้องคดีและการเยียวยาผู้เสียหายจึงแตกต่างกันไปในแต่ละมลรัฐต่าง ๆ แต่หลักกฎหมายของสหรัฐอเมริกาในเรื่องความรับผิดในสินค้าที่บกพร่องที่เกี่ยวกับความบกพร่องของสินค้าแวนกันแดด มีดังต่อไปนี้

3.2.1.1 หลักความรับผิดโดยเคร่งครัด

หลัก Strict Liability หรือหลักความรับผิดโดยเคร่งครัด ในบางครั้งเรียกว่าหลักความรับผิดโดยเด็ดขาด ผู้ผลิตสินค้าต้องรับผิดต่อความเสียหายที่เกิดขึ้นแก่ชีวิต ร่างกายหรือทรัพย์สินของผู้เสียหาย ในกรณีที่สินค้าที่ผลิตมีความไม่ปลอดภัยเนื่องจากการผลิตสินค้า การออกแบบสินค้า บรรจุภัณฑ์ หรือการเตือนผู้ใช้ไม่เพียงพอของผู้ผลิต ผู้จัดจำหน่าย ผู้ขาย หรือผู้ประกอบการขึ้นส่วน³¹ เป็นหลักความรับผิดโดยเคร่งครัดในเรื่องภาระการพิสูจน์ ผู้บริโภคไม่จำเป็นต้องพิสูจน์ว่าความเสียหายเป็นผลมาจากความจงใจหรือประมาทเลินเล่อของผู้ผลิต แต่เป็นกรณีที่ผู้ผลิตนั้นต้องทราบหรือต้องตระหนักถึงว่าสินค้าของตนเองบกพร่องอยู่แล้วในการผลิต ผู้บริโภคมีหน้าที่เพียงพิสูจน์ว่าตนเองได้ใช้สินค้าของผู้ผลิตที่เกิดชำรุดบกพร่องตั้งแต่ตอนที่ผลิตมา ซึ่งแตกต่างจากหลักเรื่องละเมิดที่ผู้บริโภคต้องเป็นผู้พิสูจน์ความรับผิดของผู้ประกอบการ ว่าผู้ประกอบการได้กระทำละเมิดแก่ตนซึ่งทำให้เกิดความเสียหายต่าง ๆ ต่อตัวผู้บริโภค ในประเทศสหรัฐอเมริกาจึงเกิดหลักความรับผิดโดยเคร่งครัดขึ้นเพื่อคุ้มครองแก้ปัญหาให้กับผู้บริโภคที่มีอำนาจต่อรองน้อยกว่า เนื่องจากในการผลิตสินค้าต่าง ๆ นั้น ในโลกยุคปัจจุบันมีการผลิตที่เป็นระบบอุตสาหกรรม เป็นการผลิตขนาดใหญ่เพื่อให้ได้สินค้าออกมาตามความต้องการในการบริโภคของผู้คน ในบางครั้งการผลิตสินค้าออกมาทำให้ไม่มีคุณภาพและเกิดปัญหานับประการ เช่น สินค้านั้นชำรุดบกพร่องมาจากการผลิตหรือสินค้าไม่ได้คุณภาพ ทำให้ผู้บริโภคที่บริโภคสินค้านั้นเกิดอันตรายต่อตนเอง และในบางครั้งผู้บริโภคซึ่งไม่ใช่คู่สัญญาโดยตรงกับผู้ผลิตนั้นได้บริโภคสินค้าที่ผู้ผลิตได้ผลิตมาไม่ได้คุณภาพทำให้เกิดอันตรายต่อตนเอง แต่ผู้บริโภคนั้นไม่ใช่คู่สัญญาโดยตรงจึงไม่สามารถเรียกให้ผู้ผลิตรับผิดชอบได้ จึงมีหลักความรับผิดโดยเคร่งครัดเพื่อคุ้มครองผู้บริโภคที่เสียเปรียบในการพิสูจน์ถึงความรับผิดและไม่มีความอำนาจต่อรองกับผู้ผลิต เห็นได้จากคดี Escola v. Coca Cola Bottling Co. เป็นคดีต้นแบบที่ศาลได้ตัดสินคดีโดยคุ้มครองผู้เสียหายที่ไม่มีนิติสัมพันธ์ทางสัญญา (Privacy of Contract) กับผู้ผลิต ผู้ผลิตก็ต้องรับผิดชอบในความเสียหายถ้าหากสินค้าของตนเองนั้นไม่ปลอดภัย ไม่ว่าผู้ผลิตนั้นจะประมาทเลินเล่อในกระบวนการผลิตสินค้าหรือไม่ได้ประมาทเลินเล่อเลยก็ตาม แต่ถ้าผู้ได้รับความเสียหายเกิดความเสียหายต่อชีวิตและสุขภาพ ผู้ผลิตก็ต้องรับผิดชอบในผลนั้น เนื่องจากว่าในการผลิตสินค้านั้น ผู้ผลิตย่อมต้องทราบอยู่แล้วว่าเกิดความผิดพลาดอย่างไร หรือสินค้าไม่ได้คุณภาพอาจเกิดอันตรายต่อผู้บริโภคได้ แต่ผู้ผลิตไม่ป้องกันความเสียหายนั้น แต่ผู้บริโภคที่ได้รับความเสียหายไม่ทราบว่าสินค้านั้นจำเป็นอันตรายหรือไม่จึงไม่สามารถคาดการณ์และป้องกันผลร้ายที่จะเกิดขึ้นกับตนเองได้เลย ผู้เสียหายตกอยู่ในฐานะที่เสียเปรียบเมื่อเทียบกับผู้ผลิต เพราะกับผู้เสียหายไม่มีกำลังเงิน ความรู้ความเชี่ยวชาญ หรืออำนาจต่อรองกับผู้ผลิตได้ที่จะสามารถไปค้นหาและพิสูจน์ว่าความเสียหายเกิดจากผู้ผลิต จึงเป็นเรื่องยากที่จะค้นหาพยานหลักฐานว่าสินค้านั้นชำรุดบกพร่อง ไม่ได้คุณภาพ หรือเป็น

³¹ ศักดา ธนิตกุล, คำอธิบายและคำพิพากษาเปรียบเทียบกฎหมายความรับผิดต่อความเสียหายที่เกิดขึ้นจากสินค้าที่ไม่ปลอดภัย (Product Liability Law), หน้า 33.

อันตรายต่อตนเองหรือไม่ นอกจากศาลจะคุ้มครองให้ความยุติธรรมในเรื่องการลดภาระการพิสูจน์ของผู้บริโภคซึ่งเป็นผู้เสียหายแล้ว เพราะผู้บริโภคนั้นตัดสินใจที่จะซื้อสินค้าใดแล้วย่อมอยู่บนความเชื่อถือว่าสินค้านั้นจะปลอดภัยแต่ตนเอง เมื่อเกิดความเสียหายหรืออันตรายต่อผู้บริโภคนั้นศาลจึงให้ความยุติธรรมในการเยียวยาความเสียหายต่อผู้เสียหายด้วย³²

ในคดี Escola V. Coca Cola Bottling Co. เริ่มต้นในปี ค.ศ. 1944 ได้เป็นหลักที่ศาลประเทศสหรัฐอเมริกาหลักกฎหมายว่าด้วยความรับผิดโดยเคร่งครัด (Strict Liability) มาปรับใช้แก่ผู้ผลิตสินค้าแทนการใช้หลักกฎหมายในเรื่องประมาทเลินเล่อ (Negligence) และได้นำหลักจากแนวคำพิพากษาในคดีนี้ ไปยกสร้างเป็นมาตรา Section 402A ของ The Restatement (Second) of Torts ซึ่งไม่มีผลผูกพันทางกฎหมายและไม่ถือว่าเป็นที่มาของกฎหมายแต่มีอิทธิพลต่อความคิดของศาล ภายหลังกฎหมายจำนวนมากนำเอามาตรา 402A ไปตราเป็นกฎหมายของมลรัฐ³³ คำตัดสินที่เป็นที่มาของ Section 402A: คดี Escola V. Coca Cola Bottling Co. ข้อเท็จจริงมีว่า โจทก์เป็นพนักงานเสิร์ฟหญิง ขณะที่ทำงานก็ได้หยิบขวด Coca Cola เอาไปแช่ในตู้เย็นของภัตตาคารที่เธอทำงานอยู่ ขณะที่เธอหยิบขวดน้ำอัดลมยี่ห้อดังกล่าวขวดที่สี่ เพื่อที่จะเอาไปใส่ในตู้เย็น ขวดก็ระเบิด ทำให้ได้รับบาดเจ็บสาหัสที่มือ โจทก์จึงฟ้องจำเลยว่าประมาทเลินเล่อ ในกรณีที่ขายเครื่องดื่มดังกล่าวซึ่งบรรจุก๊าซที่มีแรงดันมากเกินไปหรือว่าเกิดความชำรุดบกพร่องของขวด จึงเกิดอันตรายและมีแนวโน้มที่จะระเบิดได้ ถึงแม้ว่าโจทก์จะไม่สามารถแสดงให้เห็นว่าจำเลยประมาทเลินเล่อ โจทก์ก็ฟ้องโดยใช้หลัก res ipsa loquitur (Thing Speaks for Itself) ผู้พิพากษา Gibson พิพากษาให้บริษัทจำเลยต้องรับผิดชอบแต่ผู้พิพากษา Traynor ได้เขียนความเห็นเพิ่มเติม โดยสรุปได้ว่าความรับผิดของบริษัทผู้ผลิต เป็นกรณีของสินค้านั้นต้องปลอดภัยในความเหมาะสมโดยปกติของการใช้ด้วย³⁴

ซึ่งต่อมา American Law Institute ได้นำหลักกฎหมายจากคำพิพากษาในคดี Escola v. Coca Cola Bottling Co. จัดทำเป็นบทบัญญัติที่เกี่ยวกับการรับผิดโดยเคร่งครัด ปรากฏตาม Section 402A ของ The Restatement (Second) of Torts ในปี ค.ศ. 1965 และกฎหมายลักษณะละเมิดว่าด้วยความรับผิดเพื่อความเสียหายอันเกิดจากผลิตภัณฑ์ที่ไม่ปลอดภัย Restatement (Third) of torts: Products Liability ซึ่งบทบัญญัติดังกล่าวมีดังนี้

Section 402A³⁵ ของ The Restatement (Second) of Torts บัญญัติว่า

³² เรื่องเดียวกัน, หน้า 29-31.

³³ เรื่องเดียวกัน, หน้า 29.

³⁴ ปิยะนุช โปตะวณิช, เอกสารประกอบการสอนวิชาคุ้มครองผู้บริโภค คณะนิติศาสตร์ สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ (กรุงเทพฯ: สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์, ม.ป.ป.), หน้า 3-4.

³⁵ The Restatement (Second) of Torts

Section 402A. SPECIAL LIABILITY OF SELLER OF PRODUCT FOR PHYSICAL HARM TO USER OR CONSUMER

(1) One who sells any product in a defective condition unreasonably dangerous to the user or consumer or to his property is subject to liability for physical harm thereby caused to the ultimate user or consumer, or to his property, if

1. บุคคลผู้ขายสินค้าที่อยู่ในสภาพบกพร่องอันอาจก่อให้เกิดอันตรายได้โดยไม่สมควรแก่ผู้ใช้หรือผู้บริโภคหรือทรัพย์สินของบุคคลดังกล่าวต้องรับผิดชอบเพื่อความปลอดภัยทางกายภาพที่เกิดขึ้นแก่ผู้ใช้หรือผู้บริโภคปลายทางหรือทรัพย์สินของบุคคลดังกล่าว หาก

ก. ผู้ขายประกอบอาชีพขายสินค้าดังกล่าว และ

ข. สินค้าดังกล่าวได้ตกถึงมือผู้ใช้หรือผู้บริโภคโดยไม่ได้มีการเปลี่ยนแปลงสภาพอย่างมีนัยสำคัญจากเวลาที่สินค้านั้นถูกขาย

2. หลักข้างต้นในวรรค 1 ให้นำมาใช้บังคับ แม้ว่า

ก. ผู้ขายได้ใช้ความระมัดระวังอย่างเต็มที่แล้วในการผลิตและขายสินค้าดังกล่าว และ

ข. ผู้ใช้หรือผู้บริโภคไม่ได้ซื้อหรือทำสัญญาซื้อขายกับผู้ขายก็ตาม”³⁶

ภายใต้มาตรา 402A ผู้ผลิตหรือผู้ขายจะต้องรับผิดชอบถ้า 5 องค์ประกอบดังต่อไปนี้ มีการพิสูจน์แล้วว่า³⁷

1. ผลิตภัณฑ์ที่ไม่ปลอดภัยมาจากจำเลยได้ครอบครองหรือควบคุมไว้

2. ผลิตภัณฑ์ที่ไม่ปลอดภัยไม่ได้มีการเตือนถึงอันตรายทำให้ผลิตภัณฑ์นั้นมีความอันตราย

3. ข้อบกพร่องของผลิตภัณฑ์ที่ไม่ปลอดภัยนั้นเป็นสาเหตุที่ทำให้โจทก์ได้รับการบาดเจ็บ

(a) the seller is engaged in the business of selling such a product, and

(b) it is expected to and does reach the user or consumer without substantial change in the condition in which it is sold.

(2) The rule stated in Subsection (1) applies although

(a) the seller has exercised all possible care in the preparation and sale of his product, and

(b) the user or consumer has not bought the product from or entered into any contractual relation with the seller.

Caveat:

The Institute expresses no opinion as to whether the rules stated in this Section may not apply

(1) to harm to persons other than users or consumers;

(2) to the seller of a product expected to be processed or otherwise substantially changed before it reaches the user or consumer; or

(3) to the seller of a component part of a product to be assembled.

³⁶ ศักดา ธนิตกุล, คำอธิบายและคำพิพากษาเปรียบเทียบกฎหมายความรับผิดชอบต่อความเสียหายที่เกิดขึ้นจากสินค้าที่ไม่ปลอดภัย (Product Liability Law), หน้า 32.

³⁷ Ronald B. Standler, *Elements of Torts in the USA*, p. 13, Retrieved March 2, 2014 from <http://www.rbs2.com/torts.pdf>

4. จำเลยคือผู้ประกอบการหรือผู้ผลิตได้ผลิตผลิตภัณฑ์หรือสินค้าแต่ไม่จำเป็นที่จะต้องขายให้กับผู้เสียหายที่เคราะห์ร้าย

5. จำเลยคือผู้ประกอบการหรือผู้ผลิตคาดว่าจะการใช้ผลิตภัณฑ์นั้นจะไม่มีการเปลี่ยนแปลงในสาระสำคัญ

จาก Section 402A ของ The Restatement (Second) of Torts และคำพิพากษาในคดี Escola v. Coca Cola Bottling Co. ทำให้ความรับผิดของผู้ขาย มีดังต่อไปนี้³⁸

1. หากผู้ใช้สินค้าหรือผู้บริโภคได้รับความเสียหายจากสินค้าที่ไม่ปลอดภัย ผู้ขายสินค้าที่ไม่ปลอดภัยนั้นต้องรับผิดชอบต่อความเสียหายที่เกิดขึ้นเนื่องจากตนได้ขายสินค้านั้น แม้ว่าตนจะได้ใช้ความระมัดระวังแล้ว

2. หากผู้ใช้สินค้าหรือผู้บริโภคได้รับความเสียหายจากสินค้าที่ไม่ปลอดภัย ผู้ขายสินค้าที่ไม่ปลอดภัยก็ต้องรับผิดชอบต่อความเสียหายที่เกิดขึ้น แม้ว่าผู้ซื้อสินค้าหรือผู้บริโภคจะไม่ได้ซื้อสินค้านั้นไปจากผู้ขายหรือไม่มีความสัมพันธ์ทางสัญญากับผู้ขายก็ตาม

Section 402A ของ The Restatement (Second) of Torts ทำให้เกิดผลประการสำคัญ คือ มาตรา 402A ได้ยกเว้นหลัก Privity of Contract ทำให้ผู้ที่ได้รับความเสียหายจากสินค้าที่ไม่ปลอดภัยสามารถฟ้องผู้ผลิตหรือผู้ที่จำหน่ายได้โดยตรง และเปลี่ยนภาระการพิสูจน์ของโจทก์ในการฟ้องคดี โจทก์ไม่จำเป็นต้องพิสูจน์ว่าจำเลยประมาทเลินเล่อ โจทก์เพียงพิสูจน์ว่าสินค้าที่ก่อให้เกิดความเสียหายนั้นเป็นสินค้าที่ไม่ปลอดภัยก็เพียงพอแล้ว แต่โจทก์ยังมีหน้าที่ต้องพิสูจน์ถึงความเสียหายที่ตนได้รับและความเสียหายดังกล่าวเป็นผลที่เกิดจากสินค้าที่ไม่ปลอดภัยตามหลักละเมิด³⁹ ต่อมาได้มีการแก้ไข Section 402A ในปี ค.ศ. 1997 ของ Section 402A⁴⁰ ของ The Restatement (Third) of Torts: Product liability ได้เพิ่มนิยามของคำว่า “Defect” คือ “สินค้าย่อมไม่ปลอดภัยเมื่อเวลาขายหรือจัดกระจาย มีความไม่ปลอดภัยเนื่องจากการผลิต มีความไม่ปลอดภัยเนื่องจากการออกแบบ หรือมีความไม่ปลอดภัยเนื่องจากมีคำสั่งหรือคำเตือนไม่เพียงพอ”⁴¹

ในเรื่องของบุคคลที่ต้องรับผิดโดยเคร่งครัดในเรื่องสินค้าไม่ปลอดภัยนั้นประเทศสหรัฐอเมริกาได้กำหนดให้บุคคลทุกคนที่เกี่ยวข้องกับระบบการจัดจำหน่ายสินค้าต้องรับผิดโดยเคร่งครัดในความเสียหายที่เกิดขึ้นในกรณีความเสียหายนั้นเกิดขึ้นจากสินค้าที่ไม่ปลอดภัย ผู้ที่ต้องรับผิด ได้แก่ ผู้ผลิต ผู้จัดจำหน่าย ผู้ค้าส่ง ผู้ค้าปลีก ผู้ให้เช่า ผู้ผลิตชิ้นส่วน โดยบุคคลทุกคนที่เกี่ยวข้องกับห่วงโซ่การจัดจำหน่ายต้องรับผิดโดยเคร่งครัด ต่างกับคดีละเมิดที่ให้ผู้ประมาทเลินเล่อต้องรับผิด

³⁸ จีราพร สุทันกิตระ, รายงานการวิจัยเรื่องพระราชบัญญัติความรับผิดต่อความเสียหายที่เกิดจากสินค้าที่ไม่ปลอดภัย พ.ศ. 2551 (นันทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, 2553), หน้า 72.

³⁹ เรื่องเดียวกัน, หน้า 72-73.

⁴⁰ Section 402A The Restatement (Third) of Torts: Product liability

“A product is defective when, at the time of sale or distribution, contains a manufacturing defect, is defective in design, or is defective because of inadequate instructions or warnings.”

⁴¹ ศักดา ธนิตกุล, คำอธิบายและคำพิพากษาเปรียบเทียบกฎหมายความรับผิดต่อความเสียหายที่เกิดขึ้นจากสินค้าที่ไม่ปลอดภัย (Product Liability Law), หน้า 33.

ต่อผู้บริโภค ในเรื่องสินค้าที่ก่อให้เกิดความเสียหายที่ให้กับบุคคลทุกคนที่เกี่ยวข้องกับการผลิตต้องรับผิดชอบโดยเคร่งครัดเป็นผลดีกับผู้บริโภคมาก เพราะทำให้ผู้บริโภคสามารถได้รับการเยียวยาความเสียหายได้อย่างมีประสิทธิภาพ⁴²

อีกทั้งในเรื่องของคดีที่เกี่ยวกับความรับผิดชอบโดยเคร่งครัดในเรื่องสินค้าไม่ปลอดภัย ผู้บริโภคเพียงแต่ยกข้อต่อสู้ว่าสินค้าที่ทำให้ตนเองเสียหายนั้นเป็นสินค้าที่ไม่ปลอดภัย (Defective) อย่างใดอย่างหนึ่งใน 3 ประการ คือ สินค้าไม่ปลอดภัยเนื่องจากการผลิต สินค้าไม่ปลอดภัยเนื่องจากการออกแบบ สินค้าไม่ปลอดภัยเนื่องจากไม่มีคำเตือนหรือคำเตือนไม่เพียงพอ เพียงเหตุใดเหตุหนึ่งดังที่กล่าวมาข้างต้นซึ่งเป็นสินค้าที่ก่อให้เกิดความเสียหายต่อร่างกายหรือทรัพย์สินของผู้บริโภคก็เพียงพอแล้ว

หลักความรับผิดชอบโดยเคร่งครัดของสินค้าไม่ปลอดภัย มีดังต่อไปนี้

1. ความไม่ปลอดภัยเนื่องจากการผลิต (Manufacturing defect)

นิยามความปลอดภัยในการผลิต ปรากฏอยู่ใน Section 402A⁴³ ของ The Restatement (Third) of Torts ปี ค.ศ. 1997 ดังนี้

“สินค้าที่มีความไม่ปลอดภัยเนื่องจากการผลิต (A Manufacturing defect) มีสินค้านั้นมีลักษณะไม่ตรงกับออกแบบ แม้ว่าได้มีการใช้ความระมัดระวังอย่างเต็มที่ในการผลิตและการจัดกระจายสินค้าแล้วก็ตาม”⁴⁴

ความไม่ปลอดภัยเนื่องจากการผลิตเป็นความผิดพลาดหรือข้อบกพร่องอันเกิดจากกระบวนการผลิตหรือประกอบสินค้า ความไม่ปลอดภัยเนื่องจากการผลิตนั้นอาจเกิดจากความประมาทของผู้ผลิต ความบกพร่องในขณะการผลิต และการผลิตสินค้าโดยใช้วัสดุที่มีคุณภาพต่ำ ซึ่งเป็นปัญหาสำคัญเพราะอาจทำให้เกิดอันตรายต่อผู้บริโภคได้ หลักความรับผิดชอบโดยเคร่งครัดเกี่ยวกับสินค้าแวนกันแดดที่ไม่ปลอดภัยเป็นมาตรการทางกฎหมายที่คุ้มครองผู้บริโภคให้ได้รับความเป็นธรรมเห็นได้จากตัวอย่างคำพิพากษา ดังต่อไปนี้

คดี Michael Filler v. Rayex Corporation⁴⁵ ข้อเท็จจริงในคดีนี้ คือ Michael Filler ฟ้องเพื่อเรียกร้องความเสียหายเนื่องจากเขาได้สูญเสียดวงตาข้างขวาจากอุบัติเหตุในการเล่นกีฬาคือกีฬาเบสบอลและมารดาของเขา ชื่อว่า Barbara Mitchell พยายามที่จะเรียกร้องค่าใช้จ่ายสำหรับค่ารักษาในโรงพยาบาล ค่าตาเทียม และค่าบริการของแพทย์ เหตุเกิดมาจากตอนที่ Michael Filler เกิดการบาดเจ็บ เขาเป็นนักเรียนอายุ 16 ปี ที่โรงเรียนมัธยม Oak Hill ใกล้ Marion รัฐ

⁴² เรื่องเดียวกัน, หน้า 49.

⁴³ Section 402A of The Restatement (Third) of Torts (1977)

“A Product: a. contains a manufacturing defect when the product departs from its intended design even though all possible care exercised in the preparation and marketing of the product,”

⁴⁴ ศักดา ธนิตกุล, คำอธิบายและคำพิพากษาเปรียบเทียบกฎหมายความรับผิดชอบต่อความเสียหายที่เกิดขึ้นจากสินค้าที่ไม่ปลอดภัย (Product Liability Law), หน้า 36.

⁴⁵ Michael Filler v. Rayex Corporation (United States Court of Appeals, Seventh Circuit, 1970)

Indiana ขณะที่เขากำลังฝึกซ้อมสำหรับเป็นตัวแทนทีมเบสบอลของโรงเรียนในช่วงบ่ายวันที่ 10 มิถุนายน ค.ศ. 1966 เพื่อนร่วมทีมเขาได้ตีลูกบอลมาทาง Michael Filler และเขามองไม่เห็นลูกบอลที่ลอยมาในแสงแดด แม้ว่าเขาจะได้สวมใส่ "แว่นตากันแดดเบสบอล" ที่พลิกได้ ที่ผลิตโดยจำเลย หลังจากโดนด้านบนของถุงมือเบสบอลของเขา ลูกบอลก็มาโดนด้านขวาของแว่นกันแดด ทำให้เลนส์แตกเป็นเศษคมและได้ไปเจาะที่ดวงตาด้านขวาของเขา ทำให้เก้าวินต่อมา Michael Filler ต้องสูญเสียดวงตาเนื่องจากมีความจำเป็นที่ต้องควักลูกตาออก

แว่นกันแดดที่ Michael Filler ใช้สวมใส่ขณะเล่นเบสบอลนั้นได้มีการโฆษณาข้อความว่า "PLAY BALL! and Flip for Instant Eye Protection with RAYEX Baseball SUNGLASSES Professional FLIP-SPECS" ซึ่งเป็นข้อความที่ระบุถึงสรรพคุณของแว่นกันแดดที่แปลความได้ว่า แว่นกันแดดสามารถใส่เล่นกีฬาเบสบอลได้เพราะเป็นแว่นที่พลิกได้ทันทีเพื่อป้องกันดวงตาจากอันตรายได้ทันที ผลิตโดยบริษัท RAYEX และโฆษณายังได้ระบุว่า "Scientific Lenses Protect Your Eyes with a Flip from Sun and Glare Anywhere * * * Baseball, Beach, Boat, Driving, Golfing, Fishing, Just Perfect for Active and Spectator Sports — World's Finest sunglasses." แปลความได้ว่า "เลนส์วิทยาศาสตร์ปกป้องดวงตาของคุณจากดวงอาทิตย์และแสงจ้าทุกที่ด้วยการพลิก เบสบอลชายหาด เรือ ขับรถ เล่นกอล์ฟ ตกปลา มันทันสมบูรณ์แบบสำหรับการเล่นกีฬาและชมกีฬา เป็นแว่นตากันแดดที่ดีที่สุดในโลก" หลังจากที่ได้เห็นวัสดุนี้ Richard Beck ตัดสินใจที่จะซื้อแว่นตากันแดดเบสบอลที่พลิกได้ของจำเลย 6 ชิ้น เพื่อให้ผู้เล่นตำแหน่งในสนามและตำแหน่ง "Basemen" ที่ใช้ แว่นกันแดดแต่ละอันอยู่ในกล่องกระดาษแข็งที่ติดป้าย "แว่นกันแดดเบสบอล แว่นพลิกได้ของมืออาชีพ" ยังระบุว่า "เพียงแค่พลิก เพื่อป้องกันดวงตาทันที" การรับประกันในแต่ละกล่องดังนี้ "เลนส์ Rayex มีการรับประกันการแตกตลอดอายุการใช้งาน หากเลนส์แว่นตาแตกให้ส่งจดหมาย และจ่าย 50 ¢ (ค่าใช้จ่ายของประโยชน์) เพื่อรับบริการซ่อมแซมที่สมบูรณ์ และ Rayex แว่นกันแดดจะรับประกันในกรณี

1. ลดรังสีอัลตราไวโอเล็ตที่เป็นอันตรายและรังสีอินฟราเรด 96%
2. ปกป้องดวงตาของคุณจากแสงจ้าที่สะท้อนจากพื้นผิวเรียบถนนทางน้ำหิมะ ฯลฯ
3. มองเห็นชัดเจนไม่บิดเบือนวิสัยทัศน์"

เนื่องจากคุณสมบัติการพลิกและเทปยางยึดที่ด้านหลังของกรอบ แว่นตาดูคล้ายกับแว่นตากันแดดทั่วไป ความบางของเลนส์ที่ได้รับการป้องกันโดยกรอบแว่น ดังนั้น ผู้ใช้จึงไม่รู้สึกรู้ว่าบาง แว่นเหล่านี้ถูกเก็บไว้ในช่องเก็บของในรถของโค้ชชื่อ Richard Beck ภายหลังเพื่อนร่วมทีมของ Michael Filler ได้นำแว่นกันแดดจากรถของโค้ชและนำมาใช้สวมใส่ในช่วงเวลาที่ Michael Filler ได้รับบาดเจ็บ อีกทั้ง Michael Filler หรือ Richard Beck หรือประธานบริษัทของจำเลย ไม่มีใครทราบว่าเลนส์จะแตกเป็นเศษคมเมื่อโดนลูกเบสบอล

หลังจากการนั่งบัลลังก์พิจารณาคดี ผู้พิพากษาตัดสินว่า Michael Filler ได้ค่าเสียหายจำนวน \$101,000 และมารดาของ Michael Filler ได้ค่าเสียหายจำนวน \$1,187.75 คำพิพากษาได้รับการสนับสนุนจากเหตุผล 3 ประการด้วยกัน คือ การรับประกันโดยปริยาย ความรับผิดชอบโดยเคร่งครัดและความประมาทเลินเล่อ

เราจะเห็นว่าจำเลยต้องรับผิดชอบต่อการผิดสัญญาการรับประกันโดยปริยายของความเหมาะสมของวัตถุประสงค์เฉพาะ กฎหมายอินเดียนาได้นำบทบัญญัติรับประกันโดยปริยายของประมวลกฎหมายพาณิชย์ที่เกี่ยวข้องกับความเหมาะสมของวัตถุประสงค์เฉพาะ

"การรับประกันโดยปริยาย ความเหมาะสมของวัตถุประสงค์เฉพาะ ในกรณีที่ผู้ขายในเวลาของการทำสัญญาไม่ทราบว่าวัตถุประสงค์เฉพาะใด ๆ ที่สินค้าต้องมีและผู้ซื้ออาศัยทักษะหรือการตัดสินใจของผู้ขาย เพื่อเลือกหรือจัดหาสินค้าที่เหมาะสม ถ้าไม่มีข้อยกเว้นหรือแก้ไขตามมาตราถัดไป จะเป็นการรับประกันโดยปริยายว่าสินค้าเหมาะสมสำหรับวัตถุประสงค์ดังกล่าว"

แวนกันแดดเหล่านี้ถูกโฆษณาว่าเป็นแวนตากันแดดเบสบอลที่มีคุณสมบัติในการป้องกันดวงตาทันที แม้ว่าแวนกันแดดจะใช้สำหรับผู้เล่นเบสบอลแต่ความหนาของเลนส์อยู่ในช่วงเพียง 1.2 - 1.5 มิลลิเมตร ซึ่งการแตกเป็นเศษคมอาจเกิดขึ้นจากการถูกทำลายได้ เนื่องจากพลาสติกหรือกระจกของแวนกันแดดขาดคุณสมบัติด้านความปลอดภัยของพลาสติกหรือกระจกแตกเมื่อเกิดการแตก ทำให้แวนตากันแดดไม่เหมาะสำหรับการเล่นเบสบอล และเมื่อแวนกันแดดได้มีการนำไปขาย ดังนั้น การผิดต่อการรับประกันโดยปริยายก็พบว่าถูกต้อง

รัฐอินเดียนาได้นำหลักความรับผิดชอบโดยเคร่งครัดมาใช้กับผู้ขายผลิตภัณฑ์ที่ผลิตภัณฑ์อยู่ในสภาพที่ชำรุดโดยไม่มีเหตุผลสมควร ซึ่งผลิตภัณฑ์นั้นเป็นอันตรายต่อผู้ใช้ ดังที่บัญญัติไว้ในมาตรา 402A ของ Restatement of Torts Second เห็นได้จากในคดี Posey กับบริษัท Clark Equipment 409 F.2d 560, 563 (7 Cir. 1969) ที่ความบางของเลนส์ทำให้เป็นอันตรายต่อผู้ใช้เป็นไปตามหลักความรับผิดชอบโดยเคร่งครัดที่บังคับใช้ แต่จำเลยโต้แย้งกับหลักความรับผิดชอบโดยเคร่งครัดอยู่บนพื้นฐานที่ว่าแวนตากันแดดเป็นผลิตภัณฑ์ที่ไม่ปลอดภัยโดยหลักเลยไม่ได้ ในข้อยกเว้นของมาตรา 402A แม้การสมมติว่าความทันสมัยไม่สามารถผลิตแวนกันแดดเบสบอลที่ทนการแตกหรือการไม่มีเศษเล็ก ๆ ที่แตกออกอย่างที่จำเลยอ้างแต่ไม่ได้เป็นการทำให้จำเลยได้รับการยกเว้นจากความรับผิดในกรณีนี้ เว้นเสียแต่จำเลยให้คำเตือนที่เหมาะสม แต่ข้อเท็จจริงนั้นผลิตภัณฑ์ของจำเลยไม่มีการให้คำเตือนที่เหมาะสม

สุดท้ายเรายังเห็นว่าจำเลยต้องรับผิดชอบต่อการกระทำโดยประมาท เพราะว่าจำเลยรู้ว่าแวนกันแดดเหล่านี้สามารถแตกได้ง่าย เพราะแวนกันแดดของจำเลยนั้นถูกส่งกลับมาเปลี่ยนเลนส์ในแต่ละวันอย่างมากมาย อย่างน้อยจำเลยก็ควรที่จะรู้ว่าลูกเบสบอลจะทำลายเลนส์เหล่านี้ให้เกิดเป็นเศษคมได้ จำเลยจะต้องคาดการณ์ได้ว่าความเสี่ยงที่คาดหมายอาจเกิดขึ้นได้ในการใช้งานของผลิตภัณฑ์ นอกจากนี้ แม้จะมีการทดสอบที่ไม่เพียงพอที่เกี่ยวกับคุณสมบัติทางกายภาพของแวนกันแดด ดังนั้น แม้ว่าจำเลยจะไม่ต้องรับผิดชอบต่อความประมาทในการผลิตและการขายของผลิตภัณฑ์ที่ผลิตไม่ดี แต่จำเลยก็ต้องรับผิดชอบต่อความประมาทที่ละเลยในการเตือนผู้ใช้ถึงอันตรายของผลิตภัณฑ์ของตน⁴⁶

2. ความไม่ปลอดภัยเนื่องจากการออกแบบ (Defect of Design)

ความไม่ปลอดภัยเนื่องจากการออกแบบ คือ ตัวการออกแบบเองทำให้สินค้ามีความไม่ปลอดภัย เช่น เกิดข้อบกพร่องที่เกิดจากการออกแบบสินค้าทำให้สินค้ามีอันตรายในขณะที่ผู้บริโภคใช้งานหรือผู้บริโภคไม่สามารถใช้งานในสินค้านั้น ถึงแม้ว่าการผลิตสินค้าจะสมบูรณ์และใช้วัตถุดิบที่มีคุณภาพก็ตาม ทำให้เกิดความเสียหายหรืออันตรายต่อผู้บริโภคที่ใช้สินค้าดังกล่าว ผู้ออกแบบจะต้อง

⁴⁶ *Ibid.*

รับผิดชอบไม่ว่าผู้ออกแบบจะใช้ความระมัดระวังมากแค่ไหนในการสร้างหรือผลิตสินค้า ในประเทศสหรัฐอเมริกามีความแตกต่างเรื่องความไม่ปลอดภัยเนื่องจากการออกแบบแตกต่างกันในแต่ละมลรัฐ

นิยามของความปลอดภัยเนื่องจากการออกแบบที่ผิดพลาด (A Design Defect) ปรากฏอยู่ใน Section 402A⁴⁷ ของ The Restatement (Third) of Torts ปี ค.ศ. 1997 ดังนี้⁴⁸

“สินค้ามีความไม่ปลอดภัยเมื่อความเสี่ยงที่จะเกิดอันตรายสามารถคาดการณ์ได้และหลีกเลี่ยงได้ โดยการที่ผู้ขายหรือผู้จัดจำหน่ายหรือผู้อื่นในระบบการจัดจำหน่ายสามารถออกแบบในลักษณะอย่างอื่นที่เหมาะสมได้ และการที่ไม่เลือกการออกแบบอื่นทำให้สินค้านั้นมีความไม่ปลอดภัยตามที่ควรจะเป็น”⁴⁹

เห็นได้จากตัวอย่างคำพิพากษา ดังต่อไปนี้

คดี Greenman v. Yuba Power Product, Inc. (1963) ข้อเท็จจริงในคดีมีว่า ผู้เสียหายได้รับเครื่องกลึงไม้เป็นของขวัญจากภรรยา และผู้เสียหายได้ศึกษาคู่มือการใช้อย่างละเอียด วันหนึ่งขณะกำลังใช้เครื่องกลึงไม้ ผู้เสียหายได้รับบาดเจ็บเนื่องจากไม้ชิ้นนั้นได้หลุดออกมาและกระแทกเข้าที่หน้าผาก ศาลอุทธรณ์ได้พิพากษาว่าผู้ผลิตสินค้าต้องรับผิดชอบในความเสียหายอย่างเคร่งครัดในกรณีที่สินค้าได้ผลิตและนำออกวางจำหน่ายโดยทราบว่าคุณสมบัติจะไม่ตรวจสอบว่าสินค้าปลอดภัยหรือไม่ก็ตามแต่จะใช้สินค้านั้นเลย และภายหลังได้ก่อให้เกิดอุบัติเหตุทำให้เกิดความเสียหายเนื่องจากเป็นสินค้าที่ไม่ปลอดภัย⁵⁰

3. ความไม่ปลอดภัยเนื่องจากไม่มีคำเตือนหรือเตือนผู้ใช้ไม่เพียงพอ (Defect in Warning, Failure to Warn)⁵¹

⁴⁷ Section 402A of The Restatement (Third) of Torts (1977)

“A product :

(b) is defective in design when the foreseeable risks of harm posed by the product could have been reduced or avoided by the adoption of a reasonable alternative design by the seller or other distributor, or a predecessor in the commercial chain of distribution, and the omission of the alternative design renders the product not reasonably safe;”

⁴⁸ ศักดา ธนิตกุล, คำอธิบายและคำพิพากษาเปรียบเทียบกฎหมายความรับผิดชอบความเสียหายที่เกิดขึ้นจากสินค้าที่ไม่ปลอดภัย (Product Liability Law), หน้า 36.

⁴⁹ เรื่องเดียวกัน, หน้า 42.

⁵⁰ เบญญาภา เมธาวราพร, บทความเชิงลึกกรณีศึกษาเรื่อง: ความรับผิดชอบต่อความเสียหายที่เกิดจากสินค้าที่ไม่ปลอดภัย, ค้นวันที่ 28 เมษายน 2557 จาก <http://knowledge.ocpb.go.th/uploads/article/attach/5c378992d0e501a68a423c3721bf3640.pdf>

⁵¹ David G. Owen, John E. Montgomery and Mary J. Davis. **Products liability and Safety: Cases and Materials** (New York: The Foundation Press, 2010), p. 316.

ปรากฏตาม The Restatement (Third) of Torts: Product Liability นิยามของคำว่าข้อบกพร่อง หรือคำในภาษาอังกฤษว่า “Defect”⁵² มีดังนี้ ผลิตรภัณฑ์ที่บกพร่อง เมื่อในช่วงเวลาของการขายหรือการแจกจ่าย ประกอบด้วยข้อบกพร่องจากการผลิตข้อบกพร่องในการออกแบบหรือเป็นข้อบกพร่องเพราะคำเตือนไม่เพียงพอ ส่วนในเรื่องการเตือนอยู่ในสมมติฐานว่าสินค้าที่ออกขายในตลาดต้องปลอดภัย ผู้ขายสินค้าต้องให้คำแนะนำที่เหมาะสมและคำเตือนเกี่ยวกับความเสี่ยงของการบาดเจ็บที่เกิดจากผลิตภัณฑ์ อีกทั้งผู้ขายต้องแนะนำวิธีการใช้งานและแจ้งเตือนผู้ใช้และผู้บริโภคเพื่อให้ผู้ใช้และผู้บริโภคตระหนักถึงอันตราย แต่มีสินค้าบางอย่างที่อาจไม่ปลอดภัยและผู้ผลิตก็ทราบถึงความไม่ปลอดภัยนั้น ตัวอย่างเช่น สินค้าประเภทยา ยางบางตัวไม่สามารถที่จะปลอดภัยได้เต็มร้อยเปอร์เซ็นต์ ยังคงมีผลข้างเคียงอยู่บ้าง แต่ถ้าประชาชนจำเป็นต้องใช้ยานั้น ด้วยเหตุนี้กฎหมายจึงกำหนดว่าผู้ผลิตต้องบอกกล่าวและต้องมีคำเตือนให้ผู้บริโภคได้รับรู้ โดยให้ผู้บริโภคมีสิทธิที่จะเลือก เปิดโอกาสให้ผู้บริโภคมีสิทธิที่จะตัดสินใจยินยอมที่จะเสี่ยงซื้อสินค้าชนิดนั้นหรือเลือกที่จะไม่ซื้อสินค้าชนิดนั้นด้วยตนเอง ปรากฏตาม Restatement (Third) of Torts: Products Liability 2(c)⁵³

ดังนั้น ผู้ขายสินค้าต้องให้ข้อมูลของสินค้าที่เพียงพอ โดยระบุลักษณะของผลิตภัณฑ์และสภาพของการใช้งาน ผู้ผลิตต้องให้คำแนะนำที่เพียงพอและแน่นอนในผลิตภัณฑ์ โดยให้ข้อมูลเกี่ยวกับวิธีการที่จะใช้ผลิตภัณฑ์ที่จะใช้ได้อย่างปลอดภัย แต่เกิดกรณีที่เป็นปัญหาว่าแม้ผู้ผลิตได้จัดทำคำแนะนำและคำเตือนให้กับผู้ใช้ แต่ผู้ผลิตอาจจะมี ความรับผิดชอบในฐานะผู้ผลิตให้คำเตือนกับผู้ใช้ไม่เพียงพอ ถ้าผู้ผลิตไม่ให้คำเตือนที่เพียงพอถึงอันตรายที่ซ่อนอยู่ในตัวผลิตภัณฑ์นั้น

เห็นได้จากตัวอย่างคำพิพากษา ดังต่อไปนี้

คดี Borel v. Fibreboard Paper Prods. Corp. ข้อเท็จจริงในคดีมีว่า นาย Borel ได้ทำงานบรรจุเยื่อหิน ทำให้โรคปอดเป็นมะเร็ง โรคทงจึงฟ้องบริษัท Fibreboard Paper Product Corp. เป็นจำเลย ศาลได้พิพากษาว่าแม้จำเลยบางรายได้ให้คำเตือนในสินค้าแต่คำเตือนนั้นยังไม่เพียงพอ และไม่มีการให้คำเตือนในช่วงเวลาส่วนใหญ่ที่โรคทงได้ทำงาน จำเลยจึงต้องชดใช้ค่าสินไหม

⁵²“A product is defective when, at the time of sale or distribution, contains a manufacturing defect, is defective in design, or is defect because of inadequate or warnings”

⁵³ Restatement (Third) of Torts: Products Liability

“A product :

(c) is defective because of inadequate instructions or warnings when the foreseeable risks of harm posed by the product could have been reduced or avoided by the provision of reasonable instructions or warnings by the seller or other distributor, or a predecessor in the commercial chain of distribution, and the omission of the instructions or warnings renders the product not reasonably safe.”

ทดแทนให้แก่โจทก์เนื่องจากโจทก์ได้รับอันตรายและเกิดความเสียหายที่เกิดจากสินค้าที่ไม่ปลอดภัย เพราะความบกพร่องในการเตือน⁵⁴

3.2.1.2 หลักในเรื่องภาระการพิสูจน์

ในประเทศสหรัฐอเมริกาหลักการพิสูจน์ในกรณีสินค้าที่ไม่ปลอดภัยปัจจุบันใช้หลัก Strict liability ศาลได้นำมาใช้เพื่อให้ภาระการพิสูจน์ของโจทก์ลดลงในเรื่องของการพิสูจน์ว่าสินค้านั้นไม่ปลอดภัย โดยผู้เสียหายต้องพิสูจน์ว่าสินค้ามีความปลอดภัย และต้องนำเสนอให้เห็นว่าสินค้านั้นมีความบกพร่องอย่างใดอย่างหนึ่งตามที่กฎหมายกำหนด โจทก์จึงมีภาระการพิสูจน์เพียงว่าสินค้าที่ก่อให้เกิดอุบัติเหตุขึ้นนั้นไม่ปลอดภัย (Defective) ก็เพียงพอแล้ว สินค้าไม่ปลอดภัยมีทั้งหมด 3 ประเภทใหญ่ ๆ คือ สินค้าไม่ปลอดภัยเนื่องจากการผลิต (Manufacturing Defect) สินค้าไม่ปลอดภัยเนื่องจากการออกแบบ (Defective Design) และสินค้าไม่ปลอดภัยเนื่องจากไม่มีคำเตือนหรือคำเตือนไม่เพียงพอ (Failure to Warn, Defective Warning)⁵⁵

ต่างจากพระราชบัญญัติความรับผิดชอบต่อความเสียหายที่เกิดจากสินค้าที่ไม่ปลอดภัย พ.ศ. 2551 มาตรา 6 นั้น ผู้เสียหายไม่ต้องพิสูจน์ถึงความปลอดภัยของสินค้าว่าสินค้าไม่ปลอดภัยอย่างไร เพราะตามมาตรา 6 เมื่อผู้เสียหายพิสูจน์ข้อเท็จจริงครบถ้วน 3 ประการ คือ มีความเสียหาย ความเสียหายนั้นเกิดจากสินค้าของผู้ประกอบการ และการใช้หรือการเก็บรักษานั้นเป็นไปตามปกติธรรมดา เมื่อครบ 3 ประการข้างต้นกฎหมายก็สันนิษฐานว่าสินค้าที่ทำให้เกิดความเสียหายนั้นเป็นสินค้าที่ไม่ปลอดภัย ดังนั้น จึงเป็นหน้าที่ของผู้ผลิตในการพิสูจน์หักล้างโดยนำเสนอในเชิงปฏิเสธให้เห็นว่าสินค้าของตนไม่ใช่สินค้าที่ไม่ปลอดภัย ผู้เสียหายในพระราชบัญญัติความรับผิดชอบต่อความเสียหายที่เกิดจากสินค้าที่ไม่ปลอดภัย พ.ศ. 2551 จึงมีภาระการพิสูจน์น้อยกว่าเมื่อเทียบกับกฎหมายของสหรัฐอเมริกา เนื่องจากได้ประโยชน์จากข้อสันนิษฐานของกฎหมาย

“ค่าสินไหมทดแทนเพื่อการลงโทษ (Punitive Damages) คือ ค่าเสียหายที่มีการกำหนดเพิ่มขึ้นจากค่าสินไหมทดแทนที่แท้จริง (Compensatory Damages) เนื่องจากจำเลยกระทำการไปด้วยความประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรง (Recklessness) ความมุ่งร้าย (Malice) หรือการหลอกลวง (Deceit) อันเป็นการละเมิดต่อสิทธิของโจทก์”⁵⁶ ในส่วนที่เกี่ยวกับค่าสินไหมทดแทนเพื่อการลงโทษ (Punitive Damages) การกำหนดจำนวนค่าสินไหมทดแทนเพื่อการลงโทษนั้นไม่มีจำนวนแน่นอนตายตัว ทั้งนี้ ขึ้นอยู่กับพฤติการณ์แวดล้อมต่าง ๆ เช่น ผู้ประกอบการเมื่อทราบว่าสินค้าของตนนั้นเป็นสินค้าที่ไม่ปลอดภัยมีความบกพร่องได้ดำเนินการอย่างไร หรือเมื่อเกิดความเสียหายนั้นผู้เสียหายได้รับความเสียหายที่ร้ายแรงเพียงไหน ด้วยเหตุนี้ กฎหมายของประเทศสหรัฐอเมริกากำหนดให้มีการเรียกค่าสินไหมทดแทนได้ถ้าปรากฏว่า ผู้ผลิตรู้ว่าสินค้านั้นมีอันตราย และรู้วิธีที่จะลดความเป็นอันตรายนั้นลงจนถึงระดับที่ยอมรับได้โดยทั่วไป แต่ไม่ดำเนินการหรือผู้ขายรู้ว่าสินค้านั้นเป็นอันตราย แต่ปิดบังซ่อนเร้นไว้ หรือภายหลังที่ได้พบว่าสินค้ามีความบกพร่อง แต่ผู้ผลิตไม่

⁵⁴ มานิตย์ จุมปา, *เรื่องเดิม*, หน้า 229-230.

⁵⁵ ศักดา ธนิตกุล, *คำอธิบายและคำพิพากษาเปรียบเทียบกฎหมายความรับผิดชอบต่อความเสียหายที่เกิดขึ้นจากสินค้าที่ไม่ปลอดภัย (Product Liability Law)*, หน้า 46.

⁵⁶ มานิตย์ จุมปา, *เรื่องเดิม*, หน้า 444.

ดำเนินการใด ๆ ที่เหมาะสม เช่น แจ้งให้ผู้ขายสินค้า และลูกค้าทราบถึงเหตุดังกล่าว หรือยังคงดำเนินการผลิตสินค้านั้นต่อไปอีก⁵⁷ คดี *Gryc v. Dayton-Hudson Corp.* ซึ่งมีข้อเท็จจริงและคำพิพากษาโดยย่อดังนี้⁵⁸ ข้อเท็จจริงโดยย่อ ข้อเท็จจริง ที่ 8 ธันวาคม ค.ศ. 1980 โจทก์ Gryc อายุ 4 ปี สวมชุดนอนที่ทำจากวัสดุที่เรียกว่าผ้าสำลี ซึ่งผ้าสำลีที่ได้รับการผลิตโดยจำเลย โจทก์ได้รับความเดือดร้อนแผลไหม้อย่างรุนแรงเนื่องจากชุดนอนของโจทก์ถูกไหม้โดยเตาอิเล็กทรอนิกส์ คณะลูกขุนพบว่าจำเลยคือ Riegel Textile Corporation ซึ่งเป็นผู้ผลิตชุดนอน และ Dayton-Hudson ซึ่งเป็นผู้ขาย โดยกล่าวหาว่าผลิตสินค้าที่ไม่ปลอดภัยคือชุดนอน คณะลูกขุนได้ให้โจทก์เป็นผู้ชนะคดี และกำหนดค่าสินไหมทดแทนจำนวน 750,000 ดอลลาร์ และค่าเสียหายเชิงลงโทษเป็นจำนวนเงิน 1,000,000 ดอลลาร์ บทสรุปของกฎหมาย ค่าสินไหมทดแทนเพื่อการลงโทษเป็นวิธีการเยียวยาที่เหมาะสมที่จะลงโทษการกระทำที่ผ่านมาและป้องกันไม่ให้ผู้ประกอบการอื่นกระทำการในทำนองเดียวกันในอนาคต แม้ว่าจำเลยจะปฏิบัติตามมาตรฐานขั้นต่ำสำหรับผลิตภัณฑ์ที่ติดไฟตามกฎหมายที่มีชื่อว่า Federal Flammable Fabrics Act of 1953 แต่ก็ได้ไม่ได้ทำให้จำเลยหลุดพ้นความรับผิดในเรื่องของค่าสินไหมทดแทนเพื่อการลงโทษ เพราะจำเลยรู้ว่าผลการทดสอบนั้นเป็นโมฆะและผลิตภัณฑ์นั้นเป็นอันตรายอย่างไม่สมเหตุผล ทำให้เป็นสินค้าที่ไม่ปลอดภัย และการที่จำเลยอ้างว่าได้ปฏิบัติตามกฎหมายมิได้ทำให้จำเลยนั้นหลุดพ้นจากความรับผิดในเรื่องของการต้องชดใช้ค่าเสียหายเชิงลงโทษให้แก่โจทก์

หลักในเรื่องค่าสินไหมทดแทนเพื่อการลงโทษที่ศาลกำหนดให้จำเลยชดใช้ค่าสินไหมทดแทนเพื่อการลงโทษให้แก่โจทก์เห็นได้จากคำพิพากษาจากหลาย ๆ คดี เช่น คดี *Acosta v. Honda Motor Co.* ศาลได้พิจารณาคดีไปในทำนองที่ว่าถ้าจำเลยต้องชดใช้ค่าสินไหมทดแทนเพื่อการลงโทษนั้น จะต้องเป็นการกระทำที่มาจากการประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรง มิใช่เพียงแค่การกระทำเป็นเพียงความประมาทเลินเล่อ ซึ่งความประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรงนั้นต้องเกี่ยวข้องกับความเสี่ยงที่จะก่อให้เกิดอันตรายต่อส่วนอื่นมากกว่าการประมาทเลินเล่อ และการประมาทเลินเล่อ นั้นต้องก่อให้เกิดอันตรายแก่ชีวิตและสามารถก่อให้เกิดอันตรายได้โดยง่าย ซึ่งการประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรงที่จะทำให้จำเลยต้องรับผิดชอบนั้นต้องมีความประมาทมากกว่าความประมาททั่วไป ถึงจะเป็นเหตุให้ศาลกำหนดให้จำเลยชดใช้ค่าสินไหมทดแทนเพื่อการลงโทษได้⁵⁹ ส่วนในคดี *Axen v. American Home Prods. Corp.* ศาลได้พิจารณาให้จำเลยต้องชดใช้ค่าสินไหมทดแทนเพื่อการลงโทษให้แก่โจทก์ เนื่องจากจำเลยได้หลอกลวงผู้บริโภคในเรื่องของฉลากของยาที่จำเลยได้ขาย อีกทั้งจำเลยได้ละเมิดมาตรฐานแห่งความปลอดภัยที่กำหนดโดยกฎระเบียบในระดับสหพันธรัฐ เห็นได้ว่า แม้ว่าจำเลยได้รู้ว่ายาของตนเองนั้นเป็นสินค้าที่ไม่ปลอดภัยสามารถเกิดอันตรายต่อผู้บริโภคได้ แต่จำเลยก็ยังผลิตและดำเนินการขายยาที่ไม่ปลอดภัยนั้นต่อไป ทำให้โจทก์คือผู้บริโภคได้รับความเสียหาย ด้วยเหตุนี้ จำเลยจึงต้องชดใช้ค่าเสียหายเชิงลงโทษให้กับโจทก์⁶⁰ และในประเทศ

⁵⁷ เรื่องเดียวกัน, หน้า 407.

⁵⁸ เรื่องเดียวกัน, หน้า 445-447.

⁵⁹ เรื่องเดียวกัน, หน้า 449-451.

⁶⁰ เรื่องเดียวกัน, หน้า 451-452.

สหรัฐอเมริกาไม่มีการกำหนดอัตราสูงสุดของการกำหนดค่าสินไหมทดแทนเพื่อการลงโทษไว้ การกำหนดค่าสินไหมทดแทนเพื่อการลงโทษเป็นดุลพินิจของศาลหรือของลูกขุน แต่ศาลก็ได้เข้าไปตรวจสอบการกำหนดค่าสินไหมทดแทนเพื่อการลงโทษเพื่อให้จำเลยได้รับความเป็นธรรม⁶¹ ส่วนในคดีที่ศาลได้พิจารณาว่าค่าเสียหายเชิงลงโทษนั้นสูงเกินส่วนหรือไม่ เห็นได้จากคดี Hopkins v. Dow Corning Corp. ศาลได้พิพากษาให้จำเลยชดใช้ค่าสินไหมทดแทนเพื่อการลงโทษ อีกทั้งพิพากษาว่าค่าเสียหายทดแทนเพื่อการลงโทษไม่ได้สูงเกินส่วน เนื่องจากจำเลยได้รู้ว่าสินค้าที่ตัวเองผลิตนั้นเป็นสินค้าที่มีความอันตราย อาจจะเกิดความไม่ปลอดภัยต่อผู้บริโภคแต่จำเลยก็ตัดสินใจเลือกที่จะผลิตเพราะเหตุที่ว่าจำเลยสามารถลดต้นทุนในการผลิต อีกทั้งยังปกป้องผลประโยชน์ของสินค้าของจำเลยเองซึ่งทำให้เกิดผลร้ายและอันตรายต่อผู้บริโภคอีกด้วย⁶² และอีกคดีหนึ่งคือ คดี Sears, Roebuck and Co. v. Kunze. ศาลได้เห็นว่าจำเลยประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรง ค่าสินไหมทดแทนเพื่อการลงโทษที่ศาลได้กำหนดให้จำเลยชดใช้แก่โจทก์ไปจึงไม่สูงเกินสมควร⁶³

3.2.2 กฎหมายเกี่ยวกับสินค้าที่ไม่ปลอดภัยของของประเทศญี่ปุ่น

สาระสำคัญของกฎหมาย The Product Liability Law (Law No.85, 1994) (Tentative Translation)⁶⁴ เป็นกฎหมายที่มีวัตถุประสงค์ เพื่อบรรเทาผู้ที่ได้รับบาดเจ็บ โดยความรับผิดชอบของผู้ผลิต ฯลฯ สำหรับความเสียหายที่ได้รับบาดเจ็บในชีวิต ร่างกาย หรือทรัพย์สิน ซึ่งเกิดจากข้อบกพร่องในผลิตภัณฑ์ และเพื่อสนับสนุนเสถียรภาพและปรับปรุงชีวิตของผู้คนและเพื่อการพัฒนาเศรษฐกิจของชาติตาม มาตรา 1 คำว่า "สินค้า" หมายความว่า สंहาริมทรัพย์ที่ผลิตหรือถูกแปรสภาพ มาตรา 2 (1) คำว่า Defect (Kekkan) ที่ปรากฏตามมาตรา 2(2) ที่ใช้ในพระราชบัญญัตินี้ ความบกพร่อง จึงหมายถึงการขาดความปลอดภัยซึ่งโดยปกติแล้วสินค้านั้นควรต้องมี เมื่อคำนึงถึงธรรมชาติของลักษณะผลิตภัณฑ์นั้นที่สามารถคาดการณ์ตามปกติในการใช้ผลิตภัณฑ์และลักษณะของการใช้งานของผลิตภัณฑ์ โดยต้องพิจารณาถึง 4 กรณีคือ 1. สภาพของสินค้านั้น 2. ลักษณะการใช้งานตามปกติ 3. เวลาที่สินค้านั้นถูกจัดจำหน่าย 4. สภาพอื่น ๆ ที่เกี่ยวกับสินค้านั้น⁶⁵

ส่วนในกรณีผู้ผลิตสินค้าและบุคคลอื่นที่ต้องรับผิด ตามมาตรา 2(3) พระราชบัญญัตินี้ได้ให้นิยามไว้ว่า “ผู้ผลิตสินค้าและบุคคลอื่นที่ต้องรับผิด หมายถึง 1. บุคคลที่ผลิต แปรสภาพ หรือนำเข้าสินค้านั้นในเชิงธุรกิจ 2. บุคคลที่ติดชื่อ ชื่อทางการค้า เครื่องหมายการค้า หรือกระทำลักษณะอื่น ๆ ลงบนสินค้าในฐานะผู้ผลิต และ 3. บุคคลใดซึ่งติดชื่อหรือสัญลักษณ์อื่นลงบนสินค้าซึ่งทำให้เกิดความเข้าใจว่าบุคคลนั้นเป็นผู้ผลิต โดยความเป็นจริงซึ่งสินค้านั้น ทั้งนี้ ให้พิจารณาลักษณะและ

⁶¹ เรื่องเดียวกัน, หน้า 456-458.

⁶² เรื่องเดียวกัน, หน้า 453-454.

⁶³ เรื่องเดียวกัน, หน้า 455.

⁶⁴ ดูภาคผนวก 2

⁶⁵ ศักดา ธนิตกุล, คำอธิบายและคำพิพากษาเปรียบเทียบกฎหมายความรับผิดชอบต่อความเสียหายที่เกิดขึ้นจากสินค้าที่ไม่ปลอดภัย (Product Liability Law), หน้า 102.

สภาพแวดล้อมเกี่ยวกับการผลิต การแปรรูป การนำเข้า หรือการจัดจำหน่ายนั้นประกอบด้วย”⁶⁶ อีกทั้งมาตรา 3 ได้กล่าวถึงความรับผิดชอบของผู้ผลิตสินค้าและบุคคลอื่นที่ต้องรับผิด ว่าผู้ผลิตสินค้าและบุคคลอื่นที่ต้องรับผิดจะต้องรับผิดชอบต่อความเสียหายที่เกิดจากการบาดเจ็บ เมื่อผู้ที่ได้รับความเสียหายบาดเจ็บแก่ชีวิต ร่างกาย หรือทรัพย์สินโดยข้อบกพร่องในการส่งมอบผลิตภัณฑ์ที่บุคคลที่ผลิต แปรรูป หรือนำเข้าสินค้านั้นหรือใส่ภาพแทนชื่อ แต่อย่างไรก็ตาม ผู้ผลิตสินค้าและบุคคลอื่นที่ต้องรับผิดไม่ต้องรับผิดชอบ ในกรณีที่ความเสียหายดังกล่าวเกิดขึ้นกับตัวสินค้าที่ขาดความปลอดภัยนั่นเอง ในกรณีที่มาตรา 3 ผู้ผลิตสินค้าและบุคคลอื่นที่ต้องรับผิด จะไม่ต้องรับผิดชอบ ถ้าเขาพิสูจน์ได้ตามมาตรา 4 ว่า 1. หาก ณ เวลาที่ผู้ผลิตสินค้าได้ส่งมอบทรัพย์สินนั้น ระดับความรู้ทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีไม่สามารถจะระบุได้ว่าสินค้านั้นมีความปลอดภัย⁶⁷ 2. ในกรณีที่ผลิตภัณฑ์ที่ใช้เป็นส่วนประกอบหรือวัตถุดิบของผลิตภัณฑ์อื่นที่บกพร่องอยู่แล้วที่มาจากผู้ผลิตชิ้นส่วนหรือผู้ผลิตวัตถุดิบ แต่ผู้ผลิตชิ้นส่วนหรือผู้ผลิตวัตถุดิบนั้นไม่ได้เป็นผู้จำหน่ายสินค้าสำเร็จรูปให้กับผู้เสียหาย แต่ผู้จำหน่ายที่นำชิ้นส่วนหรือวัตถุดิบพวกนั้นมาแปรรูปเป็นสินค้าสำเร็จรูป ดังนั้น ชิ้นส่วนหรือวัตถุดิบที่มีความไม่ปลอดภัยได้ถูกนำไปผลิตเป็นสินค้าสำเร็จรูป และได้จำหน่ายไปให้กับผู้เสียหายและผู้เสียหายได้เกิดอันตรายและความเสียหายจากการใช้สินค้านั้น บุคคลที่ต้องรับผิด ได้แก่ ผู้ผลิตชิ้นส่วนหรือผู้ผลิตวัตถุดิบและผู้จำหน่ายสินค้าสำเร็จรูปที่ได้ผลิตหรือประกอบแล้ว ผู้ผลิตสินค้าสำเร็จรูปมีความรับผิดชอบโดยไม่ใช้ลูกหนี้ร่วมโดยแท้เมื่อจ่ายค่าสินไหมทดแทนให้แก่ผู้เสียหายแล้ว ผู้ผลิตสินค้าสำเร็จรูปมีสิทธิที่จะไล่เบี้ยเอาากับ ผู้ผลิตชิ้นส่วนหรือผู้ผลิตวัตถุดิบได้⁶⁸

เรื่องของอายุความของกฎหมาย The Product Liability Act (Act No.85, 1994) บัญญัติไว้ตาม มาตรา 5 อายุความแบ่งเป็น 2 ประเภท ดังต่อไปนี้

“1. อายุความสำหรับสินค้าทั่วไปตามมาตรา 5(1)

1) อายุความระยะเวลา 3 ปี นับตั้งแต่วันที่ผู้เสียหายหรือผู้แทนตามกฎหมายทราบถึงความเสียหายและผู้ที่ต้องรับผิดต่อความเสียหาย

2) อายุความระยะเวลา 10 ปี นับตั้งแต่วันที่ผู้ผลิตได้ส่งมอบสินค้าให้แก่ผู้อื่น กรณีที่มีผู้เสียหายหลายรายระยะเวลาของอายุความเป็นเรื่องส่วนตัว ต้องพิจารณาอายุความแยกกันเป็นราย ๆ ไปนับแต่ผู้ผลิตแต่ละรายมอบสินค้าของตนให้กับผู้อื่นไป

2. อายุความสำหรับสินค้าที่ทำให้เกิดพิษสะสมตามมาตรา 5(2)

กำหนดให้นำมาตรา 5(1) มาใช้ โดยให้นับตั้งแต่วันที่ปรากฏอาการขึ้นอันเนื่องมาจากการสะสมของสารที่มีพิษต่อร่างกายมนุษย์นั้น⁶⁹ อายุความจะเริ่มจากเวลาเมื่อความเสียหายเกิดขึ้น ซึ่งความเสียหายดังกล่าวเกิดจากสารที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพของมนุษย์หรือ สะสมในร่างกาย หรืออาการความเสียหายดังกล่าวปรากฏหลังจากพิษสะสมแฝงอยู่เป็นระยะเวลาไม่เกิน 10 ปี”⁷⁰

⁶⁶ เรื่องเดียวกัน, หน้า 118.

⁶⁷ เรื่องเดียวกัน, หน้า 134.

⁶⁸ เรื่องเดียวกัน, หน้า 135-136.

⁶⁹ เรื่องเดียวกัน, หน้า 137.

⁷⁰ เรื่องเดียวกัน, หน้า 136-138.

3.3 องค์การที่เกี่ยวข้องกับมาตรฐานแวนกันแดด

3.3.1 มาตรฐานสินค้า European Conformity (CE)

3.3.1.1 ข้อกำหนดของมาตรฐานและระเบียบของยุโรปที่เกี่ยวข้องกับแว่นกันแดด⁷¹

ความสำเร็จในการเคลื่อนย้ายสินค้าเสรีทั่วทั้งทวีปยุโรป คือ หัวใจในการขับเคลื่อนการสร้างตลาดร่วมยุโรป และในเดือนพฤษภาคม ค.ศ.1995 รัฐมนตรีสหภาพยุโรปทำข้อตกลง "แนวทางใหม่ระเบียบและมาตรฐานที่สอดคล้องกัน" เพื่อให้สามารถบรรลุวัตถุประสงค์นี้

ระเบียบ "แนวทางใหม่" มี "ข้อกำหนดที่จำเป็น" ที่จะต้องผ่านข้อกำหนดก่อนที่สินค้าจะถูกส่งไปยังที่ต่าง ๆ ในสหภาพยุโรป ซึ่งระเบียบที่วางนี้ คือ เครื่องมือทางกฎหมายซึ่งมีผลบังคับให้ประเทศสมาชิกให้เพิ่มเติมในกฎหมายของแต่ละประเทศที่มีอยู่เดิมแล้วนั้น ทั้งยังจะถูกนำมาใช้ในกลุ่มประเทศเขตเศรษฐกิจยุโรป (EEA) 18 ประเทศ ได้แก่ ออสเตรีย เบลเยียม เดนมาร์ก ฟินแลนด์ ฝรั่งเศส เยอรมนี กรีซ ไอร์แลนด์ ไอร์แลนด์ อิตาลี ลิกเตนสไตน์ ลักเซมเบิร์ก เนเธอร์แลนด์ นอร์เวย์ โปรตุเกส สเปน สวีเดน และสหราชอาณาจักร ในระเบียบระบุว่าผู้ผลิตจะต้องแสดงให้เห็นว่าผลิตภัณฑ์ผ่าน "ข้อกำหนดที่จำเป็น" และเฉพาะผู้ผลิตที่ผ่านข้อกำหนดนี้เท่านั้น ที่จะสามารถใส่เครื่องหมาย CE บนผลิตภัณฑ์ ซึ่งเครื่องหมาย CE จะช่วยให้สามารถขายสินค้าได้อย่างถูกกฎหมาย และสามารถเคลื่อนย้ายผลิตภัณฑ์ทั่วสหภาพยุโรปได้อย่างเสรี

เนื่องจากแว่นกันแดดมีความสำคัญต่อสุขภาพ แว่นกันแดดจึงได้ถูกรวมอยู่ใน "ระเบียบอุปกรณ์ป้องกันส่วนบุคคล" ที่ 89/686/EEC หรือปกติจะเรียกว่า ระเบียบ "Personal Protective Equipment (PPE)" ระเบียบนี้วางเงื่อนไขไว้ด้วยการวางขายสินค้าในตลาดและการเคลื่อนย้ายเสรีในยุโรปของระเบียบ PPE และข้อกำหนดพื้นฐานที่จะต้องผ่านเพื่อให้แน่ใจว่าผู้ใช้ได้รับการป้องกันสุขภาพและมีความปลอดภัย ระเบียบนิยามคำว่า "PPE" หมายถึง "อุปกรณ์หรือเครื่องมือใด ๆ ที่ได้รับการออกแบบให้สวมใส่หรือถือโดยบุคคลเพื่อป้องกันสุขภาพและอันตราย"

ดังนั้น ผู้ผลิตแว่นกันแดดจะทำตามระเบียบ PPE ได้ ต้องปฏิบัติตามต่อไปนี้ สิ่งแรก คือ การกำหนดหมวดหมู่แว่นกันแดดว่ามีลักษณะเป็นแบบง่ายหรือแบบซับซ้อน แยกพิจารณาได้ดังนี้ ถ้า นักออกแบบหรือผู้ผลิตคิดว่าผู้ใช้คนสุดท้ายสามารถ "ประเมินระดับการป้องกันที่ได้รับต่อความเสี่ยงเล็กน้อยที่เกี่ยวข้อง. . ." ได้ ดังนั้น ระเบียบ PPE สามารถถูกกำหนดให้เป็น "การออกแบบที่เรียบง่าย" และแว่นกันแดดก็ถูกจัดอยู่ในหมวดหมู่ประเภทนี้ สำหรับระเบียบ PPE ในเรื่อง "ออกแบบที่เรียบง่าย" เช่น แว่นกันแดด เป็นการแสดงให้เห็นถึงการปฏิบัติตามระเบียบในการกำหนดวิธีการตรวจสอบในการปฏิบัติที่มีความสำคัญและมีความจำเป็นจะต้องปฏิบัติตามเพื่อที่จะผ่านข้อกำหนดที่จำเป็น ในประการแรก ผู้ผลิตแว่นกันแดดต้องมีการรับรองด้วยตนเองว่าผลิตภัณฑ์ของตนเป็นไปตามข้อกำหนดที่สำคัญก็เพียงพอแล้ว การรับรองด้วยตนเองเป็นการประกาศโดยผู้ผลิต เพื่อยืนยันว่าผลิตภัณฑ์เป็นไปตามข้อกำหนดของระเบียบ เนื่องจากเป็นความรับผิดชอบในการวางจำหน่ายในตลาดของ

⁷¹ European Sunglasses Association, **Sunglasses Standard**, Retrieved April 15, 2014 from http://www.esasunglasses.com/downloadarchiv/ARTICLE_ON_PPE_STANDARDS_SUNGLASSES_ETC_2-april26.04.doc

ผู้ผลิตเอง ถ้าผู้ผลิตหรือตัวแทนของผู้ผลิตมีฐานที่ตั้งอยู่ในประชาคมยุโรป ก็จะมีลักษณะเป็นบริษัทหรือร้านค้าปลีกที่มีระเบียบ PPE ในผลิตภัณฑ์ของตนในการวางจำหน่ายในตลาด ด้วยเหตุนี้ ผู้ผลิตหรือตัวแทนจึงมีหน้าที่ในการรับรองด้วยตนเองและมีหน้าที่ในการเก็บรักษาเอกสารทางเทคนิคเอาไว้

ระเบียบ PPE ได้กำหนดให้สินค้าประเภทแว่นกันแดดต้องปฏิบัติตามข้อกำหนดเรื่องสุขภาพและความปลอดภัยขั้นพื้นฐาน และผู้ผลิตต้องแสดงให้เห็นว่าแว่นกันแดดได้มาตรฐานยุโรปในเรื่องของมาตรฐานของยุโรปถึงแม้ว่าระเบียบแนวทางใหม่จะกำหนด “ข้อกำหนดที่จำเป็น” แต่ข้อกำหนดเหล่านี้เป็นเพียงเรื่องทั่วไป ด้วยเหตุนี้ สหภาพยุโรปจึงมีการพัฒนามาตรฐานที่สอดคล้องอย่างต่อเนื่อง โดยรู้จักกันในชื่อมาตรฐาน “European Norm (EN)” ซึ่งเป็นการเพิ่มเติมรายละเอียดและความรับผิดชอบในการพัฒนามาตรฐาน European Norm นี้ ได้ถูกส่งไปถึงคณะกรรมการมาตรฐานยุโรปเพื่อการจัดทำมาตรฐาน “CEN” (CEN หรือ European Committee for Standardization โดย CEN เป็นหนึ่งในองค์กรที่เกี่ยวกับการออกแบบมาตรฐานสินค้าที่สำคัญของสหภาพยุโรป บริหารงานโดยภาคเอกชน โดยมีบทบาทร่วมกับคณะกรรมการมาตรฐานยุโรปในการพัฒนามาตรฐานใหม่ ๆ ให้กับสหภาพยุโรป) หรือร่วมกับ CEN กับคณะกรรมการมาตรฐานยุโรปเพื่อการจัดทำ “Electro Technical (CENELEC)” มาตรฐาน European Norm นี้ได้กำหนดเกณฑ์ที่จะผ่านข้อกำหนดที่จำเป็นและมาตรฐาน CEN ถูกจัดตั้งขึ้นเพื่อพัฒนาระเบียบและมาตรฐานยุโรป ในทำนองเดียวกันกับ “ISO” (องค์การมาตรฐานนานาชาติ) ที่มีงานที่มีจุดมุ่งหมายระดับนานาชาติที่คล้ายกัน มาตรฐาน CEN ถูกร่างที่ระดับคณะกรรมการเทคนิคที่มีคณะกรรมการเป็นผู้แทนจากสมาชิกสหภาพยุโรปของ CEN

คณะกรรมการ CEN และคณะทำงานมีหน้าที่รับผิดชอบแว่นกันแดด คือ CEN / TC 85 WG1 - Sunglare Eye Protectors บทบาทของ “ESA” (Environmental Safety Assessment: ESA การประเมินความปลอดภัยและสิ่งแวดล้อม) ซึ่งเป็นสมาชิกผู้ประสานงานระหว่างคณะกรรมการมาตรฐานทางเทคนิคของยุโรป (CEN) และนานาชาติ (ISO) ที่เกี่ยวข้องกับแว่นกันแดด และมีบทบาทอย่างเป็นทางการในกลุ่มผู้เชี่ยวชาญอุปกรณ์ป้องกันส่วนบุคคล (PPE) สมาชิกภาพนี้ยังช่วยให้สมาชิก ESA ในการอธิบายปัญหาทางเทคนิคที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนามาตรฐานและระเบียบที่เกี่ยวข้องกับการสวมแว่นกันแดด

สถาบันมาตรฐานอังกฤษ (BSI) นิยามคำว่า “มาตรฐาน คือ ข้อกำหนดที่ถูกตีพิมพ์เป็นภาษาทั่วไปและมีข้อกำหนดทางเทคนิคหรือเงื่อนไขที่แน่นอนอื่น ๆ และถูกออกแบบมาเพื่อนำมาใช้อย่างต่อเนื่องเป็นกฎเป็นแนวทาง หรือเป็นค่านิยม” “มาตรฐานถูกนำไปใช้กับวัสดุ ผลิตภัณฑ์ วิธีการ และการบริการ มาตรฐานช่วยให้ชีวิตง่ายขึ้นและเพิ่มความน่าเชื่อถือและประสิทธิภาพของสินค้าและบริการที่เราใช้” สถาบันมาตรฐานอังกฤษ (BSI) อธิบายตัวอย่างนี้เป็นรูปแบบของบัตรเครดิตพลาสติกที่มีหมายเลขมาตรฐาน คือ EN ISO / IEC* 7810:1996 กำหนดขนาดของบัตร การทำตามมาตรฐานนี้ทำให้บัตรสามารถใช้ทั่วโลก มาตรฐานนั้นถูกออกแบบสำหรับการใช้งานโดยสมัครใจและไม่ได้กำหนดกฎระเบียบใด ๆ แต่กฎหมายและกฎระเบียบอาจจะอ้างถึงมาตรฐานบางอย่างที่บังคับให้ปฏิบัติตาม

ในการจะผ่านข้อกำหนดของระเบียบ PPE นั้น แว่นตากันแดดต้องได้รับการทดสอบและเป็นไปตาม มาตรฐานแว่นกันแดดยุโรปที่ชื่อว่า “EN1836:1997 (แว่นกันแดดป้องกันดวงตาสำหรับการใช้งานทั่วไปและป้องกันจากการมองดวงอาทิตย์โดยตรง) โดยมาตรฐานนี้ระบุข้อกำหนดสำหรับคุณสมบัติการส่งผ่านแสง คุณสมบัติเกี่ยวกับสายตา ข้อมูลและการติดฉลาก นอกจากนี้ ยัง

กำหนดให้แว่นกันแดดต้องมีความปลอดภัยในการสวมใส่ โดยไม่มีส่วนคมที่ยื่นออกมาหรือขอบกร่องที่อาจทำให้เกิดอันตราย ไม่สามารถติดไฟได้และทำจากวัสดุที่ไม่เป็นพิษเมื่อสัมผัสกับผิวหนัง

มาตรฐาน EN 1836:1997 มีการอ้างอิงกับมาตรฐานอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับแว่นกันแดด คือ "การป้องกันดวงตา" ได้แก่ มาตรฐานต่าง ๆ ดังต่อไปนี้

1. EN 166:1995 (การป้องกันดวงตาส่วนบุคคล-ข้อกำหนด)
2. EN167: 1995 (การป้องกันดวงตาส่วนบุคคล-วิธีการทดสอบเกี่ยวกับตา)
3. EN168: 1995 (การป้องกันดวงตาส่วนบุคคล-วิธีการทดสอบที่ไม่เกี่ยวกับตา)

สามมาตรฐานดังกล่าวข้างต้นเป็นมาตรฐานที่ปรับปรุงใหม่ในปี ค.ศ. 2002

ในปีค.ศ. 1976 มีระเบียบเกี่ยวกับโลหะนิกเกิลชื่อว่า “ระเบียบ 76/769/EEC” เป็นระเบียบเกี่ยวกับการตลาด การเตรียม และการใช้สารที่เป็นอันตราย โดยพยายามที่จะรวมเรื่องการตลาด การเตรียมและการใช้สารที่เป็นอันตรายในประชาคมยุโรปเป็นครั้งแรก

ในปี ค.ศ. 1994 ระเบียบสภา 94/27/EC แก้ไขครั้งที่ 12 คือ “ระเบียบ 76/769/EEC” ระเบียบนี้มีจุดประสงค์เพื่อนำมาตรการที่จะลดผลกระทบการแพ้สารนิกเกิลมาใช้ และขอให้คณะกรรมการธิการ European Committee for Standardization (CEN) ได้เผยแพร่มาตรฐานวิธีการทดสอบ เพื่อให้ผลิตภัณฑ์เป็นไปตามระเบียบ ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับผู้ผลิตจะตัดสินใจว่าผลิตภัณฑ์ของตนเองควรอยู่ภายใต้ระเบียบ 76/769/EEC หรือไม่ และควรมีการทดสอบผลิตภัณฑ์หรือไม่ ข้อกำหนดของระเบียบนิกเกิล พบใน 2 มาตรฐานยุโรป คือ

1. มาตรฐาน EN 1811: 1999 ซึ่งครอบคลุมถึงวิธีการทดสอบว่าสารนิกเกิลนั้นจะปล่อยออกมาจากผลิตภัณฑ์และเข้ามาสัมผัสผิวหนังโดยตรงเป็นเวลานาน
2. มาตรฐาน EN 12472: 1999 ซึ่งครอบคลุมถึงวิธีการการจำลองการสึกหรอและการกัดกร่อน เพื่อตรวจสอบการปล่อยสารนิกเกิลที่เคลือบไว้บนวัตถุ

ระเบียบ 76/769/EEC จึงมีความสำคัญ เนื่องจากว่าแว่นกันแดดที่ทำจากโลหะส่วนใหญ่ นั้น จะทำจากนิกเกิลเงินที่มาจากส่วนผสมของโลหะทองแดง สังกะสี และนิกเกิลประมาณ 15 – 25% ดังนั้นข้อกำหนดของการจำหน่ายแว่นกันแดดควรเป็นไปตามระเบียบนิกเกิลที่ชื่อว่า “ระเบียบ 76/769/EEC” ในกรณีที่แว่นกันแดดมีส่วนโลหะที่อาจเข้ามาสัมผัสผิวหนังโดยตรงและสัมผัสเป็นเวลานาน

ในปัจจุบันนี้แว่นตากันแดดก็สามารถวางจำหน่ายในสหภาพยุโรปได้อย่างถูกต้องตามกฎหมายเพียงทำให้สอดคล้องกับมาตรฐาน EN 1836:1997 และมาตรฐานนิกเกิล (EN1811: 1999 / EN 12472: 1999) แต่เนื่องจากอุตสาหกรรมแว่นตาในประเทศอิตาลีไม่นิยมการทดสอบการสึกหรอตามมาตรฐาน EN12472 และในขณะนี้ยังไม่มีบทบัญญัติที่เกี่ยวกับกรอบแว่นตาและแว่นกันแดดในมาตรฐาน EN 12472 ด้วยเหตุนี้ ประเทศอิตาลีจึงคิดการทดสอบการสึกหรอของตัวเอง คือ มาตรฐาน ENV14027: 2000

ในกรณีแว่นกันแดดของเด็ก ต้องพิจารณาด้านอื่น ๆ ในเรื่องของสุขภาพและความปลอดภัยประกอบด้วยเมื่อมีการวางจำหน่ายสินค้าในตลาด และควรตระหนักว่าเด็กมีความระมัดระวังน้อยในการเลือกใช้แว่นกันแดด และในบางกรณีเด็กอาจจะคิดว่าเป็นของเล่นที่สามารถ

นำเข้าปากและเคี้ยวได้ ดังนั้น จึงมีความเสี่ยงที่เด็กจะสัมผัสกับวัสดุในแว่นกันแดดที่ส่งผลให้เป็นอันตรายต่อสุขภาพของเด็กได้

มีระเบียบความปลอดภัยของเล่นในยุโรป คือ 88/378/EEC ที่กำหนดไว้ว่าจะต้องผ่านมาตรฐานก่อน ของเล่นจึงจะสามารถทำเครื่องหมาย “CE” และวางจำหน่ายในตลาดของสหภาพยุโรปได้ ระเบียบนี้ได้กำหนดว่าของเล่นเป็นผลิตภัณฑ์หรือวัสดุที่ออกแบบหรือมีวัตถุประสงค์เพื่อเด็กอายุน้อยกว่า 14 นั้นใช้ในการเล่น และวัตถุประสงค์หลักของระเบียบ คือ การป้องกันของสุขภาพและความปลอดภัยของเด็กจากของเล่นที่ไม่ปลอดภัย และเพื่อป้องกันเท่าที่เป็นไปได้ในการวางจำหน่ายในตลาด

มาตรฐานร่วมกันของยุโรปที่เกี่ยวข้องกับระเบียบของเล่น คือ มาตรฐานชุด “EN-71” และส่วนที่ 3 ของ EN 71 ครอบคลุมข้อกำหนดเรื่องการแพร่กระจายขององค์ประกอบที่เป็นพิษที่อาจจะอยู่ในของเล่นและกำหนดข้อจำกัดขององค์ประกอบที่เป็นพิษ ประกอบด้วยตะกั่วพลวงปรอท สารหนู แบเรียม แคดเมียม โครเมียม และซิลิเนียม หรืออะไรก็ตามที่อาจจะอยู่ในสีที่ใช้ในการตกแต่งแว่นกันแดด และแม้ว่า EN 71 ระบุอย่างชัดเจนว่า แว่นกันแดดไม่รวมอยู่ในมาตรฐานเพราะแว่นกันแดดไม่ได้จัดเป็นของเล่น แต่ผู้ผลิตควรพยายามที่จะทำให้ผ่านมาตรฐาน เนื่องจากเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการตรวจสอบ ในสหราชอาณาจักรนั้นแว่นตากันแดดของเด็กจะไม่ได้วางจำหน่ายในตลาดจนกว่าจะผ่านมาตรฐาน EN 71-3:1999

การทดสอบแว่นกันแดดเพื่อที่จะยืนยันว่าแว่นกันแดดนั้นเป็นไปตามระเบียบ PPE แว่นกันแดดจะต้องผ่านการทดสอบตามมาตรฐาน ดังต่อไปนี้

1. มาตรฐาน EN 1836:1997 กำหนดว่าบริษัทใดก็ตามที่วางจำหน่ายแว่นกันแดดในตลาด ต้องมีการทดสอบในห้องปฏิบัติการของตนเองหรือการทดสอบจากห้องปฏิบัติการภายนอก โดยที่ห้องปฏิบัติการนั้นต้องได้รับการรับรอง

2. การทดสอบอุปกรณ์ขั้นต่ำได้กำหนดว่าต้องมีการดำเนินการทดสอบต่าง ๆ ประกอบไปด้วย เครื่องวัดค่าการดูดกลืนแสงอัลตราไวโอเลต (แสงยูวี) ซึ่งเป็นเครื่องมือสำหรับวัดพลังแสงของเลนส์ ตรวจสอบแกนโพลารไรซ์สำหรับเลนส์โพลารไรซ์ ทดสอบกลไกของอุปกรณ์ เช่น การบิดรูปของกรอบแว่น โดยช่างที่มีประสบการณ์ในการทดสอบอุปกรณ์และดำเนินการตรวจสอบคุณภาพของวัสดุและพื้นผิวด้วยสายตา

3. หากมีเรียกร้องเพิ่มเติมในการที่จะให้มีการทดสอบอุปกรณ์เพิ่มเติม จะต้องทำการทดสอบในเรื่องความแข็งแรงมากกว่าเดิม (Drop Ball) และความทนทานต่อแรงกระแทกด้วยความเร็วสูง (ทดสอบความเร็วสูงด้วย)

3.3.1.2 ข้อมูลและการติดฉลากของแว่นกันแดด

มาตรฐาน EN 1836:1997 ได้กำหนดถึงข้อมูลขั้นต่ำที่ผู้ผลิตหรือผู้จัดจำหน่ายจะต้องแสดงรายละเอียดด้วยภาษาประจำชาติของประเทศปลายทาง มีดังต่อไปนี้

1) รูปแบบของการทำเครื่องหมายบนกรอบแว่นกันแดด หรือบนฉลากที่ติดอยู่ หรือบนบรรจุภัณฑ์หรือรวมกัน มีดังต่อไปนี้

(1) ระบุ (ชื่อ) ของผู้ผลิตหรือผู้จัดจำหน่าย

(2) เลขหมวดหมู่เลนส์

- (3) อ้างอิงถึงมาตรฐาน EN 1836:1997
- (4) ในกรณีที่เลนส์ไม่เหมาะสมสำหรับขับรถ (ทั้ง FC4 หรือไม่สามารถรับรู้สัญญาณจราจร) ต้องมีคำเตือน "ไม่เหมาะสมสำหรับการขับรถ" ในรูปแบบของรูปทางด้านที่ได้รับการอนุมัติ (ความสูงไม่ต่ำกว่า 5 มิลลิเมตร) หรือในรูปแบบการเขียน
- (5) ถ้าเลนส์ไม่เป็นไปตามมาตรฐาน ต้องมีคำเตือน "ไม่ใช่สำหรับการดูดวงอาทิตย์โดยตรง"
- (6) การเรียกร่องใด ๆ เพิ่มเติม เช่น ให้เพิ่มความแข็งแรงขึ้น ตัวอย่างข้อกำหนดการติดฉลาก มีดังนี้

ภาพที่ 3.1 ข้อกำหนดการติดฉลาก

นอกจากนี้ มาตรฐาน EN 1836 กำหนดว่าข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ตามปกติจะเก็บไว้ในรูปแบบของแท้มข้อมูลทางเทคนิค ผู้ผลิตหรือผู้จัดจำหน่ายจะต้องทำให้เป็นระเบียบและเข้าถึงได้ "ในภาษาประจำชาติของประเทศปลายทาง" โดยมีดังต่อไปนี้

1. ชื่อและที่อยู่ของผู้ผลิตหรือผู้จัดจำหน่าย
2. รูปแบบและประสิทธิภาพของเลนส์ ได้แก่
 - (1) เลนส์เปลี่ยนสี (Photochromic)
 - ก. การส่งผ่านแสงในสภาวะที่สว่าง
 - ข. การส่งผ่านแสงในสภาวะที่มีมืด

ค. ช่วงการส่งผ่านแสง เป็นตัวชี้วัดประสิทธิภาพของการเปลี่ยนสี
ของเลนส์

(2) เลนส์ตัดแสง (Polarising) ระดับของการตัดแสง แสดงในรูปแบบร้อยละ

(3) เลนส์ไล่เฉดสี

3. คำแนะนำสำหรับการดูแลและทำความสะอาด

4. คำอธิบายของเครื่องหมาย

5. หมวดหมู่

6. ตำแหน่งของจุดอ้างอิงตามที่ระบุไว้ในแฟ้มข้อมูลทางเทคนิค ถ้าเป็นกรณีที่แตกต่างกันที่กำหนดไว้

7. ค่าของการส่งผ่านแสง

3.3.1.3 การบังคับใช้กฎหมายและบทลงโทษ

กรมการค้าและอุตสาหกรรมในประเทศสหราชอาณาจักรได้มอบหมายความรับผิดชอบในการบังคับใช้กฎระเบียบให้กับหน่วยงานมาตรฐานการค้าท้องถิ่น ในแต่ละประเทศของสหภาพยุโรปก็มีโครงสร้างในลักษณะนี้ที่คล้ายคลึงกัน

เจ้าหน้าที่มาตรฐานการค้าดำเนินการเฝ้าระวัง และถ้าเจ้าหน้าที่มาตรฐานการค้าเห็นว่าแว่นกันแดดเป็นอันตรายต่อสุขภาพและความปลอดภัยของผู้บริโภค ก็มีมาตรการจะเรียกคืนสินค้าโดยไม่ต้องมีการร้องเรียนจากผู้บริโภค ในกรณีที่มีการร้องเรียนจากผู้บริโภค เจ้าหน้าที่มาตรฐานการค้าจะเข้าตรวจสอบและถ้าเห็นว่าเป็นการร้องเรียนที่เป็นธรรม เจ้าหน้าที่มาตรฐานการค้าก็สามารถดำเนินการภายใต้กฎหมายคุ้มครองผู้บริโภคที่มีอยู่

ในเรื่องของบทลงโทษจะมีความแตกต่างกันไปในแต่ละประเทศ แต่ในประเทศสหราชอาณาจักร ถ้าการจัดจำหน่ายสินค้า PPE ที่ไม่มีเครื่องหมาย CE หรือ เครื่องหมาย CE ไม่ถูกต้องถือเป็นการละเมิดกฎระเบียบ อาจมีโทษถูกปรับถึง £ 5,000 และ/หรือ อาจจะถูกจำคุกเป็นเวลาถึงสามเดือน อีกทั้งผู้ผลิตต้องถูกดำเนินคดีทางแพ่งหรือทางอาญาถ้าหากผู้บริโภคได้รับการบาดเจ็บ

มาตรฐานแว่นกันแดด 3 มาตรฐานหลักที่เกี่ยวข้องกับแว่นกันแดด คือ

1. มาตรฐานยุโรป EN 1836:1997 (ที่มีการแก้ไขเพิ่มเติม 1 และ 2) เกี่ยวกับเรื่องแว่นกันแดด ในการป้องกันดวงตา เลนส์กันแสงในสภาวะแสงจ้าสำหรับการทำงานทั่วไปและเลนส์สำหรับการมองดวงอาทิตย์โดยตรง

2. มาตรฐานออสเตรเลีย AS / NZ1067: 2003 เกี่ยวกับแว่นกันแดดและแว่นแฟชั่น

3. มาตรฐานอเมริกัน ANSI Z80.3-2001 เกี่ยวกับเรื่องสายตาและเรื่องของการข้อกำหนดแว่นกันแดดที่ไม่มีใบสั่งของแพทย์และแว่นตาแฟชั่น

มีความแตกต่างหลายอย่างระหว่างทั้งสามมาตรฐาน โดยมีความแตกต่างหลักในตารางด้านล่างนี้

ตารางที่ 3.1 มาตรฐานแว่นกันแดด 3 มาตรฐานหลักที่เกี่ยวข้องกับแว่นกันแดด

ข้อกำหนด	EN 1836:1997	ANSI Z80.3-2001	AS / NZ1067: 2003
กำลังของเลนส์	2 หมวดยุติ ประเภท 1 และ 2 โดย ที่ประเภท 1 มีคุณภาพ มากกว่า	1 หมวดยุติ เทียบเท่าประเภท 2 ของ มาตรฐาน EN 1836	1 หมวดยุติ เทียบเท่าประเภท 1 ของ มาตรฐาน EN 1836สำหรับสายตาสั้น สายตายาว สายตา เอียง และเทียบเท่า ประเภท 2 ของ มาตรฐาน EN 1836 สำหรับกำลังและความ แตกต่างปริซึม

ตารางที่ 3.1 (ต่อ)

ข้อกำหนด	EN 1836:1997	ANSI Z80.3-2001	AS / NZ1067: 2003
สภาพความทนทาน	เป็นข้อกำหนดตัวเลือก ใน มาตรฐาน EN 1836	เป็นข้อกำหนดของทุก เลนส์	ไม่มีข้อกำหนด
ข้อกำหนดทางกลไก	ความทนทานขั้นต่ำ – เรื่องกรอบผิดปกติ	ไม่มีข้อกำหนด	ความมั่นคงของเลนส์ ในกรอบ
ทดสอบการติดไฟ	เหล็กเส้นที่ 650องศา เซลเซียส	เตาอบที่ 200 องศา เซลเซียส	เหล็กเส้นที่ 650องศา เซลเซียส
การแยกแยะสัญญาณไฟ จราจร	Q red >0.80 Q yellow >0.80 Q green >0.60 Q blue >0.40	Q red Q yellow Q green Q blue	Q red >0.80 Q yellow >0.80 Q green >0.60 Q blue >0.70
เลนส์ไล่แดดสี	ต้องผ่านข้อกำหนดการ ส่งผ่านแสงในวงกลม รัศมี 10 มิลลิเมตร รอบจุดอ้างอิง จัด หมวดหมู่เลนส์จาก จุดอ้างอิง	ต้องผ่านข้อกำหนดการ ส่งผ่านแสงในวงกลม รัศมี 10 มิลลิเมตร รอบจุดอ้างอิง จัด หมวดหมู่เลนส์จาก จุดอ้างอิง	ต้องผ่านข้อกำหนดการ ส่งผ่านแสงในวงกลม รัศมี 14 มิลลิเมตร รอบจุดอ้างอิง จัด หมวดหมู่เลนส์จาก จุดอ้างอิง
การส่งผ่านแสง ลักษณะ	5 ประเภทเลนส์ ไม่มีข้อกำหนด	3 ประเภทเลนส์ ไม่มีข้อกำหนด	5 ประเภทเลนส์ วงรี ยาวอย่างน้อย 40 มิลลิเมตร และสูงอย่าง

น้อย 28 มิลลิเมตร (ใน
กรณีของเด็กจะเล็ก
กว่านี้) สำหรับประเภท
2 - 4

3.3.1.4 มาตรฐานแว่นกันแดดในระดับนานาชาติ

แม้ว่าจะไม่มีมาตรฐานนานาชาติ (ISO) สำหรับแว่นตากันแดด แต่ในเดือนมีนาคม ปี ค.ศ. 2002 คณะกรรมการมาตรฐานนานาชาติ ISO/TC 94/SC 6 ถูกปฏิรูปด้วยคณะกรรมการได้รับมติให้จัดการกับการป้องกันใบหน้าและดวงตาในทุกแง่มุม จำนวนของคณะกรรมการได้รับการจัดตั้งขึ้นโดยมี WG3 กำหนดในเรื่อง "ข้อกำหนดสำหรับแว่นกันแดด"

3.3.2 องค์กร American National Standards Institute (ANSI)

องค์กร American National Standards Institute (ANSI) คือสถาบันมาตรฐานแห่งชาติของประเทศสหรัฐอเมริกา เป็นองค์กรสำคัญที่ให้การสนับสนุนการพัฒนามาตรฐานทางเทคโนโลยีของสหรัฐ ทำหน้าที่พัฒนามาตรฐานต่างๆ ของประเทศสหรัฐอเมริกาให้เหมาะสมจากนั้นจะรับรองขึ้นไปเป็นมาตรฐานสากล

3.3.2.1 มาตรฐาน Z80.3⁷²

การคุ้มครองความปลอดภัยของผู้บริโภคมีความสำคัญยิ่งต่อสถาบันมาตรฐานแห่งชาติของประเทศสหรัฐอเมริกา (American National Standards Institute หรือ ANSI) ซึ่งเป็นองค์กรภาคเอกชนที่ไม่แสวงหาผลกำไรที่ดูแลและประสานงานกับโครงการประเมินความสอดคล้องโดยมาตรฐานตามความสมัครใจของสหรัฐ

บทบาทขององค์กร ANSI คือ การสร้างความมั่นใจว่ามาตรฐานจะมีการพัฒนาจากทุกฝ่ายที่ได้รับผลกระทบโดยตรง ผู้มีส่วนได้เสียถ้ามีความประสงค์อนุมัติมาตรฐานนี้จะมีการพิจารณาอย่างรอบคอบและเป็นไปตามความเห็นส่วนใหญ่ แต่เนื่องจากมาตรฐาน ANSI เป็นความสมัครใจ ผู้ผลิตอาจพิจารณาว่าจะผลิตสินค้าให้สอดคล้องกับข้อกำหนดของ ANSI Z80.3 หรือไม่ก็ได้

ถ้าความปลอดภัยและคุณภาพมีความสำคัญต่อผู้บริโภค ผู้ผลิตต้องวิจัยเพื่อตรวจสอบว่าผู้ผลิตแว่นตากันแดดต้องปฏิบัติตามข้อกำหนดของกฎนี้ ในหลายกรณีผู้ผลิตจะต้องติดสติ๊กเกอร์หรือป้ายติดของบนสินค้าที่ระบุว่าตรงตามมาตรฐาน ANSI แต่เนื่องจากคณะกรรมการ Z80 ไม่ได้รวมข้อกำหนดการติดฉลากในมาตรฐาน Z80.3 ดังนั้นสินค้าที่แม้จะไม่มีป้ายอาจจะยังคงมีความปลอดภัย

แว่นกันแดดมีวัตถุประสงค์ที่สำคัญในการปกป้องสายตาของคนจากแสงแดด จึงถือว่าแว่นกันแดดที่มีมาตรฐานเป็นสิ่งสำคัญสำหรับสุขภาพ ก่อนที่แว่นทุกอันจะได้มาตรฐานและติดป้าย

⁷² American National Standards Institute, **Standards do exist: Z80.3**, Retrieved April 15, 2014 from http://www.ansi.org/news_publications/media_tips/sunglasses.aspx?menuid=7

ผู้บริโภคจะต้องพิจารณาปัจจัยอื่นนอกเหนือจากแพ็คเกจและการออกแบบ โดยพิจารณาว่าผู้ผลิตต้องปฏิบัติตามมาตรฐานซึ่งต้องเป็นสถานที่ที่ดีในการเริ่มต้นผลิตแว่นกันแดด

3.3.2.2 กฎระเบียบของแว่นตากันแดดและแว่นอ่านหนังสือ

องค์การอาหารและยาสหรัฐอเมริกา (FDA)⁷³ มีอำนาจเหนือกฎหมายกลางเรื่องอุปกรณ์ทางการแพทย์ที่ผลิตหรือขายในประเทศสหรัฐอเมริกา อุปกรณ์ทางการแพทย์ดังกล่าว คือแว่นตากันแดดไม่มีสายตาและแว่นอ่านหนังสือ

แว่นตากันแดดไม่มีสายตาและแว่นอ่านหนังสือกฎหมายได้กำหนดให้เป็นอุปกรณ์ทางการแพทย์ชั้น 1 องค์การอาหารและยาได้ยกเว้นอุปกรณ์ชั้น 1 ส่วนใหญ่จากการที่ต้องแจ้งก่อนวางจำหน่ายในตลาด หรือไม่จำเป็นต้องทำตามระเบียบขององค์การอาหารและยาก่อนที่อุปกรณ์ชั้น 1 จะวางจำหน่ายในตลาดในประเทศสหรัฐอเมริกา แต่ผู้ผลิต ผู้นำเข้าหรือผู้จัดจำหน่าย จะต้องลงทะเบียนผู้ประกอบการกับองค์การอาหารและยาเป็นประจำทุกปี

1) การลงทะเบียนผู้ประกอบการ

(1) FURLS

การลงทะเบียนผู้ประกอบการทำในออนไลน์ผ่านระบบลงทะเบียนอิเล็กทรอนิกส์ขององค์การอาหารและยา ของระบบซึ่งเป็นเว็บเรียกว่า "FURLS." FURLS สามารถเข้าถึงได้จาก <https://www.access.fda.gov/oaa/> ผู้ประกอบการใด ๆ ไม่ว่าจะอยู่ในประเทศสหรัฐอเมริกาหรือในต่างประเทศ ที่ทำการผลิต นำเข้า หรือจัดจำหน่ายแว่นกันแดดหรือแว่นอ่านหนังสือ ที่จะออกวางจำหน่ายในตลาดในประเทศสหรัฐอเมริกาจะต้องลงทะเบียนกับองค์การอาหารและยา และต้องต่ออายุเป็นประจำทุกปี

(2) บุคคลที่ต้องลงทะเบียน

เมื่อกฎระเบียบถูกตราสำหรับผู้ประกอบการอย่างกว้าง ๆ (บริษัท ที่เกี่ยวข้องกับการผลิต การเตรียม การกระจาย การผสม การประกอบหรือการดำเนินการในเรื่องอุปกรณ์ทางการแพทย์สำหรับการจัดจำหน่ายเชิงพาณิชย์) ดังนั้น สามารถแบ่งอย่างง่าย ๆ ออกเป็น 2 กลุ่ม

ก) บริษัทต่างชาติหรือบริษัทในประเทศสหรัฐอเมริกาที่ผลิตแว่นตากันแดดหรือแว่นอ่านหนังสือ หมายถึง ผู้ผลิตโดยตรง ผู้ผลิตตามสัญญาจ้าง ผู้นำมาทำบรรจุภัณฑ์ใหม่ ผู้นำมาติดป้ายหรือฉลากใหม่ และผู้นำมาผลิตใหม่

ข) ผู้จัดจำหน่ายเริ่มต้นและผู้นำเข้าธุรกิจประเภทที่ได้รับอุปกรณ์ที่นำเข้ามาในประเทศสหรัฐอเมริกาและแจกจ่ายต่อไป

(3) การชำระเงิน

ผู้ประกอบการควรตรวจสอบรายการนี้เพื่อตรวจสอบว่าต้องจ่ายค่าธรรมเนียมรายปีให้องค์การอาหารและยาหรือไม่ เนื่องจากกฎทั่วไป ถ้าผู้ประกอบการไม่ว่าต่างประเทศหรือในประเทศสหรัฐอเมริกามีส่วนเกี่ยวข้องในการผลิตก็จะต้องจ่ายค่าธรรมเนียมนี้ บริษัทที่จัดอยู่ในประเภทผู้จัดจำหน่ายเริ่มต้น หรือผู้นำเข้าได้รับการยกเว้นค่าธรรมเนียม

⁷³ Vision Council, **VCSR Regulations Manual**, Retrieved March 10, 2014 from <http://www.thevisioncouncil.org/members/media/Standards/VCSRRegulationsManual62011.pdf>

(4) การต่ออายุประจำปี

ค่าธรรมเนียมนี้ต้องจ่ายเป็นประจำทุกปีในช่วงเวลาการต่ออายุประจำปี ซึ่งอยู่ระหว่าง 1 ตุลาคมถึง 31 ธันวาคม ผู้ประกอบการที่ลงทะเบียนทั้งหมดที่ต้องการที่จะรักษาสถานะให้ใช้งานกับองค์การอาหารและยาได้ จะต้องเข้า FURLS และต่ออายุ ไม่ว่าจะต้องจ่ายค่าธรรมเนียมหรือไม่ ถ้าต้องจ่ายก็ต้องจ่ายได้ตอนนี้ หากบริษัทได้ลืมต่ออายุหรือเลือกที่จะไม่ต่ออายุแล้ว ผู้ประกอบการนั้นจะถูกเอารายชื่อออกจาก FURLS และผู้ประกอบการนั้นจะไม่สามารถผลิต แจกจ่ายหรือขายอุปกรณ์ทางการแพทย์ได้อย่างถูกต้องตามกฎหมายในประเทศสหรัฐอเมริกา ผู้ประกอบการที่ถูกเอารายชื่อออก สามารถยกเลิกการเพิกถอนนั้นได้ แต่เป็นกระบวนการที่ใช้เวลานาน ดังนั้นการเลือกตั้งที่จะไม่ต่ออายุหรือลืมต่ออายุในระหว่างช่วงเวลาการต่ออายุ สามารถทำให้ธุรกรรมเกิดขึ้นในช่วงเวลาที่ถูกเพิกถอนเกิดความยุ่งยากได้

(5) ผู้สื่อข่าวอย่างเป็นทางการ

แต่ละบริษัทที่ลงทะเบียนกับองค์การอาหารและยาจะต้องแต่งตั้งบุคคลเป็น “ตัวแทนของบริษัทอย่างเป็นทางการ” การสื่อสารใด ๆ จากบริษัทไปยังองค์การอาหารและยาจะต้องเริ่มจากตัวแทนของบริษัทอย่างเป็นทางการ ดังนั้น บริษัทควรเลือกคนที่มีอำนาจในการหารือเกี่ยวกับปัญหากับองค์การอาหารและยา แต่ตัวแทนของบริษัทอย่างเป็นทางการแตกต่างตัวแทนของประเทศสหรัฐอเมริกาอย่างเป็นทางการ ซึ่งจะกล่าวถึงในภายหลัง

2) บัญชีรายชื่ออุปกรณ์

(1) อุปกรณ์ที่ต้องถูกลงบัญชี

ผู้ผลิตอุปกรณ์ทางการแพทย์จะต้องยื่นบัญชีรายชื่ออุปกรณ์แต่ละอันที่ผลิตขึ้นมา ดังนั้น บริษัทจะต้องยื่นบัญชีแยกกันระหว่างแวนกันแดดและแวนอ่านหนังสือที่ผลิตขึ้นมา การยื่นบัญชีอุปกรณ์ใหม่ทำออนไลน์ผ่าน FURLS และผู้ยื่นบัญชีอุปกรณ์จะต้องมีการปรับปรุงให้ทันสมัยสำหรับรายชื่ออุปกรณ์เดิมเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการลงทะเบียนประจำปี

(2) ผู้ที่ต้องลงบัญชีรายชื่อ

ผู้ผลิตอุปกรณ์ทางการแพทย์จะต้องยื่นบัญชีรายชื่ออุปกรณ์ทางการแพทย์ บริษัทที่มีลักษณะผู้นำเข้าหรือผู้จัดจำหน่ายไม่ต้องแสดงรายการอุปกรณ์ที่พวกเขานำเข้าหรือจัดจำหน่าย แม้ว่าผู้นำเข้าหรือผู้จัดจำหน่ายจะต้องลงทะเบียนผู้ประกอบการกับองค์การอาหารและยา

3) ตัวแทนของประเทศสหรัฐอเมริกา (U.S. Agent)

(1) ความหมายของตัวแทนของประเทศสหรัฐอเมริกา

ผู้ประกอบการต่างชาติทั้งหมดที่ต้องลงทะเบียนกับองค์การอาหารและยา จะต้องแต่งตั้งตัวแทนของประเทศสหรัฐอเมริกา ตัวแทนของประเทศสหรัฐอเมริกาจะเป็นผู้รับผิดชอบ 1) ช่วยองค์การอาหารและยาในการสื่อสารกับผู้ประกอบการต่างชาติ 2) ตอบคำถามต่อองค์การอาหารและยาเกี่ยวกับผลิตภัณฑ์ของผู้ประกอบการต่างชาติที่นำเข้ามาและขายในประเทศสหรัฐอเมริกา และ 3) ช่วยองค์การอาหารและยาในการจัดตารางเวลาการตรวจสอบของผู้ประกอบการต่างชาติ

(2) ความแตกต่างระหว่างตัวแทนของประเทศสหรัฐอเมริกาและผู้สื่อข่าวอย่างเป็นทางการ

หากผู้ประกอบการต่างชาติต้องการสอบถามองค์การอาหารและยาแล้ว การสื่อสารนี้จะต้องมาจากผู้สื่อข่าวอย่างเป็นทางการของบริษัท ไม่ใช่ตัวแทนของประเทศสหรัฐอเมริกาตามที่กล่าวมาข้างต้น ผู้สื่อข่าวอย่างเป็นทางการเป็นบุคคลที่ได้รับแต่งตั้งจากบริษัทในการลงทะเบียนกับองค์การอาหารและยาในฐานะโฆษกของบริษัท องค์การอาหารและยาจะไม่ตอบคำถามใด ๆ ของคนที่ไม่ได้เป็นผู้สื่อข่าวอย่างเป็นทางการของบริษัทที่จดทะเบียน

4) เลนส์ทนแรงกระแทกและความสามารถในการทนแรงกระแทก

(1) ข้อกำหนดในการส่งผลกระทบต่อเลนส์ในการทนแรงกระแทก

แว่นตากันแดดและแว่นอ่านหนังสือจะต้องถูกทำให้เป็นเลนส์ที่ทนแรงกระแทก ข้อกำหนดของการทนแรงกระแทกมีการตั้งค่าไว้ที่ 21 C.F.R. 801.410 ข้อกำหนดนี้อยู่ในมาตรฐานตามสมัครใจของสถาบันมาตรฐานแห่งชาติอเมริกัน (ANSI) Z-80.3-2010

(2) การรับรองของการทดสอบ "Drop Ball"

การจัดส่งเข้ามาในประเทศสหรัฐอเมริกาในแต่ละครั้งจะต้องมาพร้อมกับการรับรองเลนส์ ไม่ว่าจะถูกติดตั้งหรือยังไม่ได้ติดตั้ง ซึ่งต้องสอดคล้องกับข้อกำหนดการทนแรงกระแทกขององค์การอาหารและยา การทดสอบ "Drop Ball" ถูกกำหนดไว้ในข้อกำหนดขององค์การอาหารและยา และการรับรองต้องระบุว่าอุปกรณ์แว่นตาที่นำเข้ามาต้องผ่านการทดสอบการทนแรงกระแทก หากใบรับรอง Drop Ball ไม่ได้มาพร้อมกับการจัดส่งแล้ว องค์การอาหารและยามีอำนาจให้เก็บเอาไว้แล้วยับยั้งการจัดส่งไว้ก่อน ในกรณีนี้บุคคลที่ได้รับผลกระทบจะต้องยื่นคำร้องขอปล่อยสินค้า โดยไม่มีการรับประกันว่าสินค้าที่ส่งมานั้นจะถูกปล่อยออกมาขายในประเทศสหรัฐอเมริกาได้หรือไม่

(3) ข้อมูลดิบการทดสอบ

ผู้นำเข้าแว่นตากันแดดและแว่นอ่านหนังสือควรทราบว่าแม้จะมีใบรับรอง Drop Ball มาพร้อมกับการจัดส่งสินค้า แต่องค์การอาหารและยาก็มีสิทธิที่จะขอข้อมูลดิบของการทดสอบของใบรับรองนั้น ในสถานการณ์นี้ผู้นำเข้าและผู้ผลิตจะได้รับโอกาสที่จะให้ข้อมูลสนับสนุน และถ้าข้อมูลเพียงพอที่ได้รับการปล่อยสินค้า ถ้าองค์การอาหารและยาไม่มั่นใจในความถูกต้องของข้อมูล จึงสามารถปฏิเสธที่จะปล่อยสินค้าให้การขายในสหรัฐอเมริกา

5) Biocompatibility

แว่นตากันแดดและแว่นอ่านหนังสือควรทำจากวัสดุที่ไม่ติดไฟ นอกจากนี้แว่นตากันแดดและแว่นอ่านหนังสือควรที่จะทำจากวัสดุที่ไม่มีสารพิษ และไม่ทำให้เกิดอาการแพ้ในการใช้งานตามปกติ มาตรฐาน ANSI Z80.3-2010 กำหนดมาตรฐานสมัครใจในการวัดการติดไฟของวัสดุที่ใช้ในแว่นตากันแดด ในขณะที่เกณฑ์ Biocompatibility ของวัสดุอยู่ใน ISO 10993 ขององค์การระหว่างประเทศในการจัดทำมาตรฐานหรือ ISO

6) กฎการติดฉลากขององค์การอาหารและยา

(1) ภาษาและชื่อสามัญของอุปกรณ์

เนื่องจากแว่นตากันแดดและแว่นอ่านหนังสือเป็นอุปกรณ์ทางการแพทย์ ดังนั้น ต้องอยู่ภายใต้กฎการติดฉลากขององค์การอาหารและยา กฎการติดฉลากนี้นำไปใช้กับอุปกรณ์ทางการแพทย์ทั้งหมดทั้งที่มีต้นกำเนิดในประเทศสหรัฐอเมริกาและต่างประเทศ อุปกรณ์ทาง

การแพทย์ทั้งหมดต้องระบุชื่อสามัญของอุปกรณ์ในลักษณะตัวหนาในขนาดตัวอักษรที่เหมาะสม ฉลากต้องเป็นภาษาอังกฤษยกเว้นในเปอร์โตริโกหรืออาณาเขตอื่นที่ประเทศสหรัฐอเมริกายึดครองที่ภาษาอังกฤษไม่ใช่ภาษาหลัก ในกรณีนี้ฉลากจะต้องอยู่ในภาษาที่ใช้กันโดยทั่วไป เช่น ภาษาสเปนสำหรับเปอร์โตริโก

(2) ข้อมูลที่ต้องมี

ฉลากต้องระบุข้อมูลอื่น ๆ จะต้องระบุชื่อและที่อยู่ของสถานที่ผลิตหรือสถานที่จัดจำหน่าย โดยต้องเห็นได้ชัดเจนและต้องแสดงชื่อถนน เมืองและรหัสไปรษณีย์ของสถานที่ประกอบธุรกิจหรือสถานที่ผลิต แต่อีเมลไม่ได้รวมอยู่ในข้อมูลที่ต้องมีจึงทำให้ไม่ผ่านกฎข้อนี้ ถ้าอุปกรณ์ทำโดยบริษัทอื่นที่ไม่ใช่บริษัทที่ระบุบนฉลาก แล้วฉลากต้องบอกว่า "ผลิตเพื่อ ____" หรือ "จัดจำหน่ายโดย ____" เพื่อแสดงว่า บริษัทที่มีชื่ออยู่บนฉลากไม่ได้ผลิตอุปกรณ์ ฉลากต้องอธิบายวิธีการใช้อุปกรณ์ แวนตากันแดดและแว่นอ่านหนังสือได้รับการยกเว้นจากการที่ต้องให้ข้อมูลการใช้งาน แต่เลนส์ที่นำมาห็นับเพิ่มที่ไม่ได้รับการยกเว้นในการให้ข้อมูลการใช้งาน ดังนั้น จึงต้องให้ข้อมูลเกี่ยวกับการใช้งานด้วย

(3) การปลอมเครื่องหมายการค้า (Misbranding)

ฉลากที่เป็นเท็จหรือทำให้เข้าใจผิดสามารถส่งผลให้องค์กรอาหารและยาระบุว่าเป็นสินค้าที่ปลอม ตัวอย่างเช่น เป็นฉลากปลอมเมื่อมีข้อความที่เป็นเท็จหรือทำให้เข้าใจผิดในเรื่องใด ๆ เพราะเหตุที่ฉลากไม่ชัดเจน และการที่ฉลากไม่ระบุข้อความอะไรเลยสามารถกล่าวหาได้ว่าเป็นอุปกรณ์ปลอม

(4) การอ้างการรักษาหรือการป้องกันโดยไม่มีหลักฐาน (Unsubstantiated Claims of Therapeutic or Preventative Value)

บริษัทแว่นกันแดดและแว่นอ่านหนังสือควรตระหนักโดยเฉพาะอย่างยิ่งในเรื่องเกี่ยวกับการอ้างการรักษาหรือการป้องกันโดยไม่มีหลักฐาน เพราะสิ่งเหล่านี้จะเป็นถือว่าเป็นข้อความเท็จหรือทำให้เข้าใจผิด ตามที่กล่าวมาข้างต้น แวนตากันแดดและแว่นอ่านหนังสือได้รับการพิจารณาจากองค์การอาหารและยา ให้เป็นที่อุปกรณ์ทางการแพทย์ขั้น 1 ซึ่งไม่ต้องมีการขออนุญาตองค์การอาหารและยาก่อนวางตลาด แต่ยกเว้นมีขอบเขตเฉพาะการอ้างการใช้งานและประสิทธิภาพที่ได้รับอนุญาตโดยองค์การอาหารและยาครั้งที่แล้ว ตัวอย่างเช่น แวนตากันแดดที่องค์การอาหารและยาอนุญาตว่า ฉลากอาจจะระบุว่าอุปกรณ์มีความสามารถในการป้องกันรังสีอัลตราไวโอเล็ตหรือลดแสงจ้า ดังนั้น ฉลากสามารถระบุบางสิ่ง เช่น "เลนส์ผ่านกฎ ANSI Z80.3 - 2010 การป้องกันรังสียูวี" หรือ "เลนส์ป้องกันรังสี UVB X% และ UVA X%" หรือ "อาจจะลดการปวดตา และ/หรือ การเมื่อยล้าตาจากแสงจ้า" ฉลากยังสามารถระบุว่า "เลนส์ผ่านกฎทนต่อแรงกระแทกแต่ไม่ได้รับรองว่าไม่แตก" และสามารถระบุว่าผลิตภัณฑ์นั้นเหมาะสมสำหรับการขับรถหรือไม่ การเรียกร้องใด ๆ ในเรื่องประโยชน์ในการรักษาหรือการป้องกันที่ไม่ได้รับอนุญาตก่อนหน้านี้ โดยองค์การอาหารและยา จะต้องถูกส่งไปตรวจที่องค์การอาหารและยาในกระบวนการ 510K เพื่ออนุญาตก่อนวางจำหน่ายในตลาด

(5) ข้อมูลการบริการสาธารณะ (Public Service Information)

แม้ว่าอุปกรณ์ชั้น 1 ได้รับการยกเว้นในการกำหนดข้อความบอกวิธีการใช้แว่นกันแดดหรือแว่นอ่านหนังสือ แต่ฉลากสามารถมีข้อมูลเรื่องความปลอดภัยหรือประเภทบริการสาธารณะ ดังนั้น ฉลากสามารถมีข้อความ เช่น "เลนส์ไม่ป้องกันการแตกหรือสามารถแตกได้" หรือ "ไม่ได้มีหน้าที่ป้องกันการกระแทกสำหรับใช้ในการเล่นกีฬาที่มีความเสี่ยงในการกระแทกสูงหรือเพื่อความปลอดภัยในงานอุตสาหกรรม" หรือ "แว่นต้าย้อมสีไม่แนะนำสำหรับการขับรถกลางคืน"

7) การปฏิบัติที่ดีในการผลิต (GMP)

บริษัทที่ผลิตแว่นกันแดดและแว่นอ่านหนังสือต้องเป็นไปตามแนวทางการดำเนินการผลิตที่ดี (GMP) องค์การอาหารและยาอธิบายว่าเป็น "กฎระบบคุณภาพ" ส่งผลกระทบต่อ การออกแบบ การผลิต การติดตาม การจัดซื้อ การจัดเก็บ และการบริการของอุปกรณ์ทางการแพทย์ องค์การอาหารและยาจะตรวจสอบสิ่งอำนวยความสะดวกเป็นระยะ ๆ เพื่อให้แน่ใจว่าปฏิบัติตาม GMPs หากถูกตรวจสอบและพบว่ามีปัญหาไม่สอดคล้องแล้ว องค์การอาหารและยาจะออกคำสั่งยับยั้งที่ครอบคลุมสิ่งอำนวยความสะดวกนั้น

8) 510 (k) การแจ้งก่อนวางจำหน่ายในตลาด

(1) ข้อยกเว้นสำหรับอุปกรณ์การแพทย์

ตามที่กล่าวข้างต้น แว่นตากันแดดและแว่นอ่านหนังสือจัดเป็นอุปกรณ์ทางการแพทย์ชั้น 1 ตามองค์การอาหารและยา ดังนั้น จึงได้รับการยกเว้นจาก 510 (k) ในการแจ้งก่อนวางจำหน่ายในตลาด ตราบใดที่ทำการตลาดในลักษณะที่สอดคล้องกับข้อยกเว้น

(2) การละเมิดข้อยกเว้นโดยการปลอม

การอ้างหรือการโฆษณาใด ๆ บอกว่าแว่นกันแดดหรือแว่นอ่านหนังสือมีความสามารถในการรักษาหรือป้องกันที่ไม่ได้ทำให้ชัดเจนก่อนโดยองค์การอาหารและยาซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการได้สถานะแว่นตากันแดดและแว่นอ่านหนังสือชั้น 1 จะได้รับการพิจารณาว่าการปลอมเว้นแต่จะทำครั้งแรกภายใต้กระบวนการ 510 (k)

9) การป้องกันชายแดนและศุลกากรของอเมริกา

(1) กฎศุลกากรสำหรับแว่นกันแดด กรอบแว่นกันแดด แว่นอ่านหนังสือ และเลนส์แว่นกันแดด

ก) สินค้านำเข้า

การป้องกันชายแดนและศุลกากรของประเทศสหรัฐอเมริกา (ศุลกากรเป็นหน่วยงานของรัฐบาลกลางที่มีอำนาจเหนือในการเคลื่อนไหวของสินค้าที่เข้ามาในประเทศสหรัฐอเมริกา) แว่นกันแดดและแว่นอ่านหนังสือจำนวนมากมีการนำเข้ามา ดังนั้น การทำความเข้าใจบทบาทของศุลกากรเป็นสิ่งสำคัญต่อบริษัทที่นำเข้าผลิตภัณฑ์เหล่านี้

ข) การจำแนกประเภทภาษี

สินค้านำเข้าในสหรัฐอเมริกาทั้งหมดจะต้องมีการจัดประเภทภายใต้ตารางภาษีของประเทศสหรัฐอเมริกา ("HTSUS") กระบวนการนี้ส่งผลให้มีการจัดทำตัวเลขภาษี 10 หลักในสินค้านำเข้า และจะระบุภาษีอะไรบ้างเกี่ยวกับผลิตภัณฑ์ (ถ้ามี) ตอนที่เอกสารที่จำเป็นถูกส่งไปยังหน่วยงานในเวลาสินค้านำเข้ามายังประเทศสหรัฐอเมริกา ตัวเลขภาษีถูกเสนอให้ศุลกากรโดยผู้นำเข้า (โดยทั่วไปผ่านตัวแทนศุลกากร)

ค) อัตราภาษี

ปี 2011 ประเภทยาฬัษีของแวนตากันแดด คือ 9004.10.0000 และอัตราภาษี คือ ร้อยละ 2 ของราคา ในทำนองเดียวกันปีค.ศ. 2011 ประเภทยาฬัษีของแวนอ่านหนังสือ คือ 9004.90.0000 อัตราภาษี คือ ร้อยละ 2.5 ของราคา

ง) รายการการค้าพิเศษ

บางประเทศหรือบางภูมิภาคอยู่ในข้อตกลงการค้าเสรีกับประเทศสหรัฐอเมริกา ผลประโยชน์อย่างหนึ่ง คือ การลดหรือการยกเว้นภาษีในผลิตภัณฑ์ที่นำเข้ามาในประเทศสหรัฐอเมริกา ซึ่งมีจุดกำเนิดของสินค้าในประเทศอื่น ๆ ที่ลงนามไว้ ข้อตกลงการค้าเสรีอเมริกาเหนือ (NAFTA) เป็นที่รู้จักกันดีในเรื่องของข้อตกลงทางการค้าเสรี ต่อไปนี้เป็นรายชื่อของประเทศและภูมิภาคที่ลงนามข้อตกลงการค้าเสรีกับประเทศสหรัฐอเมริกาในปัจจุบัน (ณ ปีค.ศ. 2011) ที่สหรัฐอเมริกาจะอนุญาตภายใต้ข้อตกลงให้ปลอดภาษีกับสินค้าประเภทแวนกันแดดและแวนอ่านหนังสือที่มีคุณภาพ ได้แก่ ออสเตรเลีย บาห์เรน แคนาดา ซิลี สาธารณรัฐโดมินิกัน อิสราเอล จอร์แดน เม็กซิโก โมร็อกโก โอมาน เปรู สิงคโปร์ ประเทศต่าง ๆ ในคาบสมุทรแคริบเบียน ประเทศต่าง ๆ ในภูมิภาคแอนเดียน (Andean) และประเทศต่าง ๆ ในอเมริกากลาง ข้อตกลงกับปานามา โคลัมเบีย และเกาหลีใต้ มีการเจรจาต่อรอง แต่ในเดือนพฤษภาคม ค.ศ. 2011 ยังคงรอรัฐสภาอนุมัติ ข้อตกลงทางการค้าเสรีในการกำหนดว่าจริง ๆ แล้วสินค้าเป็นสินค้าจากประเทศนั้นหรือไม่ ดังนั้นต้องปรึกษากับ หน่วยงานด้านการค้าของตนเองหรือผู้มีความเชี่ยวชาญทางด้านศุลกากรเพื่อยืนยันว่าผลิตภัณฑ์มีคุณสมบัติอยู่ในเกณฑ์ และการขนส่งสินค้าจากประเทศที่มีคุณสมบัติจะไม่ได้ถือว่ามีเป็นแหล่งกำเนิดจากประเทศนั้น

(2) การประเมินค่าศุลกากร

ก) ภาษีที่เรียกเก็บตามมูลค่าสินค้า

เนื่องจากโดยส่วนใหญ่อัตราภาษีเป็นภาษีตามมูลค่าสินค้า (Ad valorem) กฎหมายศุลกากรกำหนดให้ผู้นำเข้ารายงานมูลค่าประเมินของสินค้าซึ่งมีวิธีการประเมินมูลค่าสินค้าหลายวิธี แต่วิธี "มูลค่าการทำธุรกรรม (Transaction Value) เป็นวิธีที่นิยม วิธีมูลค่าการทำธุรกรรมคล้ายกับวิธี "Free on Board ("FOB)" ในการหามูลค่าสินค้านำเข้า ด้วยเหตุที่ราคาใบแจ้งหนี้ (Invoice Price) ของสินค้าที่นำเข้าได้รวมค่าขนส่งสินค้าระหว่างประเทศ ค่าประกันหรือแม้กระทั่งภาษี ดังนั้น ราคาประเมินที่แจ้งให้ศุลกากรอาจแตกต่างจากใบแจ้งหนี้ (Invoice)

ข) กฎหมายที่ซับซ้อน

กฎหมายการประเมินราคาศุลกากรมีความซับซ้อน บางเรื่อง เช่น วัตถุดิบ ชิ้นส่วนวัสดุเครื่องมือ แม่พิมพ์รูปแบบ เครื่องจักร และพิมพ์เขียวหรือข้อมูลทางเทคนิคอื่นๆ ถ้ากรณีได้ฟรีหรือลดราคาจากผู้ขายหรือในนามของผู้ซื้อ และเมื่อไม่ได้รวมในราคาใบแจ้งหนี้ จะต้องแจ้งศุลกากรด้วย ค่าธรรมเนียม Royalty Fee และค่าใบอนุญาตก็มีผลต่อศุลกากรเช่นเดียวกัน ดังนั้นถ้ามีค่าใช้จ่ายประเภทนี้ ราคาประเมินของสินค้านำเข้าจะเพิ่มขึ้น จึงต้องเสียภาษีศุลกากรมากขึ้น การไม่แจ้งค่าใช้จ่ายเหล่านี้ต่อศุลกากรเป็นการละเมิดกฎหมายศุลกากร มีโทษบทลงโทษทางแพ่งและต้องจ่ายภาษีย้อนหลัง

ค) เจ้าหน้าที่ศุลกากร

ศุลกากรจะตรวจสอบราคาประเมินระหว่างส่วนต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง เช่น การขายระหว่างบริษัทแม่ในต่างประเทศและบริษัทลูกในประเทศสหรัฐอเมริกา หรือบริษัทแม่ในประเทศสหรัฐอเมริกาและบริษัทลูกในต่างประเทศ โดยปกติธุรกรรมเหล่านี้ซึ่งเป็นองค์ประกอบของราคาประเมินจะไม่ได้ถูกแจ้งเพราะทำให้ต้องเสียดอกเบี้ยเพิ่มมากขึ้นในการแจ้งภาษีศุลกากร

(3) ประเทศต้นกำเนิดในการทำเครื่องหมาย

ก) สิ่งที่จะต้องทำเครื่องหมาย

สินค้าทั้งหมดที่นำเข้ามาในสหรัฐต้องมีการทำเครื่องหมายทางกายภาพบอกประเทศต้นกำเนิด เครื่องหมายนี้จะต้องเห็นได้ชัดเจน อ่านได้ชัดเจน ลบไม่ออกและถาวร เพื่อให้ประเทศต้นกำเนิดส่งไปยังผู้ซื้อสินค้าคนสุดท้ายและเครื่องหมายต้องเป็นภาษาอังกฤษ

ข) นิยามประเทศต้นกำเนิดสินค้า

ประเทศต้นกำเนิดเป็นประเทศที่สินค้าเริ่มต้นขึ้น อาจถูกผลิตในบางประเทศ อาจจะถูกผลิตในประเทศใดประเทศหนึ่งซึ่งไม่ใช่ประเทศที่ส่งออก แต่ประเทศต้นกำเนิดและประเทศส่งออกอาจเป็นประเทศเดียวกันได้ ในหลาย ๆ สถานการณ์ที่สินค้านำเข้ามีวัตถุดิบหรือส่วนประกอบมาจากหลายประเทศ แล้วประเทศต้นกำเนิดของสินค้านำเข้าเป็นประเทศที่ขึ้นส่วนหรือวัตถุดิบถูกเปลี่ยนให้เป็นรูปเป็นร่างให้อยู่ในรูปของสินค้า การเปลี่ยนให้เป็นรูปเป็นร่างเกิดขึ้นเมื่อขึ้นส่วนหรือวัสดุได้รับการเปลี่ยนชื่อ ลักษณะและการใช้ เพื่อผลิตเป็นสินค้า

ค) เจตนาของการทำเครื่องหมายศุลกากรและการติดฉลากองค์การอาหารและยา

ผู้นำเข้าและผู้ผลิตแวนดากันแดดและแวนอ่านหนังสือจะต้องใส่ใจเป็นพิเศษเพื่อให้แน่ใจว่าเครื่องหมายประเทศต้นกำเนิดและฉลากองค์การอาหารและยาจะมีความสอดคล้องซึ่งกันและกัน ตามที่กล่าวข้างต้นองค์การอาหารและยากำหนดให้ฉลากบนอุปกรณ์ทางการแพทย์มีชื่อและที่อยู่ของผู้ผลิตหรือผู้จัดจำหน่าย ถ้ามีการระบุผู้จัดจำหน่าย ชื่อและที่อยู่ควรจะเป็นที่อยู่ในประเทศสหรัฐ ถ้าเป็นกรณีที่แวนดากันแดดหรือแวนอ่านหนังสือนำเข้า แล้วกฎหมายประเทศต้นกำเนิดของศุลกากรกำหนดให้เครื่องหมายประเทศต้นกำเนิด (เช่น "Made in China" ฯลฯ) อยู่ในบริเวณใกล้เคียงกับที่อยู่ในสหรัฐอเมริกาก็ให้ผู้ซื้อสินค้าสามารถเห็นว่าสินค้าที่ถูกผลิตที่ประเทศไหน

ง) การยกเว้นจากการทำเครื่องหมาย

มีข้อยกเว้นจำนวนมากเกี่ยวกับกฎการทำเครื่องหมายประเทศต้นกำเนิด ข้อยกเว้น คือ บรรจุภัณฑ์ชั้นนอกสุดอย่างเดียวกันที่จำเป็นต้องมีการทำเครื่องหมายประเทศต้นกำเนิด ส่วนตัวสินค้าจริง ๆ ไม่ต้องทำเครื่องหมายประเทศต้นกำเนิดก็ได้ ผู้นำเข้าหรือผู้ผลิตต่างประเทศที่คิดว่าการยกเว้นการทำเครื่องหมายนำไปใช้กับสินค้าของตน ควรปรึกษากับพนักงานศุลกากรของตนเองหรือศุลกากรโดยตรงก่อนที่จะเลือกที่จะ ไม่ทำเครื่องหมายทางกายภาพกับของสินค้าของตน แต่ทำเครื่องหมายบนบรรจุภัณฑ์ชั้นนอกสุด

จ) ผลกระทบจากการทำเครื่องหมายไม่เหมาะสม

การทำเครื่องหมายประเทศต้นกำเนิดที่ไม่เหมาะสมจะส่งผลให้ถูกลงโทษทางแพ่งต่อผู้นำเข้า ศุลกากรยังต้องการให้สินค้าที่ทำเครื่องหมายผิดพลาดถูกส่งกลับไปที่

ทำเรือเพื่อทำเครื่องหมาย ส่งออกกลับไป หรือทำลาย การไม่ส่งสินค้ากลับไปจะส่งผลในการประเมินความเสียหายแบบอื่น ๆ ที่เป็นไปตามการละเมิดข้อผูกมัดศุลกากรที่ผู้นำเข้าได้ประกาศไว้

10) หน่วยงานกลางอื่น ๆ

(1) คณะกรรมการการค้าของรัฐบาลกลาง (FTC)

ก) FTC ครอบคลุมอะไรบ้าง

บริษัทแวนกันแดดและแวนอ่านหนังสือควรมีระวางการใช้เครื่องหมาย "Made in USA" การใช้เครื่องหมายนี้ถูกควบคุมดูแลโดยคณะกรรมการการค้าของรัฐบาลกลางสหรัฐอเมริกา (FTC) และนำไปใช้กับสินค้าที่ทำและขายในประเทศสหรัฐอเมริกา ซึ่งแตกต่างจากข้อกำหนดเครื่องหมายประเทศต้นกำเนิดของศุลกากรที่นำไปใช้กับสินค้านำเข้า

ข) การทำเครื่องหมาย "Made in the USA"

การระบุเพียง "Made in the USA" หรือเครื่องหมายลักษณะเดียวกัน สินค้าไม่สามารถขายในประเทศสหรัฐอเมริกาได้ ถ้าหากสินค้าไม่ได้มีต้นกำเนิดในสหรัฐอเมริกาทั้งหมด และผลิตในประเทศสหรัฐอเมริกาจริง ๆ และไม่มี การตรวจสอบทางกฎหมายโดยหน่วยงาน เพื่อบอกว่าเป็น "เป็นสินค้าผลิตในประเทศสหรัฐอเมริกาจริงทั้งหมด" แต่สินค้าที่มีจำนวนวัสดุที่มาจากประเทศอื่นมาก อาจจะไม่สามารถใช้เครื่องหมายนี้ได้ ดังนั้นบริษัทผลิตแวนกันแดดหรือแวนอ่านหนังสือในประเทศสหรัฐอเมริกาโดยใช้ชิ้นส่วนหรือวัสดุที่นำเข้ามาต้องระวางไม่ให้ละเมิดกฎหมายเครื่องหมายนี้

ค) การทำเครื่องหมายระบุคุณสมบัติ

เครื่องหมายคุณสมบัติอาจใช้สำหรับสินค้าที่มีคุณสมบัติทั้งนี้ ขึ้นอยู่กับข้อเท็จจริง ที่มันอาจเป็นไปได้ที่จะทำเครื่องหมายบนสินค้าที่ขายใน ประเทศสหรัฐอเมริกว่า "Made in the USA of US and imported goods "หรือ" 80% made in the USA" บริษัทที่เชื่อว่าสามารถปฏิบัติตามกฎหมายเครื่องหมายของ FTC ควรแน่ใจว่าสินค้าผ่านข้อกำหนดเหล่านี้ก่อนที่จะดำเนินการทำเครื่องหมาย

(2) คณะกรรมการความปลอดภัยสินค้าอุปโภคบริโภค (CPSC)

ก) CPSC ครอบคลุมอะไรบ้าง

คณะกรรมการความปลอดภัยสินค้าอุปโภคบริโภค (CPSC) ทำหน้าที่ควบคุมกฎระเบียบ สินค้าอุปโภคบริโภค ส่วนกฎหมายต่าง ๆ ที่ออกโดย CPSC จะยกเว้นสินค้าที่ควบคุมโดยองค์การอาหารและยา คือ อุปกรณ์ทางการแพทย์ ดังนั้น บริษัทแวนกันแดดและแวนอ่านหนังสือไม่จำเป็นต้องกังวลเกี่ยวกับ CPSC แต่กฎหมายเกี่ยวข้องกับเรื่องต่าง ๆ ที่เห็นได้ชัด คือ การควบคุมสารตะกั่วในการทาสีหรือเคลือบผิวที่พบในของเล่นหรือสินค้าเด็กอื่น ๆ และจำนวนสารตะกั่วและสาร "Phthalates" ในของเล่นและสินค้าเด็กอื่น ๆ ที่มีไว้สำหรับเด็กอายุต่ำกว่าหรือเท่ากับ 12 ปี

ข) ประเด็นในเรื่องของการปฏิบัติตาม

กฎหมายสารตะกั่วและ "Phthalate" ที่นำไปใช้กับสินค้าเด็ก ดังนั้น แวนกันแดดและแวนอ่านหนังสือไม่ได้รับการยกเว้นเพราะมีสถานะเป็นอุปกรณ์ทางการแพทย์ แต่ว่าอะไรก็ตามที่ตั้งใจไว้สำหรับคนที่อายุมากกว่า 12 กฎหมายนี้ก็ไม่ครอบคลุม

อุปกรณ์ เช่น กล้องหรือโซ่เมื่อทำตลาดและขาย (หรือรวมถึงแว่นกันแดดหรือแว่นอ่านหนังสือด้วย) เพื่อเด็กอายุน้อยกว่าหรือเท่ากับ 12 ปี จะอยู่ภายใต้กฎหมาย CPSC นอกจากนี้ ถ้าทำการตลาดหรือขายแว่นตากันแดดของเล่นหรือนวัตกรรมใหม่ ๆ (ซึ่งไม่ได้ตั้งใจที่จะใช้เป็นแว่นตากันแดดจริง ๆ) ให้เด็กอายุน้อยกว่าหรือเท่ากับ 12 ปี ดังนี้ กฎหมาย CPSC จะถูกนำไปใช้

3.3.3 องค์การ Australian Competition and Consumer Commission (ACCC)

องค์กรที่ทำหน้าที่กำหนดนโยบายการคุ้มครองผู้บริโภค คือ คณะกรรมการแข่งขันทางการค้าและคุ้มครองผู้บริโภค หรือ Australian Competition and Consumer Commission (ACCC) เป็นองค์กรอิสระที่จัดตั้งตามกฎหมายของเครือจักรภพ ซึ่งมีหน้าที่ในการบังคับใช้กฎหมายพระราชบัญญัติผู้บริโภคและการแข่งขัน ค.ศ. 2010 ดูแลการออกกฎหมายเพิ่มเติม ส่งเสริมให้เกิดการค้าที่เป็นธรรมและวางระเบียบขั้นพื้นฐานของประเทศเพื่อให้เกิดผลประโยชน์แก่ประชาชนในประเทศออสเตรเลีย ตลาดที่มีการแข่งขันกันจะเพิ่มความมั่นคงและสวัสดิภาพให้แก่ผู้บริโภคของประเทศออสเตรเลีย บทบาทของ ACCC คือ การป้องกันและเสริมสร้างความเข้มแข็งเพื่อทำให้เกิดการแข่งขันในตลาดและอุตสาหกรรมของประเทศออสเตรเลีย การพัฒนาศักยภาพของระบบเศรษฐกิจและเพิ่มสวัสดิภาพของชาวออสเตรเลีย ดังนั้น ACCC จึงต้องพัฒนาสวัสดิภาพของผู้บริโภค ตรวจสอบการแข่งขันในตลาดและหยุดการกระทำที่ต่อต้านการแข่งขันหรือเป็นอันตรายต่อผู้บริโภค และส่งเสริมการทำงานที่เหมาะสมของตลาด โดยมีเป้าหมายที่สำคัญ ดังต่อไปนี้⁷⁴

1) รักษาและส่งเสริมการแข่งขันในตลาด รวมถึงแก้ไขข้อผิดพลาดในตลาด

2) ปกป้องผลประโยชน์และความปลอดภัยของผู้บริโภค รวมถึงส่งเสริมให้เกิดการค้าที่เป็นธรรม

3) ส่งเสริมการทำงานที่มีประสิทธิภาพทางเศรษฐกิจ ในเรื่องการใช้และการลงทุนแบบผูกขาดในโครงสร้างพื้นฐาน

4) เพิ่มการมีส่วนร่วมในกลุ่มต่างๆ ที่ ACCC ได้เข้าไปเกี่ยวข้อง

ACCC ยังได้ริเริ่มการส่งเสริมการศึกษาแก่ผู้บริโภคในพื้นที่ระดับภูมิภาค ชนบท และชุมชนท้องถิ่น

ACCC ทำงานร่วมกับองค์กรผู้บริโภคของรัฐและเขตปกครองพิเศษที่ดูแลการออกกฎหมายคุ้มครองผู้บริโภคในเขตอำนาจศาลของพวกเขา

3.3.3.1 แว่นกันแดดและแว่นแฟชั่น⁷⁵

⁷⁴ Australian Competition and Consumer Commission, **About the ACCC**, Retrieved April 10, 2014 from <http://www.accc.gov.au/about-us/australian-competition-consumer-commission/about-the-accc>, Accessed 10 April 2014.

⁷⁵ Australian Competition and Consumer Commission, **Sunglasses and Fashion Spectacles: Supplier Guide**, Retrieved April 10, 2014 from <http://www.accc.gov.au/system/files/Sunglasses%20and%20fashion%20spectacles.doc>

ภายใต้กฎหมายของผู้บริโภคออสเตรเลีย หรือ Australian Consumer Law (ACL) มาตรฐานความปลอดภัยสินค้าอุปโภคบริโภคจะต้องมีผลบังคับใช้เพื่อป้องกันหรือลดความเสี่ยงของการบาดเจ็บให้กับบุคคล

แว่นตากันแดด คือ แว่นตาที่มีเลนส์กรองแสง ถูกทำให้มืดเพื่อปกป้องดวงตาจากแสงจ้าจากดวงอาทิตย์ซึ่งเป็นอันตรายและมีรังสีอัลตราไวโอเล็ต (UV)

แว่นตาแฟชั่น คือ แว่นตาที่สวมใส่สำหรับแฟชั่นเป็นหลักและมีลักษณะของเลนส์ที่ไม่ได้ถูกทำให้กรองแสงหรือกรองแสงเล็กน้อย ซึ่งไม่ได้ลดแสงจ้าของดวงอาทิตย์หรือลดรังสียูวี มักมีการป้องกันดวงตาน้อยหรือไม่ได้ป้องกันเลย

1) ตัวอย่างของแว่นตาแฟชั่น

มาตรฐานบังคับใช้กับแว่นกันแดดและแว่นตาแฟชั่นที่เลนส์ไม่มีการหักเห (เช่น เลนส์ที่ไม่ขยายหรือลดขนาดของภาพที่มองเห็น) แว่นกันแดดและแว่นตาแฟชั่นประกอบด้วยแว่นกันแดดเลนส์เดี่ยว (One Piece Visors) แว่นกันแดดไร้ขอบ (Rimless Sunshields) แว่นกันแดดถอดเลนส์ได้ (Clip-on Sunglasses) แว่นกันแดดสำหรับเด็ก (Children's Sunglasses)

เลนส์แว่นกันแดดที่เปลี่ยนสีตามความเข้มของแสง ซึ่งจะมืดเมื่อสัมผัสกับแสงแดดและค่อย ๆ สว่างเมื่อแสงแดดหายไป (เช่น โดยการเดินในที่ร่ม) เลนส์แบบนี้ก็อยู่ในมาตรฐานบังคับ

มาตรฐานนี้บังคับไม่ใช้กับแว่นตาเพื่อความปลอดภัย แว่นตากันลมเพื่อความปลอดภัย เพื่อป้องกันรังสีหรือแสงอื่นนอกเหนือจากดวงอาทิตย์ แว่นตาสำหรับเล่นสกี แว่นตาที่ใช้เป็นของเล่นซึ่งระบุว่าเป็นของเล่นไว้อย่างชัดเจน รวมทั้งแว่นทางการแพทย์ที่ได้รับการออกแบบมาโดยเฉพาะ สำหรับการใช้งานโดยผู้ที่มีความผิดปกติทางการมองเห็น แว่นกันแดดตามใบสั่งแพทย์ (เลนส์แว่นกันแดดตามใบสั่งที่แพทย์แนะนำและได้รับอนุญาตจากผู้เชี่ยวชาญที่ผ่านการรับรอง หรือบุคคลอื่น ๆ ที่มีคุณสมบัติเหมาะสม)

2) การจำแนกประเภทเลนส์

แว่นตากันแดดและแว่นตาแฟชั่น แบ่งออกเป็น 5 ประเภท ตามประสิทธิภาพและความเหมาะสมในการใช้งาน

เลนส์ประเภท 0 เลนส์ประเภทนี้เป็นแว่นตาแฟชั่น ไม่ใช่แว่นกันแดด มีความสามารถลดแสงจ้าของดวงอาทิตย์ต่ำมาก และป้องกันรังสีอัลตราไวโอเล็ตได้เพียงเล็กน้อยหรือไม่สามารถป้องกันรังสีอัลตราไวโอเล็ตได้เลย

เลนส์ประเภท 1 เช่นเดียวกับเลนส์ประเภทเลนส์ 0 เลนส์ประเภทนี้เป็นแว่นตาแฟชั่น ไม่ใช่แว่นกันแดด แต่มีการลดแสงจ้าของดวงอาทิตย์และป้องกันรังสีอัลตราไวโอเล็ตได้เล็กน้อย แว่นตาแฟชั่นชนิดเลนส์ประเภท 1 ไม่เหมาะสำหรับการขับรถในเวลากลางคืน

เลนส์ประเภท 2 แว่นตากันแดดประเภทนี้มีการลดแสงจ้าของดวงอาทิตย์และป้องกันรังสีอัลตราไวโอเล็ตในระดับกลาง

เลนส์ประเภท 3 คล้ายกับประเภทที่ 2 แว่นตากันแดดประเภทนี้มีการป้องกันรังสีอัลตราไวโอเล็ตได้มาก เลนส์ประเภท 3 ยังมีการลดแสงจ้าของดวงอาทิตย์ได้มากเช่นกัน

เลนส์ประเภท 4 แวนตากันแดดประเภทนี้มีวัตถุประสงค์พิเศษที่มีการลดแสงจ้าของดวงอาทิตย์และป้องกันรังสีอัลตราไวโอเล็ตได้มากที่สุด แวนตากันแดดที่มีเลนส์ประเภท 4 จะต้องไม่นำมาใช้เมื่อขับรถไม่ว่าในเวลาใดก็ตาม

เลนส์เปลี่ยนสีตามความเข้มของแสง เลนส์เปลี่ยนสีอาจจะไม่เหมาะสมสำหรับการขับรถกลางคืน ขึ้นอยู่กับคุณสมบัติของการถ่ายเทแสง (เช่น ความสามารถในการลดแสงจ้าของดวงอาทิตย์และการสัมผัสรังสีอัลตราไวโอเล็ต)

การผ่านข้อกำหนดบังคับ เพื่อให้สอดคล้องกับมาตรฐานบังคับสำหรับแว่นกันแดดและแว่นตาแฟชั่น บริษัทแว่นกันแดดจะต้องผ่านข้อกำหนดทั้งหมดในเรื่องของการสร้างประสิทธิภาพ การทำเครื่องหมาย และการติดฉลาก

สิ่งต่อไปนี้เป็นข้อกำหนดที่สำคัญของมาตรฐานบังคับ

การสร้างมาตรฐานบังคับมีข้อกำหนด ดังนี้

1. เลนส์และกรอบจะต้องไม่มีขอบคม ซึ่งอาจทำให้เกิดการบาดเจ็บหรือความรู้สึกไม่สบาย ระหว่างการใช้งาน

2. เลนส์ทั้งของแว่นตากันแดดและแว่นตาแฟชั่นจะต้องมีความมั่นคงและปลอดภัยพอดีกับกรอบแว่น

3. แวนตากันแดด (แต่ไม่ใช่แว่นตาแฟชั่น) จะต้องมีความลึกที่สุดดังนี้:

(1) แวนตากันแดดของผู้ใหญ่จะต้องมีความกว้าง 40 มิลลิเมตร และสูง 28 มิลลิเมตร โดยมีศูนย์กลางของเลนส์ทั้ง 2 ข้าง ห่างกันอย่างน้อย 64 มิลลิเมตร

(2) แวนตากันแดดเด็กจะต้องมีความกว้าง 34 มิลลิเมตร และสูง 24 มิลลิเมตร โดยมีศูนย์กลางของเลนส์ทั้ง 2 ข้าง ห่างกันอย่างน้อย 54 มิลลิเมตร

3) ประสิทธิภาพ

ข้อกำหนดด้านประสิทธิภาพ (ที่ระบุไว้ใน AS/NZS 1067:2003) มี

ส่วนประกอบดังนี้

1. ข้อกำหนดการส่งผ่านแสงและยูวี

(1) การส่งผ่านแสงของเลนส์หรือปริมาณของแสงที่สามารถผ่านเลนส์ได้จะต้องอยู่ในช่วงที่กำหนด

(2) การส่งผ่านรังสีอัลตราไวโอเล็ตของเลนส์หรือปริมาณของรังสีอัลตราไวโอเล็ตที่สามารถผ่านเลนส์ได้จะต้องอยู่ในช่วงที่กำหนด

2. ความสม่ำเสมอของสีสำหรับเลนส์แว่นกันแดดทั้ง 2 ข้าง

เลนส์แว่นกันแดดทั้ง 2 ข้างที่ติดตั้งอยู่ในกรอบแว่นจะต้องเป็นสีเดียวกันในจุดที่ตรงกัน

3. การจับคู่ความหนาแน่นของเลนส์แว่นกันแดดทั้ง 2 ข้าง

การส่งผ่านแสงที่จุดที่สอดคล้องบนเลนส์แต่ละข้างจะต้องไม่แตกต่างกันเกินกว่าขีดจำกัดที่กำหนด

4. สีของเลนส์แว่นกันแดด

สีของเลนส์จะต้องอยู่ในเขตสีที่กำหนด

5. ระบายของโพลาริซ์

เลนส์โพลาริซ์ต้องติดตั้งในกรอบแว่น เพื่อให้ระบายของโพลาริซ์อยู่ภายในขอบเขตที่กำหนดไว้

6. เลนส์เปลี่ยนสีตามความเข้มแสง (Photochromic)

เลนส์เปลี่ยนสีตามความเข้มแสงจะต้องผ่านข้อกำหนดการส่งผ่านทั้งในสภาพสว่างและสภาพมืด

7. พลังงานแสง

อำนาจหักเห เลนส์แว่นกันแดดแต่ละข้างจะต้องมีค่าสายตาปกติ

8. สีสัน

เลนส์ทั้ง 2 ข้างจะต้องไม่มีสีสันมากเกินไป เลนส์ที่ไม่เป็นไปตามข้อกำหนดอาจมีผลต่อการมองเห็นระยะทางหรืออาจทำให้เกิดความรู้สึกไม่สบาย หรือมองเห็นภาพซ้อน

การตรวจสอบโดยสายตาดังกล่าวเป็นไปไม่ได้ที่จะบอกได้อย่างแน่นอนว่าเลนส์นั้นเป็นเลนส์ที่ผ่านข้อกำหนดด้านประสิทธิภาพการทำงานของมาตรฐานบังคับหรือไม่ จึงมีการตรวจสอบความสอดคล้อง

แต่มีบางเรื่องที่สามารถตรวจสอบได้เองด้วยสายตา คือ

1. เลนส์มีความสมบูรณ์หรือไม่ (ดูที่เลนส์เพื่อหารอยขีดข่วน ฟอง ฯลฯ)
2. เลนส์ให้มุมมองที่ชัดเจน บิดเบี้ยวโลกหรือไม่ (มองผ่านเลนส์)
3. สำหรับเลนส์ย้อมสี เลนส์มีสีเดียวกันทั้งเลนส์หรือไม่
4. เลนส์ทั้ง 2 ข้าง มีสีและความมืดเหมือนกันหรือไม่
5. สำหรับการไล่ระดับสีของเลนส์ย้อมสี เลนส์เป็นสีเดียวกันทั้ง 2 ข้าง ใน

จุดที่ตรงกันหรือไม่

6. เลนส์ทั้ง 2 ข้างมีทั้งรูปร่างและขนาดเดียวกันหรือไม่

ถ้าหากตรวจสอบด้วยสายตาแล้วปรากฏว่าไม่เข้าหลักเกณฑ์ที่กล่าวมา 6 ประการข้างต้น แว่นกันแดดหรือแว่นแฟชั่นอาจไม่เป็นไปตามมาตรฐานบังคับและอาจต้องมีการทดสอบ แต่ถ้าเป็นกรณี que เข้าหลักเกณฑ์ ก็อาจต้องมีการส่งไปทดสอบที่ห้องปฏิบัติการ เพื่อให้แน่ใจว่าเป็นไปตามมาตรฐานบังคับทุกด้าน นอกจากนี้ หากเลนส์มีสีเข้มมากหรือมืดมาก ก็อาจต้องทดสอบกับข้อกำหนดทางเทคนิคมากขึ้น

4) เครื่องหมายและฉลาก

แว่นตากันแดดแว่นตาแฟชั่นจะต้องมีการทำเครื่องหมายอย่างชัดเจนและอ่านง่าย หรือกำกับด้วยข้อความ ดังต่อไปนี้

(1) ตัวตนของผู้ผลิตหรือผู้จำหน่าย

วัตถุประสงค์ของข้อกำหนดนี้ คือ การระบุผู้ผลิตหรือจัดจำหน่ายของแว่นตากันแดดเพื่อ

1. ความสะดวกในการคืนสินค้า
2. ทำให้เกิดความแตกต่างระหว่างผู้จัดจำหน่ายแต่ละราย
3. ความสะดวกของผู้บริโภคในการติดต่อกับผู้ผลิตหรือผู้จำหน่าย

4. ความสะดวกของผู้บริโภคในการขอเงินคืนและการกระทำส่วนตัว
บริษัทสัญญาติดออสเตรเลีย ต้องระบุ

1. ชื่อบริษัท
2. ชื่อในทางธุรกิจที่ใช้ลงทะเบียนหรือ
3. ชื่อทางการค้า

เมื่อบริษัทระบุข้อมูลต่างๆ ข้างต้น ก็อาจจะผ่านข้อกำหนดนี้ ถ้าชื่อไม่ซ้ำกัน
และช่วยให้แยกแยะผู้ผลิตหรือผู้จัดจำหน่ายได้ง่าย

ตารางที่ 3.2 หมวดหมู่เลนส์และรายละเอียดตามตารางด้านล่าง

ประเภทเลนส์	รายละเอียด	ข้อมูลที่จำเป็นเพิ่มเติม	สัญลักษณ์ที่ต้องการ
0	แว่นตาแฟชั่น ไม่กันแดด ลดแสงจ้าจากดวงอาทิตย์น้อยมาก ป้องกันรังสีอัลตราไวโอเลตชนิดน้อย	-	-

ตารางที่ 3.2 (ต่อ)

ประเภทเลนส์	รายละเอียด	ข้อมูลที่จำเป็นเพิ่มเติม	สัญลักษณ์ที่ต้องการ
1	แว่นตาแฟชั่น ไม่กันแดด ลดแสงจ้าจากดวงอาทิตย์จำกัด ป้องกัน รังสีอัลตราไวโอเลตชนิดน้อย	ไม่เหมาะสำหรับการขับรถ ในเวลากลางคืน	-
2	แว่นตากันแดด ลดแสงจ้าของดวงอาทิตย์ปานกลาง ป้องกันรังสีอัลตราไวโอเลตที่ระดับดี	-	-
3	แว่นตากันแดด ลดแสงจ้าของดวงอาทิตย์สูง ป้องกันรังสีอัลตราไวโอเลตที่ระดับดี	-	-
4	แว่นตากันแดดที่มีจุดประสงค์พิเศษ ลดแสงจ้าของดวงอาทิตย์ที่สูงมาก ป้องกันรังสีอัลตราไวโอเลตที่ระดับดี	จะต้องไม่ใช่เมื่อขับรถ	 (สัญลักษณ์นี้ จะต้องมี ความสูงไม่ต่ำกว่า 5 มิลลิเมตร)

ข้อมูลข้างต้นนี้ต้องมีการทำเครื่องหมายที่ไม่สามารถลบออกได้บนกรอบแว่น
กันแดดหรือกรอบแว่นตาแฟชั่น หรือทำให้ในรูปของฉลากที่ถอดออกได้ซึ่งติดมากับเลนส์ หรือเป็น

ฉลากหรือป้ายแกว่งผูกติดไว้กับกรอบแว่น ข้อมูลนี้ที่สามารถทำให้อยู่รวมกันได้และจะต้องปรากฏที่จุดขาย

การติดฉลากหรือเครื่องหมายจะต้องชัดเจนและไม่โดนบังโดยสติ๊กเกอร์และฉลากอื่นๆ เช่น ป้ายราคา

ข้อกำหนดเพิ่มเติมเกี่ยวกับการทำเครื่องหมายและการติดฉลากเลนส์แว่นกันแดดที่เปลี่ยนสีตามความเข้มแสง (Photochromic) ต้องติดป้ายหรือเครื่องหมาย “เลนส์ Photochromic” และถ้าไม่เป็นหมวดหมู่ 0 ในสภาพมืด ก็จะต้องทำเครื่องหมายพร้อมคำเตือน “ไม่เหมาะสำหรับการขับรถในเวลากลางวัน”

เลนส์ที่ไม่ผ่านข้อกำหนดขั้นต่ำที่กำหนดไว้ ในการดูสัญญาณไฟจะสามารถการรับรู้สีของบุคคล และโดยเฉพาะอย่างยิ่งการดูและการรับรู้สัญญาณไฟจราจร เลนส์ดังกล่าวจะต้องได้รับการทำเครื่องหมายพร้อมคำเตือน “จะต้องไม่ใช่สำหรับการขับรถ” และสัญลักษณ์เตือนภัยที่กำหนดไว้ในตารางข้างต้น

5) ความรับผิดชอบของผู้จัดจำหน่าย

ผู้จัดจำหน่ายจะมีความรับผิดชอบตามกฎหมายในการสร้างความมั่นใจว่าแว่นกันแดดและแว่นตาแฟชั่นที่ขายต้องผ่านข้อกำหนดด้านความปลอดภัยของมาตรฐานนี้ ซึ่งมีผลบังคับใช้ตามกฎหมาย การไม่ปฏิบัติตามสามารถถูกดำเนินคดีทางกฎหมาย โดยมีบทลงโทษ และ/หรือ การเรียกคืน

ผู้จัดจำหน่ายทุกคนมีความรับผิดชอบเท่าเทียมกันในการสร้างความมั่นใจว่าผลิตภัณฑ์ที่ขายผ่านมาตรฐานบังคับ

6) การรับประกันผู้บริโภค

ผู้ประกอบการค้าในประเทศออสเตรเลียทั้งหมด ไม่ว่าจะออนไลน์หรือแบบมีเว็บไซต์แต่ต้องมาซื้อที่ร้าน ต้องปฏิบัติตามกฎหมายการค้าของออสเตรเลีย ตั้งแต่ 1 มกราคม ค.ศ. 2011 ซึ่งรวมกฎหมายที่เกี่ยวกับการรับประกันผู้บริโภค ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของ ACL (พระราชบัญญัติการแข่งขันและผู้บริโภค ค.ศ. 2010) การรับประกันผู้บริโภคให้ผู้บริโภคมีสิทธิในการคืนเงินในกรณีที่สินค้าไม่ปลอดภัย

ธุรกิจใด ๆ ที่จัดหาสินค้าโดยขาย ให้เช่า ว่าจ้าง หรือบริการให้กับผู้บริโภค ต้องให้การรับประกันโดยอัตโนมัติเกี่ยวกับสินค้าหรือบริการเหล่านั้น

ธุรกิจที่ผลิตสินค้า รวบรวมสินค้าไว้ด้วยกัน หรือมีชื่อบริษัทบนสินค้าต้องรับประกันด้วย และผู้นำเข้าต้องรับประกันเช่นเดียวกัน ถ้าผู้ผลิตไม่ได้มีสำนักงานในประเทศออสเตรเลีย

หากผู้บริโภคมีปัญหาเกี่ยวกับสินค้า พวกเขาสามารถเข้าไปหาผู้ขายหรือผู้ผลิต/ผู้นำเข้า เพื่อได้รับการเยียวยา และบริษัทนั้นไม่สามารถบอกผู้บริโภคเป็นอย่างอื่นได้

มันเป็นสิ่งสำคัญที่ต้องตระหนักว่าถ้าไม่ปฏิบัติตามการรับประกันผู้บริโภค ลูกค้านั้นมีสิทธิที่จะ ดำเนินคดีกับบริษัท รวมถึงกรณีที่ปัญหาที่เกิดขึ้นจะเกี่ยวกับสินค้าที่เกิดจากผู้ผลิต ไม่ได้เกิดจากผู้ขายก็ตาม

อย่างไรก็ตาม การรับประกันผู้บริโภค ให้ผู้ขายมีสิทธิต่อผู้ผลิตหรือผู้นำเข้าสินค้า หากผู้ขายเี่ยวยาให้กับผู้บริโภคสำหรับปัญหาที่มีสาเหตุมาจากผู้ผลิตหรือผู้นำเข้า

7) ความรับผิดชอบในตัวผลิตภัณฑ์

ส่วน 3-5 ของกฎหมายผู้บริโภคออสเตรเลีย (ACL) (พระราชบัญญัติการแข่งขันและผู้บริโภค ค.ศ. 2010) มีบทบัญญัติเกี่ยวกับความรับผิดชอบในตัวผลิตภัณฑ์ ภายใต้บทบัญญัตินี้ ผู้บริโภคสามารถเรียกร้องค่าชดเชยหรือความเสียหายจากการบาดเจ็บส่วนบุคคล หรือการสูญเสียอื่น ๆ ที่เกิดจากข้อบกพร่องด้านความปลอดภัยในผลิตภัณฑ์ที่จัดจำหน่ายโดยผู้ผลิต

สินค้าที่มีข้อบกพร่องด้านความปลอดภัย คือ ไม่ปลอดภัยเท่าที่คนทั่วไปมีสิทธิที่จะคาดหวังได้

โดยทั่วไปผู้ผลิตหรือผู้นำเข้าสินค้าจะต้องรับผิดชอบตามส่วนที่ 3-5 ของ ACL แต่ถ้าผู้จัดหาอื่นๆ เช่น ผู้ค้าปลีกไม่สามารถระบุตัวตนของผู้ผลิตหรือผู้นำเข้าได้ ผู้ค้าปลีกอาจจะต้องรับผิดชอบต่อความเสียหายเอง

บทที่ 4

มาตรการทางกฎหมายในการคุ้มครองผู้บริโภคตามกฎหมายไทย

ในปัจจุบันได้มีการตระหนักถึงความสำคัญของการคุ้มครองผู้บริโภค ทำให้มีการรองรับสิทธิของผู้บริโภคมากขึ้น นับตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบันได้เกิดการพัฒนากฎหมายคุ้มครองผู้บริโภคขึ้นมาโดยตลอด ในประเทศไทยจึงเล็งเห็นถึงความสำคัญและเห็นว่าควรมีกฎหมายที่ให้ความคุ้มครองผู้บริโภคเป็นการทั่วไป โดยกำหนดหน้าที่ของผู้ประกอบธุรกิจการค้าเพื่อให้ความเป็นธรรมต่อผู้บริโภค และควรจัดให้มีองค์กรของรัฐเพื่อตรวจตรา ดูแล และประสานงานการปฏิบัติงานของส่วนราชการต่าง ๆ เพื่อคุ้มครองผู้บริโภค เพื่อสามารถอำนวยความสะดวกได้อย่างเต็มที่ให้แก่ผู้บริโภค และเห็นสมควรให้มีกฎหมายว่าด้วยความรับผิดชอบต่อความเสียหายที่เกิดขึ้นจากสินค้าที่ไม่ปลอดภัย เพื่อคุ้มครองผู้บริโภคซึ่งเป็นผู้เสียหายให้ได้รับความคุ้มครองอย่างแท้จริงและเป็นธรรม เพื่อคุ้มครองผู้บริโภคที่เสียหายไม่จำเป็นต้องพิสูจน์ถึงความไม่ปลอดภัยของสินค้าและได้รับการชดเชยค่าเสียหายอย่างเป็นธรรมที่สุด

ในบทนี้ จึงได้ทำการศึกษาหลักเกณฑ์และกฎหมายสารบัญญัติรับรองคุ้มครองสิทธิของผู้บริโภค โดยกฎหมายสารบัญญัติได้แก่ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 พระราชบัญญัติคุ้มครองผู้บริโภค พ.ศ. 2522 พระราชบัญญัติความรับผิดชอบต่อความเสียหายที่เกิดขึ้นจากสินค้าที่ไม่ปลอดภัย พ.ศ. 2551 และพระราชบัญญัติมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม พ.ศ. 2511 ดังต่อไปนี้

4.1 การคุ้มครองผู้บริโภคตามพระราชบัญญัติคุ้มครองผู้บริโภค พ.ศ. 2522

พระราชบัญญัติคุ้มครองผู้บริโภค พ.ศ. 2522 มีเหตุผลในการประกาศใช้ตามพระราชบัญญัติฉบับนี้ เนื่องจากปัจจุบันการเสนอขายสินค้าและบริการต่าง ๆ ต่อประชาชนนับวันแต่จะเพิ่มมากขึ้น ผู้ประกอบธุรกิจการค้าและผู้ประกอบธุรกิจโฆษณา ได้นำวิชาการในทางการตลาดและทางการโฆษณามาใช้ในการส่งเสริมการขายสินค้าและบริการ ซึ่งการกระทำดังกล่าวทำให้ผู้บริโภคตกอยู่ในฐานะที่เสียเปรียบ เพราะผู้บริโภคไม่อยู่ในฐานะที่ทราบภาวะตลาด และความจริงที่เกี่ยวกับคุณภาพและราคาของสินค้าและบริการต่าง ๆ ได้อย่างถูกต้องทันทั่วทั้งที่ ในบางกรณีแม้จะมีการกฎหมายที่ให้ความคุ้มครองผู้บริโภคในการกำหนดคุณภาพและราคาสินค้าหรือบริการแล้วก็ตาม แต่ขั้นตอนในการฟ้องร้องดำเนินคดีกับผู้ประกอบการที่ละเมิดสิทธิของผู้บริโภคเป็นเรื่องที่ยุ่งยากและมีขั้นตอนที่ไม่สามารถอำนวยความสะดวกต่อผู้บริโภคได้ ทำให้ผู้บริโภคนั้นต้องเสียเวลาและเสียค่าใช้จ่ายเป็นจำนวนมาก จึงไม่สามารถอำนวยความสะดวกได้อย่างเต็มที่ให้แก่ผู้บริโภค ด้วยเหตุนี้ จึงควรมีกฎหมายให้ความคุ้มครองผู้บริโภคเป็นการทั่วไป โดยกำหนดหน้าที่ของผู้ประกอบธุรกิจการค้าเพื่อให้

ความเป็นธรรมต่อผู้บริโภค และควรจัดให้มีองค์กรของรัฐเพื่อตรวจตรา ดูแล และประสานงานการปฏิบัติงานของส่วนราชการต่าง ๆ เพื่อคุ้มครองผู้บริโภค⁷⁶

4.1.1 บุคคลที่กฎหมายให้ความคุ้มครอง

จากนิยามมาตรา 3 เห็นได้ว่าพระราชบัญญัติคุ้มครองผู้บริโภคมุ่งคุ้มครองบุคคลประเภทดังต่อไปนี้

“ซื้อ” หมายความว่า ความรวมถึง เช่า เช่าซื้อ หรือได้มาไม่ว่าด้วยประการใด ๆ โดยให้ค่าตอบแทนเป็นเงินหรือผลประโยชน์อย่างอื่น

“ขาย” หมายความว่า ความรวมถึง ให้เช่า ให้เช่าซื้อ หรือจัดหาให้ ไม่ว่าด้วยประการใด ๆ โดยเรียกค่าตอบแทนเป็นเงินหรือผลประโยชน์อย่างอื่น ตลอดจนการเสนอหรือการชักชวนเพื่อการดังกล่าวด้วย

“สินค้า” หมายความว่า สิ่งของที่ผลิตหรือมีไว้เพื่อขาย

“บริการ” หมายความว่า การรับจัดทำกรงาน การให้สิทธิใด ๆ หรือการให้ใช้ หรือให้ประโยชน์ในทรัพย์สินหรือกิจการใด ๆ โดยเรียกค่าตอบแทนเป็นเงินหรือผลประโยชน์อื่น แต่ไม่รวมถึงการจ้างแรงงานตามกฎหมายแรงงาน

“ผลิต” หมายความว่า ทำ ผสม ปู่ง ประกอบ ประดิษฐ์ หรือแปรสภาพและหมายความรวมถึงการเปลี่ยนรูป การดัดแปลง การคัดเลือก หรือการแบ่งบรรจุ

“ผู้บริโภค” หมายความว่า ผู้ซื้อหรือได้รับบริการจากผู้ประกอบธุรกิจและหมายความรวมถึงผู้ซึ่งได้รับการเสนอหรือการชักชวนจากผู้ประกอบธุรกิจเพื่อให้ซื้อสินค้าหรือรับบริการด้วย

“ผู้ประกอบการธุรกิจ” หมายความว่า ผู้ขาย ผู้ผลิตเพื่อขาย ผู้ส่งหรือนำเข้ามาในราชอาณาจักรเพื่อขายหรือผู้ซื้อเพื่อขายต่อซึ่งสินค้า หรือผู้ให้บริการ และหมายความรวมถึงผู้ประกอบการโฆษณาด้วย

“ข้อความ” หมายความว่า ความรวมถึงการกระทำให้ปรากฏด้วยตัวอักษร ภาพ ภาพยนตร์ แสง เสียง เครื่องหมายหรือการกระทำอย่างใด ๆ ที่ทำให้บุคคลทั่วไปสามารถเข้าใจความหมายได้

“โฆษณา” หมายความว่า การทำการไม่ว่าโดยวิธีใด ๆ ให้ประชาชนเห็นหรือทราบข้อความเพื่อประโยชน์ในทางการค้า

“สื่อโฆษณา” หมายความว่า สิ่งที่ใช้เป็นสื่อในการโฆษณา เช่น หนังสือพิมพ์ สิ่งพิมพ์ วิทยุกระจายเสียง วิทยุโทรทัศน์ โทรทัศน์ โทรศัพท์ หรือป้าย

“ฉลาก” หมายความว่า รูป รอยประดิษฐ์ กระดาษหรือสิ่งอื่นใดที่ทำให้ปรากฏข้อความเกี่ยวกับสินค้าซึ่งแสดงไว้ที่สินค้าหรือภาชนะบรรจุหรือหีบห่อบรรจุสินค้า หรือสอดแทรกหรือรวมไว้กับสินค้าหรือภาชนะบรรจุหรือหีบห่อบรรจุสินค้าและหมายความรวมถึงเอกสารหรือคู่มือสำหรับใช้ประกอบกับสินค้า ป้ายที่ติดตั้งหรือแสดงไว้ที่สินค้าหรือภาชนะบรรจุหรือหีบห่อบรรจุสินค้านั้น

“สัญญา” หมายความว่า ความตกลงกันระหว่างผู้บริโภคและผู้ประกอบธุรกิจเพื่อซื้อและขายสินค้าหรือให้และรับบริการ

⁷⁶ สำนักงานคณะกรรมการคุ้มครองผู้บริโภค, สคบ.กับการคุ้มครองผู้บริโภค, พิมพ์ครั้งที่ 8 (กรุงเทพมหานคร: สำนักงานคณะกรรมการคุ้มครองผู้บริโภค, 2547), หน้า 1-2.

“คณะกรรมการ” หมายความว่า คณะกรรมการคุ้มครองผู้บริโภค

“กรรมการ” หมายความว่า กรรมการคุ้มครองผู้บริโภค

“พนักงานเจ้าหน้าที่” หมายความว่า ผู้ซึ่งรัฐมนตรีแต่งตั้งให้ปฏิบัติการตามพระราชบัญญัตินี้

“รัฐมนตรี” หมายความว่า รัฐมนตรีผู้รักษาการตามพระราชบัญญัตินี้

มีการตราพระราชบัญญัติคุ้มครองผู้บริโภค พ.ศ. 2541 (ฉบับ 2) โดยมีการเปลี่ยนแปลงดังนี้ มาตรา 3 ให้ยกเลิกบทนิยามคำว่า “ผู้บริโภค” ในมาตรา 3 แห่งพระราชบัญญัติคุ้มครองผู้บริโภค พ.ศ. 2522 และให้ใช้ข้อความต่อไปนี้แทน

“ผู้บริโภค” หมายความว่า ผู้ซื้อหรือผู้ได้รับบริการจากผู้ประกอบธุรกิจหรือผู้ซึ่งได้รับการเสนอหรือการชักชวนจากผู้ประกอบธุรกิจเพื่อให้ซื้อสินค้าหรือรับบริการ และหมายความรวมถึงผู้ใช้สินค้าหรือผู้ได้รับบริการจากผู้ประกอบธุรกิจโดยชอบ แม้มิได้เป็นผู้เสียค่าตอบแทนก็ตาม”

เห็นได้ว่า คำว่า “การบริโภคและผู้บริโภค” นั้น เป็นคำที่มีที่มาจากทางเศรษฐศาสตร์ แต่ในปัจจุบันได้เป็นถ้อยคำในกฎหมาย ในสายตาของนักเศรษฐศาสตร์ การบริโภค หมายถึงขั้นตอนสุดท้ายของกระบวนการเศรษฐกิจ ซึ่งทรัพย์สินทางเศรษฐกิจได้ถูกนำมาใช้ตามความต้องการ ดังนั้น การบริโภคจึงแตกต่างจากการผลิต ซึ่งอยู่ในขั้นตอนก่อนหน้านี้ ได้แก่ การนำมาซึ่งวัตถุดิบ การแปรรูปวัตถุดิบ หรือขั้นตอนการผลิต ตลอดจนการจัดสรรแบ่งปันความอุดมสมบูรณ์ของทรัพยากร

การบริโภค หมายถึง การกระทำที่ก่อให้เกิดผลในทางกฎหมาย (การทำสัญญาเป็นส่วนใหญ่) และทำให้ได้รับสินค้าหรือบริการเพื่อสนองตอบต่อประโยชน์สำหรับตนเองหรือสมาชิกในครอบครัว สำหรับนักกฎหมายนั้นได้ให้ความสนใจในการกระทำทางกายภาพสำหรับการบริโภคน้อยกว่าการกระทำทางกฎหมายเพื่อให้ได้บริโภคสิ่งต่าง ๆ เหล่านั้น

ดังจะเห็นได้ว่าการบริโภคตามกฎหมายนั้นครอบคลุมถึงสิ่งต่าง ๆ อย่างกว้างขวางไม่จำกัด เฉพาะทรัพย์สินที่เป็นสิ่งที่ใช้สิ้นเปลืองหรือสิ่งที่ใช้คงรูป อาจจะเป็นได้ทั้งสังหาริมทรัพย์และอสังหาริมทรัพย์ อีกทั้งรวมถึงการให้บริการอาจจะเป็นโดยทางกายภาพหรือการใช้สติปัญญา รวมทั้งไม่จำกัดว่าจะเป็นเรื่องในช่องทางแพ่งเท่านั้น แต่ยังรวมถึงการใช้บริการสาธารณะด้วย⁷⁷

คำว่า “ผู้บริโภค” ตามกฎหมายจึงแตกต่างจากผู้บริโภคตามความเป็นจริง ซึ่งดูจากเจตนารมณ์ของการบัญญัติกฎหมาย เห็นได้จากมาตรา 3 พระราชบัญญัติคุ้มครองผู้บริโภค พ.ศ. 2522

“ผู้บริโภค” หมายความว่า ผู้ซื้อหรือผู้ได้รับบริการจากผู้ประกอบธุรกิจและหมายความรวมถึงผู้ซึ่งได้รับการเสนอหรือการชักชวนจากผู้ประกอบธุรกิจเพื่อให้ซื้อสินค้าหรือรับบริการด้วย

และพระราชบัญญัติคุ้มครองผู้บริโภค พ.ศ. 2541 (ฉบับที่ 2) โดยมีการเปลี่ยนแปลงดังนี้

มาตรา 3 ให้ยกเลิกบทนิยามคำว่า “ผู้บริโภค” ในมาตรา 3 แห่งพระราชบัญญัติคุ้มครองผู้บริโภค พ.ศ. 2522 และให้ใช้ข้อความต่อไปนี้แทน

“ผู้บริโภค” หมายความว่า ผู้ซื้อหรือผู้ได้รับบริการจากผู้ประกอบธุรกิจหรือผู้ซึ่งได้รับการเสนอหรือการชักชวนจากผู้ประกอบธุรกิจเพื่อให้ซื้อสินค้าหรือรับบริการ และหมายความรวมถึงผู้ใช้สินค้าหรือผู้ได้รับบริการจากผู้ประกอบธุรกิจโดยชอบ แม้มิได้เป็นผู้เสียค่าตอบแทนก็ตาม”

⁷⁷ ขวัญชัย สันตสว่าง, กฎหมายป้องกันการผูกขาดทางเศรษฐกิจและการคุ้มครองผู้บริโภค, พิมพ์ครั้งที่ 5 (กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยรามคำแหง, 2549), หน้า 11-12.

จากบทนิยามดังกล่าวข้างต้นเห็นได้ว่ากฎหมายมิได้มุ่งคุ้มครองผู้บริโภคเพียงเฉพาะผู้ซื้อเท่านั้น แต่รวมไปตลอดถึงผู้รับบริการโดยเสียค่าตอบแทนในเรื่องอื่น ๆ เช่าซื้อ จ้างทำของ หรือเช่าด้วย ปัญหาในเรื่องของการนิยามว่าใครคือผู้บริโภคนั้น ตามร่างเดิมของพระราชบัญญัติคุ้มครองผู้บริโภค พ.ศ. 2522 ได้ให้นิยามคำว่า “คุ้มครองผู้บริโภค” ใช้คำว่า คือบุคคลธรรมดาซึ่งซื้อ เช่า เช่าซื้อ หรือได้มาซึ่งสินค้า หรือได้รับบริการที่จัดหามาหรือทำขึ้นโดยผู้ประกอบการธุรกิจ โดยมีการจ่ายค่าตอบแทนเป็นเงินหรือผลประโยชน์อย่างอื่น และให้หมายความรวมถึงผู้ซื้อได้รับการเสนอหรือชักชวนจากผู้ประกอบการธุรกิจให้ซื้อ เช่า เช่าซื้อ หรือได้มาซึ่งสินค้าหรือได้รับบริการโดยมีการจ่ายค่าตอบแทนด้วย เมื่อพิจารณาถึงเจตนารมณ์ของผู้ร่างกฎหมายดูเหมือนว่าต้องการให้กฎหมายฉบับนี้คุ้มครองเฉพาะบุคคลธรรมดาแต่ละบุคคลเท่านั้น แต่เมื่อแปรบัญญัติในรัฐสภาแล้วปรากฏว่าในพระราชบัญญัติกลับใช้คำว่า ผู้บริโภค หมายความว่า “ผู้ซื้อหรือได้รับบริการ...” แสดงให้เห็นว่าอาจจะแปลความหมายของคำว่า “ผู้บริโภค” ได้กว้างนอกจากหมายถึงบุคคลธรรมดาแล้วยังอาจหมายถึงนิติบุคคลที่มีการบริโภคสินค้าและบริการต่าง ๆ ด้วย⁷⁸

4.1.2 สิทธิของผู้บริโภค

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 เป็นรัฐธรรมนูญฉบับแรกที่ทำให้ความสำคัญของการคุ้มครองผู้บริโภค โดยบัญญัติถึงสิทธิของผู้บริโภคไว้ในมาตรา 57 ที่บัญญัติว่า

มาตรา 57 สิทธิของบุคคลซึ่งเป็นผู้บริโภคย่อมได้รับความคุ้มครอง ทั้งนี้ ตามที่กฎหมายบัญญัติ

ในปัจจุบันกฎหมายที่รับรองคุ้มครองสิทธิของผู้บริโภค คือ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 และพระราชบัญญัติคุ้มครองผู้บริโภค พ.ศ. 2522 เห็นได้จากมาตรา 61 ที่บัญญัติว่า

มาตรา 61 สิทธิของบุคคลซึ่งเป็นผู้บริโภคย่อมได้รับความคุ้มครองในการได้รับข้อมูลที่ เป็นความจริง และมีสิทธิร้องเรียนเพื่อให้ได้การแก้ไขเยียวยาความเสียหาย รวมทั้งมีสิทธิรวมตัวกันเพื่อพิทักษ์สิทธิของผู้บริโภค

ให้มีองค์การเพื่อการคุ้มครองผู้บริโภคที่เป็นอิสระจากหน่วยงานของรัฐ ซึ่งประกอบด้วยตัวแทนผู้บริโภค ทำหน้าที่ให้ความเห็นเพื่อประกอบการพิจารณาของหน่วยงานของรัฐในการตราและการบังคับใช้กฎหมายและกฎ และให้ความเห็นในการกำหนดมาตรการต่าง ๆ เพื่อคุ้มครองผู้บริโภค รวมทั้งตรวจสอบและรายงานการกระทำหรือละเลยการกระทำอันเป็นการคุ้มครองผู้บริโภค ทั้งนี้ ให้รัฐสนับสนุนงบประมาณในการดำเนินการขององค์การอิสระดังกล่าวด้วย

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 ได้ให้สิทธิกับผู้บริโภค อีกทั้งพระราชบัญญัติคุ้มครองผู้บริโภค พ.ศ. 2522 ได้บัญญัติหลักการคุ้มครองสิทธิของผู้บริโภคไว้ตาม มาตรา 4

มาตรา 4 ผู้บริโภคมีสิทธิได้รับความคุ้มครองดังต่อไปนี้

⁷⁸ สุขุม ศุภนิติย์, คำอธิบายกฎหมายคุ้มครองผู้บริโภค (กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2534), หน้า 112-113.

(1) สิทธิที่จะได้รับข่าวสาร รวมทั้งคำพรรณนาคุณภาพที่ถูกต้องและเพียงพอเกี่ยวกับสินค้าหรือบริการ

(2) สิทธิที่จะมีอิสระในการเลือกหาสินค้าหรือบริการ

(3) สิทธิที่จะได้รับความปลอดภัยจากการใช้สินค้าหรือบริการ

(3 ทวิ) สิทธิที่จะได้รับความเป็นธรรมในการทำสัญญา

(4) สิทธิที่จะได้รับการพิจารณาและชดเชยความเสียหาย

ทั้งนี้ ตามกฎหมายว่าด้วยการนั้น ๆ หรือพระราชบัญญัตินี้บัญญัติไว้

พระราชบัญญัติคุ้มครองผู้บริโภค พ.ศ. 2522 ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดย (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2541 ได้บัญญัติสิทธิของผู้บริโภคที่จะได้รับความคุ้มครองตามกฎหมาย 5 ประการ ดังนี้⁷⁹

1. สิทธิที่จะได้รับข่าวสารรวมทั้งคำพรรณนาคุณภาพที่ถูกต้องและเพียงพอเกี่ยวกับสินค้าหรือบริการ

2. สิทธิที่จะมีอิสระในการเลือกหาสินค้าหรือบริการ

3. สิทธิที่จะได้รับความปลอดภัยจากการใช้สินค้าหรือบริการ

4. สิทธิที่จะได้รับความเป็นธรรมในการทำสัญญา

5. สิทธิที่จะได้รับการพิจารณาและชดเชยความเสียหาย

เห็นได้ว่าสิทธิของผู้บริโภคที่รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยได้ให้สิทธิและความคุ้มครองแก่ผู้บริโภคนั้นมีเจตนารมณ์เพื่อคุ้มครองผู้บริโภคให้มีสิทธิต่าง ๆ เช่น สิทธิที่ผู้บริโภคจะได้รับข้อมูลที่เป็นความจริง และเมื่อเกิดกรณีปัญหาผู้บริโภคมีสิทธิที่จะร้องเรียนต่อหน่วยงานต่าง ๆ เพื่อหน่วยงานต่าง ๆ ของภาครัฐจะได้ให้การแก้ไขเยียวยาความเสียหายเพื่ออำนวยความสะดวกให้แก่ผู้บริโภคที่มีอำนาจต่อรองน้อยกว่าในทางสังคม อนึ่ง ผู้บริโภคนั้นมีสิทธิที่จะรวมตัวกันเพื่อพิทักษ์สิทธิของผู้บริโภคนั่นเอง โดยเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญมีความประสงค์ต้องการให้มีการจัดองค์การเพื่อการคุ้มครองผู้บริโภคที่เป็นอิสระจากหน่วยงานของรัฐเพื่อคุ้มครองและปกป้องผลประโยชน์ของผู้บริโภค ซึ่งประกอบด้วยตัวแทนผู้บริโภค ทำหน้าที่ให้ความเห็นเพื่อประกอบการพิจารณาของหน่วยงานของรัฐในการตราและการบังคับใช้กฎหมายและกฎ และให้ความเห็นในการกำหนดมาตรการต่าง ๆ เพื่อคุ้มครองผู้บริโภค รวมทั้งตรวจสอบและรายงานการกระทำหรือละเลยการกระทำอันเป็นการคุ้มครองผู้บริโภค ทั้งนี้ ให้รัฐสนับสนุนงบประมาณในการดำเนินการขององค์การอิสระดังกล่าวด้วย และภายหลังพระราชบัญญัติคุ้มครองผู้บริโภค พ.ศ. 2522 ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดย (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2541 ได้บัญญัติสิทธิของผู้บริโภคที่จะได้รับความคุ้มครองตามกฎหมาย 5 ประการเพื่อเป็นการคุ้มครองผู้บริโภคได้อย่างเป็นรูปธรรมและให้สิทธิแก่ผู้บริโภคมากขึ้น ประกอบไปด้วย

1. สิทธิที่จะได้รับข่าวสารรวมทั้งคำพรรณนาคุณภาพที่ถูกต้องและเพียงพอเกี่ยวกับสินค้าหรือบริการ

เนื่องจากในยุคปัจจุบันเทคโนโลยีมีความเจริญก้าวหน้าเป็นยุคแห่งโลกาภิวัตน์เป็นยุคที่มีการเติบโตของการค้าและการลงทุนอย่างกว้างขวาง โดยผู้ประกอบการสามารถเข้ามาตราการทางการค้า

⁷⁹ สำนักงานคณะกรรมการคุ้มครองผู้บริโภค, สิทธิผู้บริโภค 5 ประการ, ค้นวันที่ 30 ธันวาคม 2556 จาก http://www.ocpb.go.th/ewt_news.php?nid=35

เพื่อเพิ่มมูลค่าของการค้าขายโดยใช้หลักการทางการตลาด อาทิ การโฆษณาในผลิตภัณฑ์สินค้า รวมทั้งการพรรณนาต่าง ๆ ถึงคุณภาพและลักษณะสินค้าและบริการของผู้ประกอบการนั่นเอง แต่ทว่าในบางครั้งผู้ประกอบการนั้นใช้หลักการตลาดเอาเปรียบผู้บริโภคโดยการบอกข้อมูลหรือพรรณนาถึงคุณลักษณะของสินค้าหรือบริการของตนเองเกินความจริงทำให้ผู้บริโภคถูกเอาเปรียบ เนื่องจากผู้บริโภคไม่สามารถรู้ถึงเท่าทันการตลาดได้เท่าผู้ประกอบการ เพราะเหตุนี้ ผู้บริโภคจึงควรได้รับความคุ้มครองถึงสิทธิของตนในการบริโภคสินค้าต่าง ๆ ควรได้รับข่าวสารรวมทั้งคำพรรณนาคุณภาพที่ถูกต้องและเพียงพอเกี่ยวกับสินค้าหรือบริการนั้น ตลอดจนได้รับทราบข้อมูลเกี่ยวกับสินค้าหรือบริการอย่างถูกต้องและเพียงพอที่จะไม่หลงผิดในการซื้อสินค้าหรือรับบริการโดยไม่เป็นธรรม เช่น ผู้บริโภคควรจะได้ทราบถึงคุณสมบัติของสินค้าอย่างแท้จริง โดยผู้ประกอบการควรทำฉลากสินค้าให้ตรงกับความเป็นจริงทั้งส่วนประกอบและคุณสมบัติต่าง ๆ ของสินค้า และการโฆษณาสินค้านั้นควรโฆษณาด้วยข้อเท็จจริง ไม่โฆษณาเกินความจริงเพื่อให้ผู้บริโภคหลงผิดบริโภคสินค้าหรือบริการเหล่านั้นเพราะเชื่อในคำโฆษณาที่เกินความจริง

2. สิทธิที่จะมีอิสระในการเลือกหาสินค้าหรือบริการ

ผู้บริโภคควรมีสื่อสิทธิในการเลือกบริโภคสินค้าหรือบริการได้อย่างอิสระ ซึ่งเป็นสิทธิในมนุษยชนที่จะไม่ถูกข่มขู่ในการใช้ชีวิตหรือการเลือกบริโภคสิ่งต่าง ๆ ในชีวิตประจำวัน เนื่องจากในปัจจุบันนี้มีมาตรการหลายประการที่สามารถชักจูงผู้บริโภคให้บริโภคสินค้าหรือบริการต่าง ๆ โดยไม่เป็นธรรมได้ เช่น การที่ผู้ประกอบการชักจูงผู้บริโภคด้วยการโฆษณาหรือการเผยแพร่ข่าวสารต่าง ๆ ทางโทรทัศน์ วิทยุ หรือทางอินเทอร์เน็ต และการกระจายข้อมูลแบบบอกต่อนี้มีวิธีที่ชักจูงผู้บริโภคให้สนใจได้ง่าย โดยการให้ผู้บริโภคได้รับข้อมูลของผลิตภัณฑ์หรือสินค้าต่าง ๆ โดยนักการตลาดเหล่านั้น มีวิธีการสร้างเรื่องราวหรือข้อมูลให้มีความน่าสนใจจนผู้บริโภคถูกชักจูงให้บริโภคสินค้าโดยปราศจากการไตร่ตรองได้อย่างถึถ้วน เป็นการจูงใจผู้บริโภคอย่างไม่เป็นธรรม เพราะผู้บริโภคไม่ทราบข้อเท็จจริงต่าง ๆ อย่างละเอียด และไม่สามารถรู้ได้ว่าผู้ประกอบการมีขั้นตอนวิธีการอย่างไรในการสร้างมาตรการชักจูงบริโภคอย่างไรบ้าง ดังนั้น ผู้บริโภคควรจะมีอิสระในการเลือกหาสินค้าหรือบริการด้วยความสมัครใจของตนเอง ใช้วิจารณญาณของตนเองในการเลือกบริโภคสินค้าหรือบริการโดยปราศจากการจูงใจอันไม่เป็นธรรม

3. สิทธิที่จะได้รับความปลอดภัยจากการใช้สินค้าหรือบริการ

ความปลอดภัยเป็นสิ่งสำคัญของการบริโภคสินค้าหรือบริการต่าง ๆ ของผู้บริโภค ผู้ประกอบการควรตระหนักถึงความสำคัญในประการนี้อย่างมากที่สุด เพราะเกี่ยวข้องกับสวัสดิภาพในชีวิตร่างกาย สุขภาพ หรือพละอนามัยของผู้บริโภคโดยตรง เหตุด้วยการผลิตสินค้าต่าง ๆ นั้น ผู้ประกอบการควรมีการตรวจสอบถึงสินค้าหรือบริการของตนให้มีสภาพและคุณภาพที่ปลอดภัยได้มาตรฐานสำหรับผู้บริโภคก่อนที่ผู้บริโภคจะนำไปบริโภค โดยไม่ก่อให้เกิดอันตรายต่อผู้บริโภค ผู้ประกอบการไม่ควรที่จะละเลยในคุณภาพของสินค้าและบริการ ควรจะมีคำแนะนำต่าง ๆ ในการใช้งานสินค้าหรือบริการต่าง ๆ เหล่านั้นและควรบอกถึงข้อสังเกตต่าง ๆ ในผลิตภัณฑ์หรือบริการก่อนที่ผู้บริโภคจะนำไปบริโภค ผู้ประกอบการควรมีการทำฉลากสินค้าที่มีมาตรฐานและบ่งบอกถึงข้อควรระวังหรือลักษณะวิธีใช้เพื่อความปลอดภัยของผู้บริโภค

4. สิทธิที่จะได้รับความเป็นธรรมในการทำสัญญา

เรื่องความเป็นธรรมในการทำสัญญานั้น มีพระราชบัญญัติว่าด้วยข้อสัญญาที่ไม่เป็นธรรม พ.ศ. 2540 เป็นกฎหมายที่เกี่ยวข้องโดยตรง เนื่องจากเรื่องสัญญานั้นเป็นเรื่องที่อยู่ใกล้ตัวประชาชนทุกคนเป็นอย่างมาก เพราะในการใช้ชีวิตประจำวันประชาชนมีการเจรจาตกลงทำสัญญากันอยู่เสมอ เมื่อการแสดงเจตนาเสนอสนองถูกต้องตรงกันจึงเกิดเป็นสัญญาที่มีผลผูกพันผู้ทำสัญญา ดังนั้น ในการทำสัญญาควรจะต้องมีความรอบคอบและผู้ที่ทำสัญญาทุกฝ่ายควรมีอำนาจในการต่อรองอย่างเท่าเทียมกัน ดังนั้น ผู้บริโภคก่อนที่จะเข้าทำสัญญาควรจะมีสิทธิที่ได้รับความธรรมไม่ถูกเอารัดเอาเปรียบจากผู้ประกอบการ เนื่องจากผู้บริโภคและผู้ประกอบการนั้นมีความเหลื่อมล้ำในความไม่เท่าเทียมกันของการต่อรองในการทำสัญญา ทำให้ในบางครั้งผู้บริโภคเสียเปรียบเนื่องจากขาดอำนาจในการต่อรองด้วยเหตุนี้ ผู้บริโภคควรจะได้รับความเป็นธรรมในการทำสัญญา เช่น ผู้ประกอบการต้องไม่ใช้เล่ห์เหลี่ยมหลอกลวงผู้บริโภคให้เข้าทำสัญญา ไม่ทำนิติกรรมต่าง ๆ ที่มีเจตนาหลอกลวงผู้บริโภคให้หลงเชื่อจนเข้าทำสัญญาที่ทำให้ผู้บริโภคเสียเปรียบ เป็นต้น

5. สิทธิที่จะได้รับการพิจารณาและชดเชยความเสียหาย

เมื่อผู้บริโภคได้รับความเสียหายจากผู้ประกอบการในการบริโภคสินค้าหรือบริการต่าง ๆ ผู้บริโภคมีสิทธิที่จะได้รับการชดเชยจากความเสียหายเมื่อผู้ประกอบการละเมิดสิทธิของผู้บริโภค เพื่อให้ผู้บริโภคที่ได้รับความเสียหายได้รับการเยียวยาด้วยความรวดเร็ว ประหยัด และมีประสิทธิภาพ อันเป็นการคุ้มครองผู้บริโภคที่กำลังต้องรองน้อยกว่าผู้ประกอบการ อีกทั้งยังเป็นการคุ้มครองสิทธิของผู้บริโภคตามหลักการที่ยอมรับในระดับสากลและรับรองโดยองค์การสหประชาชาติ ทำให้ผู้บริโภคไม่ถูกเอารัดเอาเปรียบที่ทำให้ไม่ได้รับความเป็นธรรม

4.1.3 หน่วยงานหรือองค์กรในการดำเนินการเพื่อคุ้มครองผู้บริโภค

4.1.3.1 คณะกรรมการคุ้มครองผู้บริโภค

จากมาตรา 9 พระราชบัญญัติคุ้มครองผู้บริโภค พ.ศ. 2522 และแก้ไขเพิ่มเติม โดยพระราชบัญญัติคุ้มครองผู้บริโภค (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2541 ได้บัญญัติให้การดำเนินการคุ้มครองผู้บริโภคโดยคณะกรรมการคุ้มครองผู้บริโภค ในรูปของคณะกรรมการประกอบด้วย นายกรัฐมนตรี เป็นประธานกรรมการ และกรรมการ ได้แก่ เลขาธิการนายกรัฐมนตรี ปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี ปลัดกระทรวงพาณิชย์ ปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ปลัดกระทรวงมหาดไทย ปลัดกระทรวงคมนาคม เลขาธิการคณะกรรมการอาหารและยา ผู้ทรงคุณวุฒิอีกไม่เกิน 8 คนซึ่งคณะรัฐมนตรีแต่งตั้ง ส่วนเลขาธิการคณะกรรมการคุ้มครองผู้บริโภค เป็นกรรมการและเลขานุการ โดยกฎหมายกำหนดให้กรรมการซึ่งคณะรัฐมนตรีแต่งตั้ง อยู่ในตำแหน่งคราวละสามปี ในกรณีที่กรรมการที่พ้นจากตำแหน่งอาจได้รับแต่งตั้งอีกได้ตามมาตรา 11 พระราชบัญญัติคุ้มครองผู้บริโภค พ.ศ. 2522 และการพ้นตำแหน่งของกรรมการเป็นไปตามมาตรา 12 พระราชบัญญัติคุ้มครองผู้บริโภค พ.ศ. 2522 ได้แก่ นอกจากการพ้นจากตำแหน่งตามวาระตาม มาตรา 11 แล้ว กรรมการซึ่งคณะรัฐมนตรีแต่งตั้งพ้นจากตำแหน่ง เมื่อ 1) ตาย 2) ลาออก 3) คณะรัฐมนตรีให้ออก 4) เป็นบุคคลล้มละลาย 5) เป็นคนไร้ความสามารถหรือคนเสมือนไร้ความสามารถ 6) ได้รับโทษจำคุกโดยคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุก เว้นแต่เป็นโทษสำหรับความผิดที่ได้กระทำโดยประมาทหรือความผิดลหุโทษ และในกรณีที่กรรมการพ้นจากตำแหน่งก่อนวาระ คณะรัฐมนตรีอาจแต่งตั้งผู้อื่นเป็นกรรมการแทนได้ และให้ผู้ที่ได้รับแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งแทนอยู่ในตำแหน่งเท่ากับวาระที่เหลืออยู่ของกรรมการซึ่งตนแทนและกรณีที่

คณะรัฐมนตรีแต่งตั้งกรรมการเพิ่มขึ้นในระหว่างที่กรรมการซึ่งแต่งตั้งไว้แล้วยังมีวาระอยู่ในตำแหน่งให้ผู้ได้รับแต่งตั้งให้เป็นกรรมการเพิ่มขึ้นอยู่ในตำแหน่งเท่ากับวาระที่เหลืออยู่ของกรรมการที่ได้รับแต่งตั้งไว้แล้ว

ส่วนในการประชุมคณะกรรมการคุ้มครองผู้บริโภค ถ้าประธานกรรมการไม่มาประชุมหรือไม่อยู่ในที่ประชุม กฎหมายได้ให้อำนาจกรรมการที่มาประชุมเลือกกรรมการคนหนึ่งขึ้นเป็นประธานในที่ประชุม อีกทั้งการที่จะครบเป็นองค์ประชุมในทุกครั้งต้องประกอบด้วย กรรมการมาประชุมไม่ต่ำกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนกรรมการทั้งหมดจึงจะเป็นองค์ประชุมได้ ส่วนการวินิจฉัยชี้ขาดของที่ประชุมให้ถือเสียงข้างมาก และกรรมการคนหนึ่งให้มีเสียงหนึ่งในการลงคะแนน ถ้าคะแนนเสียงเท่ากัน ให้ประธานในที่ประชุมออกเสียงเพิ่มขึ้นอีกเสียงหนึ่งเป็นเสียงชี้ขาดตามมาตรา 13 พระราชบัญญัติคุ้มครองผู้บริโภค พ.ศ. 2522

คณะกรรมการผู้บริโภคจะมีอำนาจเฉพาะเรื่องดังต่อไปนี้ 1) คณะกรรมการว่าด้วยการโฆษณา 2) คณะกรรมการว่าด้วยฉลาก 3) คณะกรรมการว่าด้วยสัญญา คณะกรรมการเฉพาะเรื่อง ประกอบด้วยกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิในเรื่องเกี่ยวข้องตามที่คณะกรรมการแต่งตั้งขึ้น มีจำนวนไม่น้อยกว่าเจ็ดคนแต่ไม่เกินสิบสามคน และกรรมการเฉพาะเรื่องจะอยู่ในตำแหน่งคราวละสองปี และกฎหมายกำหนดให้นำมาตรา 11 วรรคสอง และมาตรา 12 มาใช้บังคับโดยอนุโลม โดยคณะกรรมการเฉพาะเรื่อง มีอำนาจและหน้าที่ตามที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัตินี้และตามที่คณะกรรมการมอบหมายตามมาตรา 14 พระราชบัญญัติคุ้มครองผู้บริโภค พ.ศ. 2522 และแก้ไขเพิ่มเติม โดยพระราชบัญญัติคุ้มครองผู้บริโภค (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2541 และคณะกรรมการและคณะกรรมการเฉพาะเรื่อง จะแต่งตั้งคณะอนุกรรมการเพื่อพิจารณาหรือปฏิบัติการอย่างหนึ่งอย่างใดตามที่คณะกรรมการหรือคณะกรรมการเฉพาะเรื่องมอบหมายก็ได้ตามมาตรา 15 พระราชบัญญัติคุ้มครองผู้บริโภค พ.ศ. 2522

ส่วนในเรื่องประเด็นของอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการคุ้มครองผู้บริโภค ปรากฏในมาตรา 10 พระราชบัญญัติคุ้มครองผู้บริโภค พ.ศ. 2522 โดยให้คณะกรรมการคุ้มครองผู้บริโภคมีอำนาจและหน้าที่ดังต่อไปนี้

- 1) พิจารณาเรื่องราวร้องทุกข์จากผู้บริโภคที่ได้รับความเดือดร้อนหรือเสียหายอันเนื่องมาจากการกระทำของผู้ประกอบธุรกิจ
- 2) ดำเนินการเกี่ยวกับสินค้าที่อาจเป็นอันตรายแก่ผู้บริโภคตามมาตรา 36
- 3) แจ้งหรือโฆษณาข่าวสารเกี่ยวกับสินค้าหรือบริการที่อาจก่อให้เกิดความเสียหายหรือเสื่อมเสียแก่สิทธิของผู้บริโภค ในการนี้จะระบุชื่อสินค้าหรือบริการ หรือชื่อของผู้ประกอบธุรกิจด้วยก็ได้
- 4) ให้คำปรึกษาและแนะนำแก่คณะกรรมการเฉพาะเรื่อง และพิจารณาวินิจฉัยการอุทธรณ์คำสั่งของคณะกรรมการเฉพาะเรื่อง
- 5) วางระเบียบเกี่ยวกับการปฏิบัติหน้าที่ของคณะกรรมการเฉพาะเรื่องและคณะอนุกรรมการ

6) สอดส่องเร่งรัดพนักงานเจ้าหน้าที่ส่วนราชการ หรือหน่วยงานอื่นของรัฐ ให้ปฏิบัติตามอำนาจและหน้าที่ที่กฎหมายกำหนด ตลอดจนเร่งรัดพนักงานเจ้าหน้าที่ให้ดำเนินคดีในความผิดเกี่ยวกับการละเมิดสิทธิของผู้บริโภค

7) ดำเนินคดีเกี่ยวกับการละเมิดสิทธิของผู้บริโภคที่คณะกรรมการ เห็นสมควรหรือมีผู้ร้องขอตามมาตรา 39

8) รับรองสมาคมตามมาตรา 40

9) เสนอความเห็นต่อคณะรัฐมนตรีเกี่ยวกับนโยบายและมาตรการในการ คัดกรองผู้บริโภค และพิจารณาให้ความเห็นในเรื่องใด ๆ ที่เกี่ยวกับการคัดกรองผู้บริโภคตามที่ คณะรัฐมนตรีหรือรัฐมนตรีมอบหมาย

10) ปฏิบัติการอื่นใดตามที่กฎหมายกำหนดไว้ให้เป็นอำนาจและหน้าที่ ของคณะกรรมการในการปฏิบัติหน้าที่ตามมาตรา ๓๖ คณะกรรมการอาจมอบหมายให้สำนักงาน คณะกรรมการคุ้มครองผู้บริโภคเป็นผู้ปฏิบัติการหรือเตรียมข้อเสนอแนะยังคณะกรรมการเพื่อพิจารณา ดำเนินการต่อไปได้

4.1.3.2 อำนาจหน้าที่ของสำนักงานคณะกรรมการคุ้มครองผู้บริโภค

ตามมาตรา 20 พระราชบัญญัติคุ้มครองผู้บริโภค พ.ศ. 2522 อำนาจและหน้าที่ของ สำนักงานคณะกรรมการคุ้มครองผู้บริโภค มีอยู่ 7 ประการ ดังต่อไปนี้

1) รับเรื่องราวร้องทุกข์จากผู้บริโภคที่ได้รับความเดือดร้อนหรือเสียหายอัน เนื่องจากการกระทำของผู้ประกอบธุรกิจ เพื่อเสนอต่อคณะกรรมการ

2) ติดตามและสอดส่องพฤติการณ์ของผู้ประกอบธุรกิจซึ่งกระทำการใด ๆ อันมีลักษณะเป็นการละเมิดสิทธิของผู้บริโภค และจัดให้มีการทำสอบ หรือพิสูจน์สินค้าหรือบริการใด ๆ ตามที่เห็นสมควรและจำเป็นเพื่อคุ้มครองสิทธิของผู้บริโภค

3) สนับสนุนหรือทำการศึกษาและวิจัยปัญหาเกี่ยวกับการคุ้มครองผู้บริโภค ร่วมกับสถาบันการศึกษาและหน่วยงานอื่น

4) ส่งเสริมและสนับสนุนให้มีการศึกษาแก่ผู้บริโภคในทุกระดับการศึกษา เกี่ยวกับความปลอดภัยและอันตรายที่อาจได้รับจากสินค้าหรือบริการ

5) ดำเนินการเผยแพร่วิชาการและให้ความรู้และการศึกษาแก่ผู้บริโภคเพื่อ สร้างนิสัยในการบริโภคที่เป็นการส่งเสริมพละการประหยัดและใช้ทรัพยากรของชาติให้เป็น ประโยชน์มากที่สุด

6) ประสานงานกับส่วนราชการหรือหน่วยงานของรัฐที่มีอำนาจหน้าที่ เกี่ยวกับการควบคุม ส่งเสริม หรือกำหนดมาตรฐานของสินค้าหรือบริการ

7) ปฏิบัติการอื่นใดตามที่คณะกรรมการหรือคณะกรรมการเฉพาะเรื่อง มอบหมาย⁸⁰

⁸⁰ สำนักงานคณะกรรมการคุ้มครองผู้บริโภค, สดบ.กับการคุ้มครองผู้บริโภค, หน้า 3-4.

4.1.4 การคุ้มครองผู้บริโภคในการโฆษณา

ในปัจจุบันยุคแห่งเทคโนโลยีและอุตสาหกรรมทำให้มีผลผลิตสินค้าออกมามากมายหลากหลายชนิด ดังนั้น การโฆษณาซึ่งมีบทบาทเป็นอย่างมากของการตลาด เพราะทำให้ผู้ประกอบการธุรกิจมีปฏิสัมพันธ์กับผู้บริโภคได้โดยง่าย อิทธิพลของการโฆษณาทำให้เกิดการเลียนแบบ เกิดการจูงใจ ทำให้มีการตัดสินใจซื้อสินค้าหรือบริการต่าง ๆ อย่างรวดเร็ว บางครั้งอาจจะไม่ได้ไตร่ตรองให้ถี่ถ้วนก่อนและอาจทำให้ผู้บริโภคเข้าใจผิดในสาระสำคัญและคุณลักษณะของผลิตภัณฑ์ เห็นได้ว่าในปัจจุบันนี้สื่อโฆษณาในแขนงต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นหนังสือพิมพ์ วิทยุ โทรทัศน์ หรืออินเทอร์เน็ต เป็นต้น เข้ามามีอิทธิพลเป็นอย่างมากกับการดำรงชีวิตของผู้บริโภค ด้วยเจตนาของกฎหมายคุ้มครองผู้บริโภคมุ่งคุ้มครองผู้บริโภค เนื่องจากการเสนอขายสินค้าหรือบริการต่าง ๆ ทำให้ผู้บริโภคตกอยู่ในภาวะเสียเปรียบเพราะผู้บริโภคอาจรู้ไม่เท่าทันภาวะตลาด ทำให้ไม่ทราบถึงคุณภาพของสินค้าและบริการนั้นอย่างแท้จริง ดังนั้น การคุ้มครองผู้บริโภคในเรื่องการโฆษณาเป็นมาตรการหนึ่งของการคุ้มครองผู้บริโภคตามพระราชบัญญัติคุ้มครองผู้บริโภค พ.ศ. 2522 และแก้ไขเพิ่มเติม โดยพระราชบัญญัติคุ้มครองผู้บริโภค (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2541 เป็นการให้ความคุ้มครองผู้บริโภค คือ คุ้มครองผู้บริโภคในการให้สิทธิที่ผู้บริโภคจะได้รับข่าวสารรวมทั้งคำพรรณนาที่ถูกต้องและเพียงพอเกี่ยวกับสินค้าและบริการ เห็นได้ว่าเป็นการคุ้มครองผู้บริโภคเกี่ยวกับการได้รับข้อมูลข่าวสารและคำพรรณนาต่าง ๆ ของผู้ประกอบการ เพื่อไม่ให้ข้อความหรือคำพรรณนาต่าง ๆ เหล่านั้นที่มีลักษณะเกินจริงหรือข้อความเกินจริง หรือเป็นข้อความที่ทำให้ผู้บริโภคเข้าใจผิดไปถึงสาระสำคัญของสินค้าหรือบริการต่าง ๆ ที่อาจก่อให้เกิดความเสียหายต่อผู้บริโภค

4.1.4.1 ความหมายของการโฆษณา

ความหมายของ "โฆษณา" มีการให้คำนิยามที่แตกต่างกันไป มีดังต่อไปนี้

พจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2554 “โฆษณา หมายถึง เผยแพร่ข้อความออกไปยังสาธารณชน; ป่าวร้อง, ป่าวประกาศ, เช่น โฆษณาสินค้า; (กฎ) กระทำการไม่ว่าโดยวิธีใด ๆ ให้ประชาชนเห็นหรือทราบข้อความเพื่อประโยชน์ในทางการค้า”⁸¹

พจนานุกรมแปล ไทย-ไทย อ.เปลื้อง ณ นคร “โฆษณา หมายถึง การป่าวร้องประกาศแพร่เรื่องให้รู้”⁸²

A.R. Oxenfeldt and C. Swan กล่าวว่า "การโฆษณาเป็นการสื่อสารโน้มน้าวใจจากผู้ขายไปยังผู้ซื้อ โดยมีได้เป็นไปในรูปส่วนตัว"⁸³

⁸¹ ราชบัณฑิตยสถาน, พจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2554 เฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เนื่องในโอกาสพระราชพิธีมหามงคลเฉลิมพระชนมพรรษา 7 รอบ 5 ธันวาคม 2554 (กรุงเทพมหานคร: ราชบัณฑิตยสถาน, 2556), หน้า 285.

⁸² พจนานุกรมแปล ไทย-ไทย อ.เปลื้อง ณ นคร, คำนวณที่ 18 เมษายน 2557 จาก <http://dictionary.sanook.com/search/%E0%B9%82%E0%B8%86%E0%B8%A9%E0%B8%93%E0%B8%B2>

Maurice I. Mandell ให้คำจำกัดความว่า "การโฆษณา หมายถึง รูปแบบการส่งเสริมการขายผ่านสื่อโฆษณา ที่มีบุคคล และต้องชำระเงินโฆษณาโดยผู้อุปถัมภ์ ซึ่งการโฆษณานี้มีความหมายแตกต่างไปจากการส่งเสริมการขายรูปแบบอื่น ๆ เช่น การขายโดยพนักงาน และการส่งเสริมการขายหน้า เป็นต้น"⁸⁴

S.W. William Pattis กล่าวว่า "การโฆษณา หมายถึง การสื่อสารในรูปแบบใด ๆ ซึ่งเจตนาที่จะกระตุ้นผู้ที่มีศักยภาพในการซื้อและการส่งเสริมในด้านการจำหน่ายสินค้าและบริการ รวมถึงการสร้างประชาคม การกระทำการ เพื่อก่อให้เกิดการสนับสนุนทางการเมือง การขายความคิดหรือการเสนอความคิดเห็น หรือสาเหตุต่าง ๆ และการกระทำเพื่อให้ประชาชนเห็นคล้อยตามหรือปฏิบัติไปในทางที่ผู้โฆษณาประสงค์"⁸⁵

ดร.เสรี วงษ์มณฑา ได้ให้ความหมายไว้ว่า "การโฆษณา คือ กิจกรรมสื่อสารมวลชนที่เกิดขึ้น เพื่อจูงใจให้ผู้บริโภคมีพฤติกรรมอันเอื้ออำนวยต่อความเจริญของธุรกิจ การขายสินค้าหรือบริการโดยอาศัยจากเหตุผล ซึ่งมีทั้งกลยุทธ์จริงและเหตุผลสมมติผ่านทางสื่อโฆษณาที่ต้องรักษาเวลาและเนื้อที่ที่มีการระบุบอกผู้โฆษณาอย่างชัดเจน"⁸⁶

Susan Avery said that "Advertising is any paid form of non-personal presentation and promotion of ideas, goods, or services by an identified sponsor via print media (newspapers and magazines), broadcast media (radio and television), network media (telephone, cable, satellite, wireless), electronic media (audiotape, videotape, videodisk, CD-ROM, Web page), and display media (billboards, signs, posters)."⁸⁷

ซูซาน เอเวอรี กล่าวว่า การโฆษณา คือ รูปแบบการจ่ายเงินใด ๆ เพื่อนำเสนอโดยไม่ใช้คนและการส่งเสริมความคิด สินค้า หรือบริการ โดยการสนับสนุนผ่านสื่อสิ่งพิมพ์ เช่น หนังสือพิมพ์ และนิตยสาร สื่อกระจาย เช่น วิทยุและโทรทัศน์ สื่อเครือข่าย เช่น โทรศัพท์ สายเคเบิล ดาวเทียม ไร้สาย สื่ออิเล็กทรอนิกส์ เช่น เทปเสียง เทปวิดีโอ อินเทอร์เน็ต และ สื่อแสดง เช่น ป้าย โปสเตอร์

ส่วนพระราชบัญญัติคุ้มครองผู้บริโภค พ.ศ. 2522 ตามมาตรา 3 ได้มีการนิยามเพื่อให้ความหมายเกี่ยวกับการโฆษณาไว้ ดังนี้

⁸³ ญัตติ จันทโรทัย, การออกแบบสิ่งพิมพ์เพื่อการโฆษณา (กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร, ม.ป.ป.), ค้นวันที่ 5 มกราคม 2557 จาก <http://etcserv.pnru.ac.th/pcc/Newnat/ad1-2.html>

⁸⁴ เรื่องเดียวกัน.

⁸⁵ เรื่องเดียวกัน.

⁸⁶ เรื่องเดียวกัน.

⁸⁷ PPG Corporate Communications, **PPG Honors Six Excellent Suppliers.**

Retrieved May 19, 2014 from <http://www.ppg.com/en/newsroom/news/Pages/2008616.9spx>

“โฆษณา” หมายความว่า การกระทำการไม่ว่าโดยวิธีการใด ๆ ให้ประชาชนเห็นหรือทราบข้อความเพื่อประโยชน์ในทางการค้า

“สื่อโฆษณา” หมายความว่า สิ่งที่ใช้เป็นสื่อในการโฆษณา เช่น หนังสือพิมพ์ สิ่งพิมพ์ วิทยุกระจายเสียง วิทยุ โทรทัศน์ ปรินต์ ทรานส์มิชชั่น โทรเลข โทรศัพท์ หรือป้าย

4.1.4.2 คณะกรรมการว่าด้วยการโฆษณา

พระราชบัญญัติคุ้มครองผู้บริโภค พ.ศ. 2522 ได้กำหนดให้มีคณะกรรมการเฉพาะเรื่องขึ้นมาทำหน้าที่ในการควบคุมดูแลการโฆษณาสินค้าหรือบริการ โดยคณะกรรมการว่าด้วยการโฆษณาเป็นคณะกรรมการที่ถูกตั้งโดยพระราชบัญญัติคุ้มครองผู้บริโภค พ.ศ. 2522 ตามมาตรา 14 โดยคณะกรรมการว่าด้วยการโฆษณามีจำนวนไม่น้อยกว่า 7 คนแต่ไม่เกิน 13 คนกรรมการเฉพาะเรื่องอยู่ในตำแหน่งคราวละ 2 ปี กรรมการที่พ้นจากตำแหน่งอาจได้รับแต่งตั้งอีกได้

1) อำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการว่าด้วยการโฆษณา

พระราชบัญญัติคุ้มครองผู้บริโภค พ.ศ. 2522 ได้ให้อำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการว่าด้วยการโฆษณาดำเนินการคุ้มครองผู้บริโภคตามมาตรา 22 ถึงมาตรา 29 ดังนี้

“1. หน้าที่โดยทั่วไปในการควบคุมดูแลการโฆษณาสินค้าหรือบริการที่ยังมิได้ถูกควบคุมการโฆษณาโดยกฎหมายอื่น โดยกฎหมายได้กำหนดมาตรฐานของ “ข้อความ” ที่จะใช้ในการโฆษณาไว้ในมาตรา 22 และกำหนดมาตรฐานเกี่ยวกับ “วิธีการ” ที่ใช้ในการโฆษณาไว้ในมาตรา 23

2. หน้าที่ในการป้องกันหรือระงับยับยั้งความเสียหายหรืออันตรายอันจะเกิดขึ้นแก่ผู้บริโภค เนื่องจากการโฆษณาสินค้าบางประเภทเป็นการล่อลวงหรือกำหนดเงื่อนไขเกี่ยวกับการโฆษณาสินค้าหรือบริการนั้น หรือห้ามการโฆษณาหรือจำกัดการใช้สื่อโฆษณาสินค้าหรือบริการนั้นอันเป็นหน้าที่ซึ่งกำหนดตามมาตรา 24 มาตรา 25 และมาตรา 26

3. หน้าที่ในการตรวจสอบข้อความโฆษณาที่ผู้ประกอบการธุรกิจขอให้พิจารณาให้ความเห็นก่อนทำการโฆษณา อันเป็นหน้าที่ที่กำหนดตามมาตรา 29”⁸⁸

คณะกรรมการว่าด้วยการโฆษณามีหน้าที่โดยทั่วไปในการควบคุมดูแลการโฆษณาสินค้าหรือบริการที่ยังมิได้ถูกควบคุมการโฆษณาโดยกฎหมายอื่น โดยกฎหมายได้กำหนดมาตรฐานของ “ข้อความ” ที่จะใช้ในการโฆษณาไว้ในมาตรา 22 ซึ่งคณะกรรมการว่าด้วยการโฆษณามีหน้าที่ในการตรวจสอบและควบคุมข้อความในโฆษณาต่าง ๆ เกี่ยวกับแหล่งกำเนิด สภาพ คุณภาพ หรือลักษณะของสินค้าหรือบริการ ตลอดจนการส่งมอบ การจัดหา หรือการใช้สินค้าหรือบริการว่าข้อความนั้นเป็นธรรมต่อผู้บริโภคหรือไม่และต้องไม่ใช่ข้อความที่อาจก่อให้เกิดผลเสียต่อสังคมส่วนรวม

โดยข้อความดังต่อไปนี้ถือว่าเป็นข้อความที่เป็นการไม่เป็นธรรมต่อผู้บริโภค หรือเป็นข้อความที่อาจก่อให้เกิดผลเสียต่อสังคมเป็นส่วนรวม เช่น ข้อความที่เป็นเท็จหรือเกินความจริง ข้อความที่จะก่อให้เกิดความเข้าใจผิดในสาระสำคัญเกี่ยวกับสินค้าหรือบริการ ไม่ว่าจะกระทำโดย

⁸⁸ สำนักงานคณะกรรมการคุ้มครองผู้บริโภค, **คู่มือผู้โฆษณา** (กรุงเทพมหานคร: สำนักงานคณะกรรมการคุ้มครองผู้บริโภค, 2534), หน้า 4.

ใช้หรืออ้างอิงรายงานทางวิชาการ สถิติ หรือสิ่งใดสิ่งหนึ่งอันไม่เป็นความจริงหรือเกินความจริงหรือไม่ก็ตาม ข้อความที่เป็นการสนับสนุนโดยตรงหรือโดยอ้อมให้มีการกระทำผิดกฎหมายหรือศีลธรรม หรือนำไปสู่ความเสื่อมเสียในวัฒนธรรมของชาติ ข้อความที่จะทำให้เกิดความแตกแยกหรือเสื่อมเสียความสามัคคีในหมู่ประชาชน ข้อความอย่างอื่นตามที่กำหนดในกฎกระทรวง ข้อความที่ใช้ในการโฆษณาที่บุคคลทั่วไปสามารถรู้ได้ว่าเป็นข้อความที่ไม่อาจเป็นความจริงได้โดยแน่แท้ไม่เป็นข้อความที่ต้องห้ามในการโฆษณาที่เป็นเท็จหรือเกินความจริง

คณะกรรมการว่าด้วยการโฆษณามีหน้าที่กำหนดมาตรฐานเกี่ยวกับ “วิธีการ” ที่ใช้ในการโฆษณาไว้ในมาตรา 23 คณะกรรมการว่าด้วยการโฆษณามีหน้าที่จะต้องตรวจสอบว่าการโฆษณานั้นจะไม่กระทำการโฆษณาด้วยวิธีการอันอาจเป็นอันตรายต่อสุขภาพ ร่างกายหรือจิตใจ หรืออันอาจก่อให้เกิดความรำคาญแก่ผู้บริโภค ทั้งนี้ ต้องพิจารณากฎกระทรวงประกอบด้วย

ในประการต่อมา คณะกรรมการว่าด้วยการโฆษณามีหน้าที่ในการป้องกันหรือระงับยับยั้งความเสียหายหรืออันตรายอันจะเกิดขึ้นแก่ผู้บริโภคเนื่องจากการโฆษณาสินค้าบางประเภทเป็นการล่วงหน้าโดยกำหนดเงื่อนไขเกี่ยวกับการโฆษณาสินค้าหรือบริการนั้น หรือห้ามการโฆษณาหรือจำกัดการใช้สื่อโฆษณาสินค้าหรือบริการนั้นอันเป็นหน้าที่ซึ่งกำหนดตามมาตรา 24 ถ้าคณะกรรมการว่าด้วยการโฆษณาเห็นว่าสินค้าใดอาจเป็นอันตรายแก่ผู้บริโภคและคณะกรรมการว่าด้วยฉลากได้กำหนดให้สินค้านั้นเป็นสินค้าที่ควบคุมฉลากตามมาตรา 30 สินค้าที่อาจก่อให้เกิดอันตรายแก่สุขภาพ ร่างกายหรือจิตใจ เนื่องในการใช้สินค้าหรือโดยสภาพของสินค้านั้น หรือมีสินค้าที่ประชาชนทั่วไปใช้เป็นประจำ ให้คณะกรรมการว่าด้วยการโฆษณามีอำนาจออกคำสั่งดังต่อไปนี้ กำหนดให้การโฆษณานั้นต้องกระทำไปพร้อมกับคำแนะนำหรือคำเตือนเกี่ยวกับวิธีใช้หรืออันตรายตามเงื่อนไขที่คณะกรรมการว่าด้วยการโฆษณากำหนด ทั้งนี้ โดยคณะกรรมการว่าด้วยการโฆษณาจะกำหนดเงื่อนไขให้แตกต่างกันสำหรับการโฆษณาที่ใช้สื่อโฆษณาต่างกันได้ หรือจำกัดการใช้สื่อโฆษณาสำหรับสินค้านั้น หรือห้ามการโฆษณาสินค้านั้น โดยให้คณะกรรมการว่าด้วยการโฆษณานำมาใช้บังคับแก่การโฆษณาที่คณะกรรมการว่าด้วยการโฆษณาเห็นว่าการใช้หรือประโยชน์ของสินค้านั้นขัดต่อนโยบายทางสังคม ศีลธรรม หรือวัฒนธรรมของชาติด้วย อีกทั้งคณะกรรมการว่าด้วยการโฆษณาถ้าเห็นว่าสินค้าหรือบริการใดผู้บริโภคจำเป็นต้องทราบข้อเท็จจริงเกี่ยวกับสภาพ ฐานะ และรายละเอียดอย่างอื่นเกี่ยวกับผู้ประกอบการธุรกิจด้วย คณะกรรมการว่าด้วยการโฆษณามีอำนาจกำหนดให้การโฆษณาสินค้าหรือบริการนั้นต้องให้ข้อเท็จจริงดังกล่าวตามที่คณะกรรมการว่าด้วยการโฆษณากำหนดได้ ตามมาตรา 25 และเมื่อคณะกรรมการว่าด้วยการโฆษณาเห็นว่าข้อความในการโฆษณาโดยทางสื่อโฆษณาใดสมควรแจ้งให้ผู้บริโภคทราบว่าข้อความนั้นเป็นข้อความที่มีความมุ่งหมายเพื่อการโฆษณา คณะกรรมการว่าด้วยการโฆษณามีอำนาจกำหนดให้การโฆษณาโดยทางสื่อโฆษณานั้นต้องมีถ้อยคำชี้แจงกำกับให้ประชาชนทราบว่าข้อความดังกล่าวเป็นการโฆษณาได้ ทั้งนี้ คณะกรรมการว่าด้วยการโฆษณาจะกำหนดเงื่อนไขอย่างใดให้ต้องปฏิบัติด้วยก็ได้ตามมาตรา 26

รวมทั้งคณะกรรมการว่าด้วยการโฆษณามีหน้าที่ในการตรวจข้อความโฆษณาที่ผู้ประกอบการธุรกิจขอให้พิจารณาให้ความเห็นก่อนทำการโฆษณา อันเป็นหน้าที่ที่กำหนดตามมาตรา 29 ที่ให้อำนาจคณะกรรมการว่าด้วยการโฆษณามีหน้าที่ตรวจข้อความโฆษณาในกรณีที่ผู้

ประกอบธุรกิจที่สงสัยว่าการโฆษณาของตนจะเป็นการฝ่าฝืนหรือไม่เป็นไปตามพระราชบัญญัติคุ้มครองผู้บริโภคฯ ผู้ประกอบธุรกิจสามารถขอให้คณะกรรมการว่าด้วยการโฆษณาพิจารณาให้ความเห็นในเรื่องนั้นก่อนทำการโฆษณาได้และคณะกรรมการว่าด้วยการโฆษณาจะต้องให้ความเห็นและแจ้งให้ผู้ขอทราบภายในสามสิบวันนับแต่วันที่คณะกรรมการว่าด้วยการโฆษณาได้รับคำขอ แต่ถ้าไม่แจ้งภายในกำหนดระยะเวลาดังกล่าว ให้ถือว่าคณะกรรมการว่าด้วยการโฆษณาให้ความเห็นชอบแล้วการขอความเห็นและค่าป่วยการในการให้ความเห็น ให้เป็นไปตามระเบียบที่คณะกรรมการว่าด้วยการโฆษณากำหนด ค่าป่วยการที่ได้รับให้นำส่งคลังเป็นรายได้แผ่นดิน ส่วนการให้ความเห็นของคณะกรรมการว่าด้วยการโฆษณาไม่ถือว่าเป็นการตัดอำนาจของคณะกรรมการว่าด้วยการโฆษณาที่จะพิจารณาวินิจฉัยใหม่เป็นอย่างอื่นเมื่อมีเหตุอันสมควรการใดที่ได้กระทำไปตามความเห็นของคณะกรรมการว่าด้วยการโฆษณาที่ให้ความเห็นไป มิให้ถือว่ากระทำความผิดเป็นความผิดทางอาญา

ในการดำเนินการตามหน้าที่ของคณะกรรมการว่าด้วยการโฆษณาถ้าพิจารณาข้อความโฆษณาใดแล้ว และได้ให้โอกาสแก่ผู้กระทำการโฆษณาได้ชี้แจงข้อเท็จจริงหรือให้โอกาสในการพิสูจน์แสดงความจริงว่าข้อความโฆษณาของตนมิได้มีลักษณะอันเป็นการฝ่าฝืนกฎหมายคุ้มครองผู้บริโภค แต่คณะกรรมการว่าด้วยการโฆษณาเห็นว่าข้อความเหล่านั้นมีลักษณะอันเป็นการฝ่าฝืนต่อกฎหมายคุ้มครองผู้บริโภคแล้ว คือ ฝ่าฝืนโดยข้อความโฆษณาเหล่านั้นมีลักษณะที่ไม่เป็นธรรมต่อผู้บริโภคหรือข้อความที่อาจก่อให้เกิดผลเสียต่อสังคมเป็นส่วนรวม เช่น ข้อความที่เป็นเท็จหรือเกินความจริง ข้อความที่จะก่อให้เกิดความเข้าใจผิดในสาระสำคัญเกี่ยวกับสินค้าหรือบริการ ไม่ว่าจะกระทำโดยใช้หรืออ้างอิงรายงานทางวิชาการ สถิติ หรือสิ่งใดสิ่งหนึ่งอันไม่เป็นความจริงหรือเกินความจริงหรือไม่ก็ตาม ข้อความที่เป็นการสนับสนุนโดยตรงหรือโดยอ้อมให้มีการกระทำผิดกฎหมายหรือศีลธรรม หรือนำไปสู่ความเสื่อมเสียในวัฒนธรรมของชาติ ข้อความที่จะทำให้เกิดความแตกแยกหรือเสื่อมเสียความสามัคคีในหมู่ประชาชน ข้อความอย่างอื่นตามที่กำหนดในกฎกระทรวงข้อความที่ใช้ในการโฆษณาที่บุคคลทั่วไปสามารถรู้ได้ว่าเป็นข้อความที่ไม่อาจเป็นความจริงได้โดยแน่แท้ ไม่เป็นข้อความที่ต้องห้ามในการโฆษณาที่เป็นข้อความที่เป็นเท็จหรือเกินความจริง หรือเป็นข้อความโฆษณาที่มีวิธีการอันอาจเป็นอันตรายต่อสุขภาพ ร่างกายหรือจิตใจ หรืออันอาจก่อให้เกิดความรำคาญแก่ผู้บริโภค หรือเป็นการโฆษณาที่ไม่มีคำแนะนำหรือคำเตือนเกี่ยวกับวิธีใช้หรืออันตราย ตามเงื่อนไขที่คณะกรรมการว่าด้วยการโฆษณากำหนด หรือคณะกรรมการว่าด้วยการโฆษณาเห็นว่าสินค้าหรือบริการใดผู้บริโภคจำเป็นต้องทราบข้อเท็จจริงเกี่ยวกับสภาพ ฐานะ และรายละเอียดอย่างอื่นเกี่ยวกับผู้ประกอบธุรกิจด้วย คณะกรรมการว่าด้วยการโฆษณาที่มีอำนาจกำหนดให้การโฆษณาสินค้าหรือบริการนั้นต้องให้ข้อเท็จจริงดังกล่าวแต่ผู้ประกอบธุรกิจไม่ได้แจ้งให้ผู้บริโภคทราบถึงข้อเท็จจริงเหล่านี้ เพราะเหตุประการนี้คณะกรรมการว่าด้วยการโฆษณาจึงมีอำนาจในการออกคำสั่งอย่างหนึ่งอย่างใดตามที่กำหนดไว้ในมาตรา 27 ได้แก่ คำสั่งให้แก้ไขข้อความหรือวิธีการในการโฆษณา หรือห้ามการใช้ข้อความบางอย่างที่ปรากฏในการโฆษณา หรือห้ามการโฆษณาหรือห้ามใช้วิธีการนั้นในการโฆษณา หรือให้โฆษณาเพื่อแก้ไขความเข้าใจผิดของผู้บริโภคที่อาจเกิดขึ้นแล้วตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่คณะกรรมการว่าด้วยการโฆษณากำหนดในการออกคำสั่ง ให้คณะกรรมการว่าด้วยการโฆษณา กำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการ โดยคำนึงถึงประโยชน์ของผู้บริโภค ประกอบกับความสุจริตใจในการกระทำของผู้กระทำการโฆษณา โดยจะออกเพียงคำสั่งเดียวหรือหลายคำสั่งก็ได้สำหรับคำสั่งดังกล่าวมา

ข้างต้นแก่ผู้ประกอบการธุรกิจหรือผู้กระทำการโฆษณาได้ และหากผู้ประกอบการธุรกิจหรือผู้กระทำการโฆษณาฝ่าฝืนคำสั่งของคณะกรรมการว่าด้วยการโฆษณาย่อมต้องรับโทษอาญาที่กำหนดไว้ตามมาตรา 49 แห่งพระราชบัญญัติคุ้มครองผู้บริโภค พ.ศ. 2522 ซึ่งมีโทษจำคุกไม่เกินหกเดือน หรือปรับไม่เกินห้าหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

อีกทั้งถ้าคณะกรรมการว่าด้วยการโฆษณามีอำนาจตามมาตรา 28 ถ้าคณะกรรมการว่าด้วยการโฆษณามีเหตุอันควรสงสัยว่า ข้อความใดที่ใช้ในการโฆษณาเป็นเท็จหรือเกินความจริง ให้คณะกรรมการว่าด้วยการโฆษณามีอำนาจออกคำสั่งให้ผู้กระทำการโฆษณาพิสูจน์เพื่อแสดงความจริงได้ในกรณีที่ผู้กระทำการโฆษณาอ้างรายงานทางวิชาการ ผลการวิจัย สถิติ การรับรองของสถาบันหรือบุคคลอื่นใด หรือยืนยันข้อเท็จจริงอันใดอันหนึ่งในการโฆษณา ถ้าผู้กระทำการโฆษณาไม่สามารถพิสูจน์ได้ว่าข้อความที่ใช้ในการโฆษณาเป็นความจริงตามที่กล่าวอ้าง ให้คณะกรรมการว่าด้วยการโฆษณามีอำนาจออกคำสั่งต่าง ๆ เช่น ได้แก่ คำสั่งให้แก้ไขข้อความหรือวิธีการในการโฆษณา หรือห้ามการใช้ข้อความบางอย่างที่ปรากฏในการโฆษณา หรือห้ามการโฆษณาหรือห้ามใช้วิธีการนั้นในการโฆษณา หรือให้โฆษณาเพื่อแก้ไขความเข้าใจผิดของผู้บริโภคที่อาจเกิดขึ้นแล้วตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่คณะกรรมการว่าด้วยการโฆษณากำหนดในการออกคำสั่ง ให้คณะกรรมการว่าด้วยการโฆษณากำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการ โดยคำนึงถึงประโยชน์ของผู้บริโภค ประกอบกับความสุจริตใจในการกระทำของผู้กระทำการโฆษณา โดยจะออกเพียงคำสั่งเดียวหรือหลายคำสั่งก็ได้สำหรับคำสั่งดังที่กล่าวมาข้างต้นแก่ผู้ประกอบการธุรกิจหรือผู้กระทำการโฆษณาได้ และให้ถือว่าผู้กระทำการโฆษณาหรือควรได้รู้ว่าข้อความนั้นเป็นความจริง

2) ลักษณะของข้อความโฆษณาที่ถือว่าเป็นข้อความโฆษณาอันเป็นการฝ่าฝืนต่อกฎหมายคุ้มครองผู้บริโภค

ลักษณะที่ 1 ใช้ข้อความที่เป็นการไม่เป็นธรรมต่อผู้บริโภค

ลักษณะที่ 2 ใช้ข้อความที่อาจก่อให้เกิดผลเสียต่อสังคมเป็นส่วนรวม

ลักษณะที่ 3 ใช้วิธีการโฆษณาในลักษณะที่อาจเป็นอันตรายต่อสุขภาพร่างกายหรือจิตใจหรืออาจก่อให้เกิดความรำคาญแก่ผู้บริโภค ทั้งนี้ ตามที่กำหนดไว้ในกฎกระทรวง

ลักษณะที่ 4 ข้อความโฆษณาอย่างอื่นที่มีกฎกระทรวงกำหนดให้เป็นข้อความโฆษณา อันถือว่าไม่เป็นธรรมต่อผู้บริโภคหรืออาจก่อให้เกิดผลเสียต่อสังคมเป็นส่วนรวม”⁸⁹

ลักษณะที่ 1 ใช้ข้อความที่เป็นการไม่เป็นธรรมต่อผู้บริโภค แบ่งได้แยกเป็น

2 ประการ คือ

1. ข้อความโฆษณาที่เป็นเท็จหรือเกินความจริง ตัวอย่าง เช่น นำเอาถ้อยคำในลักษณะเป็นการยืนยันข้อเท็จจริงที่ยากต่อการพิสูจน์ให้เป็นความจริงได้ เช่น คำว่า “ดีที่สุด” “100%” “ที่สุดในโลก” “สง่างามที่สุด” “โอ้อ่าที่สุด” ไม่มีหลักฐานใดที่จะพิสูจน์ได้ถึงข้อความโฆษณาเหล่านั้นว่าเป็นความจริงหรือไม่⁹⁰ ซึ่งข้อความโฆษณาเหล่านี้มีลักษณะเกินความจริงยากต่อการพิสูจน์ หรือเป็นการยืนยันข้อเท็จจริงที่มีลักษณะเป็นเท็จ เพราะว่ายากต่อการพิสูจน์หรือพิสูจน์ไม่ได้

⁸⁹ สำนักงานคณะกรรมการคุ้มครองผู้บริโภค, คู่มือผู้โฆษณา, หน้า 5.

⁹⁰ เรื่องเดียวกัน, หน้า 15.

เลยว่าข้อความโฆษณาเป็นความจริงหรือไม่⁹¹ แต่ถ้าเป็นกรณีที่ผู้ประกอบการโฆษณานำมาใช้คำว่า “กว่า” หรือ “ที่สุด” มาประกอบข้อความโฆษณาแต่ไม่ได้ระบุข้อความอื่นตามมา ทำให้ถ้อยคำนั้นไม่มีความหมายเฉพาะเจาะจงที่แน่นอน โดยความเข้าใจหรือความรู้สึกอยู่ที่แต่ละบุคคลจะเข้าใจ เช่น นำคำว่า “กว่า” หรือ “ที่สุด” ไปประกอบคำว่า สวย ดี ได้มาตรฐาน เก่ เหมาะ ทันสมัย เด่น เป็นต้น ถือว่าข้อความโฆษณาไม่มีลักษณะยืนยันข้อเท็จจริงที่ผู้ประกอบการโฆษณาต้องพิสูจน์แสดงความจริง แต่ในกรณีตรงกันข้าม ถ้าผู้ประกอบการโฆษณานำคำว่า “กว่า” หรือ “ที่สุด” มาประกอบข้อความโฆษณาโดยที่ถ้อยคำนั้นมีความหมายเฉพาะเจาะจงและเป็นทำให้ผู้บริโภคเข้าใจว่าข้อความโฆษณานั้นมีความหมายว่ามีความเหนือกว่าในการเปรียบเทียบกับสินค้าประเภทเดียวกัน เช่น นำคำว่า “กว่า” หรือ “ที่สุด” ไปประกอบคำว่า “ประหยัด” “ยาวนาน” “ทน” “เล็ก” เป็นต้น ถือว่าข้อความโฆษณาเหล่านี้มีลักษณะเป็นการยืนยันข้อเท็จจริงที่ผู้ประกอบการจะต้องพิสูจน์แสดงความจริงเกี่ยวกับข้อความโฆษณาเหล่านั้น แต่ในกรณีถ้าข้อความโฆษณาอ้างว่าลดราคาสินค้า ถ้าราคาสินค้ายังไม่ได้กำหนดอย่างแน่นอน การพิสูจน์ว่าเป็นเท็จหรือเกินความจริงจึงกระทำไม่ได้ยาก แต่ถ้าเป็นกรณีสินค้าควบคุมราคา การที่ตรวจสอบว่าราคาลดจริงหรือไม่จึงสามารถกระทำได้ง่ายว่าลดราคาจริงหรือข้อความโฆษณานั้นเป็นเท็จหรือเกินความจริงหรือไม่ ส่วนในกรณีการยืนยันข้อเท็จจริงว่าได้รับรางวัล ได้รับใบรับรองคุณภาพหรือกล่าวยืนยันตัวเลข ผู้ประกอบการโฆษณาต้องพิสูจน์ความจริง ต้องแสดงแหล่งประกวด ปีที่ได้รับรางวัลให้ชัดเจนตรงกับข้อความที่ตนเองโฆษณา ผู้ประกอบการต้องระบุให้ชัดเจนว่าจัดประกวดโดยผู้ใด เมื่อไร เป็นต้น ในประการต่อมาข้อความโฆษณาที่เปรียบเทียบกับสินค้าในลักษณะที่เหยียดย่ำสินค้าอื่น หรือเป็นข้อความโฆษณาที่เปรียบเทียบกับว่าสินค้าของตนเองมีคุณภาพดีกว่าสินค้านั้นๆ การโฆษณานั้นต้องมีข้อความที่เป็นความจริงทั้งหมดทำให้ผู้บริโภคทราบและต้องไม่มีลักษณะเกินความจริงหรือเป็นเท็จ และไม่ทำให้ผู้บริโภคเข้าใจผิดในสาระสำคัญของสินค้าและการโฆษณาที่มีลักษณะเปรียบเทียบนั้นควรทำเฉพาะส่วนที่เป็นสาระสำคัญ ไม่ควรเอาเรื่องเล็ก ๆ น้อย ๆ มาเป็นหลักในการเปรียบเทียบ เพราะอาจจะทำให้ผู้บริโภคเข้าใจในคุณสมบัติผลิตภัณฑ์ได้ ถ้าผู้ประกอบการไม่สามารถพิสูจน์ได้ว่าข้อความดังกล่าวเป็นความจริงก็เป็นการโฆษณาที่ข้อความโฆษณาที่เป็นเท็จหรือเกินความจริง ส่วนกรณีในการโฆษณาอันทำให้ผู้บริโภคเข้าใจผิดในสาระสำคัญของสินค้าซึ่งกระทำกันในหลายรูปแบบ เช่น การใช้ข้อความโฆษณาที่ทำให้ผู้บริโภคเข้าใจผิดในแหล่งกำเนิดหรือวัสดุของสินค้า หรือการโฆษณาในเรื่องการรับประกันสินค้า ผู้ประกอบการโฆษณาต้องระบุลักษณะและขอบเขตของการประกันสินค้าให้ชัดเจน โดยระบุเงื่อนไขของการรับประกันให้ครบถ้วน⁹²

2. ข้อความโฆษณาที่จะก่อให้เกิดผู้บริโภคเกิดความเข้าใจผิดในสาระสำคัญเกี่ยวกับสินค้าหรือบริการ ทั้งนี้ ไม่ว่าจะกระทำโดยใช้หรืออ้างอิงรายงานทางวิชาการ สถิติ หรือสิ่งใดสิ่งหนึ่งอันไม่เป็นธรรมหรือเกินความจริงหรือไม่ก็ตาม เป็นการโฆษณาจงใจแต่ปรากฏว่าไม่เป็นความจริงและทำให้ผู้บริโภคเกิดความเข้าใจผิดในคุณภาพและสาระสำคัญของสินค้า การอ้างอิงข้อมูลต่าง ๆ

⁹¹ เรื่องเดียวกัน, หน้า 12.

⁹² เรื่องเดียวกัน, หน้า 14-20.

เหล่านี้ทำให้ผู้บริโภคลงเชื่อ ทำให้ผู้บริโภคอาจได้รับความเสียหายเนื่องจากได้เชื่อจากการจงใจในรายงานทางวิชาการหรือสถิติเหล่านั้นซึ่งไม่เป็นความจริง⁹³

ลักษณะที่ 2 ใช้ข้อความที่อาจก่อให้เกิดผลเสียต่อสังคมเป็นส่วนรวม แบ่งได้เป็น 2 ประการ คือ

1. ข้อความที่เป็นการสนับสนุนโดยตรงหรือโดยอ้อมให้มีการกระทำความผิดกฎหมายหรือศีลธรรม หรือนำไปสู่ความเสื่อมเสียในวัฒนธรรมของชาติ เป็นข้อความโฆษณาที่จงใจให้ผู้บริโภคนั้นบริโภคสินค้าหรือบริการที่นำไปสู่การกระทำความผิดทางกฎหมาย แต่ถ้าในกรณีที่ไม่มีความผิดทางกฎหมายก็เป็นการผิดศีลธรรม เช่น ข้อความโฆษณาว่าให้เลขเด็ด สนับสนุนการเล่นหวยเล่นพนัน มีลักษณะของการโฆษณาสลาภกีนรวบ ผิดกฎหมายพระราชบัญญัติการพนัน หรือโฆษณาเกี่ยวกับการทำแท้ง โฆษณาขายบริการทางเพศ เป็นต้น⁹⁴

2. ข้อความที่จะทำให้เกิดความแตกแยกหรือเสื่อมเสียความสามัคคีในหมู่ประชาชน เป็นข้อความที่ก่อให้เกิดไม่เป็นที่ธรรมต่อผู้บริโภคและอาจก่อให้เกิดผลเสียต่อส่วนรวม แต่ในขณะนี้ยังไม่พบตัวอย่างข้อความโฆษณาในลักษณะนี้

ลักษณะที่ 3 ใช้วิธีการโฆษณาในลักษณะที่อาจเป็นอันตรายต่อสุขภาพร่างกายหรือจิตใจหรืออาจก่อให้เกิดความรำคาญแก่ผู้บริโภค ทั้งนี้ ตามที่กำหนดไว้ในกฎกระทรวง

ลักษณะที่ 4 ข้อความโฆษณาอย่างอื่นที่มีกฎกระทรวงกำหนดให้เป็นข้อความโฆษณา อันถือว่าไม่เป็นธรรมต่อผู้บริโภคหรืออาจก่อให้เกิดผลเสียต่อสังคมเป็นส่วนรวม เป็นการโฆษณาข้อความตามกฎกระทรวง ฉบับที่ 3 (พ.ศ. 2526) กฎกระทรวง ฉบับที่ 5 (พ.ศ. 2534) กฎกระทรวง ฉบับที่ 6 (พ.ศ. 2528) กฎกระทรวง ฉบับที่ 7 (พ.ศ. 2538)

3) การอุทธรณ์คำสั่งของคณะกรรมการว่าด้วยการโฆษณา

พระราชบัญญัติคุ้มครองผู้บริโภค พ.ศ. 2522 และแก้ไขเพิ่มเติม โดยพระราชบัญญัติคุ้มครองผู้บริโภค (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2541 มาตรา 43 ได้บัญญัติให้อำนาจแก่ผู้ประกอบการธุรกิจไว้ ถ้าเห็นว่าตนเองมีสิทธิในการโฆษณาและไม่ได้รับความเป็นธรรมจากคณะกรรมการเฉพาะเรื่องตามมาตรา 27 หรือมาตรา 28 บรรดาสอง ในเรื่องการอุทธรณ์คำสั่งในข้อความโฆษณา ได้แก่ คณะกรรมการโฆษณาตามมาตรา 27 ถ้าผู้ประกอบการธุรกิจไม่พอใจในคำสั่งที่คณะกรรมการโฆษณาให้ผู้ประกอบการธุรกิจมีสิทธิอุทธรณ์คำสั่งต่อคณะกรรมการคุ้มครองผู้บริโภคได้ ซึ่งผู้ที่มีสิทธิอุทธรณ์คำสั่งของคณะกรรมการว่าด้วยการโฆษณา ได้แก่ ผู้ที่ได้รับคำสั่ง ประกอบไปด้วย ผู้กระทำการโฆษณา ผู้ประกอบกิจการโฆษณา และเจ้าของสื่อโฆษณา การอุทธรณ์ดังกล่าวต้องปฏิบัติตามวิธีการยื่นอุทธรณ์ตามกฎกระทรวง ฉบับที่ 2 (พ.ศ. 2524) โดยผู้รับคำสั่งนั้นต้องยื่นต่อคณะกรรมการคุ้มครองผู้บริโภคภายใน 10 วัน นับตั้งแต่วันที่ผู้อุทธรณ์ได้ทราบคำสั่ง อย่างไรก็ตาม การอุทธรณ์คำสั่งดังกล่าวนี้ไม่เป็นการทุเลาการบังคับตามคำสั่งของคณะกรรมการว่าด้วยการโฆษณา เว้นแต่คณะกรรมการคุ้มครองผู้บริโภคจะสั่งเป็นอย่างอื่นเป็นการชั่วคราวก่อนการวินิจฉัยอุทธรณ์และคำวินิจฉัยอุทธรณ์ของ

⁹³ นนทวิจิตร เจริญนุชชัย, คำอธิบายเรียงมาตราพระราชบัญญัติคุ้มครองผู้บริโภค พ.ศ. 2522 (นครปฐม: โครงการตำรา กองบังคับการวิชาการ โรงเรียนนายร้อยตำรวจ, 2550), หน้า 25.

⁹⁴ สำนักงานคณะกรรมการคุ้มครองผู้บริโภค, คู่มือผู้โฆษณา, หน้า 21.

คณะกรรมการคุ้มครองผู้บริโภคถือเป็นที่สุดตามมาตรา 44 พระราชบัญญัติคุ้มครองผู้บริโภค พ.ศ. 2522 และแก้ไขเพิ่มเติม โดยพระราชบัญญัติคุ้มครองผู้บริโภค (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2541⁹⁵

4.1.5 การคุ้มครองผู้บริโภคในด้านฉลาก

ในปัจจุบันมีสินค้าและบริการมากมายเนื่องจากการขยายตัวทางเศรษฐกิจและอุตสาหกรรม เมื่อมีสินค้าให้เลือกมากมายในท้องตลาด ย่อมมีสินค้าที่มีการติดฉลากและไม่ติดฉลาก จุดประสงค์เพื่อให้ผู้บริโภคได้ทราบถึงวิธีใช้และคำเตือนต่าง ๆ เพื่อให้ผู้บริโภคได้ตระหนักถึงความระมัดระวังในการใช้สินค้า รวมทั้งทำให้ผู้บริโภคทราบถึงผู้ผลิตและผู้ประกอบการที่ผลิตสินค้าขึ้นมาโดยผู้ประกอบการธุรกิจได้ให้ข้อมูลข่าวสารแก่ผู้บริโภคโดยผ่านทางฉลากของสินค้านั้น มีทั้งการบรรยายถึงคุณภาพ วิธีการใช้ คำเตือนต่าง ๆ ในฉลาก เพื่อให้ผู้บริโภคได้รับข้อมูลประกอบในการตัดสินใจในการเลือกบริโภคในผลิตภัณฑ์สินค้าต่าง ๆ อีกนัยหนึ่งการที่ผู้ประกอบการธุรกิจได้บรรยายและให้ข้อมูลต่าง ๆ ผ่านทางฉลากเป็นการโฆษณาประเภทหนึ่ง เพราะทำให้ผู้บริโภคเห็นถึงสรรพคุณและคุณลักษณะของสินค้าของตน การระบุวิธีการใช้และคำเตือนต่าง ๆ เป็นการกำหนดกติกาให้ผู้บริโภคทราบถึงวิธีการใช้สินค้าในการอุปโภคบริโภคและรวมถึงเป็นเงื่อนไขให้ผู้บริโภคปฏิบัติตาม และมีบางกรณีถ้าไม่ปฏิบัติตามวิธีการใช้สินค้าอาจจะทำให้ผู้บริโภคไม่ได้รับการเยียวยาค่าเสียหายในส่วนที่ผู้บริโภคพึงจะได้จากการเสียหายนั้น และฉลากทำให้ทราบถึงผู้ผลิตและผู้ประกอบการเป็นประโยชน์เมื่อเกิดความเสียหายแก่ผู้บริโภค ผู้บริโภคสามารถติดตามเพื่อเรียกร้องให้ผู้ผลิตหรือผู้ประกอบการชดเชยค่าเสียหายได้

การคุ้มครองผู้บริโภคในด้านฉลากสินค้านั้น รัฐมีวัตถุประสงค์เพื่อให้ผู้บริโภคได้รับความคุ้มครอง เนื่องจากในบางกรณีผู้ประกอบการได้บอกข้อมูลของสินค้าหรือบริการไม่ครบหรือขาดตกบกพร่อง ทำให้ผู้บริโภคได้รับความเสียหาย ดังนั้น จึงมีพระราชบัญญัติคุ้มครองผู้บริโภค พ.ศ. 2522 และแก้ไขเพิ่มเติม โดยพระราชบัญญัติคุ้มครองผู้บริโภค (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2541 เพื่อควบคุมดูแลข้อมูลข่าวสารที่เกี่ยวกับสินค้าหรือบริการเพื่อบังคับให้ผู้ประกอบการธุรกิจต้องให้ข้อมูลข่าวสารขั้นต่ำแก่ผู้บริโภค โดยใช้วิธีการควบคุมฉลาก โดยกำหนดให้เป็นหน้าที่และความรับผิดชอบของผู้ประกอบการธุรกิจที่จะต้องให้ข้อเท็จจริงอันเป็นสาระสำคัญเกี่ยวกับสินค้า เพื่อเป็นประโยชน์ต่อผู้บริโภคที่จะได้รับทราบข้อมูลข่าวสาร รวมทั้งคำพรรณนาคุณภาพที่ถูกต้องและเพียงพอเกี่ยวกับสินค้านั้น ๆ โดยผู้บริโภคสามารถใช้เป็นข้อมูลประกอบในการพิจารณาเลือกซื้อ หรือใช้สินค้าได้อย่างปลอดภัย เป็นธรรม ประหยัด ดังนั้น ข้อความที่ปรากฏในฉลาก กฎหมายจึงกำหนดให้ใช้ข้อความที่ตรงต่อความจริง และไม่มีข้อความที่อาจก่อให้เกิดความเข้าใจผิดในสาระสำคัญเกี่ยวกับสินค้า และให้ใช้ข้อความตามหลักเกณฑ์และเงื่อนไขที่คณะกรรมการว่าด้วยฉลากกำหนดในราชกิจจานุเบกษา

4.1.5.1 ความหมายของการฉลาก

ความหมายของ "ฉลาก" มีการให้คำนิยามที่แตกต่างกันไป มีดังต่อไปนี้

พจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2554 “ฉลาก หมายถึง สิ่งเช่นตัว ตัว หรือแผ่นกระดาษเล็ก ๆ เป็นต้น ซึ่งทำเป็นเครื่องหมายกำหนดไว้เนื่องในการเสี่ยงโชคเสี่ยงทาย เป็นต้น; ป้ายบอกชื่อยา ใช้ปิดขวดยารักษาโรค เรียกว่า ฉลากยา; สลาก กี่ว่า; (กฎ) รูป รอยประดิษฐ์

⁹⁵ ขวัญชัย สันตสว่าง, *เรื่องเดิม*, หน้า 40.

เครื่องหมาย หรือข้อความใด ๆ ที่แสดงไว้ที่ภาชนะหรือหีบห่อบรรจุสินค้า เช่น ฉลากยา ฉลากเครื่องสำอาง”⁹⁶

พจนานุกรมแปล ไทย-ไทย อ.เปลื้อง ณ นคร “ฉลาก หมายถึง สลาก, เครื่องหมาย แทนสิ่งของสำหรับจับเสี่ยงทาย ป้ายบอกชื่อ เช่น ฉลากยา”⁹⁷

ส่วนพระราชบัญญัติคุ้มครองผู้บริโภค พ.ศ. 2522 และแก้ไขเพิ่มเติม โดยพระราชบัญญัติคุ้มครองผู้บริโภค (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2541 ตามมาตรา 3 ได้มีการนิยามเพื่อให้ความหมายเกี่ยวกับการโฆษณาไว้ ดังนี้

“ฉลาก” หมายความว่า รูป รอยประดิษฐ์ กระดาษหรือสิ่งอื่นใดที่ทำให้ปรากฏข้อความเกี่ยวกับสินค้า ซึ่งแสดงไว้ที่สินค้าหรือภาชนะบรรจุหรือหีบห่อบรรจุสินค้า หรือสอดแทรกหรือรวมไว้กับสินค้าหรือภาชนะบรรจุหรือหีบห่อบรรจุสินค้า และหมายความรวมถึงเอกสารหรือคู่มือสำหรับใช้ประกอบกับสินค้า ป้ายที่ติดตั้งหรือแสดงไว้ที่สินค้าหรือภาชนะบรรจุหรือหีบห่อบรรจุสินค้านั้น

4.1.5.2 คณะกรรมการว่าด้วยฉลาก

พระราชบัญญัติคุ้มครองผู้บริโภค พ.ศ. 2522 และแก้ไขเพิ่มเติม โดยพระราชบัญญัติคุ้มครองผู้บริโภค (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2541 ได้กำหนดให้มีคณะกรรมการเฉพาะเรื่องขึ้นมาทำหน้าที่ในการควบคุมดูแลเรื่องฉลาก โดยคณะกรรมการว่าด้วยฉลากเป็นคณะกรรมการที่ถูกตั้งโดยพระราชบัญญัติคุ้มครองผู้บริโภค พ.ศ. 2522 โดยคณะกรรมการว่าด้วยการโฆษณามีจำนวนไม่น้อยกว่า 7 คนแต่ไม่เกิน 13 คนกรรมการเฉพาะเรื่องอยู่ในตำแหน่งคราวละ 2 ปี กรรมการที่พ้นจากตำแหน่งอาจได้รับแต่งตั้งอีกได้ ซึ่งคณะกรรมการคุ้มครองผู้บริโภคได้พิจารณาแต่งตั้งจากผู้แทนหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

1) อำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการว่าด้วยฉลาก

พระราชบัญญัติคุ้มครองผู้บริโภค พ.ศ. 2522 และแก้ไขเพิ่มเติม โดยพระราชบัญญัติคุ้มครองผู้บริโภค (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2541 ได้ให้อำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการว่าด้วยฉลากดำเนินการคุ้มครองผู้บริโภคตามมาตรา 30 ถึงมาตรา 35 ดังนี้

1. กำหนดสินค้านี้ต่อไปนี้เป็นสินค้าควบคุมฉลาก

(1) สินค้าที่อาจก่อให้เกิดอันตรายแก่สุขภาพร่างกายหรือจิตใจ
เนื่องในการใช้สินค้า หรือโดยสภาพของสินค้านั้น

(2) สินค้าที่ประชาชนทั่วไปใช้เป็นประจำซึ่งการกำหนดฉลากของสินค้านั้นจะเป็นประโยชน์แก่ผู้บริโภคในการที่จะได้รับทราบข้อเท็จจริงในสาระสำคัญเกี่ยวกับสินค้านั้น

2. กำหนดหลักเกณฑ์ เงื่อนไข และรายละเอียดเกี่ยวกับลักษณะฉลากของสินค้าควบคุมโดยประกาศในราชกิจจานุเบกษาในกรณีที่เห็นสมควรคณะกรรมการอาจกำหนดกรณีหรือเงื่อนไขที่เป็นข้อยกเว้นสินค้าใดไม่ต้องปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ เงื่อนไข และรายละเอียดเกี่ยวกับข้อความฉลากก็ได้ อำนาจตามข้อนี้เป็นอำนาจกำหนดให้ฉลากต้องมีลักษณะและประกอบด้วยข้อความหรือข่าวสารตามประเภทของสินค้าที่ถูกต้องและเพียงพอตามที่คณะกรรมการว่าด้วยฉลากเห็นว่าจะจะต้องปรากฏในฉลาก

⁹⁶ ราชบัณฑิตยสถาน, *เรื่องเดิม*, หน้า 345.

⁹⁷ พจนานุกรมแปล ไทย-ไทย อ.เปลื้อง ณ นคร, *เรื่องเดิม*.

3. เมื่อได้กำหนดสินค้าใดเป็นสินค้าที่ควบคุมฉลาก และกำหนดหลักเกณฑ์เงื่อนไข และรายละเอียดเกี่ยวกับลักษณะของฉลากแล้ว ถ้ามีการฝ่าฝืน คณะกรรมการว่าด้วยฉลากมีอำนาจที่จะสั่งให้ผู้ประกอบธุรกิจแก้ไขฉลากที่ไม่ถูกต้องหรือเลิกใช้ฉลากที่ไม่เป็นตามหลักเกณฑ์ เงื่อนไขและรายละเอียดที่กำหนดนั้นได้ ในการนี้ยังมีอำนาจกำหนดเงื่อนไขหรือวิธีการชั่วคราวในการบังคับให้เป็นไปตามข้อกำหนดหรือคำสั่งของคณะกรรมการที่เห็นสมควร สำหรับผู้ฝ่าฝืนข้อกำหนดหรือคำสั่งของคณะกรรมการจะต้องถูกลงโทษตามกฎหมายซึ่งมีโทษจำคุกและโทษปรับ

4. เพื่อเป็นการให้ความสะดวกแก่ผู้ประกอบการที่ประสงค์ให้ความร่วมมือในการปฏิบัติตามกฎหมาย คณะกรรมการว่าด้วยฉลากมีอำนาจพิจารณาให้ความเห็นว่าฉลากของผู้ประกอบธุรกิจมีลักษณะเป็นการฝ่าฝืนหรือไม่เป็นไปตามหลักเกณฑ์ เงื่อนไข หรือรายละเอียดที่คณะกรรมการว่าด้วยฉลากกำหนดหรือไม่ ในเมื่อผู้ประกอบการนั้นขอให้คณะกรรมการว่าด้วยฉลากพิจารณา (สินค้าที่ควบคุมฉลากซึ่งเป็นผู้ประกอบธุรกิจมาขอความเห็น เช่น ตู้เย็น เครื่องปรับอากาศ เครื่องใช้ไฟฟ้า เป็นต้น) ซึ่งคณะกรรมการจะต้องให้ความเห็นและแจ้งให้ผู้ขอทราบภายใน 30 วันนับแต่วันที่คณะกรรมการได้รับคำขอ ถ้าไม่แจ้งภายในกำหนดระยะเวลาดังกล่าวให้ถือว่าคณะกรรมการให้ความเห็นชอบแล้ว แต่การให้ความเห็นดังกล่าวไม่ตัดอำนาจคณะกรรมการที่จะพิจารณาวินิจฉัยใหม่เป็นอย่างอื่นเมื่อมีเหตุอันควร สำหรับผู้ประกอบการที่ได้กระทำการไปตามความเห็นของคณะกรรมการไม่ต้องรับโทษทางอาญาถ้าภายหลังคณะกรรมการเห็นว่าความเห็นเดิมไม่ถูกต้องและได้วินิจฉัยใหม่เป็นอย่างอื่น

5. เพื่อประโยชน์ในการปฏิบัติหน้าที่ของคณะกรรมการว่าด้วยฉลากมีอำนาจที่จะแต่งตั้งคณะอนุกรรมการ เพื่อพิจารณาหรือปฏิบัติการตามที่คณะกรรมการมอบหมาย เช่น แต่งตั้ง “คณะกรรมการพิจารณาการกำหนดฉลากวัสดุหรือเวชภัณฑ์ที่ใช้ในทางการแพทย์” เพื่อพิจารณากำหนดวัสดุทางการแพทย์เป็นสินค้าที่ควบคุมฉลาก เป็นต้น นอกจากนี้คณะกรรมการฯ ยังมีอำนาจที่จะสั่งให้บุคคลหนึ่งบุคคลใดส่งเอกสารหรือข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับเรื่องที่มีผู้ร้องทุกข์หรือเรื่องใดเกี่ยวกับการคุ้มครองสิทธิของผู้บริโภคมาพิจารณาได้ ในการนี้จะเรียกบุคคลที่เกี่ยวข้องมาชี้แจงด้วยก็ได้

6. นอกจากอำนาจหน้าที่ตามพระราชบัญญัติคุ้มครองผู้บริโภคแล้ว คณะกรรมการว่าด้วยฉลากยังมีอำนาจออกคำสั่งเกี่ยวกับการคุ้มครองผู้บริโภค ในเมื่อไม่มีกฎหมายบัญญัติไว้โดยเฉพาะเป็นอย่างอื่น ทั้งนี้ เนื่องจากในปัจจุบันมีกฎหมายหลายฉบับที่ควบคุมในเรื่องฉลาก เช่น กฎหมายว่าด้วยยา กฎหมายว่าด้วยเครื่องสำอาง เป็นต้น อำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการในข้อนี้จึงเป็นการอุดช่องว่างของกฎหมายต่าง ๆ เหล่านี้⁹⁸

คณะกรรมการว่าด้วยฉลากมีหน้าที่โดยทั่วไปในการกำหนดสินค้าดังต่อไปนี้ เป็นสินค้าควบคุมฉลาก คือ สินค้าที่ผลิตเพื่อขายโดยโรงงานตามกฎหมายว่าด้วยโรงงานและสินค้าที่ส่งหรือนำเข้ามาในราชอาณาจักรเพื่อขาย เป็นสินค้าที่ควบคุมฉลาก ตามมาตรา 30 พระราชบัญญัติคุ้มครองผู้บริโภค พ.ศ. 2522 และแก้ไขเพิ่มเติม โดยพระราชบัญญัติคุ้มครองผู้บริโภค (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2541 คณะกรรมการว่าด้วยฉลากมีอำนาจในการกำหนดสินค้าใดเป็นสินค้าควบคุมฉลากโดย

⁹⁸ สำนักงานคณะกรรมการคุ้มครองผู้บริโภค, คู่มือการคุ้มครองผู้บริโภค, พิมพ์ครั้งที่ 6 (กรุงเทพมหานคร: สำนักงานคณะกรรมการคุ้มครองผู้บริโภค, 2540), หน้า 28-30.

สินค้าต้องเป็นสินค้าที่ไม่อยู่ในบังคับของกฎหมายอื่นและเป็นสินค้าที่ควบคุมฉลากนั้นเป็นไปตามพระราชบัญญัติคุ้มครองผู้บริโภคฯ นี้ คำว่า “โรงงาน” ตามมาตรา 30 นี้ เป็นไปตามกฎหมายว่าด้วยโรงงาน ที่มีความหมายว่า “สินค้าที่ผลิตขึ้นมาเพื่อขายโดยใช้คนงานตั้งแต่เจ็ดคนขึ้นไปหรือใช้เครื่องจักรที่มีกำลังตั้งแต่ห้าแรงม้าขึ้นไป” แต่การที่คณะกรรมการว่าด้วยฉลากกำหนดสินค้าใดเป็นสินค้าควบคุมฉลากไม่ใช่กับกรณีสินค้าที่คณะกรรมการว่าด้วยฉลากกำหนดโดยประกาศราชกิจจานุเบกษา

แต่ถ้าเป็นสินค้าที่อาจก่อให้เกิดอันตรายแก่สุขภาพร่างกายหรือจิตใจเนื่องจากการใช้สินค้าหรือโดยสภาพของสินค้านั้นหรือมีสินค้าที่ประชาชนทั่วไปใช้เป็นประจำจะเป็นประโยชน์แก่ผู้บริโภคในการที่จะทราบข้อเท็จจริงในสาระสำคัญเกี่ยวกับสินค้านั้นแต่สินค้าดังกล่าวไม่เป็นสินค้าที่ควบคุมฉลากตามมาตรา 30 วรรคหนึ่ง ให้คณะกรรมการว่าด้วยฉลากมีอำนาจกำหนดให้สินค้านั้นเป็นสินค้าที่ควบคุมฉลากได้ หากมิใช่สินค้าที่ผลิตเพื่อขายโดยโรงงานหรือสินค้าที่ส่งหรือนำเข้ามาในราชอาณาจักรเพื่อขาย ดังนี้ อยู่ในอำนาจของคณะกรรมการว่าด้วยฉลากที่จะกำหนดให้เป็นสินค้าที่ควบคุมฉลาก โดยออกเป็นประกาศของคณะกรรมการว่าด้วยฉลากที่กำหนดสินค้าดังต่อไปนี้ เป็นสินค้าที่ควบคุมฉลากโดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา คือ สินค้าที่อาจก่อให้เกิดอันตรายแก่สุขภาพร่างกายหรือจิตใจ เนื่องในการใช้สินค้า หรือโดยสภาพของสินค้านั้น และสินค้าที่ประชาชนทั่วไปใช้เป็นประจำซึ่งการกำหนดฉลากของสินค้านั้นจะเป็นประโยชน์แก่ผู้บริโภคในการที่จะได้รับทราบข้อเท็จจริงในสาระสำคัญเกี่ยวกับสินค้านั้น และไม่เป็นสินค้าที่ควบคุมฉลากที่ผลิตเพื่อขายโดยโรงงานตามกฎหมายว่าด้วยแรงงาน หรือสินค้าที่ส่งหรือนำเข้ามาในราชอาณาจักรเพื่อขาย⁹⁹

ในการพิจารณาคณะกรรมการว่าด้วยฉลากมีอำนาจกำหนดหลักเกณฑ์เงื่อนไข และรายละเอียดเกี่ยวกับลักษณะฉลากของสินค้าควบคุมโดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา และในกรณีที่เห็นสมควรคณะกรรมการอาจกำหนดกรณีหรือเงื่อนไขที่เป็นข้อยกเว้นสินค้าใดไม่ต้องปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ เงื่อนไข และรายละเอียดเกี่ยวกับข้อความฉลากก็ได้ อำนาจตามข้อนี้เป็นอำนาจกำหนดให้ฉลากต้องมีลักษณะและประกอบด้วยข้อความหรือข่าวสารตามประเภทของสินค้าที่ถูกต้องและเพียงพอตามที่คณะกรรมการว่าด้วยฉลากเห็นว่าจะจำเป็นต้องปรากฏในฉลาก โดยฉลากของสินค้าที่ควบคุมฉลากจะต้องมีลักษณะตามมาตรา 31 พระราชบัญญัติคุ้มครองผู้บริโภค พ.ศ. 2522 และแก้ไขเพิ่มเติม โดยพระราชบัญญัติคุ้มครองผู้บริโภค (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2541 ดังต่อไปนี้ ฉลากสินค้าต้องใช้ข้อความภาษาไทยปิดไว้ที่ตัวสินค้าหรือภาชนะที่บรรจุหรือหีบห่อบรรจุสินค้า โดยต้องให้ผู้บริโภคเห็นได้ง่ายและอ่านได้ชัดเจน อีกทั้งต้องทำเป็นเอกสารหรือคู่มือสำหรับใช้ประกอบสินค้าปิดไว้ที่ตัวสินค้าหรือภาชนะที่บรรจุหรือหีบห่อบรรจุสินค้าเพื่อให้ผู้บริโภคได้ศึกษาถึงวิธีการใช้ ส่วนประกอบ ค่าเตือนต่าง ๆ ของผลิตภัณฑ์สินค้านั้นด้วย ในการระบุฉลากของสินค้าที่ควบคุมฉลากต้องใช้ข้อความที่ตรงต่อความจริงและไม่มีข้อความที่อาจก่อให้เกิดความเข้าใจผิดในสาระสำคัญเกี่ยวกับสินค้าอันทำให้ผู้บริโภคเสียเปรียบและเป็นอันตรายต่อผู้บริโภคได้ โดยการระบุฉลากของสินค้าที่ต้องควบคุมฉลาก ต้องประกอบไปด้วยข้อความดังต่อไปนี้ ชื่อหรือเครื่องหมายการค้าของผู้ผลิตหรือของผู้นำเข้าเพื่อขาย สถานที่ผลิตหรือสถานที่ประกอบธุรกิจนำเข้า การที่บอกข้อมูล

⁹⁹ นนทวิจิตร เจริญนวลชัย, *เรื่องเดิม*, หน้า 35.

เกี่ยวกับผู้ผลิตทำให้ผู้บริโภคแน่ใจว่าตนเองได้ทำการเลือกบริโภคผลิตภัณฑ์ได้อย่างถูกต้องแล้วเพราะมั่นใจในคุณภาพของผลิตภัณฑ์หรือสินค้าที่มาจากผู้ผลิตที่ตนเองไว้วางใจที่ระบุไว้ในฉลากสินค้านั้น และทำให้ผู้บริโภคสามารถเลือกซื้อสินค้าได้อย่างมั่นใจเต็มประสิทธิภาพมีผลต่อการตัดสินใจซื้อในผลิตภัณฑ์ อีกทั้งต้องระบุข้อความที่แสดงให้เห็นเข้าใจได้ว่าสินค้านั้นคืออะไร ประเภทอะไร และในกรณีที่เป็นสินค้านำเข้าให้ระบุชื่อประเทศที่ผลิตด้วย นอกจากนี้ ต้องระบุข้อความที่จำเป็นต่าง ๆ ได้แก่ ราคา ปริมาณ วิธีใช้ ข้อแนะนำ คำเตือน วัน เดือน ปีที่หมดอายุ ในกรณีเป็นสินค้าที่หมดอายุได้หรือกรณีอื่น เพื่อคุ้มครองสิทธิของผู้บริโภค และให้ผู้ประกอบธุรกิจซึ่งเป็นผู้ผลิตเพื่อขายหรือผู้ส่งหรือผู้นำเข้ามาในราชอาณาจักรเพื่อขายซึ่งสินค้าที่ควบคุมฉลากแล้วแต่กรณี เป็นผู้จัดทำฉลากก่อนขาย และฉลากนั้นต้องมีข้อความดังที่ได้กล่าวมาข้างต้นด้วย แต่การกำหนดข้อความดังกล่าวในฉลากสินค้าต้องไม่เป็นกรณีที่บังคับให้ผู้ประกอบธุรกิจเปิดเผยความลับทางการผลิตของตนเอง เช่น วิธีการผลิต ส่วนผสมในการผลิต เป็นต้น แต่มีข้อยกเว้นในกรณีที่ผู้ประกอบธุรกิจต้องเปิดเผยความลับทางการผลิตของตนเองถ้าเป็นสิ่งที่จำเป็นที่เกี่ยวกับสุขภาพอนามัยและความปลอดภัยของผู้บริโภค ที่ผู้บริโภคควรจะได้ทราบถึงความลับทางการผลิตเพื่อประโยชน์ของผู้บริโภคเองเพราะเรื่องเกี่ยวกับสุขภาพอนามัยและความปลอดภัยเป็นเรื่องสำคัญที่ผู้บริโภคควรจะได้รู้ก่อนบริโภคสินค้า ตามมาตรา 32 พระราชบัญญัติคุ้มครองผู้บริโภค พ.ศ. 2522 และแก้ไขเพิ่มเติม โดยพระราชบัญญัติคุ้มครองผู้บริโภค (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2541

ถ้าคณะกรรมการว่าด้วยฉลากเห็นว่าฉลากใดไม่เป็นไปตามมาตรา 31 พระราชบัญญัติคุ้มครองผู้บริโภค พ.ศ. 2522 และแก้ไขเพิ่มเติม โดยพระราชบัญญัติคุ้มครองผู้บริโภค (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2541 ที่เกี่ยวกับ ได้แก่ ชื่อหรือเครื่องหมายการค้าของผู้ผลิตหรือของผู้นำเข้าเพื่อขายสถานที่ผลิตหรือสถานที่ประกอบธุรกิจนำเข้า ข้อความที่แสดงให้เห็นเข้าใจได้ว่าสินค้านั้นคืออะไรในกรณีที่สินค้านำเข้าให้ระบุชื่อประเทศที่ผลิตด้วย และข้อความอันจำเป็นต่าง ๆ ได้แก่ ราคา ปริมาณ วิธีใช้เพื่อให้ผู้บริโภคเข้าใจว่าสินค้านั้นใช้อย่างไร ข้อแนะนำเพื่อบอกถึงการใช้งานหรือการห้ามใช้งานเพื่อเป็นประโยชน์ต่อผู้บริโภค คำเตือนถึงการใช้งานเพื่อป้องกันอันตรายที่จะเกิดกับผู้บริโภค วัน เดือน ปีที่หมดอายุในกรณีที่สินค้าที่หมดอายุได้ ราคาหรือกรณีอื่นเพื่อคุ้มครองสิทธิของผู้บริโภค ชื่อหรือเครื่องหมายการค้าที่จะจดทะเบียนในประเทศไทยของผู้ผลิตเพื่อขายในประเทศไทยหรือของผู้ส่งหรือผู้นำเข้ามาในราชอาณาจักรเพื่อขาย ถ้าคณะกรรมการว่าด้วยฉลากเห็นว่าฉลากสินค้านั้นไม่เป็นไปตามมาตรา 31 พระราชบัญญัติคุ้มครองฯ คณะกรรมการว่าด้วยฉลากมีอำนาจสั่งให้ผู้ประกอบธุรกิจเลิกใช้ฉลากดังกล่าวหรือดำเนินการแก้ไขฉลากนั้นให้ถูกต้องตามมาตรา 33 พระราชบัญญัติคุ้มครองผู้บริโภค พ.ศ. 2522 และแก้ไขเพิ่มเติม โดยพระราชบัญญัติคุ้มครองผู้บริโภค (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2541

นอกจากนี้ คณะกรรมการว่าด้วยฉลากมีอำนาจออกประกาศคณะกรรมการว่าด้วยฉลากกำหนดหลักเกณฑ์ เงื่อนไข วิธีการจัดทำฉลาก และรายละเอียดที่เกี่ยวกับลักษณะของสินค้าที่ควบคุมฉลากและข้อยกเว้นให้สินค้าใดไม่ต้องปฏิบัติตามหลักเกณฑ์และเงื่อนไข และมีอำนาจพิจารณาว่าฉลากสินค้าใดไม่เป็นไปตามหลักเกณฑ์ อีกทั้งมีอำนาจออกคำสั่งให้ผู้ประกอบธุรกิจแก้ไขฉลากสินค้าที่ไม่เป็นไปตามหลักเกณฑ์ที่คณะกรรมการว่าด้วยฉลากกำหนด สามารถสั่งให้บุคคลใด ๆ

ส่งเอกสาร ข้อมูล หรือข้อเท็จจริงเพื่อชี้แจงในกรณีที่ถูกกล่าวหาว่ามีการกระทำละเมิดสิทธิของผู้บริโภค มีอำนาจแต่งตั้งคณะกรรมการเพื่อปฏิบัติตามที่คณะกรรมการคุ้มครองผู้บริโภค มอบหมาย อีกทั้งมีอำนาจเปรียบเทียบปรับผู้กระทำความผิดในเรื่องฉลากสินค้าตามมาตรา 62 พระราชบัญญัติคุ้มครองผู้บริโภค พ.ศ. 2522 และแก้ไขเพิ่มเติม โดยพระราชบัญญัติคุ้มครองผู้บริโภค (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2541 และคณะกรรมการมีอำนาจออกคำสั่งเกี่ยวกับการคุ้มครองผู้บริโภคเพื่ออุดช่องว่างกฎหมาย เมื่อไม่มีกฎหมายบัญญัติไว้โดยเฉพาะเป็นอย่างอื่น¹⁰⁰

2) ประเภทของสินค้าที่ควบคุมฉลาก¹⁰¹

ฉลาก คือ รูปรอยประดิษฐ์ กระดาษหรือสิ่งอื่นใดที่ทำให้ปรากฏข้อความเกี่ยวกับสินค้า ซึ่งพระราชบัญญัติคุ้มครองผู้บริโภค พ.ศ. 2522 และแก้ไขเพิ่มเติม โดยพระราชบัญญัติคุ้มครองผู้บริโภค (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2541 มาตรา 30 ได้กำหนดให้สินค้าดังต่อไปนี้เป็นสินค้าที่ควบคุมฉลาก

ประเภทที่ 1 กฎหมายกำหนดให้สินค้าที่ผลิตเพื่อขายโดยโรงงานตามกฎหมายว่าด้วยโรงงานและสินค้าที่ส่งหรือนำเข้ามาในราชอาณาจักรเพื่อขายเป็นสินค้าที่ควบคุมฉลาก

คำว่า “ผลิต” หมายความว่า ทำ ผสม ปُرุง ประกอบ ประดิษฐ์ หรือแปรสภาพ และหมายความรวมถึงการเปลี่ยนรูป การดัดแปลง การคัดเลือก หรือแบ่งบรรจุ

พระราชบัญญัติโรงงาน พ.ศ. 2538 มาตรา 5 ได้ให้ความหมายคำว่า “โรงงาน” ไว้ว่า “โรงงาน” หมายความว่า อาคาร สถานที่ หรือยานพาหนะที่ใช้เครื่องจักรมีกำลังรวมตั้งแต่ห้าแรงม้าหรือกำลังเทียบเท่าตั้งแต่ห้าแรงม้าขึ้นไป หรือใช้คนงานตั้งแต่เจ็ดคนขึ้นไปโดยใช้เครื่องจักรหรือไม่ก็ตามสำหรับทำ ผลิต ประกอบ บรรจุ ซ่อม ซ่อมบำรุง ทดสอบ ปรับปรุง แปรสภาพ ลำเลียง เก็บรักษา หรือทำลายสิ่งใด ๆ ดังนั้น คำว่า “ผลิตเพื่อขายโดยโรงงานตามกฎหมายว่าด้วยโรงงาน” หมายความว่า การผลิตสินค้าเพื่อขายโดยใช้เครื่องจักรที่มีกำลังรวมตั้งแต่ห้าแรงม้า หรือกำลังเทียบเท่าตั้งแต่ห้าแรงม้าขึ้นไป หรือใช้คนงานตั้งแต่เจ็ดคนขึ้นไปโดยใช้เครื่องจักรหรือไม่ก็ตาม แต่สินค้าที่ผลิตเพื่อการส่งออกโดยไม่ขายในประเทศไทยนั้นไม่ต้องจัดทำฉลาก ไม่อยู่ในบังคับที่ต้องทำฉลากเพื่อให้ผู้บริโภคได้เห็นและทราบก่อนบริโภคสินค้า แต่ในทางตรงกันข้ามสินค้าที่ส่งหรือนำเข้ามาในราชอาณาจักรเพื่อขายนั้นเป็นสินค้าที่อยู่ในบังคับที่ต้องมีฉลากเป็นสินค้าที่ควบคุมฉลากตามมาตรา 30 วรรคหนึ่ง พระราชบัญญัติคุ้มครองผู้บริโภค พ.ศ. 2522 และแก้ไขเพิ่มเติม โดยพระราชบัญญัติคุ้มครองผู้บริโภค (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2541 มาตรา 30

ประเภทที่ 2 สินค้าที่อาจก่อให้เกิดอันตรายแก่สุขภาพ ร่างกาย หรือจิตใจเนื่องในการใช้สินค้าหรือโดยสภาพของสินค้านั้นหรือเป็นสินค้าที่ประชาชนทั่วไปใช้เป็นประจำ

สินค้าที่อาจก่อให้เกิดอันตรายแก่สุขภาพ ร่างกาย หรือจิตใจเนื่องในการใช้สินค้าหรือโดยสภาพของสินค้านั้น

¹⁰⁰ ไพโรจน์ อารักษ์า, **บริโภคอย่างฉลาด อ่านฉลากก่อนซื้อ** (กรุงเทพมหานคร: วิทยุชน, 2545), หน้า 37.

¹⁰¹ *เรื่องเดียวกัน*, หน้า 41-44.

อำนาจในการกำหนดว่าสินค้าใดเป็นสินค้าที่ควบคุมฉลากนั้นเป็นอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการว่าด้วยฉลาก โดยออกเป็นประกาศของคณะกรรมการว่าด้วยฉลากแล้วนำไปประกาศในราชกิจจานุเบกษา ตามมาตรา 30 วรรคสาม พระราชบัญญัติคุ้มครองผู้บริโภค พ.ศ. 2522 และแก้ไขเพิ่มเติม โดยพระราชบัญญัติคุ้มครองผู้บริโภค (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2541

ในกรณีที่สินค้าที่อาจก่อให้เกิดอันตรายแก่สุขภาพ ร่างกาย หรือจิตใจ เนื่องในการใช้สินค้าหรือโดยสภาพของสินค้านั้นหรือเป็นสินค้าที่ประชาชนทั่วไปใช้เป็นประจําเป็นสินค้าที่ควบคุมฉลากโดยกฎหมาย คือ เป็นสินค้าที่ผลิตเพื่อขายโดยโรงงานตามกฎหมายโรงงาน หรือเป็นสินค้าที่ส่งหรือนำเข้ามาในราชอาณาจักรเพื่อขาย กรณีต่อไปสินค้านั้นจะเป็นสินค้าที่ควบคุมฉลากอยู่แล้วโดยผลของกฎหมาย คณะกรรมการว่าด้วยฉลากจึงไม่มีความจำเป็นต้องออกประกาศ คณะกรรมการว่าด้วยฉลากซ้ำอีก

3) ลักษณะของฉลากสินค้าที่ควบคุมฉลาก¹⁰²

พระราชบัญญัติคุ้มครองผู้บริโภค พ.ศ. 2522 และแก้ไขเพิ่มเติม โดยพระราชบัญญัติคุ้มครองผู้บริโภค (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2541 มาตรา 30 และมาตรา 31 ประกอบกับประกาศคณะกรรมการว่าด้วยฉลาก เรื่องลักษณะของสินค้าที่ควบคุมฉลาก พ.ศ. 2541

(1) ต้องตรงต่อความเป็นจริงไม่ก่อให้เกิดความเข้าใจผิดเกี่ยวกับสาระสำคัญของสินค้านั้น

(2) ต้องเป็นภาษาไทยหรือภาษาไทยกำกับภาษาต่างประเทศ สามารถเห็นและอ่านได้ชัดเจน

(3) ต้องระบุข้อความ รูป รอยประดิษฐ์ หรือภาพตามความเหมาะสม

4) ฉลากของสินค้าที่ควบคุมฉลากจะต้องระบุข้อความต่อไปนี้¹⁰³

(1) ชื่อประเภทหรือชนิดของสินค้า เพื่อให้ผู้บริโภคทราบว่าสินค้านั้นมีชื่ออย่างไรและสินค้านั้นเป็นสินค้าคืออะไร ใช้ในการบริโภคประเภทไหน ในกรณีที่สินค้าที่ส่งหรือนำเข้ามาในราชอาณาจักรเพื่อขายให้ระบุชื่อประเทศที่ผลิตด้วย

(2) ชื่อหรือเครื่องหมายการค้า ถ้าชื่อหรือเครื่องหมายการค้าของผู้ผลิตนั้นจดทะเบียนในประเทศไทย ในกรณีนี้สามารถใช้เครื่องหมายการค้าที่ผู้ผลิตจดทะเบียนไว้แล้วกับกรมทะเบียนการค้าแทนชื่อของผู้ผลิตสินค้าได้ และถ้าเป็นกรณีจ้างทำของ (สินค้า) ผู้ว่าจ้างถือว่าเป็นผู้ผลิตด้วย

(3) ชื่อหรือเครื่องหมายการค้าที่จดทะเบียนในประเทศไทยของผู้ส่งหรือนำเข้ามาในราชอาณาจักรเพื่อขาย เป็นกรณีที่จดทะเบียนไว้แล้วกับกรมทะเบียนการค้าแทนชื่อของผู้ส่งหรือนำเข้าได้

(4) ที่อยู่-สถานที่ตั้ง ที่สามารถติดต่อได้จริง ในกรณีนี้คือที่อยู่หรือสถานที่ตั้งของผู้ส่งหรือนำเข้ามาในราชอาณาจักรเพื่อขาย

¹⁰² เรื่องเดียวกัน, หน้า 44.

¹⁰³ เรื่องเดียวกัน, หน้า 44-48.

(5) ขนาด มิติ ปริมาณ ปริมาตร น้ำหนัก หรือจำนวนบรรจุ หน่วยที่ใช้จะใช้ชื่อเต็มหรือชื่อย่อ หรือสัญลักษณ์แทนก็ได้

(6) วิธีใช้ มีวัตถุประสงค์เพื่อแนะนำให้ผู้บริโภคทราบถึงวิธีการใช้ เพื่อเป็นประโยชน์ต่อผู้บริโภค ผู้บริโภคจะได้ทราบว่าสินค้านั้นใช้อย่างไรและใช้ในการใด ถ้าในกรณีวิธีใช้นั้นเป็นรูปภาพจำเป็นต้องมีคำอธิบายรูปภาพนั้นเป็นภาษาไทยด้วย

(7) ข้อแนะนำในการใช้หรือห้ามใช้ เพื่อให้ผู้บริโภคได้ทราบว่าสินค้าชนิดนี้ใช้งานอย่างไร และห้ามใช้งานกรณีไหนบ้าง เพื่อความถูกต้องในการใช้เป็นประโยชน์สูงสุดแก่ผู้บริโภค เพราะในบางกรณีมีข้อห้ามของการใช้งาน เมื่อไม่ปฏิบัติตามผู้บริโภคมักจะได้รับความคุ้มครองถ้าเกิดความเสียหายต่อสินค้าชนิดนั้นหรือเกิดอันตรายต่อร่างกายหรืออนามัยของผู้บริโภค ถ้าข้อแนะนำในการใช้หรือห้ามใช้ใดแสดงเป็นรูปภาพจำเป็นต้องมีคำอธิบายรูปภาพนั้นเป็นภาษาไทยประกอบด้วย

(8) คำเตือน (ถ้ามี) ในกรณีที่สินค้านั้นเป็นอันตรายต่อผู้บริโภค ผู้ผลิตหรือผู้ประกอบการมีความจำเป็นต้องเตือนผู้บริโภคว่าสินค้านั้นมีอันตรายต่อผู้บริโภคอย่างไร เพื่อให้ผู้บริโภคจะได้มีความระมัดระวังในการใช้งาน

(9) วันเดือนปีที่ผลิต หรือหมดอายุ หรือที่ควรใช้ก่อน เพื่อให้ผู้บริโภคทราบว่าสินค้านั้นผลิตเมื่อใดและสินค้านั้นมีอายุการใช้งานเมื่อไรหรือเสื่อมอายุเมื่อไร เพื่อให้ผู้บริโภคจะได้ทราบว่าตนเองสามารถมีกำหนดใช้สินค้าได้เมื่อไรถึงเมื่อไรและไม่เป็นอันตรายต่อผู้บริโภคที่ใช้สินค้าเกินอายุการใช้งานหรือเสื่อมสภาพแล้ว

(10) ราคา พร้อมระบุหน่วยบาทหรือจะระบุเป็นเงินสกุลอื่นด้วยก็ได้ ในกรณีนี้แค่แสดงเป็นจำนวนตัวเลขที่เป็นราคาและมีหน่วยเป็นบาทก็เพียงพอ ไม่จำเป็นต้องมีคำว่า “ราคา” ก็ถือว่าใช้ได้

5) ตำแหน่งของการแสดงฉลากสินค้าที่ผู้ประกอบการต้องแสดง¹⁰⁴

- (1) ตัวสินค้า
- (2) ภาชนะบรรจุ หรือหีบห่อ
- (3) สอดแทรก หรือรวมไว้กับสินค้า
- (4) เอกสารหรือคู่มือ
- (5) ป้าย ที่ติดตั้งหรือแสดงไว้ที่สินค้าหรือภาชนะบรรจุ

6) ข้อยกเว้นไม่ต้องติดฉลาก¹⁰⁵

- (1) สินค้าที่ผลิตขึ้นเพื่อการส่งออกและไม่ขายในประเทศไทย
- (2) สินค้าที่ขายส่งแก่ผู้ประกอบการใช้ในโรงงานหรือสถานประกอบการ

กิจการ

¹⁰⁴ เรื่องเดียวกัน, หน้า 48.

¹⁰⁵ เลิศศักดิ์ สุวรรณนาคร, การคุ้มครองสิทธิของผู้บริโภค (กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลกรุงเทพ, ม.ป.ป.), หน้า 47.

(3) สินค้าประเภทเครื่องจักรกล หรืออุปกรณ์ หรืออะไหล่ของสินค้าประเภทเครื่องจักรกล รถยนต์ รถไถ หรือรถอื่น ๆ หรือเครื่องใช้ไฟฟ้า หรือเครื่องสูบน้ำ และสินค้าประเภทวัสดุก่อสร้าง หากไม่สามารถปฏิบัติได้ครบถ้วน ให้แสดงฉลากราคาและข้อความอื่นไว้ในคู่มือหรือเอกสารหรือบัญชีราคาสินค้าไว้ ณ จุดขาย

(4) สินค้าประเภทผลิตภัณฑ์ปิโตรเลียม

7) ลักษณะความผิดเกี่ยวกับเรื่องฉลากสินค้าที่ควบคุมฉลากและบทกำหนด

โทษ¹⁰⁶

(1) ความผิดเกี่ยวกับฉลาก

การขายสินค้าที่ควบคุมฉลากโดยไม่มีฉลากหรือการขายสินค้าที่ควบคุมฉลากที่มีฉลากแต่ฉลากหรือการแสดงฉลากไม่ถูกต้อง หรือการขายสินค้าที่ควบคุมฉลากที่มีฉลากที่คณะกรรมการว่าด้วยฉลากสั่งเลิกใช้ตามมาตรา 33 โดยรู้หรือควรรู้อยู่แล้วว่าการแสดงฉลากดังกล่าวไม่ถูกต้องตามกฎหมาย ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหกเดือน หรือปรับไม่เกินห้าหมื่นบาทหรือทั้งจำทั้งปรับ แต่ถ้ายกการกระทำดังกล่าวเป็นการกระทำของผู้ผลิตเพื่อขาย หรือผู้ส่งหรือนำเข้ามาในราชอาณาจักรเพื่อขาย ผู้กระทำความผิดต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งปี หรือปรับไม่เกินหนึ่งแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ ตามมาตรา 52 พระราชบัญญัติคุ้มครองผู้บริโภค พ.ศ. 2522 และแก้ไขเพิ่มเติม โดยพระราชบัญญัติคุ้มครองผู้บริโภค (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2541

เมื่อคณะกรรมการว่าด้วยฉลากเห็นว่าฉลากใดไม่เป็นไปตามมาตรา 31 คณะกรรมการว่าด้วยฉลากมีอำนาจสั่งให้ผู้ประกอบธุรกิจเลิกใช้ฉลากดังกล่าวหรือดำเนินการแก้ไขฉลากนั้นให้ถูกต้อง ถ้าผู้ประกอบธุรกิจไม่ปฏิบัติตามคำสั่งของคณะกรรมการว่าด้วยฉลากที่ให้ผู้ประกอบธุรกิจเลิกใช้ฉลาก คือ ไม่ปฏิบัติตามมาตรา 33 พระราชบัญญัติคุ้มครองผู้บริโภค พ.ศ. 2522 และแก้ไขเพิ่มเติม โดยพระราชบัญญัติคุ้มครองผู้บริโภค (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2541 ผู้นั้นต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหกเดือน หรือปรับไม่เกินห้าหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ ตามมาตรา 53 พระราชบัญญัติคุ้มครองผู้บริโภค พ.ศ. 2522 และแก้ไขเพิ่มเติม โดยพระราชบัญญัติคุ้มครองผู้บริโภค (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2541

ถ้าเป็นกรณีที่ผู้ประกอบธุรกิจขายสินค้าที่ควบคุมฉลากที่มีฉลากเป็นเท็จ โดยมีเจตนาก่อให้เกิดความเข้าใจผิดในแหล่งกำเนิดสภาพ คุณภาพ ปริมาณ หรือสาระสำคัญประการอื่นอันเกี่ยวกับสินค้า ไม่ว่าจะเป็นของตนเองหรือผู้อื่น โดยใช้ฉลากที่มีข้อความอันเป็นเท็จ หรือข้อความที่รู้หรือควรรู้อยู่แล้วว่าอาจก่อให้เกิดความเข้าใจผิด ผู้นั้นต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหกเดือน หรือปรับไม่เกินห้าหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ แต่ในกรณีถ้าผู้กระทำความผิดกระทำความผิดซ้ำอีก ผู้กระทำความผิดต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งปี หรือปรับไม่เกินหนึ่งแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ ตามมาตรา 47 พระราชบัญญัติคุ้มครองผู้บริโภค พ.ศ. 2522 และแก้ไขเพิ่มเติม โดยพระราชบัญญัติคุ้มครองผู้บริโภค (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2541

ประการสุดท้ายถ้าผู้ใดรับจ้างทำฉลากหรือติดตรึงฉลากสินค้าที่ควบคุมฉลากที่ไม่ถูกต้องตามกฎหมาย โดยรู้หรือควรรู้อยู่แล้วว่าฉลากดังกล่าวไม่ถูกต้องตามกฎหมาย ต้อง

¹⁰⁶ไพโรจน์ อัจฉริยา, *เรื่องเดิม*, หน้า 49-51.

ระวางโทษปรับไม่เกินสองหมื่นบาท ตามมาตรา 54 พระราชบัญญัติคุ้มครองผู้บริโภค พ.ศ. 2522 และแก้ไขเพิ่มเติม โดยพระราชบัญญัติคุ้มครองผู้บริโภค (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2541

ความรับผิดของผู้ผลิตเพื่อขายหรือผู้ส่งหรือนำเข้ามาในราชอาณาจักร เพื่อขายจะเกิดขึ้นเมื่อนำออกขาย ถ้าสินค้ายังไม่ได้นำออกขาย เช่น สินค้ายังอยู่ในคลังสินค้า ผู้ผลิต หรือผู้ส่งหรือนำเข้ามาในราชอาณาจักรยังไม่มี ความผิด และในกรณีของการพิสูจน์เห็นว่าผู้ขาย ผู้รับจ้างทำฉลาก หรือผู้รับจ้างตรึงฉลากมีความผิดหรือไม่ การในการพิสูจน์เป็นหน้าที่ของผู้กล่าวหา ในการที่ต้องพิสูจน์ว่าบุคคลดังกล่าวที่ถูกกล่าวหา หรือควรจะได้รู้ว่าไม่ถูกต้องตามกฎหมาย ซึ่งต่าง จากเรื่องการโฆษณาที่ให้ เป็นหน้าที่ของผู้กระทำความผิดที่ต้องพิสูจน์

(2) ความผิดเกี่ยวกับการขัดขวางหนังสือเรียกของพนักงานเจ้าหน้าที่

ผู้ใดขัดขวางหรือไม่อำนวยความสะดวก ไม่ให้ถ้อยคำหรือไม่ส่งเอกสาร หรือหลักฐานแก่พนักงานเจ้าหน้าที่ซึ่งปฏิบัติการในการปฏิบัติหน้าที่ตามพระราชบัญญัติคุ้มครองผู้บริโภคฯ โดยพนักงานเจ้าหน้าที่มีอำนาจดังต่อไปนี้ นับ ชั่ง ตวง วัด ตรวจสอบสินค้า และเก็บหรือนำ สินค้าในปริมาณพอสมควรไปเป็นตัวอย่างเพื่อทำการทดสอบโดยไม่ต้องชำระราคาสินค้านั้น คั่น ยึด หรืออายัดสินค้า ภาชนะ หรือหีบห่อบรรจุสินค้า ฉลากหรือเอกสารอื่นที่ไม่เป็นไปตามพระราชบัญญัติ คุ้มครองผู้บริโภคฯ เพื่อประโยชน์ในการดำเนินคดีในกรณีที่มีเหตุอันควรสงสัยว่ามีการกระทำความผิดตาม พระราชบัญญัติคุ้มครองผู้บริโภคฯ เข้าไปในสถานที่หรือยานพาหนะใด ๆ เพื่อตรวจสอบการผลิต สินค้า การขายสินค้าหรือบริการ รวมทั้งตรวจสอบสมุดบัญชี เอกสาร และอุปกรณ์ที่เกี่ยวข้องของผู้ ประกอบธุรกิจในกรณีที่มีเหตุอันควรสงสัยว่ามีการกระทำความผิดตามพระราชบัญญัติคุ้มครองผู้บริโภคฯ มี หนังสือเรียกให้บุคคลใด ๆ มาให้ถ้อยคำ หรือส่งเอกสารและหลักฐานที่จำเป็นเพื่อประกอบการ พิจารณาของพนักงานเจ้าหน้าที่ในการปฏิบัติหน้าที่ให้ผู้ที่เกี่ยวข้องอำนวยความสะดวกตามสมควร ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งเดือน หรือปรับไม่เกินหนึ่งหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ ตามมาตรา 45 พระราชบัญญัติคุ้มครองผู้บริโภค พ.ศ. 2522 และแก้ไขเพิ่มเติม โดยพระราชบัญญัติคุ้มครองผู้บริโภค (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2541

4.2 การคุ้มครองผู้บริโภคตามพระราชบัญญัติว่าด้วยความรับผิดต่อความเสียหายที่ เกิดขึ้นจากสินค้าที่ไม่ปลอดภัย พ.ศ. 2551

พระราชบัญญัติว่าด้วยความรับผิดต่อความเสียหายที่เกิดขึ้นจากสินค้าที่ไม่ปลอดภัย พ.ศ. 2551 มีบทบัญญัติบางประการเกี่ยวกับการจำกัดสิทธิและเสรีภาพของบุคคล ซึ่งมาตรา 29 ประกอบ กับมาตรา 43 ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย บัญญัติให้กระทำได้โดยอาศัยอำนาจตาม บทบัญญัติแห่งกฎหมาย

ในปัจจุบันการผลิตสินค้านั้นได้ใช้ความรู้ความสามารถทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีที่ ทันสมัยเป็นอย่างมาก ทำให้ในบางครั้งผู้บริโภคไม่สามารถพบได้ว่าสินค้านั้นมีความปลอดภัยหรือไม่ ปลอดภัย หากสินค้านั้นเป็นสินค้าที่ไม่ปลอดภัยอาจจะก่อให้เกิดอันตรายต่อชีวิต ร่างกาย สุขภาพ อนามัย จิตใจหรือทรัพย์สินของผู้บริโภคหรือบุคคลอื่นได้ แต่การพิสูจน์เป็นไปด้วยความยากลำบาก รวมถึงการฟ้องคดีเรียกค่าเสียหายนั้นเป็นเรื่องที่ยุ้งยาก ซับซ้อน ทำให้ผู้บริโภคผู้ไม่กำลังต่อรองทาง

เศรษฐกิจหรือไม่มีกำลังเงินอาจเสียเปรียบได้ อีกทั้งยังมีปัญหาในเรื่องภาระการพิสูจน์เป็นอย่างมาก เพราะไม่สามารถพิสูจน์ได้ว่าผู้ผลิตหรือผู้นำเข้านั้นมีความจงใจหรือประมาทเลินเล่อตามกฎหมาย ลักษณะละเมิด และผู้บริโภคผู้ซึ่งเป็นผู้เสียหายไม่อาจได้รับความคุ้มครอง เพราะยังไม่มีกฎหมายให้ความคุ้มครองที่ผู้บริโภคได้รับความเสียหายอันเกิดจากสินค้าที่มีการกำหนดหน้าที่ความรับผิดชอบในความเสียหายของผู้ผลิตหรือผู้ที่เกี่ยวข้องไว้โดยตรง รัฐจึงเล็งเห็นถึงความสำคัญตรงจุดนี้และได้เห็นสมควรให้มีกฎหมายว่าด้วยความรับผิดชอบต่อความเสียหายที่เกิดขึ้นจากสินค้าที่ไม่ปลอดภัย เพื่อคุ้มครองผู้บริโภคซึ่งเป็นผู้เสียหายให้ได้รับความคุ้มครองอย่างแท้จริงและเป็นธรรม เช่น ผู้บริโภคที่เสียหายไม่จำเป็นต้องพิสูจน์ถึงความไม่ปลอดภัยของสินค้าและได้รับการชดเชยค่าเสียหายอย่างเป็นธรรมที่สุด¹⁰⁷ เพราะเหตุนี้รัฐบาลของประเทศไทยจึงตระหนักเห็นถึงความสำคัญของการตรากฎหมายว่าด้วยความรับผิดชอบต่อความเสียหายที่เกิดขึ้นจากสินค้าที่ไม่ปลอดภัยจึงมีการผลักดันให้มีการตรากฎหมายว่าด้วยความรับผิดชอบต่อความเสียหายที่เกิดขึ้นจากสินค้าที่ไม่ปลอดภัยซึ่งเป็นอำนาจหน้าที่ของสำนักงานคณะกรรมการคุ้มครองผู้บริโภค¹⁰⁸ และได้มีการจัดตั้งศูนย์เฝ้าระวังและพิสูจน์สินค้าที่ไม่ปลอดภัยขึ้นมาเพื่อภารกิจในการประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อทำการตรวจสอบหรือพิสูจน์สินค้าและเฝ้าระวังอันตรายที่อาจเกิดขึ้นกับผู้บริโภค โดยพัฒนาความสัมพันธ์ความร่วมมือระหว่างเครือข่าย ภาครัฐ ภาคเอกชน ภาควิชาการ และองค์กรที่เกี่ยวข้องกับการคุ้มครองผู้บริโภค ทั้งในและต่างประเทศเพื่อเป็นศูนย์กลางการดำเนินงานประสานการทดสอบหรือพิสูจน์สินค้าเพื่อผู้บริโภคที่มีประสิทธิภาพ และเป็นไปตามเจตนารมณ์ของพระราชบัญญัติความรับผิดชอบต่อความเสียหายที่เกิดขึ้นจากสินค้าที่ไม่ปลอดภัย พ.ศ. 2551¹⁰⁹

กฎหมายว่าด้วยความรับผิดชอบต่อความเสียหายที่เกิดขึ้นจากสินค้าที่ไม่ปลอดภัย มีแนวคิดมาจากหลัก "ผู้ซื้อต้องระวัง" มาเป็น "หลักความรับผิดชอบของผู้ขาย ซึ่งผู้ขายมีหน้าที่ต้องระมัดระวัง (Caveat Venditor) อันเป็นหลักในการตรวจสอบสินค้าที่นำออกขายให้อยู่ในสภาพดีมีคุณภาพ ทั้งได้พัฒนาแนวคิดในเรื่อง "หลักความรับผิดชอบโดยเคร่งครัดแบบไม่สมบูรณ์" เพราะว่ายังมีข้อยกเว้นไม่ต้องรับผิดชอบของผู้ประกอบการอยู่บางกรณี¹¹⁰ ต่อมาพัฒนาการของกฎหมายว่าด้วยความรับผิดชอบต่อความ

¹⁰⁷ สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา, สำนักกฎหมาย. *เรื่องเดิม*, หน้า 1.

¹⁰⁸ สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา, เอกสารประกอบการพิจารณา ร่างพระราชบัญญัติความรับผิดชอบต่อความเสียหายที่เกิดขึ้นจากสินค้าที่ไม่ปลอดภัย พ.ศ. จัดทำโดยสำนักกฎหมายปฏิบัติหน้าที่สำนักงานเลขาธิการสภานิติบัญญัติแห่งชาติ (กรุงเทพฯ: สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา, 2550), หน้า 37.

¹⁰⁹ ศูนย์เฝ้าระวังและพิสูจน์สินค้าที่ไม่ปลอดภัย, รู้จักหน่วยงานอำนาจหน้าที่, ค้นวันที่ 2 พฤษภาคม 2557 จาก http://www.ocpb.go.th/ewtadmin/ewt/upvac_web/ewt_news.php?nid=3

¹¹⁰ กิตติรัฐ ประเสริฐฤทธิ์, สาระสำคัญของ พระราชบัญญัติความรับผิดชอบต่อความเสียหายที่เกิดขึ้นจากสินค้าที่ไม่ปลอดภัย พ.ศ.2551, ใน *สัมมนาทางวิชาการ จัดโดยสภานายความ*. 22 สิงหาคม 2552, ณ โรงแรมริชมอนด์ จังหวัดนนทบุรี, ค้นวันที่ 2 พฤษภาคม 2557 จาก <http://www.thailawtoday.com/laws-commentaries/1200--2551.html>

เสียหายที่เกิดขึ้นจากสินค้าที่ไม่ปลอดภัยของประเทศไทยจึงมีบทบัญญัติที่ให้ความคุ้มครองผู้บริโภคที่ได้รับความเสียหายจากผู้ประกอบการเนื่องจากการใช้สินค้าที่ไม่ปลอดภัย เพราะฉะนั้น กฎหมายว่าด้วยความรับผิดชอบต่อความเสียหายที่เกิดขึ้นจากสินค้าที่ไม่ปลอดภัยจึงเป็นกฎหมายที่ให้ความคุ้มครองผู้บริโภคในการเยียวยาความเสียหายในกรณีที่ได้รับ ความเสียหายจากสินค้าที่ไม่ปลอดภัย เมื่อผู้เสียหายได้รับความเสียหายเนื่องจากการใช้สินค้านั้น ผู้เสียหายหรือผู้มีสิทธิฟ้องคดีแทนเพียงแต่พิสูจน์ว่าผู้เสียหายได้รับความเสียหายจากสินค้าของผู้ประกอบการและการใช้หรือการเก็บรักษาสินค้านั้นเป็นไปตามปกติธรรมดาเท่านั้น หากผู้บริโภคซึ่งเป็นผู้เสียหายได้เกิดความเสียหายขึ้น ผู้ประกอบการจึงต้องรับผิดชอบต่อความเสียหายที่เกิดจากสินค้าที่ไม่ปลอดภัยร่วมกัน ไม่ว่าความเสียหายนั้นจะเกิดจากการกระทำโดยจงใจหรือประมาทเลินเล่อของผู้ประกอบการหรือไม่ก็ตาม โดยไม่ต้องพิสูจน์ว่าความเสียหายเกิดจากการกระทำของผู้ประกอบการแต่อย่างใด เมื่อผู้เสียหายพิสูจน์ได้แล้วขั้นตอนต่อมาผู้ประกอบการ ได้แก่ ผู้ผลิต ผู้ว่าจ้างให้ผลิต หรือผู้นำเข้า เป็นต้น มีหน้าที่ต้องพิสูจน์ถึงความไม่ปลอดภัยของสินค้านั้น ถ้าสามารถพิสูจน์ได้ว่าสินค้านั้นปลอดภัยหรือไม่มีความชำรุดบกพร่องผู้ประกอบการก็เป็นอันหลุดจากความรับผิดชอบนั้น และในเรื่องการดำเนินคดี ผู้บริโภคจะได้รับยกเว้นค่าฤชาธรรมเนียมทั้งปวง ทำให้เกิดประโยชน์ต่อผู้เสียหายที่เป็นผู้บริโภคตรงที่สามารถฟ้องร้องคดีได้ง่ายขึ้นและไม่เสียค่าใช้จ่ายและลดภาระการพิสูจน์ของผู้เสียหาย คือ เมื่อกระบวนการเข้าสู่ชั้นศาลภาระการพิสูจน์ตกเป็นของผู้ประกอบการแทน¹¹¹

4.2.1 บุคคลที่ต้องรับผิด

คำนิยามของคำว่า “สินค้า” ตามมาตรา 4 ในพระราชบัญญัติความรับผิดชอบต่อความเสียหายที่เกิดจากสินค้าที่ไม่ปลอดภัย พ.ศ. 2551 หมายความว่า “สิ่งหาปริมาณทุกชนิดที่ผลิตหรือนำเข้าเพื่อขาย รวมทั้งผลิตผลเกษตรกรรม และให้หมายความรวมถึงกระแสไฟฟ้า ยกเว้นสินค้าตามที่กำหนดในกฎกระทรวง” สิ่งหาปริมาณทุกชนิดที่ผลิตหรือนำเข้ามาเพื่อขาย สิ่งที่เป็นสิ่งหาปริมาณที่จะเป็น “สินค้า” ตามมาตราพระราชบัญญัตินี้ จะต้องเป็นสิ่งที่ “ผลิตหรือนำเข้า” และ “เพื่อขาย” เท่านั้นถึงจะเป็นสิ่งหาปริมาณ

คำนิยามของคำว่า “ผลิต” ตามมาตรา 4 ในพระราชบัญญัติความรับผิดชอบต่อความเสียหายที่เกิดจากสินค้าที่ไม่ปลอดภัย พ.ศ. 2551 หมายความว่า “ทำ ผสม ปُرุง แต่ง ประกอบ ประดิษฐ์ แปรสภาพ เปลี่ยนรูป ดัดแปลง คัดเลือก แบ่งบรรจุ แห่เยือกแข็ง หรือฉาบริ้งสี รวมถึงการกระทำใด ๆ ที่มีลักษณะทำนองเดียวกัน”

คำนิยามของคำว่า “ผู้เสียหาย” ตามมาตรา 4 ในพระราชบัญญัติความรับผิดชอบต่อความเสียหายที่เกิดจากสินค้าที่ไม่ปลอดภัย พ.ศ. 2551 หมายความว่า “ผู้ได้รับความเสียหายอันเกิดจากสินค้าที่ไม่ปลอดภัย” มีความหมายกว้างกว่าคำว่า “ผู้บริโภค” ตามมาตรา 3 พระราชบัญญัติคุ้มครองผู้บริโภค พ.ศ. 2522 หมายความว่า “ผู้ซื้อหรือผู้ได้รับบริการจากผู้ประกอบธุรกิจหรือผู้ซึ่งได้รับการเสนอหรือการชักชวนจากผู้ประกอบธุรกิจเพื่อให้ซื้อสินค้าหรือรับบริการ และให้หมายความรวมถึงผู้ใช้สินค้าหรือผู้ได้รับบริการจากผู้ประกอบธุรกิจโดยชอบ แม้มิได้เป็นผู้เสียค่าตอบแทนก็ตาม” ดังนั้น

¹¹¹ธีรวัฒน์ จันทสมบุรณ์, คำอธิบายและสาระสำคัญของพระราชบัญญัติความรับผิดชอบต่อความเสียหายที่เกิดขึ้นจากสินค้าที่ไม่ปลอดภัย พ.ศ. 2551 (กรุงเทพมหานคร: นิติธรรม, 2552), หน้า 2.

ผู้เสียหายตามพระราชบัญญัติความรับผิดต่อความเสียหายที่เกิดจากสินค้าที่ไม่ปลอดภัย พ.ศ. 2551 มีความหมายกว้างกว่า คຸ່ມครองประชาชนผู้ซื้อสินค้าหรือใช้สินค้าได้มากกว่า เป็นการสนองเจตนารมณ์ในการคุ้มครองผู้เสียหายที่ได้รับความเสียหายเนื่องจากสินค้าไม่ปลอดภัย ดังจะเห็นได้ว่าผู้เสียหายไม่จำเป็นต้องมีนิติสัมพันธ์กับผู้ประกอบการที่ถูกฟ้องคดี เป็นการแก้ไขปัญหาในเรื่องชำระชุดบกพร่องตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ในเรื่องสัญญาซื้อขาย

คำนิยามของคำว่า “ความเสียหาย” ตามมาตรา 4 ในพระราชบัญญัติความรับผิดต่อความเสียหายที่เกิดจากสินค้าที่ไม่ปลอดภัย พ.ศ. 2551 หมายความว่า “ความเสียหายที่เกิดจากสินค้าที่ไม่ปลอดภัยไม่ว่าจะเป็นความเสียหายต่อชีวิต ร่างกาย สุขภาพ อนามัย จิตใจ หรือทรัพย์สิน ทั้งนี้ ไม่รวมถึงความเสียหายต่อตัวสินค้าที่ไม่ปลอดภัยนั้น” เมื่อเปรียบเทียบกับกฎหมายของประเทศญี่ปุ่นไม่มีข้อกำหนดมูลค่าขั้นต่ำของความเสียหายที่เกิดขึ้นแก่ทรัพย์สินที่จะได้รับความคุ้มครอง ทำให้เป็นผลดีกับผู้เสียหายในกรณีที่ผู้เสียหายได้รับการชดเชยค่าเสียหายเป็นจำนวนที่เยอะเพียงพอกับผู้ที่ผู้เสียหายได้รับความเสียหายไป แต่ผลร้ายอาจจะตกอยู่ที่ผู้ประกอบการก็ได้ในกรณีที่ศาลกำหนดค่าเสียหายให้ผู้เสียหายมากเกินไป ทำให้ผู้ประกอบการไม่สามารถนำเงินมาชดเชยแก่ผู้เสียหายได้ หรือถ้าชดเชยไปก็อาจจะทำให้เกิดความเดือดร้อนเกินสมควรทำให้ธุรกิจไม่สามารถไปต่อได้ เป็นต้น

คำนิยามของคำว่า “ความเสียหายต่อจิตใจ” ตามมาตรา 4 ในพระราชบัญญัติความรับผิดต่อความเสียหายที่เกิดจากสินค้าที่ไม่ปลอดภัย พ.ศ. 2551 หมายความว่า “ความเจ็บปวด ความทุกข์ทรมาน ความหวาดกลัว ความวิตกกังวล ความเศร้าโศกเสียใจ ความอับอาย หรือความเสียหายต่อจิตใจอย่างอื่นที่มีลักษณะทำนองเดียวกัน” เมื่อเปรียบเทียบกับกฎหมายของต่างประเทศ ในประเทศญี่ปุ่นกำหนดเงื่อนไขว่าให้เรียกได้เมื่อมีความเสียหายทางร่างกายเกิดขึ้นกับผู้ได้รับความเสียหายด้วย ในประเทศสหรัฐอเมริกา “เป็นไปตามหลัก 2 ประการ คือ ประการที่หนึ่ง หลักเรื่อง Impact rule คือ ต้องมีความเสียหายทางร่างกายเกิดขึ้นด้วย หรือปรากฏหลักฐานชัดเจนว่าผู้ผลิตตั้งใจหรือประมาทเลินเล่อ ถ้าเกิดความเสียหายต่อจิตใจแต่เพียงอย่างเดียวโดยไม่มี ความบาดเจ็บของร่างกายเกิดขึ้น บุคคลนั้นไม่อาจเรียกร้องค่าสินไหมทดแทนต่อจิตใจได้ และประการที่สอง หลัก Zone of Danger Rule กล่าวคือ ผู้ได้รับความเสียหายต้องพิสูจน์ว่าตนอยู่ในบริเวณที่อาจได้รับอันตรายต่อร่างกายจากการกระทำโดยประมาทของผู้กระทำละเมิด และมีความเสี่ยงอย่างมากที่ตนจะได้รับอันตรายนั้น ผู้ได้รับความเสียหายนั้นจึงจะสามารถเรียกร้องค่าสินไหมทดแทนต่อจิตใจได้”¹¹² ในประเทศไทยผู้เสียหายสามารถเรียกค่าเสียหายที่เกิดกับความเสียหายต่อจิตใจได้ ได้แก่ ความเจ็บปวด ความทุกข์ทรมาน ความหวาดกลัว ความวิตกกังวล ความเศร้าโศกเสียใจ ความอับอาย หรือความเสียหายต่อจิตใจอย่างอื่นที่มีลักษณะทำนองเดียวกันอันเป็นผลเนื่องมาจากความเสียหายต่อร่างกาย สุขภาพ หรืออนามัยของผู้เสียหาย และหากผู้เสียหายถึงแก่ความตาย สามิ ภริยา บุพการี หรือผู้สืบสันดานของบุคคลนั้นชอบที่จะได้รับค่าเสียหายสำหรับความเสียหายต่อจิตใจได้

คำนิยามของคำว่า “สินค้าที่ไม่ปลอดภัย” ตามมาตรา 4 ในพระราชบัญญัติความรับผิดต่อความเสียหายที่เกิดจากสินค้าที่ไม่ปลอดภัย พ.ศ. 2551 หมายความว่า “สินค้าที่ก่อหรืออาจก่อให้เกิดความเสียหายขึ้นได้ไม่ว่าจะเป็นเพราะเหตุจากความบกพร่องในการผลิตหรือการออกแบบ หรือไม่ได้กำหนดวิธีใช้ วิธีเก็บรักษา คำเตือน หรือข้อมูลเกี่ยวกับสินค้า หรือกำหนดไว้แต่ไม่ถูกต้องหรือไม่ชัดเจนตามสมควร ทั้งนี้ โดยคำนึงถึงสภาพของสินค้า รวมทั้งลักษณะการใช้งานและการเก็บรักษา

¹¹² มานิตย์ จุมปา, *เรื่องเดิม*, หน้า 157.

ตามปกติธรรมดาของสินค้าอันพึงคาดหมายได้” ในประเทศญี่ปุ่นคำว่า Defect (Kekkan) ที่ปรากฏตาม 2(2)¹¹³ ที่ใช้ในพระราชบัญญัตินี้ คือ "การขาดความปลอดภัยซึ่งโดยปกติแล้วสินค้านั้นควรต้องมี" หมายความว่า "บกพร่อง" หมายถึงการขาดของความปลอดภัยว่าผลิตภัณฑ์ที่ปกติควรให้คำนึงถึงธรรมชาติของสินค้าลักษณะที่คาดการณ์ตามปกติของการใช้ผลิตภัณฑ์ที่ลักษณะของการใช้งานของผลิตภัณฑ์ เมื่อเวลาที่ผู้ผลิต ฯลฯ ส่งผลิตภัณฑ์และสถานการณ์อื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับผลิตภัณฑ์ โดยต้องพิจารณาถึง 4 กรณีคือ 1. สภาพของสินค้านั้น 2. ลักษณะการใช้งานตามปกติ 3. เวลาที่สินค้านั้นถูกจัดจำหน่าย 4. สภาพอื่น ๆ ที่เกี่ยวกับสินค้านั้น¹¹⁴ “เกณฑ์ในการวัดความไม่ปลอดภัยของสินค้าเลือกที่จะใช้เกณฑ์ “อันพึงคาดหมายได้” ซึ่งหมายถึง ความคาดหมายได้ของผู้บริโภคทั่วไป (Consumer Expectations Test)¹¹⁵ อันหมายความว่า การพิจารณาว่าสินค้าใดจะเป็นสินค้าที่ไม่ปลอดภัยหรือไม่นั้น จะพิจารณาว่าสินค้านั้นมีความไม่ปลอดภัยเกินไปกว่าการคาดคิดของผู้บริโภคโดยทั่วไปที่ซื้อสินค้านั้นตามความรู้สามัญทั่วไปของคนในสังคมนั้นถึงลักษณะของสินค้าดังกล่าวหรือไม่”¹¹⁶ โดยปกติแล้วหากสินค้านั้นมีสภาพที่เป็นอันตรายที่เห็นได้ชัด หรือเป็นที่รับรู้ถึงอันตรายนั้น (Obvious or Generally Know Dangers) ก็จะไม่ถือว่าสินค้านั้นเป็นสินค้าที่ไม่ปลอดภัย อันหมายความว่าแม้เกิดความเสียหายจากสินค้านั้น ผู้ประกอบการก็ไม่ต้องรับผิดชอบ เพราะเป็นสิ่งที่อันพึงคาดหมายได้ ภายใต้หลักคาดหมายได้ของผู้บริโภคนี้ ปกติจะเป็นการพิจารณาถึงความคาดหมายได้ของวิญญูชนคนธรรมดาทั่วไป (Ordinary Person) ที่ใช้สินค้านั้น มากยิ่งกว่าพิจารณาถึงความคาดหมายได้ของผู้เสียหายที่เป็นโจทก์ฟ้องคดี หรือความคาดหมายได้ของสาธารณชนทั่วไป (General Public)¹¹⁷ ประเภทของความไม่ปลอดภัยของสินค้าของประเทศสหรัฐอเมริกา มี 3 ประการ ได้แก่ ความไม่ปลอดภัยที่เกิดจากการผลิต ความไม่ปลอดภัยที่เกิดจากการออกแบบ ความไม่ปลอดภัยที่เกิดจากการเตือนที่บกพร่อง ส่วนของประเทศไทยนั้น สินค้าที่ไม่ปลอดภัย คือ สินค้าที่ก่อหรืออาจก่อให้เกิดความเสียหายขึ้นได้ เพราะ 1. ความบกพร่องในการผลิต 2. การออกแบบ หรือ 3. ไม่ได้กำหนดวิธีใช้ วิธีเก็บรักษา คำเตือน หรือข้อมูลเกี่ยวกับสินค้าไว้ หรือกำหนดไว้แต่ไม่ถูกต้องหรือไม่ชัดเจนตามสมควร ทั้งนี้ โดยคำนึงถึงสภาพของสินค้า ลักษณะการใช้งานและการเก็บรักษาตามปกติ

¹¹³ The Product Liability Act (Act No.85,1994)

Article 2 (Definitions)

(2) As used in this Act, the term "defect" means lack of safety that the product ordinarily should provide, taking into account the nature of the product, the ordinarily foreseeable manner of use of the product, the time when the manufacturer, etc. delivered the product, and other circumstances concerning the product.

¹¹⁴ ศักดา ธนิตกุล, คำอธิบายและคำพิพากษาเปรียบเทียบกฎหมายความรับผิดชอบความเสียหายที่เกิดขึ้นจากสินค้าที่ไม่ปลอดภัย (Product Liability Law), หน้า 102.

¹¹⁵ มานิตย์ จุมปา, *เรื่องเดิม*, หน้า 166.

¹¹⁶ *เรื่องเดียวกัน*, หน้า 167.

¹¹⁷ *เรื่องเดียวกัน*, หน้า 168.

ธรรมดาของสินค้านั้นตามที่คาดหมายได้ ไม่ว่าจะเป็นความไม่ปลอดภัยในประการไหนใน 3 ข้อข้างต้นก็จะเป็นสินค้าที่ไม่ปลอดภัยตามพระราชบัญญัตินี้ เมื่อเปรียบเทียบกับกฎหมายของประเทศสหรัฐอเมริกา ชื่อว่า Restatement of Torts: Product Liability (1997) ในกรณีสินค้ามีความไม่ปลอดภัยที่เกิดจากการผลิต ใช้หลักความรับผิดชอบโดยเคร่งครัดในกฎหมายสัญญา (Strict-Liability Principle of Contract Law) ส่วนกรณีความไม่ปลอดภัยที่เกิดจากการออกแบบ ความไม่ปลอดภัยที่เกิดจากการเตือนที่บกพร่อง ใช้หลักความรับผิดชอบเพราะประมาทเลินเล่อ (Negligence)¹¹⁸

คำนิยามของคำว่า “ขาย” ตามมาตรา 4 ในพระราชบัญญัติความรับผิดชอบต่อความเสียหายที่เกิดจากสินค้าที่ไม่ปลอดภัย พ.ศ. 2551 หมายความว่า “จำหน่าย จ่าย แจก หรือแลกเปลี่ยนเพื่อประโยชน์ทางการค้า และให้หมายความรวมถึงให้เช่า ให้เช่าซื้อ จัดหา ตลอดจนเสนอ ชักชวน หรือนำออกแสดงเพื่อการดังกล่าว” การแจกเพื่อส่งเสริมการขายในลักษณะยังไม่ใช้การขายแต่เป็นการแนะนำผลิตภัณฑ์ การแจกเพื่อให้ทดลองใช้ การแจกเพื่อเป็นการชิงรางวัล การแจกเพื่อให้รางวัล รวมทั้งการออกแสดงวัตถุประสงค์เพื่อประโยชน์ในทางการค้าเพื่อจำหน่ายสินค้า จ่าย แจก หรือแลกเปลี่ยนเพื่อประโยชน์ทางการค้า รวมทั้งให้เช่า ให้เช่าซื้อ จัดหา ตลอดจนเสนอ ชักชวน ก็อยู่ในนิยามของคำว่า “ขาย” ดังนั้น ผู้ประกอบการก็ต้องรับผิดชอบตามมาตรา 5 ถ้าสินค้านั้นเป็นสินค้าที่ไม่ปลอดภัยแล้วทำให้ผู้เสียหายได้รับความเสียหาย

คำนิยามของคำว่า “นำเข้า” ตามมาตรา 4 ในพระราชบัญญัติความรับผิดชอบต่อความเสียหายที่เกิดจากสินค้าที่ไม่ปลอดภัย พ.ศ. 2551 หมายความว่า “นำหรือส่งสินค้าเข้ามาในราชอาณาจักรเพื่อขาย” ดังนั้น การนำหรือส่งสินค้าเข้ามาในราชอาณาจักรเพื่อขาย จำหน่าย จ่าย แจก หรือแลกเปลี่ยนเพื่อประโยชน์ทางการค้า และให้หมายความรวมถึงให้เช่า ให้เช่าซื้อ จัดหา ตลอดจนเสนอ ชักชวน หรือนำออกแสดงเพื่อการดังกล่าว เป็นการนำเข้าตามความหมายของมาตรา 4

ผู้ที่ต้องรับผิดชอบต่อความเสียหายที่เกิดจากสินค้าที่ไม่ปลอดภัย ปรากฏตามพระราชบัญญัติความรับผิดชอบต่อความเสียหายที่เกิดจากสินค้าที่ไม่ปลอดภัย พ.ศ. 2551 มาตรา 5 “ผู้ประกอบการทุกคนต้องร่วมกันรับผิดชอบต่อผู้เสียหายในความเสียหายที่เกิดจากสินค้าที่ไม่ปลอดภัย และสินค้านั้นได้มีการขายให้แก่ผู้บริโภคแล้ว ไม่ว่าความเสียหายนั้นจะเกิดจากการกระทำโดยจงใจหรือประมาทเลินเล่อของผู้ประกอบการหรือไม่ก็ตาม” ซึ่งมาตรา 4 ได้ให้ความหมายของ “ผู้ประกอบการ” ว่าหมายความว่า 1) ผู้ผลิต หรือผู้ว่าจ้างให้ผลิต 2) ผู้นำเข้า 3) ผู้ขายสินค้าที่ไม่สามารถระบุตัวผู้ผลิต ผู้ว่าจ้างให้ผลิต หรือผู้นำเข้าได้ 4) ผู้ซึ่งใช้ชื่อ ชื่อทางการค้า เครื่องหมายการค้า เครื่องหมาย ข้อความหรือแสดงด้วยวิธีใด ๆ อันมีลักษณะที่จะทำให้เกิดความเข้าใจได้ว่าเป็นผู้ผลิต ผู้ว่าจ้างให้ผลิต หรือผู้นำเข้า ดังนั้น ผู้ที่ต้องรับผิดชอบต่อความเสียหายที่เกิดจากสินค้าที่ไม่ปลอดภัยตามพระราชบัญญัติความรับผิดชอบต่อความเสียหายที่เกิดจากสินค้าที่ไม่ปลอดภัย พ.ศ. 2551 คือ ผู้ประกอบการทุกคน ซึ่งได้แก่ ผู้ผลิต หรือผู้ว่าจ้างให้ผลิต หรือผู้นำเข้าในกรณีเป็นสินค้านำเข้า ผู้ขายสินค้าที่ไม่สามารถระบุตัวผู้ผลิต ผู้ว่าจ้างให้ผลิตหรือผู้นำเข้าได้ หรือผู้ใช้ชื่อทางการค้า เครื่องหมายการค้า เครื่องหมาย หรือข้อความอันมีลักษณะทำให้เกิดความเข้าใจได้ว่าเป็นผู้ผลิต ผู้ว่าจ้างให้ผลิตหรือผู้นำเข้า โดยทุกคนต้องร่วมกันรับผิดชอบซึ่งความรับผิดชอบโดยเคร่งครัดต่อความเสียหายที่เกิดขึ้นจากสินค้าที่ไม่ปลอดภัย และสินค้านั้นได้มีการ

¹¹⁸ เรื่องเดียวกัน, หน้า 182.

ขายให้ผู้บริโภคแล้ว ไม่ว่าความเสียหายนั้นจะเกิดจากการกระทำโดยจงใจหรือประมาทเลินเล่อของผู้ประกอบการดังกล่าวหรือไม่ก็ตาม สรุปได้ว่าความรับผิดของผู้ประกอบการในความเสียหายที่เกิดจากสินค้าที่ไม่ปลอดภัยนั้น จะต้องรับผิดชอบเมื่อสินค้านั้นได้มีการขายให้แก่ผู้บริโภคแล้ว

เนื่องจากพระราชบัญญัติความรับผิดต่อความเสียหายที่เกิดขึ้นจากสินค้าที่ไม่ปลอดภัย พ.ศ. 2551 เป็นกฎหมายที่มุ่งคุ้มครองและเยียวยาความเสียหาย ดังนั้น จึงกำหนดให้มีบุคคลที่รับผิดชอบแน่นอน เห็นได้จากการนำหลักความรับผิดโดยเคร่งครัด (Strict Liability) มาปรับใช้กับความรับผิดของผู้ประกอบการไม่ว่าผู้ประกอบการจะกระทำโดยจงใจหรือประมาทเลินเล่อก็ตาม ผู้ประกอบการต้องรับผิดชอบและรับผิดชอบในผลเสียหายนั้นกับผู้เสียหายทันที หากเกิดความเสียหายขึ้นจากสินค้าที่ไม่ปลอดภัยของตน¹¹⁹ บุคคลที่ต้องรับผิดชอบจากความเสียหายจากสินค้าที่ไม่ปลอดภัยดังกล่าวคือ “ผู้ประกอบการ” ซึ่งได้แก่ ผู้ผลิต หรือผู้ว่าจ้างให้ผลิต ผู้นำเข้า ผู้ขายสินค้าที่ไม่สามารถระบุตัวผู้ผลิต ผู้ว่าจ้างให้ผลิตหรือผู้นำเข้าได้ ผู้ซึ่งใช้ชื่อ ชื่อทางการค้า เครื่องหมายการค้า เครื่องหมาย ข้อความ หรือแสดงด้วยวิธีใด ๆ อันมีลักษณะที่จะทำให้เกิดความเข้าใจได้ว่าเป็นผู้ผลิต ผู้ว่าจ้างให้ผลิต หรือผู้นำเข้าและต้องรับผิดชอบอย่างเคร่งครัด (Strict Liability) ผู้ประกอบการต้องร่วมรับผิดชอบแม้ไม่มีความผิดกล่าวคือ ผู้ประกอบการทุกคนต้องร่วมกันรับผิดชอบต่อผู้เสียหายในความเสียหายที่เกิดขึ้นจากสินค้าที่ไม่ปลอดภัย และสินค้านั้นได้มีการขายให้แก่ผู้บริโภคแล้ว ไม่ว่าความเสียหายนั้นจะเกิดจากการกระทำโดยจงใจหรือประมาทเลินเล่อของผู้ประกอบการหรือไม่ก็ตาม ผู้ประกอบการก็ยังคงต้องรับผิดชอบ หากผู้เสียหายพิสูจน์ได้ว่า “ได้รับความเสียหายจากสินค้าของผู้ประกอบการและการใช้หรือการเก็บรักษาสินค้านั้นฝ่ายผู้เสียหายได้ทำอย่างปกติธรรมดา” เท่านั้น แต่ไม่ต้องพิสูจน์ว่าความเสียหายเกิดขึ้นจากการกระทำของผู้ประกอบการผู้ใด และไม่ต้องพิสูจน์ว่าผู้ประกอบการกระทำโดยจงใจหรือประมาทเลินเล่ออย่างไร ตามมาตรา 5 พระราชบัญญัติความรับผิดต่อความเสียหายที่เกิดขึ้นจากสินค้าที่ไม่ปลอดภัย พ.ศ. 2551

การร่วมกันรับผิดชอบของผู้ประกอบการ ผู้ประกอบการต้องรับผิดชอบร่วมกันอย่างลูกหนี้ร่วมต่อผู้เสียหาย ตามมาตรา 291 ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ที่บัญญัติว่า “ถ้าบุคคลหลายคนจะต้องทำการชำระหนี้โดยทำนองซึ่งแต่ละคนจำต้องชำระหนี้สิ้นเชิงไซ้ร้ แม้ถึงว่าเจ้าหนี้ชอบที่จะได้รับชำระหนี้สิ้นเชิงได้แต่เพียงครั้งเดียว(กล่าวคือลูกหนี้ร่วมกัน)ก็ดี เจ้าหนี้จะเรียกชำระหนี้จากลูกหนี้แต่คนใดคนหนึ่งสิ้นเชิงหรือแต่โดยส่วนก็ได้ตามแต่จะเลือกแต่ลูกหนี้ทั้งปวงก็ยังคงต้องผูกพันอยู่ทั่วทุกคนจนกว่าหนี้นั้นจะได้ชำระเสร็จสิ้นเชิง” ส่วนในเรื่องสัดส่วนความรับผิดระหว่างผู้ประกอบการด้วยกันเอง ปรากฏตามมาตรา 296 ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ที่บัญญัติว่า “ในระหว่างลูกหนี้ร่วมกันทั้งหลายนั้น ท่านว่าต่างคนต่างต้องรับผิดชอบเป็นส่วนเท่า ๆ กัน เว้นแต่จะได้กำหนดไว้เป็นอย่างอื่น ถ้าส่วนที่ลูกหนี้ร่วมกันคนใดคนหนึ่งจะพึงชำระหนี้ นั้น เป็นอันจะเรียกเอาจากคนนั้นไม่ได้ไซ้ร้ ยังขาดจำนวนอยู่เท่าไร ลูกหนี้คนอื่น ๆ ซึ่งจำต้องออกส่วนด้วยนั้นก็ต้องรับใช้ แต่ถ้าลูกหนี้ร่วมกันคนใดเจ้าหนี้ได้ปลดให้หลุดพ้นจากหนี้อันร่วมกันนั้นแล้ว ส่วนที่ลูกหนี้คนนั้นจะพึงต้องชำระหนี้ก็ตกเป็นพับแก่เจ้าหนี้ไป” แสดงให้เห็นว่าผู้ประกอบการต้องรับผิดชอบต่อผู้เสียหายในลักษณะการรับผิดชอบร่วมกันอย่างลูกหนี้ร่วม และต่างคนต่างต้องรับผิดชอบเป็นส่วนเท่า ๆ กัน

¹¹⁹ เบญญาภา เมธาวราพร, *เรื่องเดิม*, หน้า 5.

4.2.2 ขอบเขตของความเสียหาย

ในเรื่องของขอบเขตความเสียหาย ผู้ที่ได้รับความเสียหายย่อมเป็นผู้เสียหายตามพระราชบัญญัติความรับผิดต่อความเสียหายที่เกิดขึ้นจากสินค้าที่ไม่ปลอดภัย พ.ศ. 2551 ที่ได้ให้นิยามว่า “ผู้เสียหาย” หมายความว่า ผู้ได้รับความเสียหายอันเกิดจากสินค้าที่ไม่ปลอดภัย การเป็นผู้เสียหายย่อมได้สิทธิประการต่าง ๆ ตามพระราชบัญญัตินี้ เช่น สิทธิในการฟ้องร้องคดี สิทธิในการเรียกร้องค่าสินไหมทดแทนต่าง ๆ เป็นต้น ผู้เสียหายตามพระราชบัญญัตินี้ไม่จำเป็นต้องมีนิติสัมพันธ์กับผู้ถูกฟ้อง ดังเช่นในเรื่องของหลักกฎหมายสัญญาหรือละเมิด อีกทั้งผู้เสียหายไม่จำเป็นต้องเป็นผู้บริโภคเท่านั้น พระราชบัญญัตินี้ได้ขยายขอบเขตของการคุ้มครองผู้เสียหายรวมถึงบุคคลใด ๆ ที่ได้รับความเสียหายเนื่องจากสินค้าที่ไม่ปลอดภัยนั้น ทำให้กว้างกว่าความหมายของผู้บริโภคตามพระราชบัญญัติคุ้มครองผู้บริโภค พ.ศ. 2522 ที่ให้คำนิยามว่า “ผู้บริโภค” หมายความว่า ผู้ซื้อหรือผู้ได้รับบริการจากผู้ประกอบธุรกิจหรือผู้ซึ่งได้รับการเสนอหรือการชักชวนจากผู้ประกอบธุรกิจเพื่อให้ซื้อสินค้าหรือรับบริการ และหมายความรวมถึงผู้ใช้สินค้าหรือผู้ได้รับบริการจากผู้ประกอบธุรกิจโดยชอบ แม้มิได้เป็นผู้เสียค่าตอบแทนก็ตาม¹²⁰

“สินค้า” หมายความว่า สंहारิมทรัพย์ทุกชนิดที่ผลิตหรือนำเข้าเพื่อขาย รวมทั้งผลิตผลเกษตรกรรม และให้หมายความรวมถึงกระแสไฟฟ้า ยกเว้นสินค้าตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

การจะฟ้องร้องเรียกค่าเสียหายได้ตามพระราชบัญญัตินี้ สินค้านั้นต้องเป็นสิ่งที่ก่อให้เกิดความเสียหาย โดยต้องเป็นสินค้าที่ไม่ปลอดภัย โดยเป็นสंहาริมทรัพย์ทุกชนิดที่ผลิตหรือนำเข้าเพื่อขาย รวมทั้งผลิตผลเกษตรกรรม ซึ่งมีความหมายถึง ผลิตผลอันเกิดจากเกษตรกรรมต่าง ๆ เช่น การทำนา ทำไร่ ทำสวน เลี้ยงสัตว์ เลี้ยงสัตว์น้ำ เลี้ยงไหม เลี้ยงผึ้ง เพาะเห็ด แต่ไม่รวมถึงผลิตผลที่เกิดจากธรรมชาติ และให้หมายความรวมถึงกระแสไฟฟ้า ไม่รวมอสังหาริมทรัพย์และบริการ แต่หากสินค้าใดไม่เป็นสินค้าตามความหมายของพระราชบัญญัติความรับผิดต่อความเสียหายที่เกิดขึ้นจากสินค้าที่ไม่ปลอดภัย พ.ศ. 2551 แม้สินค้านั้นจะเป็นสินค้าในความเข้าใจของคนทั่วไป และคนทั่วไปคิดว่าเป็นสินค้าที่ไม่ปลอดภัยและสินค้านั้นก่อให้เกิดความเสียหายต่อตนเองแล้ว ผู้เสียหายก็ไม่ได้ได้รับการคุ้มครองตามพระราชบัญญัติความรับผิดต่อความเสียหายที่เกิดขึ้นจากสินค้าที่ไม่ปลอดภัย พ.ศ. 2551 นี้ แต่ไม่ตัดสิทธิที่ผู้เสียหายจะได้รับการคุ้มครองตามกฎหมายสัญญาหรือละเมิดอยู่ ในกรณีผู้เสียหายได้รับความเสียหายจากอสังหาริมทรัพย์และบริการก็เช่นกัน ผู้เสียหายสามารถฟ้องร้องคดีตามหลักของกฎหมายสัญญาและละเมิดได้ แต่ถ้าสินค้านั้นเป็นสินค้าตามความหมายของสินค้าในพระราชบัญญัติความรับผิดต่อความเสียหายที่เกิดขึ้นจากสินค้าที่ไม่ปลอดภัย พ.ศ. 2551 ผู้เสียหายย่อมได้รับความคุ้มครองตามพระราชบัญญัตินี้ในการฟ้องร้องคดีและเรียกค่าเสียหาย¹²¹

ในเรื่องลักษณะของสินค้าที่ก่อให้เกิดความเสียหายและผู้เสียหายสามารถฟ้องร้องคดีได้สามารถแบ่งได้เป็น 3 ประเภท คือ

¹²⁰ มานิตย์ จุมปา, *เรื่องเดิม*, หน้า 150-151.

¹²¹ *เรื่องเดียวกัน*, หน้า 108-109.

1. สंहกรมทรรพ์ทกชนดท่ผลดทหร่อนำเ้ามาเพ่อขาย ต้องพจรณาตามประมวลกฏหมายแพ่งและพาณชย์ มาตรา 139 และ 140

ความหมายของสंहกรมทรรพ์ ค่อ ทรรพ์สน่อ้นนอกจากอสंहกรมทรรพ์ และหมายความรวมถงสทธอ้นเกยวกับทรรพ์สน่อ้นด้วย ส้งใดเป่นอสंहกรมทรรพ์ส้งน้ย่อมไมเป่นสंहกรมทรรพ์ดงนน ต้องพจรณาว่าอสंहกรมทรรพ์ค่ออะไร เพ่อท่จะด้ทราบว่ามีส้งใดเป่นสंहกรมทรรพ์บ่างดงนน อสंहกรมทรรพ์ หมายความว่า ท่ดินและทรรพ์อ้นดออยู่กบที่ดนมลัษณะเป่นการถาวรหร่อประกอบเป่นอ้นเดยวกับที่ดนมลัษณะและหมายความรวมถงทรรพ์สทธอ้นเกยวกับที่ดนมลัษณะหร่อทรรพ์อ้นดออยู่กบที่ดนมลัษณะหรือประกอบเป่นอ้นเดยวกับที่ดนมลัษณะด้วย แต่ในกรณีความหมายของสนค้ำท่พระราชบัญญัติความรบัผดต่อความเสยหายท่เกดข้้นจากสนค้ำท่ไมปลอดกย พ.ศ. 2551 ม่งค้มครองต้องค้ำนงถงเจตนารมณของกฎหมายด้วยว่าม่งค้มครองสนค้ำประเกทใดบ่าง ส้งท่เป่นสนค้ำท่กฎหมายน้ให้ความค้มครอง ค่อ ต้องเป่นสंहกรมทรรพ์ท่ผลดทหร่อนำเ้าเพ่อขาย ดงนน ถ้าเป่นสंहกรมทรรพ์เฉย ๆ ย่อมไมเป่นสนค้ำท่พระราชบัญญัติความรบัผดต่อความเสยหายท่เกดข้้นจากสนค้ำท่ไมปลอดกย พ.ศ. 2551 ม่งค้มครอง¹²²

ส่วนค้ำว่า “ผลด” หมายความว่า ท้า ผสม ปรง แตง ประกอบ ประดิษฐ์ แปรสภาพ เปลยยนรูป ดัดแปลง คัดเลอก แบ่งบรรจุ แะเยอกลง หรือฉายรังส้ รวมถงการกระทำใด ๆ ท่มลัษณะทำนองเดยวกันผู้ประกอบกร ในท่น้หมายถึง ผู้ผลด ดงนน ผู้ผลดจ้มีความสำคัญเพราะว่าเม่อเป่นผู้ประกอบกรแล้วต้องรบัผดในความเสยหายจากสนค้ำท่ไมปลอดกย ตามมาตรา 5 พระราชบัญญัติความรบัผดต่อความเสยหายท่เกดข้้นจากสนค้ำท่ไมปลอดกย พ.ศ. 2551 ค้ำว่า “ผลด” น้นในบางครั้งอาจจะมีหมายแตกต่างกับบุคคลทัวไปเ้าใจ เช่น บุคคลทัวไปอาจเ้าใจด้วยสามญสำนึกว่าการผลดต้องมาจากโรงงานท่ทำการผลดสนค้ำน้น แต่ในความหมายของค้ำว่า “ผลด” ตามพระราชบัญญัติน้ม่งค้มครองมากกว่าการผลดสนค้ำท่มาจากโรงงานท่อนั้น ยังรวมถงกรณีท่ “การแบ่งบรรจุ” เช่น ผู้ค้ำปลกได้ซื้อสนค้ำมาจากแหล่งผลด แต่ได้มาแบ่งขายบรรจุในงขนาดเลอกเพ่อขายปลก ในความคิดของบุคคลทัวไปอาจจะคิดว่ในกรณีน้ไมใช่การผลด แต่การแบ่งบรรจุตามกรณีดงกล่าวน้เป่นการผลดตามพระราชบัญญัติความรบัผดต่อความเสยหายท่เกดข้้นจากสนค้ำท่ไมปลอดกย พ.ศ. 2551 ด้วย¹²³ และค้ำว่า “ขาย” หมายความว่า จำหน่าย จ่าย แจก หรือแลกเปลยยนเพ่อประโยชน์ทางการค้า และให้หมายความรวมถงให้เ้า ให้เ้าซื้อ จัดหา ตลอดจนเสนอ ชักชวนหร่อนำออกแสดงเพ่อการดงกล่าว และค้ำว่า “นำเ้า” หมายความว่า นำหรือส่งสนค้ำเ้ามาในราชอาณาจักรเพ่อขาย

2. เม่อผู้เสยหายตามพระราชบัญญัติความรบัผดต่อความเสยหายท่เกดข้้นจากสนค้ำท่ไมปลอดกย พ.ศ. 2551 ได้รับความค้มครองตามพระราชบัญญัติน้ ในการฟ้องร้องคดีและเรียกค่าเสยหาย จ้ต้องทำเ้าใจในความหมายของค้ำว่า “ความเสยหาย” เสยก่อน ตามพระราชบัญญัติน้ให้นยามของค้ำว่า “ความเสยหาย” หมายความว่า ความเสยหายท่เกดจากสนค้ำท่ไมปลอดกยไม่วาจะเป่นความเสยหายต่อชีวิต ร่างกาย สุขภาพ อนามัย จิตใจ หรือทรรพ์สน ท้งน้ ไมรวมถงความ

¹²² เร่องเดยวกัน, หน้า 115-116.

¹²³ เร่องเดยวกัน, หน้า 144.

เสียหายต่อตัวสินค้าที่ไม่ปลอดภัยนั้น ฉะนั้น การที่ผู้เสียหายจะเรียกร้องค่าเสียหายเอาจากผู้ประกอบการได้ ผู้เสียหายต้องได้รับความเสียหายที่เกิดขึ้นจากสินค้าที่ไม่ปลอดภัย หากความเสียหายไม่ได้เกิดขึ้นเนื่องจากสินค้าที่ไม่ปลอดภัย เช่น กรณีที่ความเสียหายเกิดจากตัวสินค้านั้นเอง ผู้เสียหายไม่สามารถเรียกร้องเอาผิดกับผู้ประกอบการตามพระราชบัญญัติความรับผิดต่อความเสียหายที่เกิดขึ้นจากสินค้าที่ไม่ปลอดภัย พ.ศ. 2551 ได้ แต่สามารถเรียกร้องฟ้องคดีเอาจากผู้ประกอบการในเรื่องของกฎหมายอื่น ๆ เช่น กฎหมายสัญญาและกฎหมายละเมิด เป็นต้น¹²⁴

3. ความเสียหายที่ผู้เสียหายสามารถฟ้องร้องคดีเรียกร้องค่าเสียหายกับผู้ประกอบการมีหลายประเภท เช่น ความเสียหายต่อชีวิต ความเสียหายต่อร่างกาย ความเสียหายต่อสุขภาพ ความเสียหายต่ออนามัย ความเสียหายต่อจิตใจ หรือความเสียหายต่อทรัพย์สิน แต่ความเสียหายเหล่านั้นต้องเป็นความเสียหายที่เกิดจากสินค้าที่ไม่ปลอดภัย เมื่อความเสียหายมีหลากหลายประเภทที่สามารถเกิดขึ้นได้กับผู้เสียหาย และความเสียหายต่าง ๆ สามารถเข้าใจได้ง่ายว่าเป็นความเสียหายที่เกิดขึ้นอย่างไร แต่มีความเสียหายประเภทความเสียหายต่อจิตใจที่พระราชบัญญัติความรับผิดต่อความเสียหายที่เกิดขึ้นจากสินค้าที่ไม่ปลอดภัย พ.ศ. 2551 ได้ให้คำนิยามไว้ คือ “ความเสียหายต่อจิตใจ” หมายความว่า ความเจ็บปวด ความทุกข์ทรมาน ความหวาดกลัว ความวิตกกังวล ความเศร้าโศก เสียใจ ความอับอาย หรือความเสียหายต่อจิตใจอย่างอื่นที่มีลักษณะทำนองเดียวกัน เนื่องจากมีเหตุผลปรากฏตามมาตรา 446 ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ที่ได้กำหนดว่า ในกรณีทำให้เขาเสียหายแก่ร่างกายหรืออนามัยก็ดี ในกรณีทำให้เขาเสียเสรีภาพก็ดี ผู้ต้องเสียหายจะเรียกร้องเอาค่าสินไหมทดแทนเพื่อความที่เสียหายอย่างอื่นอันมิใช่ตัวเงินด้วยอีกก็ได้ แต่ในทางปฏิบัติศาลไม่เคยกำหนดถึงค่าเสียหายต่อจิตใจ เมื่อเพิ่งถึงถึงกรณีปัญหานี้แล้วจึงมีเหตุควรให้บัญญัติกำหนดให้ชัดเจนถึงค่าสินไหมทดแทนสำหรับความเสียหายต่อจิตใจ¹²⁵ ดังนั้น ศาลสามารถมีอำนาจกำหนดค่าสินไหมทดแทนเพื่อความเสียหายต่อจิตใจได้ ในกรณีค่าเสียหายสำหรับความเสียหายต่อจิตใจอันเป็นผลเนื่องมาจากความเสียหายต่อร่างกาย สุขภาพ หรืออนามัยของผู้เสียหาย และหากผู้เสียหายถึงแก่ความตาย สามี ภริยา บุพการี หรือผู้สืบสันดานของบุคคลนั้นชอบที่จะได้รับค่าเสียหายสำหรับความเสียหายต่อจิตใจตามมาตรา 11(1) พระราชบัญญัติความรับผิดต่อความเสียหายที่เกิดขึ้นจากสินค้าที่ไม่ปลอดภัย พ.ศ. 2551 และศาลมีอำนาจกำหนดค่าสินไหมทดแทนเพื่อความเสียหายเชิงลงโทษ มิได้หมายความว่าศาลจะมีอำนาจสั่งให้ผู้ประกอบการต้องจ่ายค่าสินไหมทดแทนเพื่อการลงโทษได้ในทุกกรณี แต่กำหนดให้ศาลมีอำนาจสั่งในกรณีที่หากข้อเท็จจริงปรากฏว่าผู้ประกอบการได้ผลิต นำเข้า หรือขายสินค้าโดยรู้อยู่แล้วว่าสินค้านั้นเป็นสินค้าที่ไม่ปลอดภัย หรือมิได้รู้เพราะความประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรง หรือเมื่อรู้ว่าสินค้าไม่ปลอดภัยภายหลังจากการผลิต นำเข้า หรือขายสินค้านั้นแล้วไม่ดำเนินการใด ๆ ตามสมควรเพื่อป้องกันไม่ให้เกิดความเสียหาย เพื่อมิให้ผู้ประกอบการต้องแบกรับภาระหนักจนเกินไป จึงได้มีบทบัญญัติโดยกำหนดให้ศาลมีอำนาจสั่งให้ผู้ประกอบการจ่ายค่า

¹²⁴ *เรื่องเดียวกัน*, หน้า 154.

¹²⁵ สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา, *บันทึกสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาประกอบร่างพระราชบัญญัติความรับผิดต่อความเสียหายที่เกิดขึ้นจากสินค้าที่ไม่ปลอดภัย พ.ศ. เรื่องเสร็จที่ 525/2550* (กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา, ม.ป.ป.), หน้า 10-11.

สินไหมทดแทนเพื่อการลงโทษเพิ่มขึ้นจากจำนวนค่าสินไหมทดแทนที่แท้จริงที่ศาลกำหนดได้ตามที่ศาลเห็นสมควร แต่ไม่เกินสองเท่าของค่าสินไหมทดแทนที่แท้จริงนั้น ทั้งนี้ โดยคำนึงถึงพฤติการณ์ต่าง ๆ เช่น ความร้ายแรงของความเสียหายที่ผู้เสียหายได้รับ การที่ผู้ประกอบการรู้ถึงความปลอดภัยของสินค้า ระยะเวลาที่ผู้ประกอบการปกปิดความปลอดภัยของสินค้า การดำเนินการของผู้ประกอบการเมื่อทราบว่าสินค้านั้นเป็นสินค้าที่ไม่ปลอดภัย ผลประโยชน์ที่ผู้ประกอบการได้รับ สถานะทางการเงินของผู้ประกอบการ การที่ผู้ประกอบการได้บรรเทาความเสียหายที่เกิดขึ้น ตลอดจนการที่ผู้เสียหายมีส่วนในการก่อให้เกิดความเสียหายด้วย ตามมาตรา 11(2) พระราชบัญญัติความรับผิดต่อความเสียหายที่เกิดขึ้นจากสินค้าที่ไม่ปลอดภัย พ.ศ. 2551 และในกรณีที่ผู้เสียหายมีสิทธิตามกฎหมายอื่นที่ผู้เสียหายสามารถเรียกร้องได้ ผู้เสียหายสามารถเรียกร้องได้ตามกฎหมายอื่นโดยไม่ถูกจำกัดสิทธิตามกฎหมายนี้ ตามมาตรา 14 พระราชบัญญัติความรับผิดต่อความเสียหายที่เกิดขึ้นจากสินค้าที่ไม่ปลอดภัย พ.ศ. 2551

4.2.3 ข้อยกเว้นที่ไม่ต้องรับผิด

โดยปกติผู้ประกอบการทุกคนต้องร่วมกันรับผิดชอบต่อผู้เสียหายในความเสียหายที่เกิดขึ้นจากสินค้าที่ไม่ปลอดภัย ไม่ว่าความเสียหายนั้นจะเกิดขึ้นจากการกระทำโดยจงใจหรือประมาทเลินเล่อของผู้ประกอบการหรือไม่ก็ตาม ผู้ประกอบการก็ยังคงต้องรับผิดชอบ แต่ก็มีข้อยกเว้นที่ผู้ประกอบการไม่ต้องรับผิดชอบต่อความเสียหายอันเกิดจากสินค้าที่ไม่ปลอดภัย และถ้าหากผู้ประกอบการจะปฏิเสธความรับผิดชอบต่อความเสียหายอันเกิดจากสินค้าที่ไม่ปลอดภัย ปรากฏตามมาตรา 7 “ผู้ประกอบการไม่ต้องรับผิดชอบต่อความเสียหายอันเกิดจากสินค้าที่ไม่ปลอดภัยหากพิสูจน์ได้ว่า 1) สินค้านั้นมิได้เป็นสินค้าที่ไม่ปลอดภัย 2) ผู้เสียหายได้รู้อยู่แล้วว่าสินค้านั้นเป็นสินค้าที่ไม่ปลอดภัย หรือ 3) ความเสียหายเกิดขึ้นจากการใช้หรือการเก็บรักษาสินค้าไม่ถูกต้องตามวิธีใช้ วิธีเก็บรักษา คำเตือน หรือข้อมูลเกี่ยวกับสินค้าที่ผู้ประกอบการได้กำหนดไว้อย่างถูกต้องและชัดเจนตามสมควรแล้ว” ด้วยเหตุนี้ ผู้ประกอบการต้องพิสูจน์ให้ได้ว่า สินค้านั้นมิได้เป็นสินค้าที่ไม่ปลอดภัย หรือผู้เสียหายได้รู้อยู่แล้วว่าสินค้านั้นเป็นสินค้าที่ไม่ปลอดภัย หรือความเสียหายเกิดขึ้นจากการใช้หรือการเก็บรักษาสินค้าไม่ถูกต้องตามวิธีใช้ วิธีเก็บรักษา คำเตือน หรือข้อมูลเกี่ยวกับสินค้าที่ผู้ประกอบการได้กำหนดไว้อย่างถูกต้องและชัดเจนตามสมควรแล้ว เนื่องจากผู้ประกอบการมีความรับผิดโดยเคร่งครัด (Strict Liability) ผู้ประกอบการจึงจำเป็นต้องพิสูจน์เหตุหลุดพ้นความรับผิดตามมาตรา 7 พระราชบัญญัติความรับผิดต่อความเสียหายที่เกิดขึ้นจากสินค้าที่ไม่ปลอดภัย พ.ศ. 2551 เท่านั้น ถ้าผู้ประกอบการจะหลุดพ้นความรับผิด ผู้ประกอบการจะไม่สามารถนำสืบประเด็นนอกเหนือจากที่กฎหมายกำหนดได้เพราะไม่ใช่เหตุที่กฎหมายกำหนดไว้ การนำสืบในประเด็นอื่นทำให้ผู้ประกอบการไม่หลุดพ้นความรับผิดตามหลักความรับผิดโดยเคร่งครัด (Strict Liability) ในกรณีที่เกิดเหตุสุดวิสัย ผู้ที่มีหน้าที่นำสืบ คือ ผู้ประกอบการ เพราะเหตุสุดวิสัยนั้นเป็นข้อยกเว้นที่ทำให้ผู้ประกอบการหลุดพ้นความรับผิดในสินค้าที่ไม่ปลอดภัย เพราะผู้ประกอบการต้องรับผิดโดยเคร่งครัด การจะอ้างเหตุสุดวิสัยมาเป็นเหตุให้หลุดพ้นความรับผิด ผู้ประกอบการจึงต้องนำสืบให้ได้ตามกฎหมายในมาตรา 7 พระราชบัญญัติความรับผิดต่อความเสียหายที่เกิดขึ้นจากสินค้าที่ไม่ปลอดภัย พ.ศ. 2551 นอกจากมาตรา 7 แล้วเหตุที่ผู้ประกอบการจะหลุดพ้นความรับผิดมีมาตรา 8 อีกด้วย มาตรา 8 พระราชบัญญัติความรับผิดต่อความเสียหายที่เกิดขึ้นจากสินค้าที่ไม่ปลอดภัย พ.ศ. 2551 “ผู้ผลิตตามคำสั่งของผู้ว่าจ้างให้ผลิตไม่ต้องรับผิดหากพิสูจน์ได้ว่า

ความไม่ปลอดภัยของสินค้าเกิดจากการออกแบบของผู้ว่าจ้างให้ผลิตหรือจากการปฏิบัติตามคำสั่งของผู้ว่าจ้างให้ผลิต ทั้งผู้ผลิตไม่ได้คาดเห็นและไม่ควรจะได้คาดเห็นถึงความไม่ปลอดภัย ผู้ผลิตส่วนประกอบของสินค้าไม่ต้องรับผิดชอบหากพิสูจน์ได้ว่า ความไม่ปลอดภัยของสินค้าเกิดจากการออกแบบหรือการประกอบหรือการกำหนดวิธีใช้ วิธีเก็บรักษา คำเตือน หรือการให้ข้อมูลเกี่ยวกับสินค้าของผู้ผลิตสินค้านั้น” ผู้ว่าจ้างให้ผลิต หมายถึง ผู้ว่าจ้างให้มีการทำ ผสม ประจุ แต่ง ประกอบ ประดิษฐ์ แปรสภาพ เปลี่ยนรูป ดัดแปลง คัดเลือก แบ่งบรรจุ แห่เยือกแข็ง หรือฉายรังสี รวมถึงการกระทำใด ๆ ที่มีลักษณะทำนองเดียวกัน ประการแรก ผู้ผลิตไม่ต้องรับผิดชอบในความไม่ปลอดภัยของสินค้าเกิดจากการออกแบบของผู้ว่าจ้างให้ผลิตหรือจากการปฏิบัติตามคำสั่งของผู้ว่าจ้างให้ผลิตและผู้ผลิตไม่ได้คาดเห็นและไม่ควรจะได้คาดเห็นถึงความไม่ปลอดภัย และประการที่สอง ผู้ผลิตส่วนประกอบของสินค้าไม่ต้องรับผิดชอบหากพิสูจน์ได้ว่า ความไม่ปลอดภัยของสินค้าเกิดจากการออกแบบหรือการประกอบหรือการกำหนดวิธีใช้ วิธีเก็บรักษา คำเตือน หรือการให้ข้อมูลเกี่ยวกับสินค้าของผู้ผลิตสินค้านั้น แต่ทั้งสองกรณีนั้นอาจจะรับผิดชอบตามกฎหมายอื่นได้ถ้าเข้าเงื่อนไขตามกฎหมายนั้นให้ต้องรับผิดชอบ

ในเรื่องของข้อตกลงยกเว้นหรือจำกัดความรับผิดชอบของผู้ประกอบการปรากฏตามมาตรา 9 พระราชบัญญัติความรับผิดชอบต่อความเสียหายที่เกิดจากสินค้าที่ไม่ปลอดภัย พ.ศ. 2551 “ข้อตกลงระหว่างผู้บริโภคกับผู้ประกอบการที่ได้ทำไว้ล่วงหน้าก่อนเกิดความเสียหาย และประกาศหรือคำแจ้งความของผู้ประกอบการเพื่อยกเว้นหรือจำกัดความรับผิดชอบของผู้ประกอบการต่อความเสียหายอันเกิดจากสินค้าที่ไม่ปลอดภัย จะนำมาอ้างเป็นข้อยกเว้นหรือจำกัดความรับผิดชอบไม่ได้ เพื่อประโยชน์แห่งมาตรานี้ ผู้บริโภคมีความหมายเช่นเดียวกับนิยามคำว่า “ผู้บริโภค” ตามกฎหมายว่าด้วยการคุ้มครองผู้บริโภค” บทบัญญัติมาตรานี้มีวัตถุประสงค์เพื่อให้ผู้บริโภคถูกเอารัดเอาเปรียบจากผู้ประกอบการ ในบางครั้งผู้ประกอบการไปทำสัญญาหรือข้อตกลงกับผู้บริโภค หรือจะทำป้ายฉลากติดไว้ที่ตัวสินค้า ในลักษณะว่าจะไม่รับผิดชอบต่อความเสียหายที่เกิดขึ้นเพื่อที่ผู้ประกอบการจะได้หลุดพ้นจากความรับผิด หรือผู้ประกอบการตกลงจะรับผิดชอบเพียงจำนวนเท่าใดตามใจผู้ประกอบการ ย่อมกระทำในลักษณะเช่นนี้ไม่ได้เป็นการขัดกับกฎหมายตามบทบัญญัติมาตรา 9 พระราชบัญญัติความรับผิดชอบต่อความเสียหายที่เกิดจากสินค้าที่ไม่ปลอดภัย พ.ศ. 2551

4.2.4 การการพิสูจน์ของผู้เสียหาย

กฎหมายกำหนดให้ผู้ประกอบการเป็นผู้รับภาระในการพิสูจน์ ผู้ประกอบการจึงมีหน้าที่ต้องพิสูจน์ความเสียหายที่เกิดขึ้นจากสินค้าที่ไม่ปลอดภัย เป็นการผลักภาระการพิสูจน์ไปให้ผู้ประกอบการ ซึ่งพิจารณาแล้วเห็นว่ามีเหมาะสมกับสภาพการณปัจจุบันที่เทคโนโลยีในการผลิตมีนวัตกรรมที่ใหม่ขึ้นและมีความซับซ้อนจนผู้บริโภคไม่สามารถจะเข้าใจและตามได้ทัน ในเรื่องภาระการพิสูจน์ ผู้เสียหายเพียงแต่พิสูจน์ว่าตนได้รับความเสียหายจากสินค้าของผู้ประกอบการและการใช้หรือการเก็บรักษาสินค้านั้นเป็นไปตามปกติธรรมดา แต่ไม่ต้องพิสูจน์ว่าความเสียหายเกิดจากการกระทำของผู้ประกอบการผู้ใด¹²⁶

¹²⁶ เบญญาภา เมธาวราพร, *เรื่องเดิม*, หน้า 5.

ในเรื่องของการพิจารณาพิสูจน์ในการฟ้องเรียกค่าเสียหาย ปรากฏตามมาตรา 6 พระราชบัญญัติความรับผิดต่อความเสียหายที่เกิดจากสินค้าที่ไม่ปลอดภัย พ.ศ. 2551 “เพื่อให้ผู้ประกอบการต้องรับผิดชอบตามมาตรา 5 ผู้เสียหายหรือผู้มีสิทธิฟ้องคดีแทนตามมาตรา 10 ต้องพิสูจน์ว่าผู้เสียหายได้รับความเสียหายจากสินค้าของผู้ประกอบการและการใช้หรือการเก็บรักษาสินค้านั้นเป็นไปตามปกติธรรมดา แต่ไม่ต้องพิสูจน์ว่าความเสียหายเกิดจากการกระทำของผู้ประกอบการผู้ใด” เห็นได้ว่าผู้มีสิทธิฟ้องร้องเรียกค่าเสียหาย ได้แก่ 1. ผู้เสียหาย คือ ผู้ได้รับความเสียหายจากสินค้าที่ไม่ปลอดภัย ความเสียหายมาจากความเสียหายที่เกิดจากสินค้าที่ไม่ปลอดภัยไม่ว่าจะเป็นความเสียหายต่อชีวิต ร่างกาย สุขภาพ ออนามัย จิตใจ หรือทรัพย์สิน ทั้งนี้ ไม่รวมถึงความเสียหายต่อตัวสินค้าที่ไม่ปลอดภัยนั้น อาจเป็นความเสียหายต่อจิตใจ ได้แก่ ความเจ็บปวด ความทุกข์ทรมาน ความหวาดกลัว ความวิตกกังวล ความเศร้า โศกเสียใจ ความอับอาย หรือความเสียหายต่อจิตใจอย่างอื่นที่มีลักษณะทำนองเดียวกันอันเป็นผลเนื่องมาจากความเสียหายต่อร่างกาย สุขภาพ หรืออนามัยของผู้เสียหาย หรือ 2. ผู้มีอำนาจฟ้องคดีแทนผู้เสียหาย คือ คณะกรรมการคุ้มครองผู้บริโภค สมาคม และมูลนิธิซึ่งคณะกรรมการคุ้มครองผู้บริโภคให้การรับรอง ผู้เสียหายหรือผู้มีสิทธิฟ้องคดีแทนมีหน้าที่ที่ต้องพิสูจน์ให้ได้ว่าได้รับความเสียหายจากสินค้าของผู้ประกอบการและการใช้หรือการเก็บรักษาสินค้านั้นเป็นไปตามปกติธรรมดา โดยผู้เสียหายไม่ต้องนำสืบถึงการกระทำจงใจหรือประมาทเลินเล่อของผู้ประกอบการที่ก่อให้เกิดความเสียหายนั้น ในประเทศไทยผู้เสียหายไม่จำเป็นต้องนำสืบว่าสินค้าเป็นสินค้าที่ไม่ปลอดภัย เป็นภาระพิสูจน์ของผู้ประกอบการที่จะต้องพิสูจน์ให้ได้ว่าสินค้าของตนนั้นมีได้เป็นสินค้าที่ไม่ปลอดภัยตามมาตรา 7 พระราชบัญญัตินี้

4.2.5 การฟ้องคดีและอายุความ

พระราชบัญญัติความรับผิดต่อความเสียหายที่เกิดจากสินค้าที่ไม่ปลอดภัย พ.ศ. 2551 มาตรา 10 “ให้คณะกรรมการคุ้มครองผู้บริโภค สมาคม และมูลนิธิซึ่งคณะกรรมการคุ้มครองผู้บริโภคให้การรับรองตามกฎหมายว่าด้วยการคุ้มครองผู้บริโภค มีอำนาจฟ้องคดีเรียกค่าเสียหายแทนผู้เสียหายได้ โดยให้นำบทบัญญัติเกี่ยวกับการฟ้องและดำเนินคดีแทนตามกฎหมายดังกล่าวมาใช้บังคับโดยอนุโลม

การฟ้องและดำเนินคดีแทนผู้เสียหายตามวรรคหนึ่ง ให้ได้รับยกเว้นค่าฤชาธรรมเนียมทั้งปวง แต่ไม่รวมถึงความรับผิดในค่าฤชาธรรมเนียมในชั้นที่สุด”

จากมาตรา 10 วรรคหนึ่ง ผู้มีสิทธิฟ้องคดีแทนผู้เสียหาย ได้แก่ คณะกรรมการคุ้มครองผู้บริโภค สมาคม และมูลนิธิซึ่งคณะกรรมการคุ้มครองผู้บริโภคให้การรับรองตามกฎหมายว่าด้วยการคุ้มครองผู้บริโภค แต่จำกัดเฉพาะการดำเนินคดีแพ่งแทนผู้เสียหายเท่านั้น ไม่รวมถึงคดีอาญา

คำว่า “ผู้เสียหาย” ตามพระราชบัญญัติความรับผิดต่อความเสียหายที่เกิดจากสินค้าที่ไม่ปลอดภัย พ.ศ. 2551 มีความหมายกว้างกว่า “ผู้บริโภค” ตามพระราชบัญญัติคุ้มครองผู้บริโภค พ.ศ. 2522 เพราะคำนิยามของคำว่า “ผู้เสียหาย” ตามมาตรา 4 ในพระราชบัญญัติความรับผิดต่อความเสียหายที่เกิดจากสินค้าที่ไม่ปลอดภัย พ.ศ. 2551 หมายความว่า “ผู้ได้รับความเสียหายอันเกิดจากสินค้าที่ไม่ปลอดภัย” มีความหมายกว้างกว่าคำว่า “ผู้บริโภค” ตามมาตรา 3 พระราชบัญญัติคุ้มครองผู้บริโภค พ.ศ. 2522 หมายความว่า “ผู้ซื้อหรือผู้ได้รับบริการจากผู้ประกอบธุรกิจหรือผู้ซึ่งได้รับการ

เสนอหรือการชักชวนจากผู้ประกอบธุรกิจเพื่อให้ซื้อสินค้าหรือรับบริการ และหมายความรวมถึงผู้ใช้สินค้าหรือผู้ได้รับบริการจากผู้ประกอบธุรกิจโดยชอบ แม้มิได้เป็นผู้เสียค่าตอบแทนก็ตาม” ดังนั้น ผู้เสียหายตามพระราชบัญญัติความรับผิดต่อความเสียหายที่เกิดจากสินค้าที่ไม่ปลอดภัย พ.ศ. 2551 มีความหมายกว้างกว่า คຸ່ມครองประชาชนผู้ซื้อสินค้าหรือใช้สินค้าได้มากกว่า เป็นการสนองเจตนารมณ์ในการคุ้มครองผู้เสียหายที่ได้รับความเสียหายเนื่องจากสินค้าที่ไม่ปลอดภัย จะเห็นได้ว่าผู้เสียหายไม่จำเป็นต้องมีนิติสัมพันธ์กับผู้ประกอบการที่ถูกฟ้องคดี เป็นการแก้ไขปัญหาในเรื่องชำระคดีฟ้องตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ในเรื่องสัญญาซื้อขาย

คณะกรรมการคุ้มครองผู้บริโภคตามพระราชบัญญัติคุ้มครองผู้บริโภค พ.ศ. 2522 มาตรา 39 ที่บัญญัติว่า “ในกรณีที่คณะกรรมการเห็นสมควรเข้าดำเนินคดีเกี่ยวกับการละเมิดสิทธิของผู้บริโภค หรือเมื่อได้รับคำร้องขอจากผู้บริโภคที่ถูกละเมิดสิทธิ ซึ่งคณะกรรมการเห็นว่าการดำเนินคดีนั้นจะเป็นประโยชน์แก่ผู้บริโภคเป็นส่วนรวม คณะกรรมการมีอำนาจแต่งตั้งพนักงานอัยการโดยความเห็นชอบของอธิบดีกรมอัยการ หรือข้าราชการในสำนักงานคณะกรรมการคุ้มครองผู้บริโภคซึ่งมีคุณวุฒิไม่ต่ำกว่าปริญญาตรีทางนิติศาสตร์ เป็นเจ้าหน้าที่คุ้มครองผู้บริโภคเพื่อให้มีหน้าที่ดำเนินคดีแพ่งและคดีอาญาแก่ผู้กระทำการละเมิดสิทธิของผู้บริโภคในศาล และเมื่อคณะกรรมการได้แจ้งไปยังกระทรวงยุติธรรมเพื่อแจ้งให้ศาลทราบแล้ว ให้เจ้าหน้าที่คุ้มครองผู้บริโภคมีอำนาจดำเนินคดีตามที่คณะกรรมการมอบหมายได้ ในการดำเนินคดีในศาล ให้เจ้าหน้าที่คุ้มครองผู้บริโภคมีอำนาจฟ้องเรียกทรัพย์สิน หรือค่าเสียหายให้แก่ผู้บริโภคที่ร้องขอได้ด้วย และในการนี้ให้ได้รับยกเว้นค่าฤชาธรรมเนียมทั้งปวง”

สมาคมและมูลนิธิซึ่งคณะกรรมการคุ้มครองผู้บริโภคให้การรับรองตามกฎหมายว่าด้วยการคุ้มครองผู้บริโภค ปรากฏตามมาตรา 40 และ 41 พระราชบัญญัติคุ้มครองผู้บริโภค พ.ศ. 2522 ดังต่อไปนี้

พระราชบัญญัติคุ้มครองผู้บริโภค พ.ศ. 2522 มาตรา 40 “สมาคมใดมีวัตถุประสงค์ในการคุ้มครองผู้บริโภคหรือต่อต้านการแข่งขันอันไม่เป็นธรรมทางการค้า และข้อบังคับของสมาคมดังกล่าวในส่วนที่เกี่ยวกับคณะกรรมการ สมาชิก และวิธีการดำเนินการของสมาคมเป็นไปตามเงื่อนไขที่กำหนดในกฎกระทรวง สมาคมนั้นอาจยื่นคำขอให้คณะกรรมการรับรองเพื่อให้สมาคมนั้นมีสิทธิและอำนาจฟ้องตามมาตรา 41 ได้

การยื่นคำขอตามวรรคหนึ่ง ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดในกฎกระทรวง

การรับรองสมาคมตามวรรคหนึ่ง ให้ประกาศในราชกิจจานุเบกษา”

พระราชบัญญัติคุ้มครองผู้บริโภค พ.ศ. 2522 มาตรา 41 “ในการดำเนินคดีที่เกี่ยวกับการละเมิดสิทธิของผู้บริโภคให้สมาคมที่คณะกรรมการรับรองตามมาตรา 40 มีสิทธิในการฟ้องคดีแพ่ง คดีอาญาหรือดำเนินกระบวนการพิจารณาใด ๆ ในคดีเพื่อคุ้มครองผู้บริโภคได้ และให้มีอำนาจฟ้องเรียกค่าเสียหายแทนสมาชิกของสมาคมได้ ถ้ามีหนังสือมอบหมายให้เรียกค่าเสียหายแทนจากสมาชิกของสมาคม

ในการดำเนินคดีตามวรรคหนึ่ง มิให้สมาคมถอนฟ้อง เว้นแต่ศาลจะอนุญาตเมื่อศาลเห็นว่า การถอนฟ้องนั้นไม่เป็นผลเสียต่อการคุ้มครองผู้บริโภคเป็นส่วนรวมสำหรับคดีแพ่งเกี่ยวกับการเรียกค่าเสียหายแทนสมาชิกของสมาคม การถอนฟ้องหรือการพิพากษาในกรณีนี้คู่ความตกลงหรือ

ประนีประนอมยอมความกัน จะต้องมิหนังสือแสดงความยินยอมของสมาชิกผู้มอบหมายให้เรียกค่าเสียหายแทนมาแสดงต่อศาลด้วย”

ปัญหาคือมีข้อจำกัดที่ว่าผู้เสียหายที่จะขอให้สมาคมดำเนินการแทนได้นั้น จะต้องเป็นสมาชิกของสมาคมเท่านั้น ถ้าผู้เสียหายไม่ได้เป็นสมาชิกของสมาคม สมาคมก็ไม่มีอำนาจดำเนินการแทนบุคคลทั่วไปที่เป็นผู้เสียหายได้ แต่ข้อดีของพระราชบัญญัติความรับผิดชอบต่อความเสียหายที่เกิดจากสินค้าที่ไม่ปลอดภัย พ.ศ. 2551 คือ มาตรา 10 กำหนดให้มีมูลนิธิที่สามารถฟ้องคดีแทนผู้เสียหายได้ ซึ่งต่างกับพระราชบัญญัติคุ้มครองผู้บริโภค พ.ศ. 2522 ที่ไม่ได้กำหนดให้มีมูลนิธิฟ้องคดีแทนผู้เสียหายได้

การฟ้องคดีคดีตามพระราชบัญญัติความรับผิดชอบต่อความเสียหายที่เกิดจากสินค้าที่ไม่ปลอดภัย พ.ศ. 2551 นี้ถือเป็นคดีผู้บริโภค การฟ้องคดี เขตอำนาจศาล และวิธีการพิจารณาคดี เป็นไปตามพระราชบัญญัติวิธีพิจารณาคดีผู้บริโภค พ.ศ. 2551 ทำให้มีข้อดี คือ กระบวนการดำเนินคดีไม่ยุ่งยาก และสะดวกรวดเร็วกว่าการฟ้องคดีแพ่งตามปกติ

พระราชบัญญัติความรับผิดชอบต่อความเสียหายที่เกิดจากสินค้าที่ไม่ปลอดภัย พ.ศ. 2551 มาตรา 12 “สิทธิเรียกร้องค่าเสียหายอันเกิดจากสินค้าที่ไม่ปลอดภัยตามพระราชบัญญัตินี้เป็นอันขาดอายุความเมื่อพ้นสามปีนับแต่วันที่ผู้เสียหายรู้ถึงความเสียหายและรู้ตัวผู้ประกอบการที่ต้องรับผิดชอบ หรือเมื่อพ้นสิบปีนับแต่วันที่มีการขายสินค้านั้น

ในกรณีที่มีความเสียหายเกิดขึ้นต่อชีวิต ร่างกาย สุขภาพ หรืออนามัย โดยผลของสารที่สะสมอยู่ในร่างกายของผู้เสียหายหรือเป็นกรณีที่ต้องใช้เวลาในการแสดงอาการ ผู้เสียหายหรือผู้มีสิทธิฟ้องคดีแทนตามมาตรา 10 ต้องใช้สิทธิเรียกร้องภายในสามปีนับแต่วันที่รู้ถึงความเสียหายและรู้ตัวผู้ประกอบการที่ต้องรับผิดชอบ แต่ไม่เกินสิบปีนับแต่วันที่รู้ถึงความเสียหาย”

ในประเทศญี่ปุ่น กฎหมายได้กำหนดเพิ่มเติมว่าในกรณีที่ความเสียหายเกิดจากสิ่งที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพของบุคคลเมื่อมีการสะสมอยู่ในร่างกาย หรือในกรณีที่อาการที่เกิดจากความเสียหายนั้นได้ปรากฏภายหลังการใช้สินค้า ให้นับอายุความสิบปีนับแต่เวลาที่เกิดความเสียหาย เมื่อเปรียบเทียบกับกฎหมายเรื่องอายุความในพระราชบัญญัติความรับผิดชอบต่อความเสียหายที่เกิดจากสินค้าที่ไม่ปลอดภัย พ.ศ. 2551 ของประเทศไทย มีกำหนดระยะเวลาฟ้องคดีได้ภายในสามปีนับแต่วันที่ผู้เสียหายรู้ถึงความเสียหายและรู้ตัวผู้ประกอบการที่ต้องรับผิดชอบ หรือเมื่อพ้นสิบปีนับแต่วันที่มีการขายสินค้านั้น ตามมาตรา 10 วรรคหนึ่ง ส่วนวรรคสองเป็นการกำหนดอายุความในพฤติการณ์พิเศษต้องใช้สิทธิเรียกร้องภายในสามปีนับแต่วันที่รู้ถึงความเสียหายและรู้ตัวผู้ประกอบการที่ต้องรับผิดชอบ แต่ไม่เกินสิบปีนับแต่วันที่รู้ถึงความเสียหาย แต่ถ้ากรณีของอายุความหมดลง ก็ไม่ตัดสิทธิผู้เสียหายยังมีสิทธิฟ้องคดีตามกฎหมายอื่นได้ เช่น ละเมิด สัญญา เป็นต้น แต่ต้องพิจารณาด้วยว่าอายุความของหลักกฎหมายนั้น ๆ สิ้นสุดไปแล้วหรือไม่ แต่การฟ้องคดีตามกฎหมายอื่น เช่น ละเมิด สัญญา มีข้อเสีย คือ ทำให้ภาระการพิสูจน์ตกอยู่กับผู้เสียหาย ทำให้ผู้เสียหายมีภาระในการพิสูจน์มากกว่าการฟ้องคดีตามพระราชบัญญัติความรับผิดชอบต่อความเสียหายที่เกิดจากสินค้าที่ไม่ปลอดภัย พ.ศ. 2551

การระงับข้อพิพาทของอายุความเมื่อมีการเจรจาเกี่ยวกับค่าเสียหายพระราชบัญญัติความรับผิดชอบต่อความเสียหายที่เกิดจากสินค้าที่ไม่ปลอดภัย พ.ศ. 2551 มาตรา 13 “ถ้ามีการเจรจาเกี่ยวกับค่าเสียหายที่พึงจ่ายระหว่างผู้ประกอบการและผู้เสียหายหรือผู้มีสิทธิฟ้องคดีแทนตามมาตรา 10 ให้อายุความระงับอยู่ไม่นับในระหว่างนั้นจนกว่าฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งได้บอกเลิกการเจรจา” ระยะเวลา

การเจรจาจะไม่นำมานับเป็นระยะเวลาของอายุความ แต่หากการเจรจาไม่สำเร็จเป็นเหตุให้มีการบอกเลิกการเจรจา อายุความจึงจะนับต่อไป ซึ่งมีได้เริ่มนับใหม่เหมือนกรณีที่อายุความสะดุดหยุดลง

4.2.6 สิทธิของผู้เสียหายตามกฎหมายอื่น

พระราชบัญญัติความรับผิดต่อความเสียหายที่เกิดจากสินค้าที่ไม่ปลอดภัย พ.ศ. 2551 มาตรา 14 “บทบัญญัติแห่งพระราชบัญญัตินี้ไม่เป็นการตัดสิทธิของผู้เสียหายที่จะเรียกค่าเสียหายโดยอาศัยสิทธิตามกฎหมายอื่น”

เนื่องจากพระราชบัญญัติความรับผิดต่อความเสียหายที่เกิดจากสินค้าที่ไม่ปลอดภัย พ.ศ. 2551 นี้เป็นการบัญญัติขึ้นเพิ่มเติมเพื่อกำหนดปัญหาจากความรับผิดหลักกฎหมายสัญญาซื้อขายและหลักกฎหมายละเมิดที่มีอยู่ เพราะความรับผิดทางหลักสัญญาซื้อขายและหลักกฎหมายละเมิดนั้นมีข้อจำกัดบางประการในการที่จะคุ้มครองผู้เสียหายให้ได้รับการเยียวยาความเสียหาย เช่น เรื่องภาระการพิสูจน์ เมื่อมีพระราชบัญญัตินี้ผู้บริโภคไม่ต้องมีหน้าที่ภาระการพิสูจน์ เป็นการลดภาระการพิสูจน์ของผู้บริโภค ภาระในการพิสูจน์ตกเป็นของผู้ประกอบการ ไม่ใช่ของผู้บริโภคดังที่เคยเป็นมา และหากว่าผู้เสียหายที่จะเรียกค่าเสียหายโดยอาศัยสิทธิตามกฎหมายอื่นได้ เช่น อายุความยาวกว่า ก็สามารถฟ้องเรียกค่าเสียหายได้ตามกฎหมายอื่นที่เป็นคุณกว่า

4.2.7 ผลการบังคับใช้พระราชบัญญัติกับสินค้าก่อนวันที่พระราชบัญญัติมีผลใช้บังคับ

พระราชบัญญัติความรับผิดต่อความเสียหายที่เกิดจากสินค้าที่ไม่ปลอดภัย พ.ศ. 2551 มาตรา 15 “สินค้าใดที่ได้ขายแก่ผู้บริโภคก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้มีผลใช้บังคับไม่อยู่ภายใต้บังคับของพระราชบัญญัตินี้” วันที่กฎหมายมีผลใช้บังคับ พระราชบัญญัตินี้ให้ใช้บังคับเมื่อพ้นกำหนดหนึ่งปี นับแต่วันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป ประกาศในราชกิจจานุเบกษา เล่ม 125 ตอนที่ 36ก วันที่ 20 กุมภาพันธ์ 2551 ซึ่งมีผลใช้บังคับตั้งแต่ 20 กุมภาพันธ์ 2552 เป็นต้นไป และหากมีกฎหมายใดบัญญัติเรื่องความรับผิดต่อความเสียหายที่เกิดขึ้นจากสินค้าที่ไม่ปลอดภัยไว้โดยเฉพาะ ซึ่งให้ความคุ้มครองผู้เสียหายมากกว่าที่กำหนดในพระราชบัญญัตินี้ให้บังคับตามกฎหมายนั้น ในปัจจุบันมาตรานี้ยังไม่สามารถใช้ในการปฏิบัติได้อย่างแท้จริง เนื่องจากว่าในประเทศไทยยังไม่มีกฎหมายใดที่ให้ความคุ้มครองผู้เสียหายที่เกิดจากสินค้าที่ไม่ปลอดภัยเท่ากับพระราชบัญญัติพระราชบัญญัติความรับผิดต่อความเสียหายที่เกิดจากสินค้าที่ไม่ปลอดภัย พ.ศ. 2551 ในอนาคตต้องดูต่อไปว่ามีกฎหมายใดที่ให้ความคุ้มครองได้มากกว่า การที่พระราชบัญญัตินี้ซึ่งมีผลใช้บังคับตั้งแต่ 20 กุมภาพันธ์ 2552 เป็นต้นไป การกำหนดไว้เช่นนี้ดูเหมือนว่าจะไม่เป็นการให้ความคุ้มครองแก่ผู้บริโภคอย่างเต็มที่ แต่เป็นข้อดีของผู้ประกอบการตรงที่ถ้าการกำหนดให้ใช้พระราชบัญญัตินี้ย้อนไปถึงสินค้าที่ได้มีการผลิตและขายก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ จะก่อให้เกิดความไม่เป็นธรรมต่อผู้ประกอบการได้ แต่อย่างไรก็ดีผู้ที่ได้รับความเสียหายจากสินค้าที่ได้มีการขายก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ ยังคงมีสิทธิในการเรียกร้องค่าเสียหายภายใต้กฎหมายอื่นอยู่ เช่น สัญญาหรือละเมิด เป็นต้น แต่ผู้ที่ได้รับความเสียหายจากสินค้าที่ได้มีการขายก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับจะไม่รับการคุ้มครองตามพระราชบัญญัตินี้ ทำให้มีภาระในการพิสูจน์ถึงความชำรุดบกพร่องหรือความจงใจหรือประมาทเลินเล่อของผู้ประกอบการ ตามหลัก “ผู้ใดกล่าวอ้าง ผู้นั้นนำสืบ” ตามมาตรา 84 ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณา

ความแพง ทำให้ผู้เสียหายนั้นไม่ได้รับความคุ้มครองอย่างเต็มที่เท่าที่ควรหากมีความเสียหายจากสินค้าที่ได้มีการขายก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ

4.3 การคุ้มครองผู้บริโภคตามพระราชบัญญัติมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม พ.ศ. 2511

มาตรฐานอุตสาหกรรม ปรากฏตามมาตรา 3 พระราชบัญญัติมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม พ.ศ. 2511 ซึ่งความหมายของมาตรฐานอุตสาหกรรม “มาตรฐาน” หมายความว่า ข้อกำหนดรายการอย่างใดอย่างหนึ่งหรือหลายอย่างเกี่ยวกับ

1. จำพวก แบบ รูปร่าง มิติ การทำ เครื่องประกอบ คุณภาพ ชั้น ส่วนประกอบ ความสามารถ ความทนทานและความปลอดภัยของผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม
2. วิธีทำ วิธีออกแบบ วิธีเขียนรูป วิธีใช้ วัตถุที่จะนำมาทำผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมและความปลอดภัยอันเกี่ยวกับการทำผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม
3. จำพวก แบบ รูปร่าง มิติของหีบห่อหรือสิ่งบรรจุชนิดอื่น รวมตลอดถึงการหีบห่อหรือสิ่งบรรจุชนิดอื่นวิธีการบรรจุ หีบห่อหรือผูกมัด และวัตถุที่ใช้ในการนั้นด้วย
4. วิธีทดลอง วิธีวิเคราะห์ วิธีเปรียบเทียบ วิธีตรวจ วิธีทดสอบและวิธีชั่ง ตวง วัด อันเกี่ยวกับผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม
5. คำเฉพาะ คำย่อ สัญลักษณ์ เครื่องหมาย สี เลขหมาย และหน่วยที่ใช้ในทางวิชาการอันเกี่ยวกับผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม
6. ข้อกำหนดรายการอย่างอื่นอันเกี่ยวกับผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมตามที่รัฐมนตรีประกาศหรือตามพระราชกฤษฎีกา

พระราชบัญญัติมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม พ.ศ. 2511 ได้กำหนดประเภทของมาตรฐานอุตสาหกรรม ดังต่อไปนี้¹²⁷

1. มาตรฐานทั่วไป ในเรื่องของมาตรฐานทั่วไปนี้กฎหมายมิได้บังคับว่าผู้ที่ทำผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมต้องทำ แต่ถ้าผู้ที่ทำผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมรายใดประสงค์จะทำผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมที่มีประกาศกำหนดมาตรฐานแล้วจะแสดงเครื่องหมายมาตรฐานกับผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมกับผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมของตนตามที่มีประกาศกำหนดมาตรฐานไว้นั้น จะต้องให้พนักงานเจ้าหน้าที่ตรวจสอบและได้รับใบอนุญาตจากคณะกรรมการก่อนตามมาตรา 16 และห้ามมิให้ผู้รับใบอนุญาตแสดงเครื่องหมายมาตรฐานกับผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมที่ไม่เป็นไปตามมาตรฐานตามมาตรา 35
2. มาตรฐานบังคับ หมายถึง การกำหนดมาตรฐานอุตสาหกรรมสำหรับผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมบางประเภทที่ผลิตขึ้นว่าจะต้องมีมาตรฐานของรายละเอียด ส่วนประกอบต่าง ๆ ตามกฎหมายที่กำหนดไว้โดยพระราชกฤษฎีกา มีวัตถุประสงค์เพื่อความปลอดภัย หรือเพื่อป้องกันความเสียหายอันอาจจะเกิดแก่ประชาชนหรือแก่กิจการอุตสาหกรรมหรือเศรษฐกิจของประเทศ ดังนั้น จะ

¹²⁷ สุดาสิริ วศวงศ์, กฎหมายอุตสาหกรรม (กรุงเทพมหานคร: นิติบรรณาการ, 2543), หน้า 116-122.

กำหนดให้ผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมชนิดใดต้องเป็นไปตามมาตรฐานก็ได้ ตามมาตรา 17 โดยผลิตภัณฑ์ชนิดใดจะต้องเป็นไปตามมาตรฐานที่กำหนดไว้ให้ตราเป็นพระราชกฤษฎีกา และระบุนับเริ่มใช้บังคับไม่น้อยกว่าหกสิบวันนับแต่วันประกาศในราชกิจจานุเบกษา

ในเรื่องของมาตรฐานบังคับนี้ กฎหมายกำหนดเพื่อความปลอดภัย หรือเพื่อป้องกันความเสียหายอันอาจเกิดแก่ประชาชนหรือแก่กิจการอุตสาหกรรมหรือเศรษฐกิจของประเทศ จะกำหนดให้ผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมชนิดใดต้องเป็นไปตามมาตรฐานก็ได้ แต่ถ้ากฎหมายได้กำหนดให้ผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมชนิดใดเป็นไปตามมาตรฐานแล้ว ผู้ทำผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมต้องทำให้ได้มาตรฐานตามที่กฎหมายกำหนดไว้ด้วย ในเรื่องนี้กฎหมายนั้นบังคับให้ต้องทำตามมาตรฐาน ผู้ทำผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมจะปฏิเสธที่จะไม่ทำหาได้ไม่ตามมาตรา 17

3. มาตรฐานพิเศษ เมื่อมีความจำเป็นต้องนำเข้ามาในราชอาณาจักร ซึ่งผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมที่แตกต่างไปจากมาตรฐานที่กำหนดเพื่อใช้ในราชอาณาจักรเป็นครั้งคราว รัฐมนตรีจะอนุญาตเป็นการเฉพาะคราวให้ผู้ใดนำเข้ามาในราชอาณาจักรซึ่งผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมที่มีพระราชกฤษฎีกากำหนดให้ต้องเป็นไปตามมาตรฐานที่เป็นไปตามมาตรฐานของต่างประเทศ หรือมาตรฐานระหว่างประเทศไม่ว่าจะต่ำกว่าหรือสูงกว่ามาตรฐานตามพระราชบัญญัตินี้ได้ตาม มาตรา 21 ทวิ พระราชบัญญัติมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม พ.ศ. 2511 และมาตรฐานของต่างประเทศหรือมาตรฐานระหว่างประเทศจะต้องได้รับความเห็นชอบจากคณะกรรมการและการนำผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมดังกล่าวเข้ามาในราชอาณาจักรก็ต้องเป็นไปตามหลักเกณฑ์และเงื่อนไขที่คณะกรรมการกำหนดด้วย

บทที่ 5

บทวิเคราะห์กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการคุ้มครองผู้บริโภค ในผลิตภัณฑ์แว่นกันแดด

จากการรวบรวมและทำความเข้าใจถึงแนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการคุ้มครองผู้บริโภค รวมถึงศึกษาถึงหลักเกณฑ์และกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับผลิตภัณฑ์แว่นกันแดด ในปัจจุบันพบว่า มีประเด็นปัญหาหลายประการที่ส่งผลต่อการคุ้มครองผู้บริโภค เช่น เรื่องของการคุ้มครองผู้บริโภคในเรื่องโฆษณาและฉลาก การรับรองมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมของผลิตภัณฑ์แว่นกันแดด การทดสอบมาตรฐานแว่นกันแดด การบังคับใช้กฎหมายเรื่องความรับผิดชอบของผู้ประกอบการ ใบบทรูขี้ผึ้ง เป็นการศึกษาวิเคราะห์กฎหมายและการบังคับใช้กฎหมายของประเทศไทยเกี่ยวกับผลิตภัณฑ์แว่นกันแดด และศึกษาวิเคราะห์เปรียบเทียบกฎหมายของประเทศไทยกับกฎหมายต่างประเทศ ซึ่งได้แก่ ประเทศสหรัฐอเมริกา ประเทศญี่ปุ่น ประเทศออสเตรเลีย และสหภาพยุโรป ดังต่อไปนี้

5.1 การคุ้มครองผู้บริโภคด้านโฆษณา

เนื่องจากการจำหน่ายแว่นกันแดดในปัจจุบันมีการโฆษณาสินค้าเพื่อแนะนำให้รู้จักสินค้า คือ แว่นกันแดดแก่ผู้บริโภคกลุ่มเป้าหมายที่มีการเลือกซื้อแว่นกันแดดในการปกป้องดวงตาไม่ว่าจะเป็นการใช้เพื่อประโยชน์ในการป้องกันดวงตาจากแสงแดด หรือการสวมใส่เพื่อความสวยงามส่งเสริมบุคลิกภาพในการดำรงชีวิตของผู้สวมใส่ การโฆษณานั้นมีวัตถุประสงค์เพื่อเสนอข้อมูลเกี่ยวกับสินค้านั้น เช่น ในการโฆษณาแว่นกันแดด ก็จะโฆษณาในลักษณะว่าแว่นกันแดดนั้นมีประโยชน์อย่างไร คุณสมบัติโดดเด่นที่ทำให้ผู้บริโภคสนใจว่ามีคุณสมบัติประโยชน์ที่สมควรที่จะเลือกซื้อมาสวมใส่อย่างไร หรือเป็นการบอกถึงความสำคัญของการใช้แว่นกันแดดนั้นว่าจำเป็นต่อการดำรงชีวิตประจำวันอย่างไร ในบางครั้งผู้ประกอบการโฆษณาเพื่อสร้างแรงจูงใจในการโฆษณาในลักษณะที่ทำให้ผู้บริโภครู้สึกเข้าใจและดึงดูดใจเพื่อกระตุ้นให้ผู้บริโภคเกิดความสนใจในสินค้านั้น ซึ่งนำไปสู่ความต้องการในการซื้อสินค้านั้น ๆ หรือในบางครั้งการโฆษณาก็เป็นไปเพื่อการส่งเสริมการขายเพื่อให้สินค้านั้นสามารถแข่งขันกับคู่แข่งที่จำหน่ายสินค้าชนิดเดียวกันหรือประเภทเดียวกัน เป็นการเอาชนะคู่แข่งให้ได้ในตลาดเพื่อเป้าหมายในการชนะด้านยอดขาย อีกทั้งถ้าเป็นการโฆษณาที่น่าสนใจจะทำให้ผู้บริโภคสามารถจดจำสินค้าได้อย่างเป็นอย่างดีเพื่อสร้างความเชื่อในสินค้าและให้ผู้บริโภคยอมรับและหันมาใช้สินค้านั้น

ในเรื่องของการคุ้มครองผู้บริโภคด้านโฆษณามีกฎหมายที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ พระราชบัญญัติคุ้มครองผู้บริโภค พ.ศ. 2522 ดังจะเห็นได้ว่าการโฆษณาผลิตภัณฑ์แว่นกันแดดในปัจจุบัน มีการโฆษณาพรรณนาคุณภาพของแว่นกันแดดด้วยถ้อยคำที่เกินจริง หรือมีลักษณะที่เป็นเท็จไม่เป็นความ

จริง ทำให้ผู้บริโภคเข้าใจผิดในสาระสำคัญของสินค้าที่อาจก่อให้เกิดความเสียหายต่อผู้บริโภคและสังคมเป็นการส่วนรวมได้ ซึ่งลักษณะของข้อความโฆษณาที่ถือว่าเป็นข้อความโฆษณาอันเป็นการฝ่าฝืนต่อกฎหมายคุ้มครองผู้บริโภค ประกอบไปด้วย 4 ลักษณะตามมาตรา 22 พระราชบัญญัติคุ้มครองผู้บริโภค พ.ศ. 2522 คือ ลักษณะที่ 1 ใช้ข้อความที่เป็นการไม่เป็นธรรมต่อผู้บริโภค ลักษณะที่ 2 ใช้ข้อความที่อาจก่อให้เกิดผลเสียต่อสังคมเป็นส่วนรวม ลักษณะที่ 3 ใช้วิธีการโฆษณาในลักษณะที่อาจเป็นอันตรายต่อสุขภาพร่างกายหรือจิตใจหรืออาจก่อให้เกิดความรำคาญแก่ผู้บริโภค ทั้งนี้ ตามที่กำหนดไว้ในกฎกระทรวง ลักษณะที่ 4 ข้อความโฆษณาอย่างอื่นที่มีกฎกระทรวงกำหนดให้เป็นข้อความโฆษณา อันถือว่าเป็นไม่เป็นธรรมต่อผู้บริโภคหรืออาจก่อให้เกิดผลเสียต่อสังคมเป็นส่วนรวม ในเรื่องของแวนกันแดดนั้นมีการโฆษณาที่เป็นผลเสียต่อผู้บริโภคดังจะเป็นได้จากการใช้ข้อความที่เป็นไม่เป็นธรรมต่อผู้บริโภค เช่น ข้อความโฆษณาที่เป็นเท็จหรือเกินความจริง ตัวอย่างเช่น นำเอาถ้อยคำในลักษณะเป็นการยืนยันข้อเท็จจริงที่ยากต่อการพิสูจน์ให้เป็นความจริงได้ เช่น คำว่า “XXX แวนกันแดดที่ดีที่สุดในโลก” “สามารถกันรังสี UV ได้ 100 %” “จำหน่ายแวนตาXXX คุณภาพดีที่สุด ในราคาสบายกระเป๋าที่สุด” หรือข้อความโฆษณาที่เปรียบเทียบกับสินค้าของตัวเองมีคุณภาพดีกว่าสินค้านี่ห้ออื่น เช่น การโฆษณาว่าแวนกันแดดยี่ห้อของตนดีที่สุด การโฆษณานั้นต้องมีข้อความที่เป็นความจริงทั้งหมดทำให้ผู้บริโภคทราบและต้องไม่มีลักษณะเกินความจริงหรือเป็นเท็จ และไม่ทำให้ผู้บริโภคเข้าใจผิดในสาระสำคัญและคุณสมบัติของสินค้า ส่วนกรณีในการโฆษณาอันทำให้ผู้บริโภคเข้าใจผิดในสาระสำคัญของสินค้าซึ่งกระทำกันในหลายรูปแบบ เช่น การใช้ข้อความโฆษณาที่ทำให้ผู้บริโภคเข้าใจผิดในแหล่งกำเนิดหรือวัสดุของสินค้า เช่น มีการโฆษณาว่าวัสดุที่ใช้ทำแวนกันแดดมีคุณภาพได้รับรองมาตรฐานต่าง ๆ แต่ความจริงแล้วไม่ได้ทำจากวัสดุที่มีมาตรฐานหรือไม่ได้ทำจากวัสดุนั้นจริง ๆ เห็นได้จากตัวอย่าง ดังต่อไปนี้

ตัวอย่างที่ 1 แวนกันแดดจะมีเครื่องหมาย “UV...” ติดไว้ที่ตัวแวนกันแดด แต่ในความเป็นจริงนั้นแวนกันแดดไม่สามารถป้องกันรังสีอัลตราไวโอเลตได้อย่างที่ฉลากที่ติดอยู่กับแวนกันแดด เช่น มีฉลากติดว่า “UV400” แต่ในความเป็นจริง แวนกันแดดนั้นไม่สามารถป้องกันรังสีอัลตราไวโอเลตได้เท่ากับฉลากที่ติดไว้กับแวนกันแดด ข้อความโฆษณาเหล่านี้ ถือว่าเป็นข้อความที่ไม่เป็นธรรมต่อผู้บริโภค หรือเป็นข้อความที่อาจก่อให้เกิดผลเสียต่อสังคมเป็นส่วนรวม เป็นข้อความที่เป็นเท็จหรือที่เกินกว่าความเป็นจริง อาจสร้างผลเสียให้กับผู้บริโภคเนื่องจากเมื่อผู้บริโภคได้รับรู้ถึงข้อความโฆษณาดังกล่าวย่อมส่งผลให้ผู้บริโภคตัดสินใจในการเลือกซื้อสินค้านั้นเพราะหลงเชื่อในคุณสมบัติของแวนกันแดดที่สามารถปกป้องดวงตาของตนจากรังสีอัลตราไวโอเลตได้เต็มประสิทธิภาพ ดังนั้น ในเรื่องของการคุ้มครองผู้บริโภคด้านโฆษณาได้คุ้มครองผู้บริโภคในเรื่องการได้รับข้อมูลข่าวสารรวมทั้งคำพรรณนาคุณภาพที่ถูกต้อง และเพียงพอเกี่ยวกับสินค้านั้น ด้วยเหตุนี้ การโฆษณาเพื่อจำหน่ายสินค้า จึงต้องมีการใช้ถ้อยคำหรือข้อความที่เป็นความจริงเท่านั้นที่ไม่ทำให้ผู้บริโภคเข้าใจผิดในสาระสำคัญของสินค้าที่อาจก่อให้เกิดความเสียหายต่อผู้บริโภคหรือสังคมเป็นการส่วนรวม หรือการที่ผู้โฆษณาจะใช้วิธีการ หรือการดำเนินการไม่ว่าจะเป็นการอ้างอิงรายงานผลการศึกษาทางวิชา สถิติ หรือสิ่งใดสิ่งหนึ่งอันไม่เป็นความจริงหรือเกินความจริง เช่น การที่โฆษณาบอกว่าแวนกันแดดนั้นสามารถปกป้องดวงตาจากรังสีอัลตราไวโอเลตได้ ดังเช่นที่ปรากฏในฉลากว่า “UV 400” เป็นการใช้

วิธีการอ้างอิงรายงานผลการศึกษาทางวิชา สถิติที่เป็นเท็จได้ ถ้าปรากฏว่าแว่นกันแดดนั้นไม่สามารถปกป้องดวงตาจากรังสีอัลตราไวโอเล็ตได้อย่างที่โฆษณาไว้

ตัวอย่างที่ 2 การโฆษณาว่าแว่นกันแดดนั้นมีความแข็งแรงทนทานของตัวแว่นและเลนส์ที่มีคุณภาพสามารถป้องกันดวงตาจากอันตราย เช่น แสงแดดที่จะมากระทบต่อดวงตาให้ได้รับอันตราย แต่ในความเป็นจริงแล้ว แว่นกันแดดนั้นไม่ได้คุณภาพนั้นอาจจะมีสีของเลนส์ที่มืดแต่ไม่ได้กรองแสงแดด ทำให้ผู้บริโภคเข้าใจว่าการใส่แว่นกันแดดที่สีมืด ๆ สามารถปกป้องดวงตาจากแสงแดดได้ รวมทั้งป้องกันอันตรายจากรังสีอัลตราไวโอเล็ตสู่ดวงตา แต่ในความเป็นจริงแว่นกันแดดนั้นอาจจะมีแค่สีมืดแต่ไม่กรองแสงที่เข้าสู่ดวงตา หรือวัสดุที่ใช้ทำเลนส์ของแว่นตากันแดดไม่ได้มาตรฐานและคุณภาพทำให้เลนส์เกิดการบิดเบี้ยวหรือนอกจากเลนส์ของแว่นกันแดดแล้ว ยังรวมถึงส่วนประกอบต่าง ๆ ของแว่นกันแดดที่ทำมาจากวัสดุที่ไม่ได้คุณภาพ เมื่อเกิดการกระแทกอาจจะทำให้วัสดุที่ไม่ได้คุณภาพนั้นแตกแล้วเป็นอันตรายต่อดวงตาได้

ตัวอย่างที่ 3 การโฆษณาเกินจริง ทำให้อันตรายต่อผู้บริโภค เช่น แว่นกันแดดที่มีเอกสารกำกับสินค้าบอกว่า "สามารถใส่เพื่อขับรถ" แต่ปรากฏว่า เลนส์นั้นเข้มเกินไปหรือเลนส์ทั้งสองข้างที่ให้ปริมาณแสงลอดเข้ามาได้ไม่เท่ากันหรือเลนส์บิดเบี้ยว แว่นกันแดดที่ได้คุณภาพเลนส์ต้องไม่ทำให้เกิดความบิดเบี้ยวหรือกระจายสีรุ้ง การตรวจสอบความบิดเบี้ยวทำได้ง่าย ๆ โดยการจ้องมองเลนส์ข้างหนึ่งไปยังภาพวัตถุที่เป็นเส้น จากนั้นขยับแว่นซ้าย ๆ เลนส์ที่ดีต้องไม่ทำให้เส้นตรงนั้นเปลี่ยนเป็นคดงอ ในขณะที่ขยับแว่นซึ่งเป็นปัญหาที่มักเกิดขึ้นกับแว่นตากันแดดที่ไม่ได้คุณภาพ แม้สิ่งเหล่านี้จะไม่ส่งผลกระทบต่อสายตาในระยะยาว แต่ก็สามารถทำให้เกิดปัญหาในการมองเห็นเมื่อสวมใส่ได้ เช่น เกิดอาการมึนงง มองเห็นภาพซ้อน มองภาพผิดเพี้ยน วิงเวียนศีรษะ ทำให้กล้ามเนื้อตาหรือประสาทตาล้า หรือซ้ำร้ายกว่านั้นส่งผลให้เกิดอุบัติเหตุในการขับขี่ยานพาหนะ

เห็นได้ว่าตัวอย่างที่ 1 ถึง ตัวอย่างที่ 3 มีลักษณะในการโฆษณาที่มีการใช้ถ้อยคำหรือข้อความที่เกินความจริง มีลักษณะที่เป็นเท็จ เนื่องจากการโฆษณาในลักษณะนี้สามารถกระทำได้ต้องเป็นการโฆษณาที่เป็นความจริงด้วย มิใช่โฆษณาเกินความจริงทำให้ผู้บริโภคหลงเชื่อว่าสินค้านั้นมีลักษณะและสาระสำคัญเป็นไปตามที่โฆษณาไว้แล้วหลงซื้อสินค้านั้นทำให้ผู้บริโภคได้รับความเสียหายจากการหลงเชื่อในโฆษณาที่ไม่เป็นความจริง กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการคุ้มครองผู้บริโภคด้านโฆษณาได้คุ้มครองผู้บริโภคในเรื่องการได้รับข้อมูลข่าวสารรวมทั้งคำพรรณนาคุณภาพที่ถูกต้อง และเพียงพอเกี่ยวกับสินค้า อีกทั้งข้อความโฆษณาโดยใช้หรืออ้างอิงรายงานทางวิชาการ สถิติที่เกินความจริงเป็นการจูงใจให้ผู้บริโภคหลงเชื่อและอาจได้รับความเสียหาย ข้อความโฆษณาเหล่านี้ย่อมไม่เป็นธรรมต่อผู้บริโภคเพราะทำให้ผู้บริโภคเกิดความเข้าใจผิดในสาระสำคัญและคุณภาพเกี่ยวกับสินค้า หรือการโฆษณาในเรื่องการรับประกันสินค้า ผู้ประกอบกิจการโฆษณาต้องระบุลักษณะและขอบเขตของการรับประกันสินค้าให้ชัดเจน โดยระบุเงื่อนไขของการรับประกันให้ครบถ้วน เมื่อมีการโฆษณาถึงการรับประกันสินค้าแต่ผู้ประกอบการไม่สามารถรับประกันสินค้าได้อย่างเช่นที่ได้ทำการโฆษณาได้ เช่น ข้อความโฆษณามีว่า “แว่นกันแดดแท้ รับประกัน XX ปี” แต่ในความเป็นจริงไม่รับประกันตามกำหนดระยะเวลาหรือการรับประกันมีเงื่อนไขต่าง ๆ ที่ไม่ได้บอกผู้บริโภคไว้โดยชัดเจน ในกรณีเช่นนี้ก็ไม่เป็นธรรมต่อผู้บริโภค

5.2 การคุ้มครองผู้บริโภคด้านฉลาก

เนื่องจากฉลากมีความสำคัญต่อผู้บริโภคและผู้ประกอบธุรกิจเป็นอย่างมาก เพราะฉลากนั้นส่งผลต่อผู้บริโภคในการเลือกซื้อสินค้าตามความต้องการโดยศึกษาข้อมูลหรือรายละเอียดจากฉลากเพื่อตัดสินใจเลือกซื้อสินค้า ส่วนผู้ประกอบธุรกิจย่อมได้รับประโยชน์จากฉลากสินค้าเช่นกัน เพราะผู้ประกอบธุรกิจย่อมแสดงรายละเอียดต่าง ๆ ของสินค้าลงในฉลากเพื่อให้ผู้บริโภคได้รับทราบว่าผลิตภัณฑ์ของตนมีคุณสมบัติและรายละเอียดอย่างไรบ้างและฉลากที่น่าสนใจเป็นส่วนช่วยในการส่งเสริมการขายให้ผู้ประกอบธุรกิจอีกทางหนึ่งเพราะเป็นการประชาสัมพันธ์ให้ผู้บริโภคเลือกใช้สินค้าของตน ดังนั้น ฉลากสินค้าจึงมีความสำคัญเป็นอย่างมากทั้งต่อผู้บริโภคและผู้ประกอบธุรกิจ เพราะเมื่อเกิดปัญหาว่าสินค้าไม่เป็นไปตามมาตรฐานในฉลาก หรือฉลากไม่ได้บ่งบอกถึงคุณลักษณะที่แท้จริงของสินค้า ย่อมเกิดผู้เสียหายและความรับผิดชอบของผู้ประกอบกิจการ ดังเช่น ในปัจจุบันปัญหาเรื่องฉลากแว่นกันแดด กรณีปัญหาเกิดขึ้นว่าแว่นกันแดดจะมีเครื่องหมาย “UV...” ติดไว้ที่ตัวแว่นกันแดด แต่ในความเป็นจริงนั้นแว่นกันแดดไม่สามารถป้องกันรังสีอัลตราไวโอเลตได้อย่างที่ฉลากที่ติดอยู่กับแว่นกันแดด เช่น มีฉลากติดว่า “UV 400” แต่ในความเป็นจริง แว่นกันแดดนั้นไม่สามารถป้องกันรังสีอัลตราไวโอเลตได้เท่ากับฉลากที่ติดไว้กับแว่นกันแดด แต่เกิดกรณีปัญหาที่ว่าฉลากของแว่นกันแดดชนิดใดบ้างเป็นสินค้าที่ควบคุมฉลากเนื่องจาก มาตรา 30 พระราชบัญญัติคุ้มครองผู้บริโภค พ.ศ. 2522 ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติคุ้มครองผู้บริโภค (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2541 ได้กำหนดหลักเกณฑ์ของสินค้าที่เป็นสินค้าที่ควบคุมฉลากไว้ว่า

“มาตรา 30 ให้สินค้าที่ผลิตเพื่อขายโดยโรงงานตามกฎหมายว่าด้วยโรงงาน และสินค้าที่ส่งหรือนำเข้ามาในราชอาณาจักรเพื่อขายเป็นสินค้าที่ควบคุมฉลาก

ความในวรรคหนึ่งไม่ใช้บังคับกับสินค้าที่คณะกรรมการว่าด้วยฉลากกำหนด โดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา

ในกรณีที่ปรากฏว่ามีสินค้าที่อาจก่อให้เกิดอันตรายแก่สุขภาพ ร่างกาย หรือจิตใจ เนื่องในการใช้สินค้าหรือโดยสภาพของสินค้านั้น หรือมีสินค้าที่ประชาชนทั่วไปใช้เป็นประจำ ซึ่งการกำหนดฉลากของสินค้านั้นจะเป็นประโยชน์แก่ผู้บริโภคในการที่จะทราบข้อเท็จจริงในสาระสำคัญเกี่ยวกับสินค้านั้น แต่สินค้านั้นไม่ใช่ว่าเป็นสินค้าที่ควบคุมฉลากตามวรรคหนึ่ง ให้คณะกรรมการว่าด้วยฉลากมีอำนาจกำหนดให้สินค้านั้นเป็นสินค้าที่ควบคุมฉลากได้ โดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา”

ดังจะเห็นได้ว่าหลักการใหม่ของสินค้าที่ควบคุมฉลากที่มีการแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติคุ้มครองผู้บริโภค (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2541 หากสินค้าใดผลิตเพื่อขายโดยโรงงานตามกฎหมายว่าด้วยโรงงาน หรือเป็นสินค้าที่ส่งหรือนำเข้ามาในราชอาณาจักรเพื่อขาย สินค้าดังกล่าวจะเป็นสินค้าที่ควบคุมฉลากโดยทันที คณะกรรมการว่าด้วยฉลากไม่จำเป็นต้องออกประกาศเพื่อกำหนดให้สินค้านั้นเป็นสินค้าที่ควบคุมฉลากและไม่ต้องรอประกาศในราชกิจจานุเบกษาอีกต่อไป

“คำว่า “ผลิต” หมายความว่า ทำ ผสม ประจุ ประกอบ ประดิษฐ์ หรือแปรสภาพ และหมายความรวมถึงการเปลี่ยนรูป การดัดแปลง การคัดเลือก หรือแบ่งบรรจุ”¹²⁸

¹²⁸ ไพโรจน์ อัจริย, *เรื่องเดิม*, หน้า 42.

พระราชบัญญัติโรงงาน พ.ศ. 2535 มาตรา 5 ได้ให้คำนิยามคำว่า “โรงงาน” ไว้ว่า อาคารสถานที่ หรือยานพาหนะที่ใช้เครื่องจักรมีกำลังรวมตั้งแต่ห้าแรงม้า หรือกำลังเทียบเท่าตั้งแต่ห้าแรงม้าขึ้นไป หรือใช้คนงานตั้งแต่เจ็ดคนขึ้นไปโดยใช้เครื่องจักรหรือไม่ก็ตาม ดังนั้น ที่ว่า “ผลิตเพื่อขายโดยโรงงานตามกฎหมายว่าด้วยโรงงาน” หมายถึง การผลิตสินค้าเพื่อขายโดยใช้เครื่องจักรมีกำลังรวมตั้งแต่ห้าแรงม้า หรือกำลังเทียบเท่าตั้งแต่ห้าแรงม้าขึ้นไป หรือใช้คนงานตั้งแต่เจ็ดคนขึ้นไปโดยใช้เครื่องจักรหรือไม่ก็ตาม¹²⁹

เห็นได้ว่าในปัจจุบันนั้นแว่นกันแดดเป็นสินค้าที่ผลิตเพื่อขายโดยโรงงานตามกฎหมายว่าด้วยโรงงานที่จะเป็นสินค้าที่ควบคุมฉลาก ส่งผลให้แว่นกันแดดเป็นสินค้าที่ควบคุมฉลากทันทีโดยผลของกฎหมายตามมาตรา 30 พระราชบัญญัติคุ้มครองผู้บริโภค พ.ศ. 2522 ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติคุ้มครองผู้บริโภค (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2541 และกรณีที่แว่นกันแดดที่เป็น “สินค้าที่ส่งหรือนำเข้ามาในราชอาณาจักรเพื่อขาย” ในกรณีนี้แว่นกันแดดนั้นได้เป็นสินค้าที่ผลิตนอกราชอาณาจักรและได้ส่งหรือนำเข้ามาในราชอาณาจักรเพื่อขาย เช่นนี้แว่นกันแดดก็จะเข้าหลักเกณฑ์เป็นสินค้าที่ควบคุมฉลากทันที หรือกรณีที่แว่นกันแดดเป็นสินค้าที่อาจก่อให้เกิดอันตรายแก่สุขภาพร่างกาย หรือจิตใจ เนื่องในการใช้สินค้าหรือโดยสภาพของสินค้านั้น หรือมีสินค้าที่ประชาชนทั่วไปใช้เป็นประจำ ซึ่งการกำหนดฉลากของสินค้านั้นจะเป็นประโยชน์แก่ผู้บริโภคในการที่จะทราบข้อเท็จจริงในสาระสำคัญเกี่ยวกับสินค้านั้น แต่ถ้าเป็นกรณีที่แว่นกันแดดเป็นสินค้าที่ผลิตเพื่อขาย โดยใช้เครื่องจักรมีกำลังรวมไม่ถึงห้าแรงม้า หรือใช้คนงานไม่ถึงเจ็ดคน แต่สินค้านี้ดังกล่าวไม่เป็นสินค้าที่ควบคุมฉลากในทันที ต้องให้คณะกรรมการว่าด้วยฉลากมีอำนาจกำหนดให้สินค้านั้นเป็นสินค้าที่ควบคุมฉลากโดยออกเป็นประกาศสินค้าที่ควบคุมฉลาก ดังนั้น แว่นกันแดดถึงไม่ได้เป็นสินค้าที่ควบคุมฉลากในตอนแรกแต่เป็นสินค้าที่มีผลที่อาจก่อให้เกิดอันตรายต่อสุขภาพร่างกายและจิตใจเนื่องจากการใช้ ก็สามารถกำหนดให้เป็นสินค้าที่ควบคุมฉลากได้ เนื่องจากแว่นกันแดดเป็นสินค้าที่เป็นอุปกรณ์ป้องกันดวงตาจากแสงแดด นับว่าเป็นสินค้าที่นิยมกับทุกเพศทุกวัยและสามารถสวมใส่ได้ในทุกฤดูกาล ถ้าแว่นกันแดดคุณภาพนั้นไม่ได้มาตรฐานจะเป็นภัยต่อสุขภาพสายตาในระยะยาว ส่งผลต่อสุขภาพร่างกายและจิตใจเนื่องจากการใช้แว่นกันแดดนั้น แม้แว่นกันแดดเป็นสินค้าฟุ่มเฟือยนอกจากเป็นสินค้าที่สวมใส่เพื่อปกป้องดวงตาแล้ว ในบางกรณีผู้บริโภคอาจจะใช้แว่นกันแดดในลักษณะเพื่อการสวมใส่เพื่อเป็นไปตามแฟชั่น เลยไม่มีประกาศประกาศของคณะกรรมการว่าด้วยฉลากให้แว่นกันแดดเป็นสินค้าที่ควบคุมฉลาก แต่สินค้าในลักษณะนี้ต้องพิจารณาถึงในลักษณะของการคุ้มครองผู้บริโภค ในเมื่อแว่นกันแดดเป็นสินค้าเหมือนกัน จึงเห็นสมควรให้มีประกาศของคณะกรรมการว่าด้วยฉลากให้แว่นกันแดดเป็นสินค้าที่ควบคุมฉลาก เพื่อกำหนดลักษณะของฉลากของแว่นกันแดดว่าควรมีข้อกำหนดอย่างไรบ้าง และต้องเป็นผลดีกับผู้บริโภคตามเจตนารมณ์ของการคุ้มครองผู้บริโภค กฎหมายคุ้มครองผู้บริโภคได้ให้อำนาจแก่หน่วยงานของรัฐในการปกป้องคุ้มครองสิทธิของผู้บริโภคในอันที่จะได้รับข่าวสารรวมทั้งคำพรรณนาคุณภาพที่ถูกต้องและเพียงพอเกี่ยวกับสินค้า ให้ผู้บริโภคได้รับความปลอดภัยจากการใช้สินค้า ด้วยเหตุนี้การมีประกาศของคณะกรรมการว่าด้วยฉลาก กำหนดลักษณะของสินค้าที่ควบคุมฉลากจึงเป็นการสนองเจตนารมณ์ของการคุ้มครอง

¹²⁹ ไพโรจน์ อัจฉริยา, *เรื่องเดิม*, หน้า 42.

ผู้บริโภค และเมื่อแว่นกันแดดเป็นสินค้าที่ประชาชนใช้อยู่ทั่วไปในชีวิตประจำวัน ด้วยเหตุนี้แว่นกันแดดจึงสมควรที่จะเป็นสินค้าที่ควบคุมฉลากได้ แต่ในปัจจุบันยังไม่ประกาศของคณะกรรมการว่าด้วยฉลากให้แว่นกันแดดเป็นสินค้าที่ควบคุมฉลาก ที่ควรมีวัตถุประสงค์เพื่อให้แว่นกันแดดซึ่งเป็นสินค้าที่ประชาชนทั่วไปหรือใช้เป็นประจำเพื่อรักษาสุขภาพดวงตาหรือการใช้เพื่อความสวยงามยังไม่มี การแสดงฉลาก เพื่อให้ผู้บริโภคได้รับทราบข้อมูลเกี่ยวกับการใช้สินค้า เพื่อให้ข้อมูลที่จำเป็นในการเลือกใช้สำหรับผู้บริโภคเท่าที่ควรจึงควรกำหนดให้แว่นกันแดดเป็นสินค้าที่ควบคุมฉลาก เพื่อให้เจ้าหน้าที่ของรัฐจะสามารถเข้าไปดำเนินการตามอำนาจและหน้าที่ที่บัญญัติไว้ในกฎหมายได้

การที่แว่นกันแดดควรเป็นสินค้าที่ควบคุมฉลากส่งผลให้มีผลทางกฎหมายต่าง ๆ ดังต่อไปนี้ ฉลากของสินค้าที่ควบคุมฉลาก ต้องเป็นไปตามหลักเกณฑ์ของมาตรา 31 พระราชบัญญัติคุ้มครองผู้บริโภค พ.ศ. 2522 ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติคุ้มครองผู้บริโภค (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2541 ลักษณะของฉลากจะต้องมีลักษณะดังต่อไปนี้ ต้องใช้ข้อความที่ตรงต่อความจริงและไม่มีข้อความ ที่อาจก่อให้เกิด ความเข้าใจผิดในสาระสำคัญเกี่ยวกับสินค้า ต้องระบุข้อความ คือ ชื่อหรือเครื่องหมายการค้าของผู้ผลิตหรือของผู้นำเข้าเพื่อขาย แล้วแต่กรณี และสถานที่ผลิตหรือสถานที่ประกอบธุรกิจนำเข้า แล้วแต่กรณี และระบุข้อความที่แสดงให้เข้าใจได้ว่าสินค้านั้นคืออะไร ในกรณี ที่เป็นสินค้านำเข้าให้ระบุชื่อประเทศที่ผลิตด้วย อีกทั้ง ต้องระบุข้อความอันจำเป็น ได้แก่ ราคา ปริมาณ วิธีใช้ ข้อแนะนำ คำเตือน วัน เดือน ปีที่หมดอายุในกรณีเป็นสินค้าที่หมดอายุได้ หรือกรณีอื่น เพื่อคุ้มครองสิทธิของผู้บริโภค ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์และเงื่อนไขที่คณะกรรมการว่าด้วยฉลากกำหนดโดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา รวมทั้งให้ประกอบธุรกิจซึ่งเป็นผู้ผลิตเพื่อขายหรือผู้ส่งหรือผู้นำเข้ามาในราชอาณาจักร เพื่อขายซึ่งสินค้าที่ควบคุมฉลากแล้วแต่กรณี เป็นผู้จัดทำฉลากก่อนขาย และเมื่อคณะกรรมการว่าด้วยฉลากเห็นว่าฉลากใดไม่เป็นไปตามหลักเกณฑ์ข้างต้น คณะกรรมการว่าด้วยฉลากมีอำนาจสั่งให้ผู้ประกอบธุรกิจ เลิกใช้ฉลากดังกล่าวหรือดำเนินการแก้ไขฉลากนั้นให้ถูกต้องก็ได้ ตามมาตรา 33 พระราชบัญญัติคุ้มครองผู้บริโภค พ.ศ. 2522 ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติคุ้มครองผู้บริโภค (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2541

ควรมีประกาศคณะกรรมการว่าด้วยฉลาก ในเรื่องให้แว่นกันแดดเป็นสินค้าที่ควบคุมฉลาก อาศัยอำนาจตามความในมาตรา 30 และมาตรา 31 แห่งพระราชบัญญัติคุ้มครองผู้บริโภค พ.ศ. 2522 ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติคุ้มครองผู้บริโภค (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2541 อันเป็นกฎหมายที่มีบทบัญญัติบางประการเกี่ยวกับการจำกัดสิทธิและเสรีภาพของบุคคล ซึ่งมาตรา 29 ประกอบกับ มาตรา 41 มาตรา 43 และมาตรา 45 ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย บัญญัติให้กระทำได้โดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมาย ให้คณะกรรมการว่าด้วยฉลากออกประกาศเพื่อให้แว่นกันแดดเป็นสินค้าที่ควบคุมฉลาก เนื่องจากประกาศคณะกรรมการว่าด้วยฉลาก เรื่อง ลักษณะของฉลาก สินค้าที่ควบคุมฉลาก พ.ศ. 2541 ได้กำหนดให้สินค้าที่ผลิตเพื่อขายโดยโรงงานตามกฎหมายว่าด้วยโรงงานและสินค้าที่ส่งหรือนำเข้ามาในราชอาณาจักรเพื่อขายเป็นสินค้าที่ควบคุมฉลากตามพระราชบัญญัติคุ้มครองผู้บริโภค พ.ศ. 2522 ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติคุ้มครองผู้บริโภค (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2541 ให้กำหนดลักษณะฉลากสินค้าที่ควบคุมฉลาก ดังต่อไปนี้

“ข้อ 1 ฉลากของสินค้าที่ควบคุมฉลาก จะต้องระบุข้อความ รูป รอยประดิษฐ์หรือภาพตามความเหมาะสม แล้วแต่กรณี แต่ข้อความนั้นจะต้องตรงต่อความเป็นจริงไม่ก่อให้เกิดความเข้าใจผิด

เกี่ยวกับสาระสำคัญของสินค้านั้นและต้องเป็นภาษาไทยหรือภาษาไทยกำกับภาษาต่างประเทศ เพื่ออธิบายให้เข้าใจความหมายของรูปรอยประดิษฐ์หรือภาพ ที่สามารถเห็นและอ่านได้ชัดเจน ทั้งนี้ ให้เป็นไปตามข้อ 2

ความในวรรคหนึ่ง ไม่ใช้บังคับกับฉลากของสินค้าที่ควบคุมฉลาก ที่ผลิตขึ้นเพื่อการส่งออก และไม่ขายในประเทศไทย

ข้อ 2 ฉลากของสินค้าที่ควบคุมฉลาก จะต้องระบุดังต่อไปนี้

1. ชื่อประเภท หรือชนิดของสินค้าที่แสดงให้เห็นเข้าใจได้ว่าสินค้านั้นคืออะไร ในกรณีที่สินค้าที่ส่งหรือนำเข้ามาในราชอาณาจักรเพื่อขายให้ระบุชื่อประเทศที่ผลิตด้วย
2. ชื่อหรือเครื่องหมายการค้าที่จดทะเบียนในประเทศไทยของผู้ผลิตเพื่อขายในประเทศไทย
3. ชื่อหรือเครื่องหมายการค้าที่จดทะเบียนในประเทศไทยของผู้ส่งหรือนำเข้ามาในราชอาณาจักรเพื่อขาย
4. สถานที่ตั้งของผู้ผลิตเพื่อขาย หรือของผู้ส่งหรือนำเข้ามาในราชอาณาจักรเพื่อขาย แล้วแต่กรณี
5. ต้องแสดงขนาดหรือมิติ หรือปริมาณ หรือปริมาตร หรือน้ำหนักของสินค้า นั้น แล้วแต่กรณี สำหรับหน่วยที่ใช้จะใช้ชื่อเต็ม หรือชื่อย่อ หรือสัญลักษณ์แทนก็ได้
6. ต้องแสดงวิธีใช้ เพื่อให้ผู้บริโภคเข้าใจว่าสินค้านั้นใช้เพื่อสิ่งใด เช่น ใช้ทำความสะอาดพื้นไม้ หรือพื้นกระเบื้อง ภาชนะพลาสติก หรือภาชนะดินเผา ภาชนะเคลือบใช้ตั้งบนเตาไฟ ใช้เข้าไมโครเวฟ ใช้เก็บอาหารในตู้เย็น
7. ข้อแนะนำในการใช้หรือห้ามใช้ เพื่อความถูกต้องในการใช้ที่ให้ประโยชน์แก่ผู้บริโภค เช่น ห้ามใช้ของมีคมกับการแช่น้ำแข็งในตู้เย็น
8. คำเตือน (ถ้ามี)
9. วันเดือนปีที่ผลิต หรือวันเดือนปีที่หมดอายุการใช้ หรือวันเดือนปีที่ควรใช้ก่อน วันเดือนปีที่ระบุนั้น เพื่อให้เข้าใจในประโยชน์ของคุณภาพหรือคุณสมบัติของสินค้านั้น (ถ้ามี)
10. ราคา โดยระบุหน่วยเป็นบาท และจะระบุเป็นเงินสกุลอื่นด้วยก็ได้

ข้อ 3 ในกรณีที่ไม้อาจแสดงฉลากของสินค้าที่ควบคุมฉลากอย่างถูกต้องตามที่ระบุไว้ในข้อ 1 และข้อ 2 รวมไว้ในตำแหน่งเดียวกัน เช่น ไม้อาจแสดงไว้ที่สินค้าได้ทั้งหมด ก็ให้แสดงข้อความรูปรอยประดิษฐ์หรือภาพ อย่างหนึ่งอย่างใดไว้ในส่วนหนึ่งส่วนใดที่สินค้าหรือที่ภาชนะบรรจุหรือหีบห่อบรรจุสินค้า หรือสอดแทรกหรือรวมไว้กับสินค้าหรือภาชนะบรรจุหรือหีบห่อบรรจุสินค้า หรือในเอกสารหรือคู่มือสำหรับใช้ประกอบกับสินค้า หรือป้ายที่ติดตั้งหรือแสดงไว้ที่สินค้าหรือภาชนะบรรจุหรือหีบห่อบรรจุสินค้านั้น แต่เมื่อรวมการแสดงฉลากไว้ทุกแห่งแล้ว ต้องสามารถเห็นและอ่านได้ชัดเจน

ข้อ 4 ในกรณีที่สินค้าใดเป็นสินค้าที่ควบคุมฉลาก ตามมาตรา 30 และมาตรา 31 แห่งพระราชบัญญัติคุ้มครองผู้บริโภค พ.ศ. 2522 ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติคุ้มครองผู้บริโภค (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2541 ให้ผู้ผลิตเพื่อขายในประเทศไทย และผู้ส่งหรือนำเข้ามาในราชอาณาจักรเพื่อขาย เป็นผู้จัดทำฉลากของสินค้าตามประกาศฉบับนี้ให้แล้วเสร็จภายในระยะเวลา 60 วัน นับแต่วันที่ประกาศฉบับนี้มีผลใช้บังคับ

ในกรณีที่สินค้าใดเป็นสินค้าที่ควบคุมฉลากตามที่คณะกรรมการว่าด้วยฉลากประกาศกำหนด ตามมาตรา 30 และมาตรา 31 แห่งพระราชบัญญัติคุ้มครองผู้บริโภค พ.ศ. 2522 อยู่ก่อนวันที่ ประกาศฉบับนี้ใช้บังคับ ให้สินค้านั้นมีฉลากตามประกาศดังกล่าวใช้ได้ต่อไปภายในระยะเวลาไม่เกิน 60 วัน นับแต่วันที่ประกาศฉบับนี้มีผลใช้บังคับ”¹³⁰

นอกจากสาเหตุที่ควรกำหนดให้แวนกันแดดเป็นสินค้าที่ควบคุมฉลากเพราะมีประกาศของ ประกาศคณะกรรมการว่าด้วยฉลาก เรื่อง ลักษณะของฉลากสินค้าที่ควบคุมฉลาก พ.ศ. 2541 ให้เป็น แบบอย่างในการที่ฉลากของแวนกันแดดจะต้องปฏิบัติตามประกาศดังกล่าวแล้ว ในเรื่องของสินค้าที่ ควบคุมฉลากยังมีลักษณะความผิดเกี่ยวกับเรื่องฉลากสินค้าที่ควบคุมฉลาก ถ้าแวนกันแดดนั้นเป็น สินค้าที่ควบคุมฉลากก็จะใช้มาตรการทางกฎหมายในการกำหนดโทษแก่ผู้กระทำความผิดในการฝ่า พินขายสินค้าที่ควบคุมฉลากโดยไม่มีฉลากได้ตามมาตรา 52 หรือการขายสินค้าที่ควบคุมฉลากที่มี ฉลากแต่ฉลากหรือการแสดงฉลากไม่ถูกต้องตามมาตรา 52 หรือการขายสินค้าที่ควบคุมฉลากที่มี ฉลากที่คณะกรรมการว่าด้วยฉลากสั่งเลิกใช้ตามมาตรา 33 หรือขัดคำสั่งคณะกรรมการว่าด้วยฉลาก ตามมาตรา 53 หรือการขายสินค้าที่ควบคุมฉลากที่มีฉลากเป็นเท็จตามมาตรา 47 หรือการรับจ้างทำ ฉลากหรือติดตรึงฉลากสินค้าที่ควบคุมฉลากไม่ถูกต้องตามกฎหมายตามมาตรา 54 ได้

ปัญหาในประการต่อมา คือ ปัญหาการปิดฉลากของแวนกันแดดการปิดฉลากของสินค้าที่เป็น แวนกันแดดนั้นในประเทศไทยมีการควบคุมการติดฉลาก คือ พระราชบัญญัติคุ้มครองผู้บริโภค พ.ศ. 2522 ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติคุ้มครองผู้บริโภค (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2541 แต่ที่เป็นปัญหา คือประเทศไทยไม่มีประกาศของกระทรวงอุตสาหกรรม หรือพระราชบัญญัติอื่นใดที่กำหนดให้แวนกัน แดดต้องมีฉลากและปฏิบัติตามกฎหมายนั้น เนื่องจากถ้ามีกฎหมายกำหนดเรื่องฉลากไว้โดยเฉพาะ แล้วก็ให้บังคับตามกฎหมายเฉพาะนั้น แต่ปรากฏว่าในเรื่องฉลากของแวนกันแดดไม่มีบัญญัติไว้ โดยเฉพาะจึงจะใช้ตามกฎหมายคุ้มครองผู้บริโภคเพื่อเป็นการอุดช่องว่างของกฎหมายอื่น ๆ ใน ต่างประเทศมีองค์กรต่าง ๆ ที่กำหนดในเรื่องของฉลากของแวนกันแดดไว้โดยเฉพาะ ทั้งนี้ ในเรื่องของ ฉลากองค์กรต่าง ๆ ของต่างประเทศและมาตรฐานต่าง ๆ ที่ต่างประเทศได้กำหนดถึงมาตรฐานของ แวนกันแดด ได้แก่ มาตรฐานสินค้า CE ของสหภาพยุโรป องค์กร American National Standards Institute (ANSI) ของประเทศสหรัฐอเมริกา และองค์กร Australian Competition and Consumer Commission (ACCC) ของประเทศออสเตรเลีย ได้กำหนดข้อมูลและข้อกำหนดในการติดฉลากของ แวนกันแดดที่ประเทศไทยควรจะนำมาเป็นแบบอย่างในการกำหนดมาตรฐานการติดฉลากของแวน กันแดด ดังนี้

1. ข้อมูลและข้อกำหนดในการติดฉลากของแวนกันแดดของมาตรฐานสินค้า CE

แวนกันแดดต้องผ่านมาตรฐานของ EN 1836:1997 ที่กำหนดข้อมูลขั้นต่ำที่ผู้ผลิตหรือผู้จัด จำหน่ายจะต้องกำหนดในฉลาก ในเรื่องของรูปแบบของการทำเครื่องหมายบนกรอบแวนกันแดด หรือบนฉลากที่ติดอยู่บนแวนกันแดด หรือบนบรรจุภัณฑ์ที่บรรจุแวนกันแดด หรือทั้งสองรวมกัน มีดังนี้

¹³⁰ ประกาศคณะกรรมการว่าด้วยฉลาก เรื่อง ลักษณะของฉลากสินค้าที่ควบคุมฉลาก พ.ศ. 2541. 23 กันยายน พ.ศ. 2541

1) รูปแบบของการทำเครื่องหมายบนกรอบแว่นกันแดด หรือบนฉลากที่ติดอยู่ หรือบนบรรจุภัณฑ์หรือรวมกัน มีดังต่อไปนี้

- (1) ระบุ (ชื่อ) ของผู้ผลิตหรือผู้จัดจำหน่าย
- (2) เลขหมวดหมู่เลนส์
- (3) อ้างอิงถึงมาตรฐาน EN 1836:1997
- (4) ในกรณีที่เลนส์ไม่เหมาะสำหรับขับรถ (ทั้ง FC4 หรือไม่สามารถรับรู้สัญญาณจราจร) ต้องมีคำเตือน "ไม่เหมาะสำหรับการขับรถ" ในรูปแบบของรูปหกด้านที่ได้รับการอนุมัติ (ความสูงไม่ต่ำกว่า 5 มิลลิเมตร) หรือในรูปแบบการเขียน
- (5) ถ้าเลนส์ไม่เป็นไปตามมาตรฐาน ต้องมีคำเตือน "ไม่ใช่สำหรับการดูดวงอาทิตย์โดยตรง"
- (6) การเรียกร้องใดๆ เพิ่มเติม เช่น ให้เพิ่มความแข็งแรงขึ้น

ภาพที่ 5.1 ตัวอย่างข้อกำหนดการติดฉลาก

นอกจากนี้ มาตรฐาน EN 1836 กำหนดว่าข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ตามปกติจะเก็บไว้ในรูปแบบของแฟ้มข้อมูลทางเทคนิค ผู้ผลิตหรือผู้จัดจำหน่ายจะต้องทำให้เป็นระเบียบและเข้าถึงได้ "ในภาษาประจำชาติของประเทศปลายทาง" โดยมีดังต่อไปนี้

- 1) ชื่อและที่อยู่ของผู้ผลิตหรือผู้จัดจำหน่าย
 - 2) รูปแบบและประสิทธิภาพของเลนส์ ได้แก่
 - (1) เลนส์เปลี่ยนสี (Photochromic)
 - ก. การส่งผ่านแสงในสภาวะที่สว่าง
 - ข. การส่งผ่านแสงในสภาวะที่มืด
 - ค. ช่วงการส่งผ่านแสง เป็นตัวชี้วัดประสิทธิภาพของการเปลี่ยนสีของเลนส์
 - (2) เลนส์ตัดแสง (Polarising) ระดับของการตัดแสง แสดงในรูปแบบร้อยละ
 - (3) เลนส์ไล่เฉดสี
 - 3) คำแนะนำสำหรับการดูแลและทำความสะอาด
 - 4) คำอธิบายของเครื่องหมาย
 - 5) หมวดหมู่
 - 6) ตำแหน่งของจุดอ้างอิงตามที่ระบุไว้ในแฟ้มข้อมูลทางเทคนิค ถ้าเป็นกรณีที่แตกต่างกันจากที่กำหนดไว้
 - 7) ค่าของการส่งผ่านแสง
2. ข้อมูลและข้อกำหนดในการติดฉลากของแว่นกันแดดขององค์กร American National Standards Institute (ANSI)
- ในเรื่องของกฎการติดฉลากขององค์กรอาหารและยา ต้องประกอบไปด้วย
- 1) ภาษาและชื่อสามัญของอุปกรณ์

เนื่องจากแว่นตากันแดดและแว่นอ่านหนังสือเป็นอุปกรณ์ทางการแพทย์ ดังนั้น ต้องอยู่ภายใต้กฎการติดฉลากขององค์กรอาหารและยา กฎการติดฉลากนี้นำไปใช้กับอุปกรณ์ทางการแพทย์ทั้งหมดทั้งที่มีต้นกำเนิดในประเทศสหรัฐอเมริกาและต่างประเทศ อุปกรณ์ทางการแพทย์ทั้งหมดต้องระบุชื่อสามัญของอุปกรณ์ในลักษณะตัวหนา ในขนาดตัวอักษรที่เหมาะสม ฉลากต้องเป็นภาษาอังกฤษยกเว้นในเปอร์โตริโกหรืออาณาเขตอื่นที่ประเทศสหรัฐอเมริกายึดครองที่ภาษาอังกฤษไม่ใช่ภาษาหลัก ในกรณีนี้ฉลากจะต้องอยู่ในภาษาที่ใช้กันโดยทั่วไป เช่น ภาษาสเปนสำหรับเปอร์โตริโก
 - 2) ข้อมูลที่ต้องมี

ฉลากต้องระบุข้อมูลอื่น ๆ จะต้องระบุชื่อและที่อยู่ของสถานที่ผลิตหรือสถานที่จัดจำหน่าย โดยต้องเห็นได้ชัดเจนและต้องแสดงชื่อถนน เมืองและรหัสไปรษณีย์ของสถานที่ประกอบธุรกิจหรือสถานที่ผลิต แต่อีเมลไม่ได้รวมอยู่ในข้อมูลที่ต้องมีจึงทำให้ไม่ผ่านกฎข้อนี้ ถ้าอุปกรณ์ทำโดยบริษัทอื่นที่ไม่ใช่บริษัทที่ระบุบนฉลาก แล้วฉลากต้องบอกว่า "ผลิตเพื่อ ____" หรือ "จัดจำหน่ายโดย ____" เพื่อแสดงว่า บริษัทที่มีชื่ออยู่บนฉลากไม่ได้ผลิตอุปกรณ์ ฉลากต้องอธิบายวิธีการใช้อุปกรณ์ แว่นตากันแดดและแว่นอ่านหนังสือได้รับการยกเว้นจากการที่ต้องให้ข้อมูลการใช้งาน แต่เลนส์ที่นำมาหนีบเพิ่มที่ไม่ได้รับการยกเว้นในการให้ข้อมูลการใช้งาน ดังนั้น จึงต้องให้ข้อมูลเกี่ยวกับการใช้งานด้วย
 - 3) การปลอมเครื่องหมายการค้า (Misbranding)

ฉลากที่เป็นเท็จหรือทำให้เข้าใจผิดสามารถส่งผลให้องค์กรอาหารและยาระบุว่าเป็นสินค้าที่ปลอม ตัวอย่างเช่น เป็นฉลากปลอมเมื่อมีข้อความที่เป็นเท็จหรือทำให้เข้าใจผิดในเรื่องใด ๆ

เพราะเหตุที่ฉลากไม่ชัดเจน และการที่ฉลากไม่ระบุข้อความอะไรเลยสามารถกล่าวหาได้ว่าเป็นอุปกรณ์ปลอม

4) การอ้างการรักษาหรือการป้องกันโดยไม่มีการพิสูจน์ (Unsubstantiated Claims of Therapeutic or Preventative Value)

บริษัทแว่นกันแดดและแว่นอ่านหนังสือควรตระหนักโดยเฉพาะอย่างยิ่งในเรื่องเกี่ยวกับการอ้างการรักษาหรือการป้องกันโดยไม่มีการพิสูจน์ เพราะสิ่งเหล่านี้จะเป็นถือว่าเป็นข้อความเท็จหรือทำให้เข้าใจผิด ตามที่กล่าวมาข้างต้น แว่นตากันแดดและแว่นอ่านหนังสือได้รับการพิจารณาจากองค์การอาหารและยา ให้เป็นที่ยอมรับทางการแพทย์ชั้น 1 ซึ่งไม่ต้องมีการขออนุญาตองค์การอาหารและยาก่อนวางตลาด แต่ยกเว้นนี้มีข้อยกเว้นเฉพาะการอ้างการใช้งานและประสิทธิภาพที่ได้รับอนุญาตโดยองค์การอาหารและยาครั้งที่แล้ว ตัวอย่างเช่น แว่นตากันแดดที่องค์การอาหารและยาอนุญาตว่า ฉลากอาจจะระบุว่าอุปกรณ์มีความสามารถในการป้องกันรังสีอัลตราไวโอเล็ตหรือลดแสงจ้า ดังนั้น ฉลากสามารถระบุบางสิ่ง เช่น "เลนส์ผ่านกฎ ANSI Z80.3 - 2010 การป้องกันรังสียูวี" หรือ "เลนส์ป้องกันรังสี UVB X% และ UVA X%" หรือ "อาจจะลดการปวดตา และ/หรือ การเมื่อยล้าตาจากแสงจ้า" ฉลากยังสามารถระบุว่า "เลนส์ผ่านกฎทนต่อแรงกระแทกแต่ไม่ได้รับรองว่าไม่แตก" และสามารถระบุว่าผลิตภัณฑ์นั้นเหมาะสมสำหรับการขับรถหรือไม่ การเรียกร้องใด ๆ ในเรื่องประโยชน์ในการรักษาหรือการป้องกันที่ไม่ได้รับอนุญาตก่อนหน้านี้โดยองค์การอาหารและยา จะต้องถูกส่งไปตรวจที่องค์การอาหารและยาในกระบวนการ 510K เพื่ออนุญาตก่อนวางจำหน่ายในตลาด

5) ข้อมูลการบริการสาธารณะ (Public Service Information)

แม้ว่าอุปกรณ์ชั้น 1 ได้รับการยกเว้นในการกำหนดข้อความบอกวิธีการใช้แว่นกันแดดหรือแว่นอ่านหนังสือ แต่ฉลากสามารถมีข้อมูลเรื่องความปลอดภัยหรือประเภทบริการสาธารณะ ดังนั้น ฉลากสามารถมีข้อความ เช่น "เลนส์ไม่ป้องกันการแตกหรือสามารถแตกได้" "ไม่ได้มีหน้าที่ป้องกันการกระแทกสำหรับใช้ในการเล่นกีฬาที่มีความเสี่ยงในการกระแทกสูงหรือเพื่อความปลอดภัยในงานอุตสาหกรรม" หรือ "แว่นตาย้อมสีไม่แนะนำสำหรับการขับรถกลางคืน"

3. ข้อมูลและข้อกำหนดในการติดฉลากของแว่นกันแดดขององค์กร Australian Competition and Consumer Commission (ACCC)

ในเรื่องเครื่องหมายและฉลากของแว่นตากันแดดแว่นตาแฟชั่นจะต้องมีการทำเครื่องหมายอย่างชัดเจนและอ่านง่าย หรือกำกับด้วยข้อความ ดังต่อไปนี้

1) ตัวตนของผู้ผลิตหรือผู้จำหน่าย

วัตถุประสงค์ของข้อกำหนดนี้ คือ การระบุผู้ผลิตหรือจัดจำหน่ายของแว่นตากันแดดเพื่อ

- (1) ความสะดวกในการคืนสินค้า
- (2) ทำให้เกิดความแตกต่างระหว่างผู้จัดจำหน่ายแต่ละราย
- (3) ความสะดวกของผู้บริโภคในการติดต่อกับผู้ผลิตหรือผู้จำหน่าย
- (4) ความสะดวกของผู้บริโภคในการขอเงินคืนและการกระทำส่วนตัว

บริษัทสัญชาติออสเตรเลีย ต้องระบุ

1. ชื่อบริษัท
2. ชื่อในทางธุรกิจที่ใช้ลงทะเบียนหรือ
3. ชื่อทางการค้า

เมื่อบริษัทระบุข้อมูลต่าง ๆ ข้างต้น ก็อาจจะผ่านข้อกำหนดนี้ ถ้าซื้อไม่ซ้ำกันและช่วยให้แยกแยะผู้ผลิตหรือผู้จัดจำหน่ายได้ง่าย

ตารางที่ 5.1 หมวกหมุ่นเลนส์และรายละเอียดตามตารางด้านล่าง

ประเภทเลนส์	รายละเอียด	ข้อมูลที่จำเป็นเพิ่มเติม	สัญลักษณ์ที่ต้องการ
0	แว่นตาแฟชั่น ไม่กันแดด ลดแสงจ้าจากดวงอาทิตย์น้อย มาก ป้องกันรังสี อัลตราไวโอเลตชนิดน้อย	-	-
1	แว่นตาแฟชั่น ไม่กันแดด ลดแสงจ้าจากดวงอาทิตย์ จำกัด ป้องกันรังสี อัลตราไวโอเลตชนิดน้อย	ไม่เหมาะสำหรับการขับ รถในเวลากลางคืน	-
2	แว่นตากันแดดลดแสงจ้าของ ดวงอาทิตย์ปานกลางป้องกัน รังสีอัลตราไวโอเลตที่ระดับดี	-	-
3	แว่นตากันแดดลดแสงจ้าของ ดวงอาทิตย์สูงป้องกันรังสี อัลตราไวโอเลตที่ระดับดี	-	-
4	แว่นตากันแดดที่มีจุดประสงค์ พิเศษลดแสงจ้าของดวง อาทิตย์ที่สูงมากป้องกันรังสี อัลตราไวโอเลตที่ระดับดี	จะต้องไม่ใช่เมื่อขับรถ	 (สัญลักษณ์ นี้จะต้องมี ความสูงไม่ต่ำกว่า 5 มิลลิเมตร)

ข้อมูลข้างต้นนี้ต้องมีการทำเครื่องหมายที่ไม่สามารถลบออกได้บนกรอบแว่นกันแดดหรือกรอบแว่นตาแฟชั่น หรือทำให้ในรูปของฉลากที่ถอดออกได้ซึ่งติดมากับเลนส์ หรือเป็นฉลากหรือป้ายติดของแกว่งผูกติดไว้กับกรอบแว่น ข้อมูลนี้ที่สามารถทำให้อยู่รวมกันได้และจะต้องปรากฏที่จุดขาย

การติดฉลากหรือเครื่องหมายจะต้องชัดเจนและไม่โดนบังโดยสติ๊กเกอร์และฉลากอื่นๆ เช่น ป้ายราคา

ข้อกำหนดเพิ่มเติมเกี่ยวกับการทำเครื่องหมายและการติดฉลากเลนส์แว่นกันแดดที่เปลี่ยนสีตามความเข้มแสง (Photochromic) ต้องติดป้ายหรือเครื่องหมาย “เลนส์ Photochromic” และถ้าไม่เป็นหมวกหมุ่น 0 ในสภาพมืด ก็จะต้องทำเครื่องหมายพร้อมคำเตือน “ไม่เหมาะสำหรับการขับรถในเวลากลางคืน”

เลนส์ที่ไม่ผ่านข้อกำหนดขั้นต่ำที่กำหนดไว้ ในการดูสัญญาณไฟจะสามารถการรับรู้สีของบุคคล และโดยเฉพาะอย่างยิ่งการดูและการรับรู้สีสัญญาณไฟจราจร เลนส์ดังกล่าวจะต้องได้รับการทำเครื่องหมายพร้อมคำเตือน “จะต้องไม่ใช่สำหรับการขับรถ” และสัญลักษณ์เตือนภัยที่กำหนดไว้ในตารางข้างต้น

อีกทั้งผู้เขียนเห็นว่าการปิดฉลาก Safety Goods Mark (SG Mark) ดังเช่นในประเทศญี่ปุ่นที่มีเครื่องหมาย Safety Goods Mark (SG Mark) เป็นเครื่องหมายรับรองผลิตภัณฑ์ด้านความปลอดภัยโดยสมาคม The Consumer Product Safety Association (CPSA) ซึ่งเป็นองค์กรของเอกชนที่เน้นให้การรับรองผลิตภัณฑ์ประเภทที่อาจก่อให้เกิดอันตรายและการบาดเจ็บต่อมนุษย์หรือก่อให้เกิดอันตรายต่อโครงสร้างและวัสดุที่ใช้ประกอบกับผลิตภัณฑ์นั้น ๆ ตรวจสอบรับรองมาตรฐานความปลอดภัย แสดงถึงการรับประกันว่าหากผู้บริโภคได้รับความเสียหายและอุบัติเหตุจากผลิตภัณฑ์ซึ่งติดเครื่องหมาย Safety Goods Mark (SG Mark) จะมีสิทธิได้รับเงินตอบแทนจาก The Consumer Product Safety Association ก็ควรนำมาปรับใช้กับประเทศไทย เพราะแว่นกันแดดเป็นสินค้าที่อาจก่อให้เกิดอันตรายและอาการบาดเจ็บต่อดวงตากับมนุษย์ได้ ถ้าเกิดโครงสร้างหรือวัสดุที่ใช้ประกอบผลิตภัณฑ์นั้นไม่ได้มาตรฐาน ควรจะให้หน่วยงานเอกชนในการตรวจสอบถึงความปลอดภัยของแว่นกันแดดนั้น หากว่าประเทศไทยมีองค์กรเอกชนที่ให้การรับรองความปลอดภัยของผลิตภัณฑ์ โดยการกำหนดการติดฉลากในแว่นกันแดดนั้นโดยฉลากขององค์กรเอกชน จะทำให้ผู้บริโภคได้รับความคุ้มครองมากขึ้นและหากเกิดความเสียหายและอุบัติเหตุจากแว่นกันแดดจะได้มีองค์กรที่ให้การเยียวยาความเสียหายต่อผู้บริโภคได้อย่างทั่วถึงและเป็นไปอย่างรวดเร็ว

และในประเทศญี่ปุ่น Household Goods Quality Labeling Act หรือพระราชบัญญัติฉลากคุณภาพสินค้าในครัวเรือน ในการขายสินค้าให้ผู้บริโภคในประเทศญี่ปุ่น การติดฉลากจะต้องเป็นไปตามพระราชบัญญัติการติดฉลากคุณภาพสินค้าครัวเรือน การติดฉลากจะต้องถูกติดโดยบุคคลที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับเนื้อหาของฉลาก (ผู้นำเข้าหรือผู้ขายในประเทศญี่ปุ่น) และผู้บริโภคจะต้องเข้าใจและเห็นฉลากได้อย่างชัดเจน รวมทั้งจะต้องเป็นภาษาญี่ปุ่น ในเรื่องของแว่นกันแดด ยกเว้นที่มีเลนส์สายตาดจะต้องมีข้อมูลในฉลากภายใต้กฎการติดฉลากคุณภาพสินค้าเบ็ดเตล็ด เช่น ชื่อสินค้า วัสดุเลนส์ วัสดุกรอบ การป้องกันรังสีที่มองเห็นได้ การป้องกันรังสีอัลตราไวโอเล็ต ข้อระมัดระวังการสวมใส่¹³¹

แต่อย่างไรก็ตามในเรื่องของกฎหมายคุ้มครองผู้บริโภคยังใช้หลักกฎหมายที่ว่า “ผู้ซื้อต้องระวัง” ทำให้ผู้บริโภคซึ่งซื้อสินค้าเมื่อเกิดความเสียหายต้องรับภาระในการพิสูจน์เอง จึงทำให้ผู้บริโภคนั้นเสียเปรียบเนื่องจากสินค้าประเภทหนึ่งที่ผู้ผลิตหรือผู้ประกอบการธุรกิจผลิตขึ้นมา ผู้ประกอบการธุรกิจย่อมทราบถึงสาระสำคัญรวมทั้งข้อบกพร่องของสินค้าที่ตนผลิตได้ดีที่สุด อีกทั้งผู้ผลิตหรือผู้ประกอบการธุรกิจอยู่ในฐานะที่มีความรู้ความชำนาญในการผลิตนั้นและสามารถควบคุมตรวจสอบสินค้าของตนเองได้ตลอดเวลาเพื่อมิให้เกิดความเสียหายหรืออันตรายแก่ผู้บริโภค ด้วยเหตุนี้ พระราชบัญญัติคุ้มครองผู้บริโภคจึงคุ้มครองผู้บริโภคไม่ได้อย่างเต็มที่ จึงมีพระราชบัญญัติความรับผิดชอบความเสียหายที่เกิดขึ้นจากสินค้าที่ไม่ปลอดภัย พ.ศ. 2551 ที่นำทฤษฎีความรับผิดชอบมาใช้เพื่อคุ้มครองผู้บริโภค

¹³¹ JETRO Japan External Trade Organization, *op. cit.*

5.3 การรับรองมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมของผลิตภัณฑ์แว่นกันแดด

ความสำคัญในการกำหนดให้แว่นกันแดดจำเป็นต้องได้มาตรฐาน เนื่องจากดวงตาเป็นอวัยวะที่สำคัญมากในการดำรงชีวิตตลอดชีวิตของมนุษย์ หากสายตาทรมาน มองเห็นไม่ชัดก็จะส่งผลกระทบต่อการดำเนินชีวิต ปัจจุบันพบว่ามีปัจจัยเสี่ยงหลายอย่างที่เร่งให้สายตาเสื่อมเร็วขึ้น ได้แก่ การใช้คอมพิวเตอร์ไม่ถูกวิธี การสัมผัสแสงแดดจากดวงอาทิตย์เป็นเวลานานๆ โดยไม่ใช้อุปกรณ์ป้องกัน ปัจจุบันรังสีอัลตราไวโอเลตมีมากขึ้นในทุกๆปีโดยเฉพาะในช่วงฤดูร้อน เนื่องมาจากเป็นช่วงที่ดวงอาทิตย์ใกล้พื้นผิวโลกมากที่สุด มนุษย์จึงได้คิดค้นอุปกรณ์ชนิดหนึ่งที่สามารถช่วยปกป้องอันตรายจากแสงแดดจากดวงอาทิตย์ได้ซึ่งก็คือ “แว่นกันแดด” นั่นเอง โดยแว่นกันแดดนอกจากจะช่วยปกป้องดวงตาจากอันตรายจากแสงแดดแล้ว ยังช่วยบรรเทาความจ้าของแสงแดดที่ทำให้ต้องเพ่งสายตาส่งผลกระทบต่อสายตาได้ถนัด และยังสามารถช่วยป้องกันอุบัติเหตุที่เกิดกับดวงตาได้ด้วย อย่างไรก็ตาม แม้แว่นกันแดดจะเป็นอุปกรณ์ที่ช่วยปกป้องดวงตาจากรังสีอัลตราไวโอเลต ช่วยลดความเข้มของแสงที่จ้ามกเกินไป และลดแสงสะท้อนที่ก่อความรำคาญแก่สายตาก็ตาม แต่แว่นกันแดดที่มีจำหน่ายอยู่ในปัจจุบันนั้นมีปะปนกันทั้งแบบที่มีมาตรฐานและแบบที่ไม่มีมาตรฐาน โดยแว่นกันแดดที่ไม่มีมาตรฐานหรือไร้คุณภาพนั้นจะทำให้เป็นอันตรายต่อดวงตาเป็นอย่างมาก แว่นกันแดดที่ไร้คุณภาพนอกจากจะไม่ได้ช่วยปกป้องดวงตาเท่าที่ควรและในบางกรณียังอาจเพิ่มปริมาณแสงที่เข้าสู่ดวงตามากขึ้นอีกด้วย โดยศาสตราจารย์เจมส์ โวลฟ์สัน จากหน่วยงานวิจัยด้านทัศนมาตรศาสตร์ (Optometry) กล่าวว่า “ปกติเลนส์แว่นตาจะอยู่ตรงด้านหน้าของดวงตาแต่ ยังมีแสงที่เข้าด้านข้างสะท้อนเข้าตาเพิ่มมากขึ้นไปอีก 20 เท่าของแสงที่ผ่านด้านตรงหน้าของดวงตา”¹³² ดังนั้น ผู้บริโภคควรสวมแว่นกันแดดที่สามารถป้องกันรังสีอัลตราไวโอเลต ที่แผ่มาทั้งพื้นโลกแม้ในวันที่ท้องฟ้ามีเมฆครึ้มก็ตาม อันตรายจากการใส่แว่นกันแดดที่มีเฉพาะสีเข้มเพียงอย่างเดียวที่เลนส์นั้นไม่ได้ป้องกันรังสีอัลตราไวโอเลต จะยิ่งทำให้เป็นอันตรายต่อดวงตา เนื่องจากใส่แว่นกันแดดสีเข้มจะทำให้ม่านตาขยายออกเป็นอันตรายต่อดวงตา เพราะปริมาณรังสีอัลตราไวโอเลตเข้าตามากขึ้น¹³³

เนื่องจากแสงแดดจากดวงอาทิตย์นั้นจะประกอบด้วยคลื่นแสงหลายชนิดมีชื่อเรียกแตกต่างกันตามความยาวคลื่น เป็นปัจจัยที่เป็นอันตรายต่อดวงตาของมนุษย์ ดังนั้น หากดวงตาได้รับรังสีอัลตราไวโอเลตหรือรังสียูวี (UV) มากเกินไปอาจก่อให้เกิดโรคต้อกระจก ต้อเนื้อ และม่านตาถูกทำลายมากขึ้น กล่าวคือ แสงอัลตราไวโอเลตจะทำลายกระจกตาทำให้เกิดความร้อน แสบตา เคือง

¹³² มะยูริย์ เกลาเนอร์, “แว่นตากันแดดอาจเพิ่มอันตรายกับดวงตา,” วารสารข่าววิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีจากบรัสเซลส์, 7 (กรกฎาคม 2555): 3.

¹³³ ปราชญ์ บุญยวงศ์วิโรจน์, “ใส่หมวก-แว่นกันแดดสีเข้ม ลดแสงยูวี 50%,” มติชน (24 กุมภาพันธ์ 2552), ค้นวันที่ 20 พฤศจิกายน 2556 จาก http://www.consumerthai.org/main/index.php?option=com_content&view=article&id=153:-50&catid=9:2008-12-15-05-41-14&Itemid=61

ตา ทะลุเข้าสู่เลนส์แก้วตาทำให้เกิดต่อกระจก ทำให้เกิดภาวะของโรคต่อกระจกก่อนวัยอันควร และทำร้ายจอประสาทตาทำให้จอประสาทตาเสื่อมเป็นอันตรายต่อดวงตาเป็นอย่างมาก¹³⁴

ในต่างประเทศมีองค์กรที่ออกมาตราฐานและตรวจสอบในผลิตภัณฑ์แว่นกันแดด ดังนี้

1. สหภาพยุโรป ได้แก่ มาตรฐาน CE

เครื่องหมาย CE เป็นเครื่องหมายที่ผู้ผลิตได้รับรองว่าสินค้านั้นมีคุณสมบัติตามข้อกำหนดด้านสุขภาพ ความปลอดภัย เนื่องจากแว่นกันแดดมีความสำคัญต่อสุขภาพ แว่นกันแดดจึงได้ถูกรวมอยู่ใน “ระเบียบอุปกรณ์ป้องกันส่วนบุคคล” ที่ 89/686/EEC หรือปกติจะเรียกว่า “ระเบียบ Personal Protective Equipment (PPE)” ระเบียบนี้วางเงื่อนไขไว้ด้วยการวางขายสินค้าในตลาดและการเคลื่อนย้ายเสรีในยุโรปของระเบียบ PPE และข้อกำหนดพื้นฐานที่จะต้องผ่านเพื่อให้แน่ใจว่าผู้ใช้ได้รับการป้องกันสุขภาพและความปลอดภัย

2. ประเทศสหรัฐอเมริกา ได้แก่ องค์กร American National Standards Institute (ANSI)

American National Standards Institute หรือ ANSI ซึ่งเป็นองค์กรภาคเอกชนที่ไม่แสวงหาผลกำไรที่ดูแลและประสานงานกับโครงการประเมินความสอดคล้องโดยมาตรฐานตามความสมัครใจของสหรัฐ บทบาทขององค์กร ANSI คือ การสร้างความมั่นใจว่ามาตรฐานจะมีการพัฒนาจากทุกฝ่ายที่ได้รับผลกระทบโดยตรง ผู้มีส่วนได้เสียถ้ามีความประสงค์จะมาตรฐานนี้จะมีการพิจารณาอย่างรอบคอบและเป็นไปตามความเห็นส่วนใหญ่ แต่เนื่องจากมาตรฐาน ANSI เป็นความสมัครใจ ผู้ผลิตอาจพิจารณาว่าจะผลิตสินค้าให้สอดคล้องกับข้อกำหนดของ ANSI Z80.3 หรือไม่ก็ได้

ถ้าความปลอดภัยและคุณภาพมีความสำคัญต่อผู้บริโภค ผู้ผลิตต้องวิจัยเพื่อตรวจสอบว่าผู้ผลิตแว่นตากันแดดต้องปฏิบัติตามข้อกำหนดของกฎนี้ ในหลายกรณีผู้ผลิตจะต้องติดสติ๊กเกอร์หรือป้ายติดของบนสินค้าที่ระบุว่าตรงตามมาตรฐาน ANSI แต่เนื่องจากคณะกรรมการ Z80 ไม่ได้รวมข้อกำหนดการติดฉลากในมาตรฐาน Z80.3 ดังนั้น สินค้าที่แม้จะไม่มีป้ายอาจจะยังคงมีความปลอดภัย

แว่นกันแดดมีวัตถุประสงค์ที่สำคัญในการปกป้องสายตาของคนจากแสงแดด จึงถือว่าแว่นกันแดดที่มีมาตรฐานเป็นสิ่งสำคัญสำหรับสุขภาพ ก่อนที่แว่นทุกอันจะได้มาตรฐานและติดป้าย ผู้บริโภคจะต้องพิจารณาปัจจัยอื่นนอกเหนือจากแฟชั่นและการออกแบบ โดยพิจารณาว่าผู้ผลิตต้องปฏิบัติตามมาตรฐานซึ่งต้องเป็นสถานที่ที่ดีในการเริ่มต้นผลิตแว่น

3. ประเทศออสเตรเลีย ได้แก่ องค์กร Australian Competition and Consumer Commission (ACCC)

แว่นกันแดดและแว่นแฟชั่น ภายใต้กฎหมายของผู้บริโภคออสเตรเลีย (ACL) มาตรฐานความปลอดภัยสินค้าอุปโภคบริโภคจะต้องมีฉลากบังคับใช้เพื่อป้องกันหรือลดความเสี่ยงของการบาดเจ็บให้กับบุคคล

เมื่อเปรียบเทียบกับประเทศไทยการตรวจสอบในการรับรองมาตรฐานของผลิตภัณฑ์แว่นกันแดด มีหน่วยงานหรือองค์กรในการดำเนินการเพื่อคุ้มครองผู้บริโภคที่รับผิดชอบ คือ สำนักงาน

¹³⁴ รังสีอัลตราไวโอเล็ต, ค้นวันที่ 18 พฤศจิกายน 2556 จาก <http://www.th.wikipedia.org/wiki/รังสีอัลตราไวโอเล็ต>.

คณะกรรมการคุ้มครองผู้บริโภค และมีหน่วยงานที่ควบคุมตรวจสอบในการรับรองมาตรฐานของผลิตภัณฑ์อีกองค์กรหนึ่งที่เกี่ยวข้อง คือ สำนักงานมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม (สมอ.) กระทรวงอุตสาหกรรม แต่ในเรื่องผลิตภัณฑ์แวนกันแดด ไม่ได้กำหนดถึงการกำหนดมาตรฐานมาตรฐานอุตสาหกรรมสำหรับอุตสาหกรรมแวนกันแดดที่ผลิตขึ้นของสำนักงานมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม ซึ่งสอดคล้องกับเจตนารมณ์ของการกำหนดให้มีมาตรฐานของผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม เนื่องจากผลิตภัณฑ์แวนกันแดดสามารถผลิตขึ้นได้ภายในประเทศ ไม่ต้องสั่งสินค้าจากต่างประเทศเข้ามา เพราะภายในประเทศได้มีการเร่งพัฒนาศักยภาพในการผลิตทางอุตสาหกรรมให้มีความก้าวหน้าเพื่อทัดเทียมนานาประเทศ เนื่องจากประเทศไทยสามารถผลิตแวนกันแดดได้ภายในประเทศและมีจำนวนมาก ผู้ประกอบการที่ผลิตมีจำนวนมาก มีการแข่งขันกันในการผลิตและจำหน่าย ในบางครั้งอาจจะทำให้แวนกันแดดมีคุณภาพที่ต่ำลง อันอาจทำให้เกิดอันตรายแก่ประชาชนและก่อให้เกิดความไม่มั่นคงในการประกอบกิจการอุตสาหกรรม แต่ได้มีการกำหนดมาตรฐานของผลิตภัณฑ์แวนกันแดดที่ผลิตในลักษณะอุตสาหกรรมให้มีความแน่นอนและเหมาะสม ควรที่จะได้มีการกำหนดควบคุมเกี่ยวกับมาตรฐานของอุตสาหกรรมที่ผลิตขึ้นภายในประเทศเพื่อจะได้มีมาตรฐานเดียวกัน และเพื่อความปลอดภัยหรือเพื่อป้องกันความเสียหายอันอาจจะเกิดแก่ประชาชนด้วย

ผู้เขียนเห็นว่าในเรื่องของมาตรฐานบังคับ ที่สำนักงานมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมได้กำหนดให้สินค้าประเภทต่าง ๆ เป็นผลิตภัณฑ์ที่ถูกกำหนดให้มีมาตรฐานบังคับนั้น ไม่ว่าจะเป็นอุปกรณ์ไฟฟ้า – เครื่องใช้ไฟฟ้า เช่น หลอดไฟฟ้า พิวส์กัมพู สายไฟฟ้าทองแดงหุ้มด้วยโพลีไวนิลคลอไรด์ เป็นต้น หรือสินค้าที่เกี่ยวข้องกับยานพาหนะ หรือผลิตภัณฑ์ทางการแพทย์ ผลิตภัณฑ์เกษตรและอาหาร เป็นต้น ก็ได้ถูกกำหนดให้เป็นผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมที่มีมาตรฐานบังคับ จากการศึกษาพบว่าปัจจุบันไม่มีการกำหนดให้ผลิตภัณฑ์แวนกันแดดเป็นสินค้าที่มีการกำหนดให้เป็นมาตรฐานบังคับ ผู้เขียนเห็นควรให้ผลิตภัณฑ์แวนกันแดดมีการกำหนดให้มีมาตรฐานบังคับในการกำหนดมาตรฐานอุตสาหกรรมสำหรับอุตสาหกรรมแวนกันแดดที่ผลิตขึ้น เนื่องจากว่าผู้เขียนเห็นว่าผลิตภัณฑ์แวนกันแดดนั้นเข้าหลักเกณฑ์การกำหนดมาตรฐานของสำนักงานมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม ดังต่อไปนี้ แวนกันแดดเป็นผลิตภัณฑ์ที่มีความต้องการทางเศรษฐกิจของประเทศไทยในปัจจุบันมากเนื่องจากมีการผลิตและการใช้งานอย่างแพร่หลาย อีกทั้งผลิตภัณฑ์แวนกันแดดเป็นสินค้าที่มีการพัฒนาทางอุตสาหกรรมเป็นอย่างมาก ส่งผลให้เกิดประโยชน์สูงสุดทางเศรษฐกิจของประเทศ และต้องป้องกันผลประโยชน์ ส่วนได้ส่วนเสียของผู้ผลิตและผู้บริโภค และควรกำหนดให้ผลิตภัณฑ์แวนกันแดดนั้นต้องมีรายละเอียดในมาตรฐานอย่างไรบ้างตามมาตรฐานที่กำหนด และการกำหนดให้ตราเป็นพระราชกฤษฎีกา วัตถุประสงค์เพื่อความปลอดภัยหรือเพื่อป้องกันความเสียหายอันอาจจะเกิดแก่ประชาชนหรือแก่กิจการอุตสาหกรรมหรือเศรษฐกิจของประเทศ ตามมาตรา 17 และก่อนจะมีการตราพระราชกฤษฎีกากำหนดว่าผลิตภัณฑ์แวนกันแดดซึ่งเป็นผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมจะต้องเป็นไปตามมาตรฐานที่กำหนดไว้จะต้องดำเนินการไปตามมาตรา 18 ก่อนด้วย

เมื่อมีพระราชกฤษฎีกากำหนดให้ผลิตภัณฑ์แวนกันแดดมีรายละเอียดและส่วนประกอบตามมาตรฐานที่ได้กำหนดไว้แล้ว ผู้ประกอบการที่จะประสงค์จะทำผลิตภัณฑ์แวนกันแดดที่ได้กำหนดให้เป็นมาตรฐานบังคับไว้ จะต้องปฏิบัติตามมาตรา 20 แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม (ฉบับที่ 5) พ.ศ. 2535 มาตรา 4 คือ จะต้องแสดงหลักฐานให้พนักงาน

เจ้าหน้าที่ตรวจสอบและได้รับอนุญาตจากคณะกรรมการก่อน จึงจะทำผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมนั้น ๆ ได้ เพื่อป้องกันมิให้เกิดอันตรายต่อประชาชน

ผู้ที่ประสงค์จะนำผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมที่มีพระราชกฤษฎีกากำหนดให้ต้องเป็นไปตามมาตรฐานเข้ามาเพื่อจำหน่ายในราชอาณาจักร ต้องแสดงหลักฐานให้พนักงานเจ้าหน้าที่ตรวจสอบและได้รับอนุญาตก่อน ตามมาตรา 21 แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม (ฉบับที่ 5) พ.ศ. 2535 มาตรา 5 จึงจะนำเข้ามาจำหน่ายได้ เว้นแต่เป็นการโอนใบอนุญาตมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม จะต้องเป็นไปตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดเอาไว้ในเรื่องการโอนใบอนุญาตมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม ตามมาตรา 25 แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม (ฉบับที่ 5) พ.ศ. 2535 มาตรา 6

ผู้เขียนเห็นว่าจึงควรศึกษาถึงมาตรฐานอุตสาหกรรมของประเทศอื่น ๆ ในเรื่องของผลิตภัณฑ์แว่นกันแดด เพื่อมาเป็นแนวทางปรับปรุงมาตรฐานคุณลักษณะของผลิตภัณฑ์ของประเทศไทย เช่น ประเทศสหรัฐอเมริกาที่มีองค์กร American National Standards Institute (ANSI) กำหนดมาตรฐานของแว่นกันแดดซึ่งเป็นองค์กรอิสระที่ไม่หวังผลกำไร ได้ออกมาตรฐาน Z80.3 เพื่อกำหนดมาตรฐานของแว่นกันแดด หรือในประเทศสหภาพยุโรป ได้มีมาตรฐานสินค้า CE ที่กำหนดมาตรฐานที่เกี่ยวกับแว่นกันแดด ชื่อว่า Directive 89/686/EEC รวมทั้งในประเทศออสเตรเลียของกร Australian Competition and Consumer Commission (ACCC) เป็นองค์กรที่ทำหน้าที่กำหนดนโยบายการคุ้มครองผู้บริโภค คือ คณะกรรมการแข่งขันทางการค้าและคุ้มครองผู้บริโภค ได้มีกฎหมายของผู้บริโภคออสเตรเลีย (ACL) ที่ต้องมีมาตรฐานความปลอดภัยของสินค้าอุปโภคบริโภค เพื่อป้องกันหรือลดความเสี่ยงของการบาดเจ็บให้กับบุคคลได้ออกมาตรฐานบังคับใช้กับแว่นตากันแดดไว้ด้วย เป็นต้น เนื่องจากประเทศไทยยังไม่มีกำหนดควบคุมในเรื่องของมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม จึงเห็นสมควรให้สำนักงานมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมได้ออกประกาศเกี่ยวกับมาตรฐานบังคับของแว่นกันแดดเพื่อประโยชน์ต่อผู้บริโภคเมื่อเห็นประกาศกระทรวงอุตสาหกรรมและเครื่องหมายมาตรฐานผลิตภัณฑ์เกี่ยวกับแว่นกันแดด เพื่อช่วยในการตัดสินใจเลือกซื้อสินค้าของผู้บริโภคว่าสินค้านั้นจะปลอดภัยเมื่อนำไปใช้ และช่วยเป็นสื่อกลางซึ่งเป็นบรรทัดฐานในทางการค้าเพื่อให้ผู้ผลิตและผู้บริโภคมีความเข้าใจที่ตรงกันถึงสินค้าชนิดนั้น และป้องกันสินค้าที่ไม่มีคุณภาพในการผลิตในประเทศและสินค้านำเข้ามาจากต่างประเทศ เพื่อให้ผู้บริโภคได้รับประโยชน์สูงสุดต่อไป

และเมื่อเปรียบเทียบการกำหนดมาตรฐานแว่นกันแดดของสหภาพยุโรป ประเทศสหรัฐอเมริกา และประเทศออสเตรเลีย มาตรฐานแว่นกันแดด 3 มาตรฐานหลักที่เกี่ยวข้องกับแว่นกันแดด ปรากฏดังต่อไปนี้

1. สหภาพยุโรป ได้แก่ มาตรฐาน CE

มาตรฐาน CE ได้กำหนดให้แว่นกันแดดที่ผลิตต้องผ่านระเบียบ PPE ในการจะผ่านข้อกำหนดของระเบียบ PPE นั้น แว่นตากันแดดต้องได้รับการทดสอบและเป็นไปตาม มาตรฐานแว่นกันแดดยุโรปที่ชื่อว่า “EN1836:1997 (แว่นกันแดดป้องกันดวงตาสำหรับการทำงานทั่วไปและป้องกันจากการมองดวงอาทิตย์โดยตรง) โดยมาตรฐานนี้ระบุข้อกำหนดสำหรับคุณสมบัติการส่งผ่านแสง คุณสมบัติเกี่ยวกับสายตา ข้อมูลและการติดฉลาก นอกจากนี้ ยังกำหนดให้แว่นกันแดดต้องมีความปลอดภัยใน

การสวมใส่ โดยไม่มีส่วนคมที่ยื่นออกมาหรือข้อบกพร่องที่อาจทำให้เกิดอันตราย ไม่สามารถติดไฟได้ และทำจากวัสดุที่ไม่เป็นพิษเมื่อสัมผัสกับผิวหนัง

มาตรฐาน EN 1836:1997 มีการอ้างอิงกับมาตรฐานอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับแว่นกันแดด คือ "การป้องกันดวงตา" ได้แก่ มาตรฐานต่างๆ ดังต่อไปนี้

- 1) EN 166:1995 (การป้องกันดวงตาสส่วนบุคคล-ข้อกำหนด)
- 2) EN167: 1995 (การป้องกันดวงตาสส่วนบุคคล-วิธีการทดสอบเกี่ยวกับตา)
- 3) EN168: 1995 (การป้องกันดวงตาสส่วนบุคคล-วิธีการทดสอบที่ไม่เกี่ยวกับตา)

เนื่องจากว่าแว่นกันแดดที่ทำจากโลหะส่วนใหญ่จะ ทำจากนิกเกิลเงินที่มาจากการผลิตของโลหะทองแดง สังกะสี และนิกเกิลประมาณ 15 – 25% ดังนั้น ข้อกำหนดของการจำหน่ายแว่นกันแดดควรเป็นไปตามระเบียบที่เกี่ยวกับนิกเกิลที่ชื่อว่า “ระเบียบ 76/769/EEC” ระเบียบนี้มีจุดประสงค์เพื่อนำมามาตรการที่จะลดผลกระทบการแพ้สารนิกเกิลมาใช้ในกรณีที่แว่นกันแดดมีชิ้นส่วนโลหะที่อาจเข้ามาสัมผัสผิวหนังโดยตรงและสัมผัสเป็นเวลานาน ทำให้ในปัจจุบันนี้แว่นตากันแดดก็สามารถวางจำหน่ายในสหภาพยุโรปได้อย่างถูกต้องตามกฎหมายเพียงทำให้สอดคล้องกับมาตรฐาน EN 1836:1997 และมาตรฐานนิกเกิล (EN1811: 1999 / EN 12472: 1999)

2. องค์การ American National Standards Institute (ANSI)

องค์การอาหารและยาสหรัฐอเมริกา (FDA) ได้กำหนดกฎระเบียบของแว่นกันแดด แว่นตากันแดดไม่มีสายตากฎหมายได้กำหนดให้เป็นอุปกรณ์ทางการแพทย์ชั้น 1 องค์การอาหารและยา (FDA) ได้ยกเว้นอุปกรณ์ทางการแพทย์ชั้น 1 ส่วนใหญ่จากการที่ต้องแจ้งก่อนวางจำหน่ายในตลาด หรือไม่จำเป็นต้องทำตามระเบียบขององค์การอาหารและยาก่อนที่อุปกรณ์ชั้น 1 จะวางจำหน่ายในตลาดในประเทศสหรัฐอเมริกา แต่ผู้ผลิต ผู้นำเข้าหรือผู้จัดจำหน่าย จะต้องลงทะเบียนผู้ประกอบการกับองค์การอาหารและยาเป็นประจำทุกปี

ผู้ประกอบการใดๆ ไม่ว่าจะอยู่ในประเทศสหรัฐอเมริกาหรือในต่างประเทศ ที่ทำการผลิตนำเข้า หรือจัดจำหน่ายแว่นกันแดดที่จะออกวางจำหน่ายในตลาดในประเทศสหรัฐอเมริกาจะต้องลงทะเบียนกับองค์การอาหารและยา และต้องต่ออายุเป็นประจำทุกปี และบุคคลที่ต้องลงทะเบียนแบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม คือ กลุ่มแรก บริษัทต่างชาติหรือบริษัทในประเทศสหรัฐอเมริกาที่ผลิตแว่นตากันแดดหรือแว่นอ่านหนังสือ หมายถึงผู้ผลิตโดยตรง ผู้ผลิตตามสัญญาจ้าง ผู้นำมาทำบรรจุภัณฑ์ใหม่ ผู้นำมาติดป้ายหรือฉลากใหม่ และผู้นำมาผลิตใหม่ กลุ่มที่สอง ผู้จัดจำหน่ายเริ่มต้นและผู้นำเข้าธุรกิจประเภทที่ได้รับอุปกรณ์ที่นำเข้ามาในประเทศสหรัฐอเมริกาและแจกจ่ายต่อไป

แว่นตากันแดดควรทำจากวัสดุที่ไม่ติดไฟ นอกจากนี้ แว่นตากันแดดควรที่จะทำจากวัสดุที่ไม่มีสารพิษ และไม่ทำให้เกิดอาการแพ้ในการใช้งานตามปกติ มาตรฐาน ANSI Z80.3-2010 กำหนดมาตรฐานสมัครใจในการวัดการติดไฟของวัสดุที่ใช้ในแว่นกันแดด ในขณะที่เกณฑ์ Biocompatibility ของวัสดุอยู่ใน ISO 10993 ขององค์การระหว่างประเทศในการจัดทำมาตรฐานหรือ ISO

3. องค์การ Australian Competition and Consumer Commission (ACCC)

องค์กร ACCC ได้ให้ความหมายว่าแว่นกันแดด หมายถึง แว่นตาที่มีเลนส์กรองแสง ถูกทำให้มืดเพื่อปกป้องดวงตาจากแสงจ้าจากดวงอาทิตย์ซึ่งเป็นอันตรายและมีรังสีอัลตราไวโอเลต (UV) และได้ให้ความหมายของแว่นตาแฟชั่น หมายถึง แว่นตาที่สวมใส่สำหรับแฟชั่นเป็นหลักและมีลักษณะของ

เลนส์ที่ไม่ได้ถูกทำให้กรองแสงหรือกรองแสงเล็กน้อย ซึ่งไม่ได้ลดแสงจ้าของดวงอาทิตย์หรือลดรังสียูวี มักมีการป้องกันดวงตาน้อยหรือไม่ได้ป้องกันเลย

มาตรฐานบังคับใช้กับแว่นกันแดดและแว่นตาแฟชั่นที่เลนส์ไม่มีการหักเห เช่น เลนส์ที่ไม่ขยายหรือลดขนาดของภาพที่มองเห็น แว่นกันแดดและแว่นตาแฟชั่นประกอบด้วยแว่นกันแดดเลนส์เดี่ยว (One Piece Visors) แว่นกันแดดไร้ขอบ (Rimless Sunshields) แว่นกันแดดถอดเลนส์ได้ (Clip-on Sunglasses) แว่นกันแดดสำหรับเด็ก (Children's Sunglasses)

เลนส์แว่นกันแดดที่เปลี่ยนสีตามความเข้มของแสง ซึ่งจะมีมืดเมื่อสัมผัสกับแสงแดดและค่อย ๆ สว่างเมื่อแสงแดดหายไป (เช่น โดยการเดินในที่ร่ม) เลนส์แบบนี้ก็อยู่ในมาตรฐานบังคับ

มาตรฐานนี้บังคับไม่ใช้กับแว่นตาเพื่อความปลอดภัย แว่นตากันลมเพื่อความปลอดภัย เพื่อป้องกันรังสีหรือแสงอื่นนอกเหนือจากดวงอาทิตย์ แว่นตาสำหรับเล่นสกี แว่นตาที่ใช้เป็นของเล่นซึ่งระบุว่าเป็นของเล่นไว้อย่างชัดเจน รวมทั้งแว่นทางการแพทย์ที่ได้รับการออกแบบมาโดยเฉพาะสำหรับการใช้งานโดยผู้ที่มีความผิดปกติทางการมองเห็น แว่นกันแดดตามใบสั่งแพทย์ (เลนส์แว่นกันแดดตามใบสั่งที่แพทย์แนะนำและได้รับอนุญาตจากผู้เชี่ยวชาญที่ผ่านการรับรอง หรือบุคคลอื่น ๆ ที่มีคุณสมบัติเหมาะสม)

แว่นตากันแดดและแว่นตาแฟชั่นได้มีการจำแนกประเภทเลนส์ ออกเป็น 5 ประเภท ตามประสิทธิภาพและความเหมาะสมในการใช้งาน ได้แก่

เลนส์ประเภท 0 เลนส์ประเภทนี้เป็นแว่นตาแฟชั่น ไม่ใช่แว่นกันแดด มีความสามารถลดแสงจ้าของดวงอาทิตย์ต่ำมาก และป้องกันรังสีอัลตราไวโอเล็ตได้เพียงเล็กน้อยหรือไม่สามารถป้องกันรังสีอัลตราไวโอเล็ตได้เลย

เลนส์ประเภท 1 เช่นเดียวกับเลนส์ประเภทเลนส์ 0 เลนส์ประเภทนี้เป็นแว่นตาแฟชั่น ไม่ใช่แว่นกันแดด แต่มีการลดแสงจ้าของดวงอาทิตย์และป้องกันรังสีอัลตราไวโอเล็ตได้เล็กน้อย แว่นตาแฟชั่นชนิดเลนส์ประเภท 1 ไม่เหมาะสำหรับการขับรถในเวลากลางวัน

เลนส์ประเภท 2 แว่นตากันแดดประเภทนี้มีการลดแสงจ้าของดวงอาทิตย์และป้องกันรังสีอัลตราไวโอเล็ตในระดับกลาง

เลนส์ประเภท 3 คล้ายกับประเภทที่ 2 แว่นตากันแดดประเภทนี้มีการป้องกันรังสีอัลตราไวโอเล็ตได้มาก เลนส์ประเภท 3 ยังมีการลดแสงจ้าของดวงอาทิตย์ได้มากเช่นกัน

เลนส์ประเภท 4 แว่นตากันแดดประเภทนี้มีวัตถุประสงค์พิเศษที่มีการลดแสงจ้าของดวงอาทิตย์และป้องกันรังสีอัลตราไวโอเล็ตได้มากที่สุด แว่นตากันแดดที่มีเลนส์ประเภท 4 จะต้องไม่นำมาใช้เมื่อขับรถไม่ว่าในเวลาใดก็ตาม

เลนส์เปลี่ยนสีตามความเข้มของแสง เลนส์เปลี่ยนสีอาจจะไม่เหมาะสำหรับการขับรถกลางวัน ขึ้นอยู่กับคุณสมบัติของการถ่ายเทแสง (เช่น ความสามารถในการลดแสงจ้าของดวงอาทิตย์ และการสัมผัสรังสีอัลตราไวโอเล็ต)

การผ่านข้อกำหนดบังคับ เพื่อให้สอดคล้องกับมาตรฐานบังคับสำหรับแว่นกันแดดและแว่นตาแฟชั่น บริษัทแว่นกันแดดจะต้องผ่านข้อกำหนดทั้งหมดในเรื่องของการสร้าง ประสิทธิภาพ การทำเครื่องหมาย และการติดฉลาก ข้อกำหนดที่สำคัญของมาตรฐานบังคับในการสร้างมาตรฐานบังคับมีข้อกำหนด ดังต่อไปนี้

1) เลนส์และกรอบจะต้องไม่มีขอบคม ซึ่งอาจทำให้เกิดการบาดเจ็บหรือความรู้สึกไม่สบาย ระหว่างการใช้งาน

2) เลนส์ทั้งของแว่นตากันแดดและแว่นตาแฟชั่นจะต้องมีความมั่นคงและปลอดภัยพอดีกับกรอบแว่น

3) แว่นตากันแดด (แต่ไม่ใช่แว่นตาแฟชั่น) จะต้องมีความแข็งแรงที่สุดดังนี้:

(1) แว่นตากันแดดของผู้ใหญ่จะต้องมีขนาดวงรี กว้าง 40 มิลลิเมตร และสูง 28 มิลลิเมตร โดยมีศูนย์กลางของเลนส์ทั้ง 2 ข้าง ห่างกันอย่างน้อย 64 มิลลิเมตร

(2) แว่นตากันแดดเด็กจะต้องมีขนาดวงรี กว้าง 34 มิลลิเมตร และสูง 24 มิลลิเมตร โดยมีศูนย์กลางของเลนส์ทั้ง 2 ข้าง ห่างกันอย่างน้อย 54 มิลลิเมตร

ข้อกำหนดด้านประสิทธิภาพ (ที่ระบุไว้ใน AS/NZS 1067:2003) มีส่วนประกอบดังนี้

1) ข้อกำหนดการส่งผ่านแสงและยูวี

(1) การส่งผ่านแสงของเลนส์หรือปริมาณของแสงที่สามารถผ่านเลนส์ได้จะต้องอยู่ในช่วงที่กำหนด

(2) การส่งผ่านรังสีอัลตราไวโอเล็ตของเลนส์หรือปริมาณของรังสีอัลตราไวโอเล็ตที่สามารถผ่านเลนส์ได้จะต้องอยู่ในช่วงที่กำหนด

2) ความสม่ำเสมอของสีสำหรับเลนส์แว่นตากันแดดทั้ง 2 ข้าง

เลนส์แว่นตากันแดดทั้ง 2 ข้างที่ติดตั้งอยู่ในกรอบแว่นจะต้องเป็นสีเดียวกันในจุดที่ตรงกัน

3) การจับคู่ความหนาแน่นของเลนส์แว่นตากันแดดทั้ง 2 ข้าง

การส่งผ่านแสงที่จุดที่สอดคล้องบนเลนส์แต่ละข้างจะต้องไม่แตกต่างกันเกินกว่าขีดจำกัดที่กำหนด

4) สีของเลนส์แว่นตากันแดด

สีของเลนส์จะต้องอยู่ในเฉดสีที่กำหนด

5) ระบายของโพลารไรซ์

เลนส์โพลารไรซ์ต้องติดตั้งในกรอบแว่น เพื่อให้ระบายของโพลารไรซ์อยู่ภายในขอบเขตที่กำหนดไว้

6) เลนส์เปลี่ยนสีตามความเข้มแสง (Photochromic)

เลนส์เปลี่ยนสีตามความเข้มแสงจะต้องผ่านข้อกำหนดการส่งผ่านทั้งในสภาพสว่างและสภาพมืด

7) พลังงานแสง

อำนาจหักเห เลนส์แว่นตากันแดดแต่ละข้างจะต้องมีค่าสายตาปกติ

8) สีสัน

เลนส์ทั้ง 2 ข้างจะต้องไม่มีสีสันมากเกินไป เลนส์ที่ไม่เป็นไปตามข้อกำหนดอาจมีผลต่อการมองเห็นระยะทางหรืออาจทำให้เกิดความรู้สึกไม่สบาย หรือมองเห็นภาพซ้อน

ผู้เขียนจึงขอเสนอให้ประเทศไทยออกมาตรฐานบังคับกำหนดมาตรฐานของแว่นตากันแดด คือ ขอเสนอให้นำมาตรฐานของสหภาพยุโรป คือ EN 1836:1997 เกี่ยวกับเรื่องแว่นตากันแดด ในการป้องกันดวงตา เลนส์กันแสงในสภาวะแสงจ้าสำหรับการใช้งานทั่วไปและเลนส์สำหรับการมองดวง

อาทิตยโดยตรง มาตรฐานของประเทศออสเตรเลีย คือมาตรฐาน AS / NZ1067: 2003 เกี่ยวกับแว่นกันแดดและแว่นแฟชั่น และมาตรฐานของประเทศอเมริกัน คือ ANSI Z80.3-2001 เกี่ยวกับเรื่องสายตาและเรื่องของการกำหนดแว่นกันแดดที่ไม่มีใบสั่งของแพทย์และแว่นตาแฟชั่น มาปรับใช้ในการกำหนดมาตรฐานของแว่นกันแดดว่าแว่นกันแดดควรมีมาตรฐานการป้องกันดวงตาเท่าไร เช่น ในสหภาพยุโรป มาตรฐาน CE ได้มีการกำหนด มาตรฐาน EN 1836:1997 มีการอ้างอิงกับมาตรฐานอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องกับแว่นกันแดด คือ 1) EN 166:1995 (การป้องกันดวงตาสส่วนบุคคล-ข้อกำหนด) 2) EN167: 1995 (การป้องกันดวงตาสส่วนบุคคล - วิธีการทดสอบเกี่ยวกับตา) 3) EN168: 1995 (การป้องกันดวงตาสส่วนบุคคล-วิธีการทดสอบที่ไม่เกี่ยวกับตา) ประการต่อมาความปลอดภัยของสารเคมีที่ใช้ทำวัสดุในผลิตภัณฑ์แว่นกันแดด เช่น แว่นกันแดดที่ทำจากทำจากโลหะที่ทำจากทำจากนิกเกิลเงิน ดังนั้น ข้อกำหนดของการจำหน่ายแว่นกันแดดควรเป็นไปตามระเบียบที่เกี่ยวกับนิกเกิลที่ชื่อว่า “ระเบียบ 76/769/EEC” เพื่อลดผลกระทบการแพ้สารนิกเกิลมาใช้ในกรณีที่แว่นกันแดดมีชิ้นส่วนโลหะที่อาจเข้ามาสัมผัสผิวหนังโดยตรงและสัมผัสเป็นเวลานาน หรือในประเทศสหรัฐอเมริกา องค์กร American National Standards Institute (ANSI) มีการได้กำหนดแว่นตากันแดดควรทำจากวัสดุที่ไม่ติดไฟ แว่นตากันแดดควรที่จะทำจากวัสดุที่ไม่มีสารพิษ และไม่ทำให้เกิดอาการแพ้ในการใช้งาน ตามปกติ ในมาตรฐาน ANSI Z80.3-2010 หรือในประเทศออสเตรเลีย องค์กร American National Standards Institute ได้กำหนดมาตรฐานบังคับใช้กับแว่นกันแดด ประกอบด้วย แว่นกันแดดเลนส์เดี่ยว (One Piece Visors) แว่นกันแดดไร้ขอบ (Rimless Sunshields) แว่นกันแดดถอดเลนส์ได้ (Clip-on Sunglasses) แว่นกันแดดสำหรับเด็ก (Children’s Sunglasses) เลนส์แว่นกันแดดที่เปลี่ยนสีตามความเข้มของแสงเลนส์แบบนี้ก็อยู่ในมาตรฐานบังคับ และได้มีการจำแนกประเภทเลนส์ออกเป็น 5 ประเภทสำหรับแว่นกันแดดด้วย ตามประสิทธิภาพและความเหมาะสมในการใช้งาน การผ่านข้อกำหนดบังคับ เพื่อให้ผ่านมาตรฐานบังคับสำหรับแว่นกันแดด บริษัทผู้ผลิตแว่นกันแดดจะต้องผ่านข้อกำหนดทั้งหมดในเรื่องของการสร้าง ประสิทธิภาพ การทำเครื่องหมาย และการติดฉลาก ข้อกำหนดที่สำคัญของมาตรฐานบังคับในการสร้างมาตรฐานบังคับมีข้อกำหนด ดังต่อไปนี้ เลนส์และกรอบจะต้องไม่มีขอบคม เลนส์ของแว่นตากันแดดจะต้องมีความมั่นคงและปลอดภัยพอดีกับกรอบแว่น แว่นกันแดดของผู้ใหญ่จะต้องมีขนาดวงรี กว้าง 40 มิลลิเมตร และสูง 28 มิลลิเมตร โดยมีศูนย์กลางของเลนส์ทั้ง 2 ข้าง ห่างกันอย่างน้อย 64 มิลลิเมตร แว่นกันแดดเด็กจะมีขนาดวงรี กว้าง 34 มิลลิเมตร และสูง 24 มิลลิเมตร โดยมีศูนย์กลางของเลนส์ทั้ง 2 ข้าง ห่างกันอย่างน้อย 54 มิลลิเมตร ข้อกำหนดด้านประสิทธิภาพ (ที่ระบุไว้ใน AS/NZS 1067:2003) มีส่วนประกอบในเรื่องของการส่งผ่านแสงและยูวี ในการส่งผ่านแสงของเลนส์หรือปริมาณของแสงที่สามารถผ่านเลนส์ได้จะต้องอยู่ในช่วงที่กำหนด การส่งผ่านรังสีอัลตราไวโอเล็ตของเลนส์หรือปริมาณของรังสีอัลตราไวโอเล็ตที่สามารถผ่านเลนส์ได้จะต้องอยู่ในช่วงที่กำหนด และต้องมีความสม่ำเสมอของสีสำหรับเลนส์แว่นกันแดดทั้ง 2 ข้าง ความหนาแน่นของเลนส์แว่นกันแดดทั้ง 2 ข้างจะต้องไม่แตกต่างกันเกินกว่าขีดจำกัดที่กำหนด สีของเลนส์จะต้องอยู่ในเฉดสีที่กำหนด เลนส์โพลาริซ์ต้องติดตั้งในกรอบแว่น เพื่อให้ระนาบของโพลาริซ์อยู่ภายในขอบเขตที่กำหนดไว้ เลนส์เปลี่ยนสีตามความเข้มแสงจะต้องผ่านข้อกำหนดการส่งผ่านทั้งในสภาพสว่างและสภาพมืด เลนส์แว่นกันแดดแต่ละข้างจะต้องมี

ค่าสายตาปกติ เลนส์ทั้ง 2 ข้างจะต้องไม่มีสีสันมากเกินไป เลนส์ที่ไม่เป็นไปตามข้อกำหนดอาจมีผลต่อการมองเห็นระยะทางหรืออาจทำให้เกิดความรู้สึกไม่สบาย หรือมองเห็นภาพซ้อน เป็นต้น

5.4 การทดสอบมาตรฐานแว่นกันแดด

องค์กรทดสอบพิสูจน์มาตรฐานของผลิตภัณฑ์ในประเทศไทยมีหน่วยงานที่ควบคุมตรวจสอบ คือ สำนักงานคณะกรรมการคุ้มครองผู้บริโภค มีอำนาจในการติดตามสอดส่องพฤติการณ์ของผู้ประกอบธุรกิจและจัดให้มีการทดสอบพิสูจน์สินค้าต่าง ๆ และมีศูนย์เฝ้าระวังและพิสูจน์สินค้าที่ไม่ปลอดภัย โดยมีหน้าที่ทำการตรวจสอบ ทดสอบหรือพิสูจน์สินค้าต่าง ๆ และเฝ้าระวังอันตรายที่อาจเกิดขึ้นกับผู้บริโภคจากสินค้าต่าง ๆ ด้วย เมื่อมีผลิตภัณฑ์แว่นกันแดดที่นำออกขายในท้องตลาด ศูนย์เฝ้าระวังและพิสูจน์สินค้าที่ไม่ปลอดภัยจะมีหน้าที่ทดสอบพิสูจน์มาตรฐานของแว่นกันแดด โดยทำหน้าที่สุ่มตรวจสินค้าอุปโภคบริโภคเกี่ยวกับความไม่ปลอดภัยของผลิตภัณฑ์ และต่อมาจะทำหน้าที่เสนอแนะนโยบายมาตรการในการคุ้มครองผู้บริโภคเกี่ยวกับสินค้าที่อาจก่อให้เกิดความไม่ปลอดภัย เพื่อสนับสนุนข้อมูลในการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ข้อมูลข่าวสารที่เป็นประโยชน์ในการเลือกซื้อสินค้าแก่ผู้บริโภคและแจ้งเตือนภัยแก่ผู้บริโภคเกี่ยวกับความไม่ปลอดภัยที่อาจเกิดจากการใช้สินค้าและบริการ การดำเนินงานของศูนย์เฝ้าระวังและพิสูจน์สินค้าที่ไม่ปลอดภัย จะมีขั้นตอนต่าง ๆ ดังต่อไปนี้ ศูนย์เฝ้าระวังและพิสูจน์สินค้าที่ไม่ปลอดภัยนั้นจะดำเนินงานตามพระราชบัญญัติคุ้มครองผู้บริโภคที่ให้อำนาจตามมาตรา 36 และ มาตรา 37 พระราชบัญญัติคุ้มครองผู้บริโภค พ.ศ. 2522 และพระราชบัญญัติความรับผิดชอบต่อความเสียหายที่เกิดขึ้นจากสินค้าที่ไม่ปลอดภัย พ.ศ. 2551 มีหน้าที่ในการรับแจ้ง เก็บตัวอย่าง และนำมาวิเคราะห์ของข้อมูลสินค้าที่ไม่ปลอดภัยและอาจไม่ปลอดภัย และแต่งตั้งคณะกรรมการทดสอบหรือพิสูจน์สินค้า เพื่อพิจารณาว่าสินค้านั้นควรส่งทดสอบหรือไม่ เมื่อพิจารณาแล้วเห็นควรจึงส่งสินค้านั้นไปทดสอบ เมื่อได้ผลการทดสอบมา ในกรณีที่เป็นสินค้าที่อาจก่อให้เกิดอันตราย จะนำเสนอคณะกรรมการคุ้มครองผู้บริโภค เพื่อกำหนดคำสั่งห้ามขายและเรียกคืนตามมาตรา 36 พระราชบัญญัติคุ้มครองผู้บริโภค พ.ศ. 2522 แต่ถ้าเป็นกรณีสินค้าที่ระบุข้อมูลข้อแนะนำ หรือวิธีใช้ไม่เพียงพอ ให้เสนอต่อคณะกรรมการว่าด้วยฉลากพิจารณาควบคุมฉลากตามมาตรา 30 พระราชบัญญัติคุ้มครองผู้บริโภค พ.ศ. 2522 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2541 และเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ผ่านช่องทางต่าง ๆ เพื่อเป็นประโยชน์แก่ผู้บริโภคต่อไป¹³⁵

ในบางกรณีผลิตภัณฑ์แว่นกันแดดนั้นอาจจะเป็นสินค้าที่ไม่ปลอดภัยได้ เช่น กรณีแว่นกันแดดมีการกำหนดวิธีใช้หรือคุณสมบัติชัดเจน แต่มีส่วนประกอบอย่างอื่นที่อาจเป็นอันตรายได้ ศูนย์เฝ้าระวังและพิสูจน์สินค้าที่ไม่ปลอดภัย มีหน้าที่ทำการตรวจสอบ ทดสอบหรือพิสูจน์สินค้าต่าง ๆ และเฝ้าระวังอันตรายที่อาจเกิดขึ้นกับผู้บริโภคจากสินค้าต่าง ๆ ผลิตภัณฑ์แว่นกันแดดจะต้องถูกส่งไปทดสอบในหน่วยงานที่ศูนย์เฝ้าระวังและพิสูจน์สินค้าที่ไม่ปลอดภัยได้กำหนดขึ้น และในขั้นตอนนี้ผู้เขียนเห็นว่าในประเทศไทยนั้นยังไม่มีกำหนดถึงหลักเกณฑ์ของการกำหนดในการทดสอบว่าแว่นกันแดดนั้น

¹³⁵ ศูนย์เฝ้าระวังและพิสูจน์สินค้าที่ไม่ปลอดภัย, *เรื่องเดิม*.

ควรจะทดสอบอย่างไร และควรมีมาตรฐานเท่าใด เมื่อเทียบกับมาตรฐานการตรวจสอบแว่นกันแดดของต่างประเทศ เช่น

1. ในสหภาพยุโรปมีองค์กรทดสอบพิสูจน์มาตรฐานของแว่นกันแดด โดยมาตรฐาน CE ได้กำหนดถึงการทดสอบแว่นกันแดด การทดสอบพิสูจน์มาตรฐานแว่นกันแดดนั้น แว่นกันแดดจะต้องผ่านการทดสอบมาตรฐานต้องเป็นไปตามระเบียบ PPE เช่น มาตรฐาน EN 1836:1997 กำหนดว่าบริษัทใดก็ตามที่วางจำหน่ายแว่นกันแดดในตลาด ต้องมีการทดสอบในห้องปฏิบัติการของตนเองหรือการทดสอบจากห้องปฏิบัติการภายนอก โดยที่ห้องปฏิบัติการนั้นต้องได้รับการรับรอง และการทดสอบอุปกรณ์ขั้นต่ำได้กำหนดว่าต้องมีการดำเนินการทดสอบต่าง ๆ ประกอบไปด้วย เครื่องวัดค่าการดูดกลืนแสงอัลตราไวโอเล็ต (แสงยูวี) ซึ่งเป็นเครื่องมือสำหรับวัดพลังแสงของเลนส์ ตรวจสอบแกนโพลาริซสำหรับเลนส์โพลาริซ ทดสอบกลไกของอุปกรณ์ เช่น การบิดรูปของกรอบแว่น โดยช่างที่มีประสบการณ์ในการทดสอบอุปกรณ์และดำเนินการตรวจสอบคุณภาพของวัสดุและพื้นผิวด้วยสายตา หากมีรายการเพิ่มเติมในการที่จะให้มีการทดสอบอุปกรณ์เพิ่มเติม จะต้องทำการทดสอบในเรื่องความแข็งแรงมากกว่าเดิม (Drop Ball) และความทนทานต่อแรงกระแทกด้วยความเร็วสูง (ทดสอบความเร็วสูงด้วย)

2. ในประเทศสหรัฐอเมริกา มีองค์กร American National Standards Institute (ANSI) ทำการทดสอบว่าเลนส์ของแว่นกันแดดนั้นมีความสามารถทนแรงกระแทกได้เท่าไร ตามหลักเกณฑ์ดังต่อไปนี้

1) ข้อกำหนดในการส่งผลกระทบต่อเลนส์ในการทนแรงกระแทก แว่นตากันแดดและแว่นอ่านหนังสือจะต้องถูกทำให้เป็นเลนส์ที่ทนแรงกระแทก ข้อกำหนดของการทนแรงกระแทกมีการตั้งค่าไว้ที่ 21 C.F.R. 801.410 ข้อกำหนดนี้อยู่ในมาตรฐานตามสมัครใจของสถาบันมาตรฐานแห่งชาติอเมริกัน (ANSI) Z-80.3-2010

2) การรับรองของการทดสอบ "Drop Ball" การจัดส่งเข้ามาในประเทศสหรัฐอเมริกา ในแต่ละครั้งจะต้องมาพร้อมกับการรับรองเลนส์ ไม่ว่าจะถูกติดตั้งหรือยังไม่ติดตั้ง ซึ่งต้องสอดคล้องกับข้อกำหนดการทนแรงกระแทกขององค์การอาหารและยา การทดสอบ "Drop Ball" ถูกกำหนดไว้ในข้อกำหนดขององค์การอาหารและยา และการรับรองต้องระบุว่าอุปกรณ์แว่นตาที่นำเข้ามาต้องผ่านการทดสอบการทนแรงกระแทก หากใบรับรอง Drop Ball ไม่ได้มาพร้อมกับการจัดส่งแล้ว องค์การอาหารและยามีอำนาจให้เก็บเอาไว้แล้วยับยั้งการจัดส่งไว้ก่อน ในกรณีนี้บุคคลที่ได้รับผลกระทบจะต้องยื่นคำร้องขอปล่อยสินค้า โดยไม่มีการรับประกันว่าสินค้าที่ส่งมานั้นจะถูกปล่อยออกมาขายในประเทศสหรัฐอเมริกาได้หรือไม่

3) ข้อมูลในการทดสอบ ผู้นำเข้าแว่นตากันแดดและแว่นอ่านหนังสือควรทราบว่าแม้จะมีใบรับรอง Drop Ball มาพร้อมกับการจัดส่งสินค้า แต่องค์การอาหารและยาก็มีสิทธิที่จะขอข้อมูลดิบของการทดสอบของใบรับรองนั้น ในสถานการณ์นี้ผู้นำเข้าและผู้ผลิตจะได้รับโอกาสที่จะให้ข้อมูลสนับสนุน และถ้าข้อมูลเพียงพอก็ได้รับการปล่อยสินค้า ถ้าองค์การอาหารและยาไม่มั่นใจในความถูกต้องของข้อมูล จึงสามารถปฏิเสธที่จะปล่อยสินค้าให้การขายในสหรัฐอเมริกา

3. ประเทศออสเตรเลีย ได้แก่ องค์กร Australian Competition and Consumer Commission (ACCC) เห็นว่าในเรื่องของการตรวจสอบโดยสายตาอย่างเดียวเป็นไปไม่ได้ที่จะบอกได้

อย่างแน่นอนว่าเลนส์นั้นเป็นเลนส์ที่ผ่านข้อกำหนดด้านประสิทธิภาพการทำงานของมาตรฐานบังคับหรือไม่ จึงมีการตรวจสอบความสอดคล้อง แต่มีบางเรื่องที่สามารถตรวจสอบได้เองด้วยสายตา คือ

- 1) เลนส์มีความสมบูรณ์หรือไม่ (ดูที่เลนส์เพื่อหารอยขีดข่วน ฟอง ฯลฯ)
- 2) เลนส์ให้มุมมองที่ชัดเจน บิดเบี้ยวโลกหรือไม่ (มองผ่านเลนส์)
- 3) สำหรับเลนส์ย้อมสี เลนส์มีสีเดียวกันทั้งเลนส์หรือไม่
- 4) เลนส์ทั้ง 2 ข้าง มีสีและความมืดเหมือนกันหรือไม่
- 5) สำหรับการไล่ระดับสีของเลนส์ย้อมสี เลนส์เป็นสีเดียวกันทั้ง 2 ข้าง ในจุดที่ตรงกันหรือไม่

- 6) เลนส์ทั้ง 2 ข้างมีทั้งรูปร่างและขนาดเดียวกันหรือไม่

ถ้าหากตรวจสอบด้วยสายตาแล้วปรากฏว่าไม่เข้าหลักเกณฑ์ที่กล่าวมา 6 ประการข้างต้น แวนกันแดดหรือแว่นแฟชั่นอาจจะไม่เป็นไปตามมาตรฐานบังคับและอาจต้องมีการทดสอบ แต่ถ้าเป็นกรณีที่เข้าหลักเกณฑ์ ก็อาจต้องมีการส่งไปทดสอบที่ห้องปฏิบัติการ เพื่อให้แน่ใจว่าเป็นไปตามมาตรฐานบังคับทุกด้าน นอกจากนี้ หากเลนส์มีสีเข้มมากหรือมืดมาก ก็อาจต้องทดสอบกับข้อกำหนดทางเทคนิคมากขึ้น

เมื่อเปรียบเทียบองค์กรทดสอบพิสูจน์มาตรฐานของผลิตภัณฑ์ในประเทศไทย องค์กรทดสอบพิสูจน์มาตรฐานของแว่นกันแดด สหภาพยุโรปมีมาตรฐาน CE ได้กำหนดถึงการทดสอบแว่นกันแดด การทดสอบพิสูจน์มาตรฐานแว่นกันแดดนั้น แวนกันแดดจะต้องผ่านการทดสอบมาตรฐานต้องเป็นไปตามระเบียบ PPE ในประเทศสหรัฐอเมริกา องค์กร American National Standards Institute (ANSI) ทำการทดสอบว่าเลนส์ของแว่นกันแดดนั้นมีความสามารถทนแรงกระแทกได้เท่าไร ตามหลักเกณฑ์ที่ได้กล่าวมาข้างต้น และประเทศออสเตรเลีย ได้แก่ องค์กร Australian Competition and Consumer Commission (ACCC) ได้ตรวจสอบเลนส์นั้นเป็นเลนส์ที่ผ่านข้อกำหนดด้านประสิทธิภาพการทำงานของมาตรฐานบังคับหรือไม่ ถ้าไม่เป็นไปตามมาตรฐานบังคับและอาจต้องมีการทดสอบที่ห้องปฏิบัติการ เพื่อให้แน่ใจว่าเป็นไปตามมาตรฐานบังคับ นอกจากนี้ หากเลนส์มีสีเข้มมากหรือมืดมาก ก็อาจต้องทดสอบกับข้อกำหนดทางเทคนิคมากขึ้นด้วย ผู้เขียนจึงขอเสนอว่า เนื่องจากในประเทศไทยยังไม่มีกำหนดถึงหลักเกณฑ์การทดสอบพิสูจน์มาตรฐานของผลิตภัณฑ์แว่นกันแดด จึงสมควรให้ศูนย์เฝ้าระวังและพิสูจน์สินค้าที่ไม่ปลอดภัยที่มีหน้าที่ทำการตรวจสอบทดสอบหรือพิสูจน์สินค้าต่าง ๆ และเฝ้าระวังอันตรายที่อาจเกิดขึ้นกับผู้บริโภคจากสินค้าต่าง ๆ นำหลักเกณฑ์ในการทดสอบพิสูจน์มาตรฐานของผลิตภัณฑ์แว่นกันแดดของประเทศสหรัฐอเมริกา ประเทศออสเตรเลีย และสหภาพยุโรปนำไปปรับใช้เพื่อการทดสอบพิสูจน์ให้ได้มาตรฐานว่าแว่นกันแดดนั้นเป็นสินค้าที่ได้มาตรฐานตามข้อกำหนดหรือไม่ ถ้าไม่เป็นไปตามมาตรฐานก็จะเป็นสินค้าที่ไม่ปลอดภัย ในกรณีที่เป็นสินค้าที่ไม่ปลอดภัยอาจก่อให้เกิดอันตราย จะนำเสนอคณะกรรมการคุ้มครองผู้บริโภค เพื่อออกคำสั่งห้ามขายและเรียกคืนตามมาตรา 36 พระราชบัญญัติคุ้มครองผู้บริโภค พ.ศ. 2522 แต่ถ้าเป็นกรณีสินค้าที่ระบุข้อมูล ข้อแนะนำ หรือวิธีใช้ไม่เพียงพอ ให้เสนอต่อคณะกรรมการว่าด้วยฉลากพิจารณาควบคุมฉลากตามมาตรา 30 พระราชบัญญัติคุ้มครองผู้บริโภค พ.ศ. 2522 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2541 และเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ผ่านช่องทางต่าง ๆ เพื่อเป็นประโยชน์แก่ผู้บริโภคต่อไป อีกทั้งผู้เขียนเห็นว่าในประเทศไทยมีสำนักงานมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม ซึ่งอยู่

ภายใต้การกำกับดูแลของกระทรวงอุตสาหกรรมเป็นผู้ตรวจสอบคุณภาพและมาตรฐานความปลอดภัยของผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมในประเทศไทย มีหน้าที่ทดสอบผลิตภัณฑ์โดยใช้บริการห้องปฏิบัติการทดสอบเพื่อทำการทดสอบผลิตภัณฑ์ในการพิจารณารับรองคุณภาพผลิตภัณฑ์ และมีศูนย์ทดสอบผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมและฝึกอบรมด้านมาตรฐานได้ให้บริการวิเคราะห์ตรวจสอบ เพื่อการตรวจสอบคุณภาพวัสดุและผลิตภัณฑ์เพื่อกำหนดมาตรฐานในการรับรองคุณภาพผลิตภัณฑ์ 6 สาขา ได้แก่ เครื่องจักรกล อิเล็กทรอนิกส์ วัสดุ เคมี วัสดุก่อสร้างและอาหาร และผู้เขียนเห็นว่าผลิตภัณฑ์แว่นกันแดดเป็นวัสดุที่สามารถทดสอบได้ เพื่อให้สำนักงานมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมทดสอบและเพื่อกำหนดให้แว่นกันแดดมีมาตรฐานการรับรองคุณภาพผลิตภัณฑ์ด้วย แต่ในเรื่องการตรวจสอบพิสูจน์มาตรฐานของผลิตภัณฑ์แว่นกันแดดในประเทศไทย ผู้เขียนจึงขอเสนอว่าให้สำนักงานมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมนำวิธีการทดสอบพิสูจน์มาตรฐานของแว่นกันแดดของประเทศสหรัฐอเมริกา ประเทศออสเตรเลีย และสหภาพยุโรปนำไปปรับใช้เพื่อการทดสอบพิสูจน์ให้ได้มาตรฐานว่าแว่นกันแดดนั้นเป็นสินค้าที่ควรได้รับการรับรองคุณภาพผลิตภัณฑ์หรือไม่ เพราะมีข้อดี คือ ทำให้ผู้บริโภคที่ซื้อสินค้าที่เป็นแว่นกันแดดในตลาดได้รับการคุ้มครองอย่างแท้จริง เพราะมีการทดสอบมาแล้วว่าแว่นกันแดดนั้นได้มาตรฐานไม่เป็นอันตรายต่อผู้บริโภค หรือถ้ามีการทดสอบว่าแว่นกันแดดนั้นมีอันตรายต่อผู้บริโภคก็จะได้ออกมาตรการแจ้งเตือนผู้บริโภค หรือเพื่อกำหนดคำสั่งห้ามขายและเรียกคืนตามมาตรา 36 พระราชบัญญัติคุ้มครองผู้บริโภค พ.ศ. 2522 หรือถ้าสำนักงานมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมได้ทำการทดสอบแล้วเห็นว่าแว่นกันแดดไม่ได้เป็นไปตามมาตรฐานก็จะไม่พิจารณารับรองคุณภาพผลิตภัณฑ์ให้แว่นกันแดดนั้น ทำให้ผู้บริโภคทราบว่าแว่นกันแดดนั้นเป็นสินค้าที่ไม่ปลอดภัยไม่ได้การรับรองมาตรฐานและระมัดระวังในการเลือกใช้ได้

5.5 การบังคับใช้กฎหมายเรื่องความรับผิดชอบของผู้ประกอบการ

กฎหมายของประเทศไทยเรื่องความรับผิดชอบของผู้ประกอบการที่เกี่ยวกับแว่นกันแดด มีดังต่อไปนี้

5.5.1 ความรับผิดชอบตามประมวลกฎหมายอาญา

ประมวลกฎหมายอาญามาตรา 271 ผู้ใดขายของโดยหลอกลวงด้วยประการใด ๆ ให้ผู้ซื้อหลงเชื่อในแหล่งกำเนิด สภาพ คุณภาพหรือปริมาณแห่งของนั้นอันเป็นเท็จ ถ้าการกระทำนั้นไม่เป็นความผิดฐานฉ้อโกง ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสามปี หรือปรับไม่เกินหกพันบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

การกระทำตามมาตรานี้ต้องไม่เข้าองค์ประกอบความผิดของฐานฉ้อโกง มาตรา 341 จึงจะเป็นความผิดตามมาตรา 271 ตัวอย่างการกระทำความผิด เช่น มีการเสนอขายสินค้าแว่นกันแดด โดยแจ้งสรรพคุณว่าช่วยปกป้องดวงตาจากรังสีอัลตราไวโอเล็ตได้ โดยมีฉลากติดว่า (“UV 400”) และมีข้อความชวนเชื่อระบุว่าเป็นผลิตภัณฑ์จากต่างประเทศหรือได้รับมาตรฐานจากองค์กรต่าง ๆ เพื่อสร้างความเชื่อถือให้แก่ผู้อ่านพบข้อความ หรือชวนเชื่อว่าถ้าสั่งซื้อจำนวนหนึ่งจะได้แถมเพิ่มอีกจำนวนหนึ่ง จนเกิดมีการสั่งซื้อสินค้ากันขึ้น เป็นต้น

ตามสถานการณ์ในปัจจุบันมีการจำหน่ายแว่นกันแดดที่ไม่มีคุณภาพ สร้างปัญหาให้กับผู้บริโภคหลายประการ เช่น ทำให้ผู้บริโภคเกิดอาการเมื่อยล้าดวงตา มองเห็นภาพเบลอ ซ้อน ขณะใส่มีอาการปวดหัว สาเหตุมาจากหลายประการ เช่น จุดศูนย์กลางของเลนส์ทั้งสองข้างไม่เท่ากัน แว่นกันแดดมีสีเข้มเพียงอย่างเดียวไม่มีระบบป้องกันแสงอัลตราไวโอเล็ต เนื่องจากการที่เลนส์ของแว่นกันแดดสีเข้มนั้นทำให้ม่านตาของผู้สวมใส่ขยายออก ทำให้ปริมาณแสงอัลตราไวโอเล็ตเข้าสู่ดวงตามากขึ้น สาเหตุนี้จึงเป็นเหตุที่ทำให้ยังเกิดอันตรายต่อดวงตาของผู้สวมใส่หรือผู้บริโภคมากขึ้น ในประการต่อมาการที่ผู้ขายได้ติดฉลากที่มีเครื่องหมาย “UV...” คือความสามารถในการป้องกันรังสีอัลตราไวโอเล็ตที่มาทำลายเนื้อเยื่อดวงตา แต่ผู้ขายได้ติดฉลาก “UV...” เกินความเป็นจริง เช่น ติดฉลากว่า “UV 400” แต่ปริมาณการป้องกันรังสีอัลตราไวโอเล็ตไม่ถึงจำนวนที่ฉลากติดไว้ แสดงให้เห็นว่าผู้ขายขายของโดยหลอกลวงด้วยประการใด ๆ ให้ผู้ซื้อหลงเชื่อในสภาพหรือคุณภาพอันเป็นเท็จ เป็นความผิดตามมาตรา 271

5.5.2 การคุ้มครองผู้บริโภคเกี่ยวกับความรับผิดชอบต่อสินค้าที่ไม่ปลอดภัย

เนื่องจากหลัก ความศักดิ์สิทธิ์ของเจตนา (Autonomy of Will) หรือเสรีภาพในการทำสัญญา หรือทฤษฎีความรับผิดชอบเฉพาะคู่สัญญา (Privity of Contract) ไม่สามารถนำมาใช้กับการคุ้มครองผู้บริโภคในสินค้าที่ไม่ปลอดภัยได้ เพราะทฤษฎีดังกล่าวนี้เหมาะสมกับบุคคลที่อยู่ในฐานะเท่าเทียมกันในสังคม แต่เนื่องจากผู้บริโภคกับผู้ประกอบการอยู่ในฐานะที่อำนาจต่อรองไม่เท่าเทียมกัน จึงมีกฎหมายคุ้มครองผู้บริโภคและกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับสินค้าที่ไม่ปลอดภัยเกิดขึ้น เพราะมีปัญหาในเรื่องของการระงับการฟ้องเพื่อคุ้มครองผู้บริโภคในประเทศสหรัฐอเมริกา เนื่องจากประเทศสหรัฐอเมริกาใช้หลัก “res ipsa loquitur” มาใช้ในเรื่องของการระงับการฟ้อง โจทก์ได้รับความเสียหายต้องพิสูจน์ว่าผู้เสียหายได้รับความเสียหายจากเหตุนั้น หากจำเลยไม่ประมาทเลินเล่อผู้เสียหายจะไม่ได้ได้รับความเสียหายและความเสียหายที่เกิดขึ้นนั้นไม่ได้เกิดจากความสมัครงใจของโจทก์หรือว่าโจทก์ได้มีส่วนผิดอยู่ด้วย ส่วนในประเทศญี่ปุ่นผู้เสียหายอาจนั้นสามารถฟ้องผู้ผลิต ผู้ประกอบการ หรือผู้ขายให้รับผิดชอบในทางละเมิดได้ตามมาตรา 709 ประมวลกฎหมายแพ่งญี่ปุ่น ซึ่งผู้เสียหายจะต้องพิสูจน์ว่าผู้ขายมีความผิด โดยต้องพิสูจน์ว่าผู้ผลิตหรือผู้ขายกระทำโดยประมาทเลินเล่อทำให้โจทก์เสียหาย ทำให้เกิดปัญหาในการคุ้มครองผู้บริโภคเพราะว่าโจทก์ต้องรับภาระการพิสูจน์ที่หนักเป็นอย่างยิ่ง ในประเทศต่าง ๆ จึงได้ตรากฎหมายเพื่อเป็นการคุ้มครองผู้บริโภคมากยิ่งขึ้น ซึ่งกฎหมายที่ตราขึ้นนั้น คือ กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับ Product Liability ปรากฏในรูปต่าง ๆ เช่น ในประเทศสหรัฐอเมริกาปรากฏในคำพิพากษาของศาลที่เป็นบรรทัดฐาน หรือ Product Liability Law (Law No.85 of 1994) ของประเทศญี่ปุ่น เป็นต้น

หลักกฎหมายในเรื่องความรับผิดของผู้ขายในเรื่องสัญญาซื้อขาย และในหลักกฎหมายเรื่องละเมิด ไม่สามารถให้ความคุ้มครองแก่ผู้บริโภคได้อย่างเต็มที่ เพราะเหตุว่า

1. เนื่องจากการฟ้องเรียกค่าเสียหายตามหลักกฎหมายละเมิดมีประเด็นปัญหาที่ไม่สามารถคุ้มครองผู้บริโภคได้อย่างเต็มที่ เนื่องมาจากเรื่องของการระงับการนำสืบที่ผู้บริโภคต้องมีการฟ้องให้ครบถ้วนตามที่กฎหมายกำหนด ผู้ผลิตถึงจะมีความรับผิดชอบรับผิดชอบในความเสียหายนั้น โดยผู้บริโภคต้องพิสูจน์ให้ครบหลักเกณฑ์ตามกฎหมายในเรื่องละเมิด มาตรา 420 ประมวลกฎหมายแพ่ง

และพาณิชย์ ดังต่อไปนี้ ผู้บริโภคต้องพิสูจน์ให้ได้ว่าตนได้รับความเสียหาย และความเสียหายนั้นเกิดจากความจงใจ คือ ผู้กระทำได้กระทำไปโดยรู้สำนึกในการที่กระทำหรืองดเว้นการกระทำที่มีหน้าที่ต้องกระทำ หรือประมาทเลินเล่อ คือ การกระทำการใดหรือไม่กระทำการใดโดยปราศจากความระมัดระวังตามสมควร และความเสียหายที่ได้รับเป็นผลมาจากความจงใจหรือประมาทเลินเล่อ นั้น ดังนั้น ในเรื่องภาระการพิสูจน์นี้เป็นการสร้างภาระให้ผู้บริโภคเป็นอย่างยิ่ง เนื่องจากมีความยุ่งยากที่จะพิสูจน์ให้ได้ว่าผู้ผลิตมีความจงใจหรือประมาทเลินเล่อกระทำละเมิดจนก่อให้เกิดความเสียหายแก่ผู้บริโภค เพราะในการผลิตนั้นผู้ผลิตย่อมรู้ถึงกระบวนการการผลิตของตนเป็นอย่างดี เป็นการยากที่ผู้บริโภคจะทราบถึงกระบวนการและขั้นตอนของการผลิต ผู้บริโภคย่อมพิสูจน์ได้ยากกว่าผู้ผลิตจงใจหรือประมาทเลินเล่อหรือไม่ทำให้ผู้บริโภคไม่สามารถหาพยานหลักฐานมาแสดงได้ เป็นเหตุให้กฎหมายในลักษณะละเมิดมีข้อจำกัดไม่สามารถคุ้มครองผู้บริโภคได้อย่างเพียงพอที่จะคุ้มครองผู้บริโภคได้อย่างแท้จริง

ในเรื่องของค่าสินไหมทดแทนเพื่อความเสียหายอันเกิดจากการกระทำละเมิด ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 438 ผู้บริโภคซึ่งเป็นผู้เสียหายจะได้รับการเยียวยาความเสียหายเพียงใด ให้ศาลวินิจฉัยตามควรแก่พฤติการณ์และความร้ายแรงแห่งละเมิด ค่าสินไหมทดแทนนั้นได้แก่การคืนทรัพย์สินอันผู้เสียหาย ต้องเสียไปเพราะละเมิด หรือใช้ราคาทรัพย์สินนั้น รวมทั้งค่าเสียหาย อันจะพึงบังคับให้ใช้เพื่อความเสียหายอย่างใด ๆ อันได้เกิดขึ้นนั้นด้วย ดังนี้ ถ้าผู้เสียหายนำสืบได้ก็สามารถฟ้องร้องเรียกค่าเสียหายได้ทุกประเภท แต่ผู้เขียนเห็นว่าบทบัญญัติมาตรา 438 มิได้กำหนดค่าปรับรูปแบบของค่าสินไหมทดแทนอันเป็นการลงโทษ (Punitive Damages) แต่บทบัญญัติมาตรา 438 กำหนดให้จำเลยชดเชยค่าเสียหายในลักษณะที่เยียวยาความเสียหายเมื่อเกิดความเสียหายแล้ว แต่ไม่ได้กำหนดค่าปรับกับจำเลยเพื่อลงโทษจำเลยให้เด็ดขาดหรือยับยั้งป้องกันการกระทำ ความผิดครั้งต่อไปของจำเลย ดังเช่นในประเทศสหรัฐอเมริกาที่มีหลักกฎหมายในเรื่อง ค่าสินไหมทดแทนอันเป็นการลงโทษ (Punitive Damages) เพื่อวัตถุประสงค์ในการป้องกัน ยับยั้งและลงโทษ จำเลยผู้กระทำความผิด ในประการต่อมาในเรื่องของอายุความหรือระยะเวลาที่โจทก์ต้องใช้สิทธิเรียกร้องค่าเสียหายในคดีละเมิด ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 448 “สิทธิเรียกร้องค่าเสียหายอันเกิดแต่มูลละเมิดนั้น ท่านว่าขาดอายุความเมื่อพ้นปีหนึ่งนับแต่วันที่ต้องเสียหายรู้ถึงการละเมิดและรู้ตัวผู้จะพึงต้องใช้ค่าสินไหมทดแทน หรือเมื่อพ้นสิบปีนับแต่วันทำละเมิด. . .” แสดงให้เห็นว่าโจทก์ต้องฟ้องคดีภายใน 1 ปีนับแต่วันที่ผู้ต้องเสียหายรู้ถึงการละเมิดและรู้ตัวผู้จะพึงต้องใช้ค่าสินไหมทดแทน และระยะเวลาที่มากที่สุดที่โจทก์จะใช้สิทธิฟ้องคดีได้ คือ 10 ปี ผู้เขียนเห็นว่าในปัจจุบันนี้ในคดีเกี่ยวกับความรับผิดชอบต่อความเสียหายในสินค้าที่ไม่ปลอดภัยนั้น สินค้าต่าง ๆ ที่ผู้ผลิตผลิตขึ้นมาย่อมมีความยุ่งยากและซับซ้อนมากเนื่องจากผลิตภัณฑ์นั้นมีส่วนประกอบที่มากมายและซับซ้อน การผลิตสินค้ามีการใช้ความรู้ทางด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีสูงขึ้นเป็นลำดับ การที่ผู้บริโภคจะตรวจพบว่าสินค้าไม่ปลอดภัยกระทำได้น่ายาก อีกทั้งในสินค้าชนิดหนึ่งในบางครั้งมีผู้ผลิตส่วนประกอบนั้นหลายรายก่อนที่จะประกอบเป็นสินค้าชนิดหนึ่งอาจจะเป็นผู้ผลิตที่เป็นบริษัทในประเทศหรือผู้ผลิตที่เป็นบริษัทต่างประเทศ และยังรวมถึงผู้นำเข้า ผู้จำหน่าย ผู้ค้าปลีก ผู้บริโภคต้องสืบหาตัวบุคคลพวกนั้นและพิสูจน์ให้ได้ว่าบุคคลพวกนั้นได้กระทำละเมิดต่อผู้บริโภคด้วย หรือใน

บางครั้งบุคคลพวกนั้นไม่มีหน้าที่ต้องรับผิดชอบเพราะผู้บริโภคไม่สามารถพิสูจน์ได้ว่าบุคคลพวกนั้นมีส่วนผิดในการจำหน่ายอันทำความเสียหายให้แก่ผู้บริโภค

2. ผู้เขียนเห็นว่าในการนำบทบัญญัติของหลักกฎหมายเรื่องซื้อขายมาใช้กับสินค้าที่ไม่ปลอดภัยนั้นมีข้อจำกัดหลายประการ ดังต่อไปนี้ ในประการแรก ผู้เขียนเห็นว่ากฎหมายลักษณะซื้อขายในเรื่องความชำรุดบกพร่องนั้นมีผลบังคับระหว่างคู่สัญญาเท่านั้น คือ ผู้ซื้อและผู้ขาย จึงเกิดปัญหาขึ้นได้ในกรณีที่ผู้เสียหายที่ไม่ใช่คู่สัญญาย่อมไม่สามารถฟ้องร้องให้ผู้ขายรับผิดชอบตามสัญญาซื้อได้ เช่น บุคคลในครอบครัวของผู้ซื้อนำสินค้าที่ไม่ปลอดภัยไปใช้แล้วเกิดความเสียหาย ข้อจำกัดนี้ทำให้ทำให้บุคคลนั้นไม่สามารถฟ้องร้องให้ผู้ขายรับผิดชอบตามสัญญาได้ เนื่องจากไม่มีนิติสัมพันธ์ระหว่างกันตามสัญญาซื้อขายนั่นเอง นอกจากนั้นฝ่ายผู้ซื้อที่ฟ้องร้องคดีก็ไม่สามารถได้รับความคุ้มครองได้อย่างเต็มที่เนื่องจากว่าผู้ซื้อสามารถฟ้องร้องผู้ขายได้เท่านั้นเพราะว่าเป็นคู่สัญญาระหว่างกันในสัญญาซื้อขาย ส่วนบุคคลอื่น ๆ ในกระบวนการซื้อขายนั้น ได้แก่ ผู้ผลิต ผู้นำเข้า ผู้ค้าปลีก ผู้ซื้อที่ได้รับความเสียหายไม่สามารถเรียกให้บุคคลเหล่านี้รับผิดชอบได้เพราะไม่มีนิติสัมพันธ์ในสัญญาซื้อขายระหว่างกัน ดังนั้น การนำหลักเรื่องความรับผิดเพื่อความชำรุดบกพร่องในประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ในกฎหมายลักษณะซื้อขาย ไม่สามารถตอบเจตนาของการคุ้มครองผู้บริโภคได้อย่างแท้จริง เนื่องจากไม่สามารถคุ้มครองผู้บริโภคได้อย่างเพียงพอตามเจตนารมณ์ของกฎหมาย ในประการที่สอง ผู้เขียนเห็นว่าในหลักกฎหมายเรื่องสัญญาซื้อขายตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์นั้น มีบทบัญญัติในมาตรา 473 ที่ได้ยกเว้นความรับผิดของผู้ขาย อีกทั้งตามมาตรา 483-485 ได้ยกเว้นหรือจำกัดความรับผิดของผู้ขายโดยสัญญาไว้ด้วย ทำให้ผู้บริโภคไม่ได้รับความเป็นธรรม นอกจากจะมีบทบัญญัติของกฎหมายที่ยกเว้นความรับผิดของผู้ขายไว้แล้ว ยังเปิดโอกาสให้ผู้ขายนั้นสามารถทำสัญญาให้มีการยกเว้นหรือจำกัดความรับผิดของตนไว้ด้วย และเนื่องจากในสภาวะปัจจุบันที่เศรษฐกิจเป็นแบบทุนนิยม ผู้ขายในบางครั้งย่อมมีอำนาจต่อรองทางเศรษฐกิจที่เหนือกว่าผู้ซื้อ ทำให้ผู้ซื้ออยู่ในฐานะที่เสียเปรียบขาดอำนาจต่อรอง ดังนั้น บทบัญญัติในเรื่องสัญญาซื้อขายนี้ไม่อาจตอบสนองแนวความคิดในเรื่องของการคุ้มครองผู้บริโภคได้อย่างแท้จริง ในประการที่สาม ผู้เขียนเห็นว่าในหลักกฎหมายเรื่องสัญญาซื้อขายตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์นั้น ผู้ซื้อที่ได้รับความเสียหายสามารถเรียกค่าสินไหมทดแทนเพื่อความเสียหายได้โดยปกติธรรมดาอันเนื่องมาจากการส่งมอบสินค้าที่ชำรุดบกพร่องเท่านั้น แต่ไม่สามารถฟ้องร้องเรียกค่าเสียหายในเรื่องค่าสินไหมเพื่อการทดแทนได้ ในประการที่สี่ เกิดปัญหาในกรณีความชำรุดบกพร่องเกิดภายหลังการซื้อขาย ผู้ซื้อก็เรียกร้องให้ผู้ขายรับผิดชอบไม่ได้ เพราะไม่มีกฎหมายบัญญัติให้ความคุ้มครองในกรณีที่สินค้าเกิดความเสียหายชำรุดบกพร่องภายหลังที่ผู้ซื้อได้ซื้อสินค้า ประการที่ห้า ผู้เขียนเห็นว่า ในเรื่องของการฟ้องร้องเรียกค่าเสียหายผู้ซื้อมีการการนำสืบในการพิสูจน์ถึงความชำรุดบกพร่อง ผู้ซื้อสินค้าต้องมีหน้าที่นำสืบตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา 84 ที่ใช้หลักการที่ว่า “ผู้ใดกล่าวอ้าง ผู้นั้นนำสืบ” อาจทำให้ผู้ซื้อซึ่งเป็นผู้บริโภคมีภาระการพิสูจน์ที่หนักเกินกว่าที่ผู้บริโภคสามารถจะทำได้ เนื่องจากการพิสูจน์ถึงความชำรุดบกพร่องนั้นผู้ซื้อย่อมตกอยู่ในฐานะที่เสียเปรียบ เหตุเพราะว่ากระบวนการผลิตต่าง ๆ ผู้ผลิตย่อมเป็นผู้ที่รู้ดีที่สุดมากกว่าผู้ซื้อ อีกทั้งเรื่องของการวิทยาการต่าง ๆ ที่นำมาใช้การผลิตที่ในบางครั้งผู้บริโภคอาจจะไม่มีความรู้ความเชี่ยวชาญเพียงพอที่จะเข้าใจและสามารถพิสูจน์ได้ถึงความชำรุดบกพร่องนั้นก็ก็เป็นได้ ทำ

ให้ผู้บริโภคมีการพิจารณาพิสูจน์ที่หนักเกินไป ไม่สามารถคุ้มครองผู้บริโภคได้อย่างแท้จริง ดังนั้น หลักกฎหมายทั้งในเรื่องสัญญาซื้อขายจึงไม่สามารถให้ความคุ้มครองแก่ผู้บริโภคได้อย่างเต็มที่

ผู้เขียนเห็นว่าในหลักกฎหมายในเรื่องความรับผิดของผู้ขายในเรื่องสัญญาซื้อขาย และในหลักกฎหมายเรื่องละเมิด ในเรื่องของการฟ้องร้องเรียกค่าเสียหายผู้ซื้อมีการการนำสืบในการพิสูจน์ถึงความชำรุดบกพร่องในเรื่องสัญญาซื้อขายหรือความจงใจหรือประมาทเลินเล่อตามกฎหมายละเมิด ผู้ซื้อสินค้าต้องมีหน้าที่นำสืบตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา 84 ที่ใช้หลักการที่ว่า “ผู้ใดกล่าวอ้าง ผู้นั้นนำสืบ” อาจทำให้ผู้ซื้อมีการพิจารณาพิสูจน์ที่หนักเกินกว่าที่ผู้บริโภคสามารถจะทำได้เพราะเหตุว่าวิทยาการทางความรู้ในการผลิตสินค้าได้มีความเจริญเพิ่มมากขึ้น และได้มีการนำเทคโนโลยีต่าง ๆ มาประยุกต์ใช้ในการผลิตสินค้า ทำให้สินค้ามีความซับซ้อนในการผลิต ผู้บริโภคจะเข้าไปตรวจสอบได้ว่าสินค้านั้น ๆ เป็นสินค้าที่อันตรายเป็นเรื่องที่ยากหรือลำบากเกินไปสำหรับผู้บริโภค จากปัญหาดังกล่าวข้างต้น ในหลายประเทศจึงนำหลักความรับผิดโดยเคร่งครัดมาใช้ในการกำหนดความรับผิดของผู้ผลิตในเรื่องของสินค้าที่ไม่ปลอดภัย เป็นแนวคิดที่กำหนดให้ต้องมีการรับผิดชอบโดยปราศจากความผิด เพราะความรับผิดที่ไม่ขึ้นอยู่กับความประมาทเลินเล่อหรือความจงใจ อันจะมีผลให้ผู้เสียหายไม่ต้องพิสูจน์ถึงการจงใจหรือประมาทเลินเล่อของผู้ผลิตสินค้าที่ก่อให้เกิดความเสียหายนั้นทำให้ผู้ฟ้องคดีมีการพิจารณาพิสูจน์น้อยลง กฎหมายจะกำหนดไว้ว่าในกรณีเช่นใดที่จะต้องมีการนำสืบที่ที่จะทำให้ความรับผิดโดยแท้จริง และเมื่อมีการฝ่าฝืนหน้าที่นั้น บุคคลที่มีหน้าที่ก็จะต้องรับผิดชอบโดยมีพักต้องพิจารณาว่าบุคคลนั้นจงใจหรือประมาทเลินเล่อก่อให้เกิดความเสียหายนั้นหรือไม่ และหลักการพิจารณาพิสูจน์ไปยังผู้ที่มีหน้าที่ในการต้องระมัดระวังความปลอดภัยที่ต้องพิสูจน์เพื่อให้ตนพ้นความรับผิด ดังนั้น การการนำสืบเพื่อให้หลุดพ้นความรับผิดตามหลักความรับผิดโดยเคร่งครัดที่ตกเป็นภาระนำสืบของผู้มีหน้าที่ในการต้องระมัดระวังความปลอดภัยนั้น ได้แก่ ผู้ผลิตหรือผู้ประกอบการ เพราะหากไม่สามารถนำสืบให้เข้าข่ายเว้นความรับผิดก็ต้องรับผิดชอบตามที่กฎหมายกำหนดให้รับผิดชอบโดยเคร่งครัดนั้น จึงทำให้ผู้ผลิตและหรือผู้ขายสินค้าจะต้องชดเชยค่าเสียหายให้แก่ผู้บริโภคก็ต่อเมื่อผู้ผลิตหรือผู้ขายสินค้านั้นรู้หรือควรรู้ว่าสินค้าที่ผู้ผลิตหรือจำหน่ายนั้น อาจเป็นอันตรายหรือสามารถก่อให้เกิดความเสียหายแก่ผู้บริโภคแต่ยังได้ผลิตหรือจำหน่ายสินค้านั้นให้แก่ผู้บริโภค

ด้วยเหตุนี้ประเทศไทยจึงมีพระราชบัญญัติความรับผิดต่อความเสียหายที่เกิดจากสินค้าที่ไม่ปลอดภัย พ.ศ. 2551 เพื่อมาคุ้มครองประชาชนจากสินค้าที่ไม่ปลอดภัย เพราะเหตุว่าในปัจจุบันการผลิตสินค้ามีการใช้ความรู้ทางด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีสูงขึ้นเป็นลำดับ ทำให้การที่ผู้บริโภคจะตรวจพบว่าสินค้าไม่ปลอดภัยกระทำได้ยาก รวมทั้งการฟ้องคดีเพื่อเรียกค่าเสียหายมีความยุ่งยากเนื่องจากภาระในการพิสูจน์จะตกแก่ผู้ได้รับความเสียหาย ผู้เขียนเห็นว่าแวนกันแดดอาจจะเป็นสินค้าที่ไม่ปลอดภัยได้ เนื่องจากมาตรฐานของแวนกันแดดเป็นเรื่องที่สำคัญอย่างยิ่ง เนื่องจากดวงตาเป็นอวัยวะที่สำคัญมากในการดำรงชีวิต หากสายตามีปัญหานั้นจะส่งผลอย่างร้ายแรงต่อการดำรงชีวิต ในการรักษาดวงตาอันเป็นอวัยวะที่สำคัญของร่างกายให้ไม่เสื่อมสภาพไปก่อนวัยอันควร

ในปัจจุบันนั้นแวนกันแดดเป็นอุปกรณ์ที่ป้องกันดวงตาได้ชนิดหนึ่งจากแสงแดดและสภาวะต่าง ๆ รวมทั้งอุบัติเหตุที่จะเกิดขึ้นกับดวงตาได้ ซึ่งแวนกันแดดที่ดีควรมีมาตรฐานที่กำหนดในการปกป้องดวงตาได้ แต่แวนกันแดดที่มีจำหน่ายอยู่ในปัจจุบันนั้นมีปะปนกันทั้งแบบที่มีมาตรฐานและแบบที่ไร้มาตรฐาน โดยแวนกันแดดที่ไร้มาตรฐานหรือไร้คุณภาพนั้นจะทำให้เป็นอันตรายต่อดวงตา

เป็นอย่างมาก แวนกันแดดที่ไร้คุณภาพนอกจากจะมีได้ช่วยปกป้องดวงตาเท่าที่ควรและในบางกรณียังอาจเพิ่มปริมาณแสงที่เข้าสู่ดวงตามากขึ้นอีกด้วย ทั้งยังมีผลต่อดวงตาในแง่ของการเพิ่มการเกิดอุบัติเหตุต่อดวงตา หากผลิตจากวัสดุที่ไม่ได้คุณภาพอาจจะทำให้ดวงตานั้นเกิดอันตรายมากยิ่งขึ้น เช่น สีของเลนส์ซึ่งเป็นปัญหาในปัจจุบันนอกจากสีของเลนส์มีผลต่อการทำให้มองเห็นสิ่งต่าง ๆ ผิดเพี้ยน ซึ่งหากอาจเป็นอันตรายเพราะจะทำให้เกิดอุบัติเหตุได้ง่ายแล้ว การที่เลนส์ของแว่นกันแดดมีเพียงสีเข้มเพียงอย่างเดียวแต่ไม่ได้ป้องกันรังสีอัลตราไวโอเล็ตจะยิ่งทำให้เป็นอันตรายต่อดวงตา เนื่องจากใส่แว่นกันแดดสีเข้มจะทำให้ม่านตาขยายออกเป็นอันตรายต่อดวงตา สีของเลนส์มีผลต่อการทำให้มองเห็นสิ่งต่าง ๆ ผิดเพี้ยน ซึ่งหากอาจเป็นอันตรายเพราะจะทำให้เกิดอุบัติเหตุได้ง่ายถ้าใช้สีของเลนส์ไม่เหมาะกับการใช้งานในบรรยากาศที่ต่างกัน สำหรับวัสดุที่ใช้ทำเลนส์ของแว่นตากันแดดต้องมีมาตรฐานและได้คุณภาพเชิงทัศนศาสตร์ คือ เลนส์ที่ดีต้องไม่ทำให้เกิดความบิดเบี้ยว หรือกระจายสีรุ้ง ปัญหาในปัจจุบันของแว่นกันแดดที่ไม่ได้คุณภาพมักทำจากพลาสติกธรรมดาแล้วนำไปเคลือบสี ภาพที่มองเห็นอาจบิดเบี้ยวได้ทำให้เป็นอันตรายต่อผู้บริโภค หรือแว่นกันแดดที่ไม่สามารถตัดแสงสะท้อนได้ แวนกันแดดที่ไม่สามารถตัดแสงสะท้อนได้ จะเป็นแว่นกันแดดที่มีเลนส์ทำจากวัสดุต่าง ๆ เช่น แก้ว หรือพลาสติกต่าง ๆ เวลาใส่จะทำให้เห็นแสงสะท้อน เหล่านี้ล้วนเป็นหนึ่งในสาเหตุที่ทำให้เกิดอุบัติเหตุได้ หรือในกรณีที่แว่นกันแดดที่มีเอกสารกำกับสินค้าบอกว่า "สามารถใส่เพื่อขับรถ" แต่ปรากฏว่า เลนส์นั้นเข้มเกินไปหรือเลนส์ทั้งสองข้างที่ให้ปริมาณแสงลอดเข้ามาได้ไม่เท่ากันหรือเลนส์บิดเบี้ยว ซึ่งเป็นแว่นกันแดดที่ไม่ได้คุณภาพเพราะเลนส์ทำให้เกิดความบิดเบี้ยวหรือกระจายสีรุ้งส่งผลกระทบต่อสายตาในระยะยาว สามารถทำให้เกิดปัญหาในการมองเห็นเมื่อสวมใส่ได้ เช่นเกิดอาการมึนงงมองเห็นภาพซ้อน มองภาพผิดเพี้ยน วิงเวียนศีรษะ ทำให้กล้ามเนื้อตาหรือประสาทตาอักเสบ หรือจ้ำรอยกว่านั้นส่งผลให้เกิดอุบัติเหตุในการขับขี่ยานพาหนะ เป็นต้น และในบางกรณีแว่นกันแดดนั้นได้บอกถึงวิธีการใช้ที่ถูกต้องแล้ว หรือได้บอกคุณสมบัติที่ถูกต้องชัดเจน แต่ว่าแว่นกันแดดมีส่วนประกอบอื่นที่เป็นอันตรายต่อผู้ใช้ได้ ด้วยเหตุผลประการต่าง ๆ เหล่านี้ทำให้แว่นกันแดดเป็นสินค้าที่ไม่ปลอดภัย

คำนิยามของคำว่า “สินค้า” ตามมาตรา 4 ในพระราชบัญญัติความรับผิดต่อความเสียหายที่เกิดจากสินค้าที่ไม่ปลอดภัย พ.ศ. 2551 หมายความว่า “สิ่งหรือทรัพย์สินทุกชนิดที่ผลิตหรือนำเข้าเพื่อขาย รวมทั้งผลิตผลเกษตรกรรม และให้หมายความรวมถึงกระแสไฟฟ้า ยกเว้นสินค้าตามที่กำหนดในกฎกระทรวง” สิ่งหรือทรัพย์สินทุกชนิดที่ผลิตหรือนำเข้ามาเพื่อขาย สิ่งที่เป็นสิ่งหรือทรัพย์สินที่จะเป็น “สินค้า” ตามมาตราพระราชบัญญัตินี้ จะต้องเป็นสิ่งที่ “ผลิตหรือนำเข้า” และ “เพื่อขาย” เท่านั้นถึงจะเป็นสิ่งหรือทรัพย์สิน ผู้เขียนเห็นว่าในกรณีที่แว่นกันแดดเป็นสิ่งหรือทรัพย์สินที่ผลิตหรือนำเข้าเพื่อขาย มีความหมายเป็นสินค้าตามพระราชบัญญัตินี้ อีกทั้งแว่นกันแดดนั้นได้ผลิตในประเทศหรือนอกประเทศ หรือนำเข้ามาจากนอกประเทศแต่ไม่ได้ใช้เพื่อการขาย แต่เป็นการแจกเพื่อส่งเสริมการขายในลักษณะเป็นการแนะนำผลิตภัณฑ์ การแจกเพื่อให้ทดลองใช้ การเป็นการชิงรางวัล เมื่อพิจารณาตรา 4 นิยามคำว่า “ขาย” หมายความว่า จำหน่าย จ่าย แจก หรือแลกเปลี่ยนเพื่อประโยชน์ทางการค้า และให้หมายความรวมถึงให้เช่า ให้เช่าซื้อ จัดหา ตลอดจนเสนอ ชักชวน หรือนำออกแสดงเพื่อการดังกล่าว ในกรณีที่กล่าวมาข้างต้นทำให้แว่นกันแดดที่เข้าเงื่อนไข “เพื่อขาย” จึงเป็น “สินค้า” ตามความหมายของพระราชบัญญัตินี้ เมื่อผู้ได้รับสินค้าไปใช้แล้วเกิดความเสียหายก็สามารถฟ้องร้องเรียกให้ผู้ประกอบการตามมาตรา 5 รับผิดชอบได้

คำนิยามของคำว่า “ผลิต” ตามมาตรา 4 ในพระราชบัญญัติความรับผิดต่อความเสียหายที่เกิดจากสินค้าที่ไม่ปลอดภัย พ.ศ. 2551 หมายความว่า “ทำ ผสม ปُرุง แต่ง ประกอบ ประดิษฐ์ แปรรูป สภาพ เปลี่ยนรูป ดัดแปลง คัดเลือก แบ่งบรรจุ แห่เยือกแข็ง หรือฉายรังสี รวมถึงการกระทำใด ๆ ที่มีลักษณะทำนองเดียวกัน” ผู้เขียนเห็นว่าแว่นกันแดดที่ผลิตขึ้นมานั้นมีลักษณะของ “ทำ” จึงเป็นการผลิตในพระราชบัญญัตินี้ และกรณีที่แว่นกันแดดนั้นนำชิ้นส่วนมาจากหลาย ๆ บริษัทมาเพื่อผลิตเป็นแว่นกันแดดนั้น ผู้เขียนเห็นว่าอยู่ในความหมายของคำว่า “ประกอบ” ตามพระราชบัญญัตินี้ เนื่องจากหากสินค้าที่ประกอบนั้นได้จำหน่ายไปยังผู้ซื้อสินค้าและเป็นสินค้าที่ไม่ปลอดภัย ทำให้ผู้ซื้อสินค้าเกิดอันตรายและความเสียหายเกิดขึ้น ผู้ที่ทำการประกอบนั้นย่อมอยู่ในความหมายของคำว่า “ผลิต” และเมื่อเป็นผู้ผลิตก็ย่อมเป็นผู้ประกอบการที่ต้องมีความรับผิดชอบในความเสียหายที่สินค้าของตนเองมีความไม่ปลอดภัยนั้นตามมาตรา 5 และยังรวมถึงผู้ผลิตชิ้นส่วนที่นำเข้ามาประกอบทุกคนที่เป็นผู้ผลิตซึ่งเป็นผู้ประกอบการตามมาตรา 4 และผู้ประกอบการทุกคนต้องร่วมกันรับผิดชอบต่อผู้เสียหายตามมาตรา 5 ด้วย

การแจกเพื่อส่งเสริมการขายเป็นการแนะนำผลิตภัณฑ์ การแจกเพื่อให้ทดลองใช้ การเป็นการชิงรางวัล การแจกเพื่อให้รางวัล รวมทั้งการออกแสดงวัตถุประสงค์เพื่อประโยชน์ในทางการค้าเพื่อจำหน่ายสินค้า จำหน่าย แจก หรือแลกเปลี่ยนเพื่อประโยชน์ทางการค้า รวมทั้งให้เช่า ให้เช่าซื้อ จัดหาตลอดจนเสนอ ชักชวน ก็อยู่ในนิยามของคำว่า “ขาย” ตามมาตรา 4 ตัวอย่างเช่น

ในอินเทอร์เน็ตมีการประกาศเพื่อชิงรางวัลโดยมีข้อความว่า

“แจกแว่นกันแดด XXX ฟรี กติกาคือให้มาคอมเมนต์ที่ได้ภาพแว่นตาอันนี้ โดยพิมพ์ว่า (วันนี้เพจ ของเราเปิดแล้ว ได้แว่นตา ฟรี1อัน) แล้วให้คนมา like ให้เยอะที่สุด ผู้ชนะรับไปเลย แว่นกันแดด Super เหมือนของแท้มาก มูลค่า 250 บาทไปใส่เล่นเลยครี๊บ หมดเวลา วันที่ 16/03/56 เวลา 4 ทุ่มตรงนะคับ (22.00 น.)”

ดังนั้น ผู้ประกอบการก็ต้องรับผิดชอบตามมาตรา 5 ถ้าสินค้านั้นเป็นสินค้าที่ไม่ปลอดภัยแล้ว ทำให้ผู้เสียหายได้รับความเสียหายตามมาตรา 4 ในพระราชบัญญัติความรับผิดต่อความเสียหายที่เกิดจากสินค้าที่ไม่ปลอดภัย พ.ศ. 2551 หมายความว่า “จำหน่าย จำหน่าย แจก หรือแลกเปลี่ยนเพื่อประโยชน์ทางการค้า และให้หมายความรวมถึงให้เช่า ให้เช่าซื้อ จัดหา ตลอดจนเสนอ ชักชวน หรือนำออกแสดงเพื่อการดังกล่าว” ดังนั้น ผู้ประกอบการก็ต้องรับผิดชอบตามมาตรา 5 ถ้าสินค้านั้นเป็นสินค้าที่ไม่ปลอดภัยแล้วทำให้ผู้เสียหายได้รับความเสียหาย

ผู้ที่ต้องรับผิดชอบต่อความเสียหายที่เกิดจากสินค้าที่ไม่ปลอดภัย ปรากฏตามพระราชบัญญัติความรับผิดต่อความเสียหายที่เกิดจากสินค้าที่ไม่ปลอดภัย พ.ศ. 2551 มาตรา 5 “ผู้ประกอบการทุกคนต้องร่วมกันรับผิดชอบต่อผู้เสียหายในความเสียหายที่เกิดจากสินค้าที่ไม่ปลอดภัย และสินค้านั้นได้มีการขายให้แก่ผู้บริโภคแล้ว ไม่ว่าความเสียหายนั้นจะเกิดจากการกระทำโดยจงใจหรือประมาทเลินเล่อของผู้ประกอบการหรือไม่ก็ตาม” ซึ่งมาตรา 4 ได้ให้ความหมายของ “ผู้ประกอบการ” ว่าหมายความว่า 1) ผู้ผลิต หรือผู้ว่าจ้างให้ผลิต 2) ผู้นำเข้า 3) ผู้ขายสินค้าที่ไม่สามารถระบุตัวผู้ผลิต ผู้ว่าจ้างให้ผลิต หรือผู้นำเข้าได้ 4) ผู้ซึ่งใช้ชื่อ ชื่อทางการค้า เครื่องหมายการค้า เครื่องหมาย ข้อความหรือแสดงด้วยวิธีใด ๆ อันมีลักษณะที่จะทำให้เกิดความเข้าใจได้ว่าเป็นผู้ผลิต ผู้ว่าจ้างให้ผลิต หรือผู้นำเข้า ดังนั้น ผู้ที่ต้องรับผิดชอบต่อความเสียหายที่เกิดจากสินค้าที่ไม่ปลอดภัยตามพระราชบัญญัติความรับผิดต่อความเสียหายที่เกิดจากสินค้าที่ไม่ปลอดภัย พ.ศ. 2551 คือ ผู้ประกอบการทุกคน ซึ่งได้แก่ ผู้ผลิต หรือผู้ว่า

จ้างให้ผลิต หรือผู้นำเข้าในกรณีเป็นสินค้านำเข้า ผู้ขายสินค้าที่ไม่สามารถระบุตัวผู้ผลิต ผู้ว่าจ้างให้ผลิตหรือผู้นำเข้าได้ หรือผู้ซื้อทางการค้า เครื่องหมายการค้า เครื่องหมาย หรือข้อความอันมีลักษณะทำให้เกิดความเข้าใจได้ว่าเป็นผู้ผลิต ผู้ว่าจ้างให้ผลิตหรือผู้นำเข้า โดยทุกคนต้องร่วมกันรับผิดชอบ ซึ่งความรับผิดชอบโดยเคร่งครัดต่อความเสียหายที่เกิดขึ้นจากสินค้าที่ไม่ปลอดภัย และสินค้านั้นได้มีการขายให้ผู้บริโภคแล้ว ไม่ว่าความเสียหายนั้นจะเกิดจากการกระทำโดยจงใจหรือประมาทเลินเล่อของผู้ประกอบการดังกล่าวหรือไม่ก็ตาม สรุปได้ว่าความรับผิดชอบของผู้ประกอบการในความเสียหายที่เกิดจากสินค้าที่ไม่ปลอดภัยนั้น จะต้องรับผิดชอบเมื่อสินค้านั้นได้มีการขายให้แก่ผู้บริโภคแล้ว

ในประเทศญี่ปุ่นกฎหมายมิได้มีข้อกำหนดในเรื่อง การดำเนินคดีแบบกลุ่ม หรือ Class Action ส่วนในประเทศสหรัฐอเมริกา การดำเนินคดีแบบกลุ่ม หรือ Class Action เป็นรูปแบบการดำเนินคดีแทนผู้เสียหายจำนวนมาก เนื่องจากกระบวนการพิจารณาในคดีที่มีผู้ได้รับความเสียหายจากการกระทำเดียวกันเป็นจำนวนมาก ผลของคำพิพากษานั้นจะมีไปถึงผู้เสียหายรายอื่นที่อยู่ภายใต้ข้อเท็จจริงและข้อกฎหมายเดียวกันมีผลผูกพันผู้เสียหายทั้งหลาย แม้ว่าผู้เสียหายนั้นจะได้เข้ามาเป็นคู่ความในคดีก็ตาม ผู้เขียนเห็นว่าประเทศไทยควรใช้ระบบการดำเนินคดีแบบกลุ่ม (Class Action) กับความรับผิดในความเสียหายที่เกิดจากสินค้าที่ไม่ปลอดภัย เนื่องจากข้อดีของการฟ้องคดีแบบการดำเนินคดีแบบกลุ่มนั้น ช่วยให้มีการเยียวยาสิทธิของผู้เสียหายได้เป็นจำนวนมากในคราวเดียวกัน อีกทั้งผู้เสียหายรายย่อยไม่จำเป็นต้องฟ้องคดีเองแต่ได้รับการเยียวยาความเสียหายตามสิทธิของตน เช่นเดียวกัน นอกจากนี้ เป็นการช่วยลดภาระค่าใช้จ่ายในการดำเนินคดีให้กับผู้เสียหาย เพราะถ้าผู้เสียหายต่างคนต่างฟ้องคดีเองแยกจากกันในแต่ละราย ในแต่ละรายก็มักจะมีค่าใช้จ่ายในการดำเนินคดีสูง จนในบางครั้งอาจไม่คุ้มกับค่าชดเชยที่จะได้รับหากชนะคดี และเป็นการช่วยแบ่งเบาภาระของกระบวนการยุติธรรมที่ไม่ต้องมีการพิจารณาที่ซ้ำซ้อน ไม่ต้องมีการสืบพยานซ้ำซ้อนในเรื่องเดิม และช่วยลดปัญหาของการที่ข้อเท็จจริงอย่างเดียวกัน จำเลยคนเดียวกันและจากการกระทำอย่างเดียวกัน แต่ผลของคำพิพากษาอาจจะไม่ได้ไปในแนวทางเดียวกันได้

บทที่ 6

บทสรุปและข้อเสนอแนะ

6.1 บทสรุป

แว่นกันแดดเป็นอุปกรณ์ป้องกันดวงตาจากแสงแดด แว่นกันแดดที่ใช้สวมใส่ในปัจจุบันมีคุณภาพอย่างหลากหลาย มีทั้งแว่นกันแดดที่มีคุณภาพและไม่มีคุณภาพ รูปแบบการผลิตสินค้าพัฒนาไปตามกระแสนิยม ไม่ว่าจะเป็นรูปทรง สี สัน กรอบแว่น และสิ่งที่ดึงดูดไม่แพ้กันก็คือราคาของสินค้า แต่ด้วยสินค้าที่ผลิตตามกระแสนิยมและมีราคาถูก ก็อาจทำให้คุณภาพนั้นไม่ได้มาตรฐานและเป็นภัยต่อสุขภาพสายตาในระยะยาว เพราะฉะนั้น การเลือกแว่นกันแดดที่ดีที่มีคุณภาพจึงเป็นเรื่องที่จำเป็นมาก

กรณีดังกล่าวมีปัญหาว่าปัจจุบันประเทศไทยให้การป้องกันหรือให้ความคุ้มครองผู้บริโภคจากการใช้แว่นตาที่ไม่ได้มาตรฐานมากนักน้อยเพียงใด อย่างไรก็ตาม แม้ประเทศไทยจะมีการป้องกันหรือให้ความคุ้มครองผู้บริโภค แต่ยังมีปัญหาอีกหลายประการที่ไม่สามารถคุ้มครองผู้บริโภคได้อย่างแท้จริงในการเลือกซื้อเลือกใช้อวบน้ำกันแดดที่จำหน่ายกันในตลาด กล่าวคือ กฎหมายต่าง ๆ ยังมีข้อบกพร่องและไม่สามารถอำนวยความสะดวกได้อย่างแท้จริงกับผู้บริโภค จากการรวบรวมและทำความเข้าใจถึงแนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการคุ้มครองผู้บริโภค รวมถึงศึกษาถึงหลักเกณฑ์และกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับผลิตภัณฑ์แว่นกันแดด ในปัจจุบันพบว่าประเด็นปัญหาหลายประการที่ส่งผลต่อการคุ้มครองผู้บริโภคหลายประการ เช่น ในเรื่องของการคุ้มครองผู้บริโภคในเรื่องโฆษณาและฉลาก การรับรองมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมของผลิตภัณฑ์แว่นกันแดด การทดสอบมาตรฐานแว่นกันแดด การบังคับใช้กฎหมายเรื่องความรับผิดชอบของผู้ประกอบการ ใบบทรนี้จึงเป็นการศึกษาวิเคราะห์กฎหมายและการบังคับใช้กฎหมายของประเทศไทยเกี่ยวกับผลิตภัณฑ์แว่นกันแดด และศึกษาวิเคราะห์เปรียบเทียบกฎหมายของประเทศไทยกับกฎหมายต่างประเทศ ซึ่งได้แก่ ประเทศสหรัฐอเมริกา ประเทศญี่ปุ่น ประเทศออสเตรเลีย และสหภาพยุโรป ดังต่อไปนี้

1. การคุ้มครองผู้บริโภคด้านโฆษณา ในเรื่องของการคุ้มครองผู้บริโภคด้านโฆษณา มีกฎหมายที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ พระราชบัญญัติคุ้มครองผู้บริโภค พ.ศ. 2522 เห็นได้ว่าการโฆษณาผลิตภัณฑ์แว่นกันแดดในปัจจุบัน มีการโฆษณาพรรณนาคุณภาพของแว่นกันแดดด้วยถ้อยคำที่เกินจริงหรือมีลักษณะที่เป็นเท็จไม่เป็นความจริง ทำให้ผู้บริโภคเข้าใจผิดในสาระสำคัญของสินค้าที่อาจก่อให้เกิดความเสียหายต่อผู้บริโภคและสังคมเป็นการส่วนรวมได้ ข้อความโฆษณาที่เป็นเท็จหรือเกินความจริง ตัวอย่างเช่น นำเอาถ้อยคำในลักษณะเป็นการยืนยันข้อเท็จจริงที่ยากต่อการพิสูจน์ให้เป็นความจริงได้ การโฆษณาอันทำให้ผู้บริโภคเข้าใจผิดในสาระสำคัญของสินค้าซึ่งกระทำกันหลายรูปแบบ อาทิ การใช้ข้อความโฆษณาที่ทำให้ผู้บริโภคเข้าใจผิดในแหล่งกำเนิดหรือวัสดุของสินค้า เช่น แว่นกันแดดจะมีเครื่องหมาย “UV 400” ติดไว้ที่ตัวแว่นกันแดด แต่ในความเป็นจริงนั้นแว่นกันแดด

ไม่สามารถป้องกันรังสีอัลตราไวโอเล็ตได้อย่างที่ฉลากที่ติดอยู่กับแว่นกันแดด หรือการโฆษณาว่าแว่นกันแดดนั้นมีความแข็งแรงทนทานสามารถป้องกันดวงตาจากอันตราย เช่น แสงแดดที่เป็นอันตรายต่อดวงตา แต่ในความเป็นจริงแล้ว แว่นกันแดดนั้นไม่ได้มาตรฐานและคุณภาพ การโฆษณาเกินจริง ทำให้อันตรายต่อผู้บริโภค เช่น แว่นกันแดดที่มีเอกสารกำกับสินค้าบอกว่า "สามารถใส่เพื่อขับรถ" แต่ปรากฏว่าเลนส์นั้นเข้มเกินไปหรือเลนส์ทั้งสองข้างให้ปริมาณแสงลอดเข้ามาได้ไม่เท่ากันหรือเลนส์บิดเบี้ยว กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการคุ้มครองผู้บริโภคด้านโฆษณาได้คุ้มครองผู้บริโภคในเรื่องการได้รับข้อมูลข่าวสารรวมทั้งคำพรรณนาคุณภาพที่ถูกต้อง และเพียงพอเกี่ยวกับสินค้า อีกทั้งข้อความโฆษณาโดยใช้หรืออ้างอิงรายงานทางวิชาการ สถิติที่เกินความจริงเป็นการจูงใจให้ผู้บริโภคหลงเชื่อและอาจได้รับความเสียหาย ข้อความโฆษณาเหล่านี้ย่อมไม่เป็นธรรมต่อผู้บริโภคเพราะทำให้ผู้บริโภคเกิดความเข้าใจผิดในสาระสำคัญและคุณภาพเกี่ยวกับสินค้า หรือการโฆษณาในเรื่องการรับประกันสินค้า ผู้ประกอบกิจการโฆษณาต้องระบุลักษณะและขอบเขตของการรับประกันสินค้าให้ชัดเจน โดยระบุเงื่อนไขของการรับประกันให้ครบถ้วนด้วย

2. การคุ้มครองผู้บริโภคด้านฉลาก ฉลากของแว่นกันแดดชนิดใดบ้างเป็นสินค้าที่ควบคุมฉลาก เนื่องจากมาตรา 30 พระราชบัญญัติคุ้มครองผู้บริโภค พ.ศ. 2522 ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติคุ้มครองผู้บริโภค (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2541 ได้กำหนดหลักเกณฑ์ของสินค้าที่เป็นสินค้าที่ควบคุมฉลากไว้ ในปัจจุบันนั้นแว่นกันแดดเป็นสินค้าที่ผลิตเพื่อขายโดยโรงงานตามกฎหมายว่าด้วยโรงงานที่จะเป็นสินค้าที่ควบคุมฉลาก ส่งผลให้แว่นกันแดดเป็นสินค้าที่ควบคุมฉลากทันทีโดยผลของกฎหมายตามมาตรา 30 พระราชบัญญัติคุ้มครองผู้บริโภค พ.ศ. 2522 ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติคุ้มครองผู้บริโภค (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2541 และกรณีที่แว่นกันแดดที่เป็น “สินค้าที่ส่งหรือนำเข้ามาในราชอาณาจักรเพื่อขาย” ในกรณีนี้แว่นกันแดดนั้นได้เป็นสินค้าที่ผลิตนอกราชอาณาจักร และได้ส่งหรือนำเข้ามาในราชอาณาจักรเพื่อขาย เช่นนี้แว่นกันแดดก็จะเข้าหลักเกณฑ์เป็นสินค้าที่ควบคุมฉลากทันที หรือกรณีที่แว่นกันแดดเป็นสินค้าที่อาจก่อให้เกิดอันตรายแก่สุขภาพ ร่างกาย หรือจิตใจ เนื่องในการใช้สินค้าหรือโดยสภาพของสินค้านั้น หรือมีสินค้าที่ประชาชนทั่วไปใช้เป็นประจำ ซึ่งการกำหนดฉลากของสินค้านั้นจะเป็นประโยชน์แก่ผู้บริโภคในการที่จะทราบข้อเท็จจริงในสาระสำคัญเกี่ยวกับสินค้านั้น แต่เป็นกรณีที่แว่นกันแดดเป็นสินค้าที่ผลิตเพื่อขาย โดยใช้เครื่องจักรมีกำลังรวมไม่ถึงห้าแรงม้า หรือใช้คนงานไม่ถึงเจ็ดคน แต่สินค้านี้ดังกล่าวไม่เป็นสินค้าที่ควบคุมฉลากในทันที ต้องให้คณะกรรมการว่าด้วยฉลากมีอำนาจกำหนดให้สินค้านั้นเป็นสินค้าที่ควบคุมฉลากโดยออกเป็นประกาศสินค้าที่ควบคุมฉลาก อย่างไรก็ตาม แว่นกันแดดแม้ไม่ได้เป็นสินค้าที่ควบคุมฉลากในตอนแรกแต่เป็นสินค้าที่มีผลที่อาจก่อให้เกิดอันตรายต่อสุขภาพร่างกายและจิตใจเนื่องจากการใช้ ก็สามารถกำหนดให้เป็นสินค้าที่ควบคุมฉลากได้ เนื่องจากในปัจจุบันยังไม่ประกาศของคณะกรรมการว่าด้วยฉลากให้แว่นกันแดดเป็นสินค้าที่ควบคุมฉลาก แม้แว่นกันแดดเป็นสินค้าฟุ่มเฟือย แต่สินค้าในลักษณะนี้ต้องพิจารณาถึงในลักษณะของการคุ้มครองผู้บริโภค ในเมื่อแว่นกันแดดเป็นสินค้าเหมือนกัน จึงเห็นสมควรให้มีประกาศของคณะกรรมการว่าด้วยฉลากให้แว่นกันแดดเป็นสินค้าที่ควบคุมฉลาก เพื่อกำหนดลักษณะของฉลากของแว่นกันแดดว่าควรมีข้อกำหนดอย่างไรบ้าง และต้องเป็นผลดีกับผู้บริโภคเพื่อตอบสนองตามเจตนารมณ์ของการคุ้มครองผู้บริโภค

การที่แวนกันแดดควรเป็นสินค้าที่ควบคุมฉลากส่งผลให้มีผลทางกฎหมายต่าง ๆ ดังต่อไปนี้ ฉลากของสินค้าที่ควบคุมฉลาก ต้องเป็นไปตามหลักเกณฑ์ของมาตรา 31 พระราชบัญญัติคุ้มครองผู้บริโภค พ.ศ. 2522 ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติคุ้มครองผู้บริโภค (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2541 แล้ว ในเรื่องของสินค้าที่ควบคุมฉลากยังมีลักษณะความผิดเกี่ยวกับเรื่องฉลากสินค้าที่ควบคุมฉลาก ถ้าแวนกันแดดนั้นเป็นสินค้าที่ควบคุมฉลากก็จะใช้มาตรการทางกฎหมายในการกำหนดโทษแก่ผู้กระทำความผิดในการฝ่าฝืนขายสินค้าที่ควบคุมฉลากโดยไม่มีฉลากได้ตามมาตรา 52 หรือการขายสินค้าที่ควบคุมฉลากที่มีฉลากแต่ฉลากหรือการแสดงฉลากไม่ถูกต้องตามมาตรา 52 หรือการขายสินค้าที่ควบคุมฉลากที่มีฉลากที่คณะกรรมการว่าด้วยฉลากสั่งเลิกใช้ตามมาตรา 33 หรือขัดคำสั่งคณะกรรมการว่าด้วยฉลากตามมาตรา 53 หรือการขายสินค้าที่ควบคุมฉลากที่มีฉลากเป็นเท็จตามมาตรา 47 หรือการรับจ้างทำฉลากหรือติดฉลากสินค้าที่ควบคุมฉลากไม่ถูกต้องตามกฎหมายตามมาตรา 54 ได้

ในต่างประเทศมีองค์กรต่าง ๆ ที่กำหนดมาตรการทางกฎหมายในเรื่องของมาตรฐานของแวนกันแดด ทั้งนี้ ในเรื่องของฉลากองค์กรต่าง ๆ ของต่างประเทศและมาตรฐานต่าง ๆ ที่ต่างประเทศได้กำหนดถึงมาตรฐานของแวนกันแดดได้แก่ มาตรฐานสินค้า CE ของสหภาพยุโรป องค์กร American National Standards Institute (ANSI) ของประเทศสหรัฐอเมริกา และองค์กร Australian Competition and Consumer Commission (ACCC) ของประเทศออสเตรเลีย ได้กำหนดข้อมูลและข้อกำหนดในการติดฉลากของแวนกันแดดที่ประเทศไทยควรจะนำมาเป็นแบบอย่างในการกำหนดมาตรฐานของแวนกันแดด

การปิดฉลาก Safety Goods Mark (SG Mark) ดังเช่นในประเทศญี่ปุ่นที่มีเครื่องหมาย Safety Goods Mark (SG Mark) เป็นเครื่องหมายรับรองผลิตภัณฑ์ด้านความปลอดภัยโดยสมาคม The Consumer Product Safety Association (CPSA) ซึ่งเป็นองค์กรของเอกชนที่เน้นให้การรับรองผลิตภัณฑ์ประเภทที่อาจก่อให้เกิดอันตรายและการบาดเจ็บต่อมนุษย์หรือก่อให้เกิดอันตรายต่อโครงสร้างและวัสดุที่ใช้ประกอบกับผลิตภัณฑ์นั้น ๆ ตรวจสอบรับรองมาตรฐานความปลอดภัย แสดงถึงการรับประกันว่าหากผู้บริโภคได้รับความเสียหายและอุบัติเหตุจากผลิตภัณฑ์ซึ่งติดเครื่องหมาย Safety Goods Mark (SG Mark) จะมีสิทธิได้รับเงินตอบแทนจาก The Consumer Product Safety Association ก็ควรนำมาปรับใช้กับประเทศไทย เพราะแวนกันแดดเป็นสินค้าที่อาจก่อให้เกิดอันตรายและอาการบาดเจ็บต่อดวงตากับมนุษย์ได้ ถ้าเกิดโครงสร้างหรือวัสดุที่ใช้ประกอบผลิตภัณฑ์นั้นไม่ได้มาตรฐาน ควรจะให้หน่วยงานเอกชนในการตรวจสอบถึงความปลอดภัยของแวนกันแดดนั้น

และในประเทศญี่ปุ่น Household Goods Quality Labeling Act หรือพระราชบัญญัติฉลากคุณภาพสินค้าในครัวเรือน ในการขายสินค้าให้ผู้บริโภคในประเทศญี่ปุ่น การติดฉลากจะต้องเป็นไปตามพระราชบัญญัติการติดฉลากคุณภาพสินค้าครัวเรือน การติดฉลากจะต้องถูกติดโดยบุคคลที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับเนื้อหาของฉลาก (ผู้นำเข้าหรือผู้ขายในประเทศญี่ปุ่น) และผู้บริโภคจะต้องเข้าใจและเห็นฉลากได้อย่างชัดเจน รวมทั้งจะต้องเป็นภาษาญี่ปุ่น ในเรื่องของแวนกันแดด (ยกเว้นที่มีเลนส์สายตา) จะต้องต้องมีข้อมูลในฉลากภายใต้กฎการติดฉลากคุณภาพสินค้าเบ็ดเตล็ด เช่น ชื่อสินค้า วัสดุ

เลนส์ วัสดุครอบ การป้องกันรังสีที่มองเห็นได้ การป้องกันรังสีอัลตราไวโอเล็ต ข้อระมัดระวังการสวมใส่

3. การรับรองมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมของผลิตภัณฑ์แว่นกันแดดในต่างประเทศมีองค์กรที่ออกมาตราฐานและตรวจสอบในผลิตภัณฑ์แว่นกันแดด ดังนี้

1) สหภาพยุโรป ได้แก่ มาตรฐาน CE

เครื่องหมาย CE เป็นเครื่องหมายที่ผู้ผลิตได้รับรองว่าสินค้านั้นมีคุณสมบัติตามข้อกำหนดด้านสุขภาพ ความปลอดภัย เนื่องจากแว่นกันแดดมีความสำคัญต่อสุขภาพ แว่นกันแดดจึงได้ถูกรวมอยู่ใน “ระเบียบอุปกรณ์ป้องกันส่วนบุคคล” ที่ 89/686/EEC หรือปกติจะเรียกว่า "ระเบียบ Personal Protective Equipment (PPE)" ระเบียบนี้วางเงื่อนไขไว้ด้วยการวางขายสินค้าในตลาด และการเคลื่อนย้ายเสรีในยุโรปของระเบียบ PPE และข้อกำหนดพื้นฐานที่จะต้องผ่านเพื่อให้แน่ใจว่าผู้ใช้ได้รับการป้องกันสุขภาพและมีความปลอดภัย

2) ประเทศสหรัฐอเมริกา ได้แก่ องค์กร American National Standards Institute (ANSI)

American National Standards Institute หรือ ANSI ซึ่งเป็นองค์กรภาคเอกชนที่ไม่แสวงหาผลกำไรที่ดูแลและประสานงานกับโครงการประเมินความสอดคล้องโดยมาตรฐานตามความสมัครใจของสหรัฐ บทบาทขององค์กร ANSI คือ การสร้างความมั่นใจว่ามาตรฐานจะมีการพัฒนาจากทุกฝ่ายที่ได้รับผลกระทบโดยตรง ผู้มีส่วนได้เสียถ้ามีความประสงค์จะอนุมัติมาตรฐานนี้จะมีการพิจารณาอย่างรอบคอบและเป็นไปตามความเห็นส่วนใหญ่ แต่เนื่องจากมาตรฐาน ANSI เป็นความสมัครใจ ผู้ผลิตอาจพิจารณาว่าจะผลิตสินค้าให้สอดคล้องกับข้อกำหนดของ ANSI Z80.3 หรือไม่ก็ได้

ถ้าความปลอดภัยและคุณภาพมีความสำคัญต่อผู้บริโภค ผู้ผลิตต้องวิจัยเพื่อตรวจสอบว่าผู้ผลิตแว่นตากันแดดต้องปฏิบัติตามข้อกำหนดของกฎนี้ ในหลายกรณีผู้ผลิตจะต้องติดสติ๊กเกอร์หรือป้ายติดของบนสินค้าที่ระบุว่าตรงตามมาตรฐาน ANSI แต่เนื่องจากคณะกรรมการ Z80 ไม่ได้รวมข้อกำหนดการติดฉลากในมาตรฐาน Z80.3 ดังนั้น สินค้าที่แม้จะไม่มีป้ายอาจจะยังคงมีความปลอดภัย

แว่นกันแดดมีวัตถุประสงค์ที่สำคัญในการปกป้องสายตาของคนจากแสงแดด จึงถือว่าแว่นกันแดดที่มีมาตรฐานเป็นสิ่งสำคัญสำหรับสุขภาพ ก่อนที่แว่นทุกชิ้นจะได้มาตรฐานและติดป้ายผู้บริโภคจะต้องพิจารณาปัจจัยอื่นนอกเหนือจากแพคเกจและการออกแบบ โดยพิจารณาว่าผู้ผลิตต้องปฏิบัติตามมาตรฐานซึ่งต้องเป็นสถานที่ที่ดีในการเริ่มต้นผลิตแว่นกันแดด

3) ประเทศออสเตรเลีย ได้แก่ องค์กร Australian Competition and Consumer Commission (ACCC)

แว่นกันแดดและแว่นแฟชั่น ภายใต้กฎหมายของผู้บริโภคออสเตรเลีย (ACL) มาตรฐานความปลอดภัยสินค้าอุปโภคบริโภคจะต้องมีผลบังคับใช้เพื่อป้องกันหรือลดความเสี่ยงของการบาดเจ็บให้กับบุคคล

เมื่อเปรียบเทียบกับประเทศไทยการตรวจสอบในการรับรองมาตรฐานของผลิตภัณฑ์แว่นกันแดด ไม่ได้กำหนดถึงการกำหนดมาตรฐานอุตสาหกรรมสำหรับอุตสาหกรรมแว่นกันแดดที่ผลิตขึ้นของสำนักงานมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม มีหน่วยงานหรือองค์กรในการดำเนินการเพื่อคุ้มครอง

ผู้บริโภคที่รับผิดชอบ คือ สำนักงานคณะกรรมการคุ้มครองผู้บริโภค และมีหน่วยงานที่ควบคุมตรวจสอบในการรับรองมาตรฐานของผลิตภัณฑ์อีกองค์กรหนึ่งที่เกี่ยวข้อง คือ สำนักงานมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม (สมอ.) กระทรวงอุตสาหกรรม แต่ในเรื่องผลิตภัณฑ์แวนกันแดด ไม่ได้กำหนดถึงการกำหนดมาตรฐานมาตรฐานอุตสาหกรรมสำหรับอุตสาหกรรมแวนกันแดดที่ผลิตขึ้นของสำนักงานมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม จากการศึกษาพบว่าปัจจุบันไม่มีการกำหนดให้ผลิตภัณฑ์แวนกันแดดเป็นสินค้าที่มีการกำหนดให้เป็นมาตรฐานบังคับ ผู้เขียนเห็นควรให้ผลิตภัณฑ์แวนกันแดดมีการกำหนดให้มีมาตรฐานบังคับในการกำหนดมาตรฐานอุตสาหกรรมสำหรับอุตสาหกรรมแวนกันแดดที่ผลิตขึ้น เนื่องจากผู้เขียนเห็นว่าผลิตภัณฑ์แวนกันแดดนั้นเข้าหลักเกณฑ์การกำหนดมาตรฐานของสำนักงานมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมดังต่อไปนี้ แวนกันแดดเป็นผลิตภัณฑ์ที่มีความต้องการทางเศรษฐกิจของประเทศไทยในปัจจุบันมากเนื่องจากมีการผลิตและการใช้งานอย่างแพร่หลาย อีกทั้งผลิตภัณฑ์แวนกันแดดเป็นสินค้าที่มีการพัฒนาทางอุตสาหกรรมเป็นอย่างมาก ส่งผลให้เกิดประโยชน์สูงสุดทางเศรษฐกิจของประเทศ และต้องป้องกันผลประโยชน์ ส่วนได้ส่วนเสียของผู้ผลิตและผู้บริโภค และควรกำหนดให้ผลิตภัณฑ์แวนกันแดดนั้นต้องมีรายละเอียดในมาตรฐานอย่างไรบ้างตามมาตรฐานที่กำหนด และการกำหนดให้ตราเป็นพระราชกฤษฎีกา วัตถุประสงค์เพื่อความปลอดภัยหรือเพื่อป้องกันความเสียหายอันอาจจะเกิดแก่ประชาชน หรือแก่กิจการอุตสาหกรรมหรือเศรษฐกิจของประเทศ ตามมาตรา 17 และก่อนจะมีการตราพระราชกฤษฎีกากำหนดว่าผลิตภัณฑ์แวนกันแดดซึ่งเป็นผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมจะต้องเป็นไปตามมาตรฐานที่กำหนดไว้จะต้องดำเนินการไปตามมาตรา 18 ก่อนด้วย

มาตรฐานอุตสาหกรรมของประเทศอื่น ๆ ในเรื่องของผลิตภัณฑ์แวนกันแดด เพื่อมาเป็นแนวทางปรับปรุงมาตรฐานคุณลักษณะของผลิตภัณฑ์ของประเทศไทย เช่น ประเทศสหรัฐอเมริกาที่มีองค์กร American National Standards Institute (ANSI) กำหนดมาตรฐานของแวนกันแดดซึ่งเป็นองค์กรอิสระที่ไม่หวังผลกำไร ได้ออกมาตรฐาน Z80.3 เพื่อกำหนดมาตรฐานของแวนกันแดดหรือในประเทศสหภาพยุโรป ได้มีมาตรฐานสินค้า CE ที่กำหนดมาตรฐานที่เกี่ยวกับแวนกันแดด ชื่อว่า Directive 89/686/EEC รวมทั้งในประเทศออสเตรเลียที่มีองค์กร Australian Competition and Consumer Commission (ACCC) เป็นองค์กรที่ทำหน้าที่กำหนดนโยบายการคุ้มครองผู้บริโภค คือ คณะกรรมการแข่งขันทางการค้าและคุ้มครองผู้บริโภค ได้มีกฎหมายของผู้บริโภคออสเตรเลีย (ACL) ที่ต้องมีมาตรฐานความปลอดภัยของสินค้าอุปโภคบริโภค เพื่อป้องกันหรือลดความเสี่ยงของการบาดเจ็บให้กับบุคคลได้ออกมาตรฐานบังคับใช้กับแวนกันแดดไว้ด้วย

4. การทดสอบมาตรฐานแวนกันแดด

องค์กรทดสอบพิสูจน์มาตรฐานของผลิตภัณฑ์ในประเทศไทยมีหน่วยงานที่ควบคุมตรวจสอบ คือ สำนักงานคณะกรรมการคุ้มครองผู้บริโภค มีอำนาจในการติดตามสอดส่องพฤติการณ์ของผู้ประกอบธุรกิจและจัดให้มีการทดสอบพิสูจน์สินค้าต่าง ๆ และมีศูนย์เฝ้าระวังและพิสูจน์สินค้าที่ไม่ปลอดภัย โดยมีหน้าที่ทำการตรวจสอบ ทดสอบหรือพิสูจน์สินค้าต่าง ๆ และเฝ้าระวังอันตรายที่อาจเกิดขึ้นกับผู้บริโภคจากสินค้าต่าง ๆ ด้วย ศูนย์เฝ้าระวังและพิสูจน์สินค้าที่ไม่ปลอดภัยนั้นจะดำเนินงานตามพระราชบัญญัติคุ้มครองผู้บริโภคที่ให้อำนาจตามมาตรา 36 และ มาตรา 37 พระราชบัญญัติ

คุ้มครองผู้บริโภค พ.ศ. 2522 และพระราชบัญญัติความรับผิดชอบต่อความเสียหายที่เกิดขึ้นจากสินค้าที่ไม่ปลอดภัย พ.ศ. 2551

ประเทศไทยนั้นยังไม่มีข้อกำหนดถึงหลักเกณฑ์ของการกำหนดในการทดสอบว่าแว่นกันแดดนั้นควรจะทดสอบอย่างไร และควรมีมาตรฐานเท่าใด เมื่อเทียบกับมาตรฐานการตรวจสอบแว่นกันแดดของต่างประเทศ เช่น

1) ในสหภาพยุโรปมีองค์กรทดสอบพิสูจน์มาตรฐานของแว่นกันแดด โดยมาตรฐาน CE ได้กำหนดถึงการทดสอบแว่นกันแดด การทดสอบพิสูจน์มาตรฐานแว่นกันแดดนั้น แว่นกันแดดจะต้องผ่านการทดสอบมาตรฐานต้องเป็นไปตามระเบียบ PPE เช่น มาตรฐาน EN 1836:1997 กำหนดว่าบริษัทใดก็ตามที่วางจำหน่ายแว่นกันแดดในตลาด ต้องมีการทดสอบในห้องปฏิบัติการของตนเองหรือการทดสอบจากห้องปฏิบัติการภายนอก โดยที่ห้องปฏิบัติการนั้นต้องได้รับการรับรอง และการทดสอบอุปกรณ์ชิ้นต่ำได้กำหนดว่าต้องมีการดำเนินการทดสอบต่าง ๆ ประกอบไปด้วย เครื่องวัดค่าการดูดกลืนแสงอัลตราไวโอเล็ต (แสงยูวี) ซึ่งเป็นเครื่องมือสำหรับวัดพลังแสงของเลนส์ ตรวจสอบแกนโพลาริซสำหรับเลนส์โพลาริซ ทดสอบกลไกของอุปกรณ์ เช่น การบิดรูปของกรอบแว่น โดยช่างที่มีประสบการณ์ในการทดสอบอุปกรณ์และดำเนินการตรวจสอบคุณภาพของวัสดุและพื้นผิวด้วยสายตา หากมีรายการเพิ่มเติมในการที่จะให้มีการทดสอบอุปกรณ์เพิ่มเติม จะต้องทำการทดสอบในเรื่องความแข็งแรงมากกว่าเดิม (Drop Ball) และความทนทานต่อแรงกระแทกด้วยความเร็วสูง (ทดสอบความเร็วสูงด้วย)

2) ในประเทศสหรัฐอเมริกา มีองค์กร American National Standards Institute (ANSI) ทำการทดสอบว่าเลนส์ของแว่นกันแดดนั้นมีความสามารถทนแรงกระแทกได้เท่าไร ตามหลักเกณฑ์ ดังต่อไปนี้

(1) ข้อกำหนดในการส่งผลกระทบต่อเลนส์ในการทนแรงกระแทก แว่นตากันแดดและแว่นอ่านหนังสือจะต้องถูกทำให้เป็นเลนส์ที่ทนแรงกระแทก ข้อกำหนดของการทนแรงกระแทกมีการตั้งค่าไว้ที่ 21 C.F.R. 801.410 ข้อกำหนดนี้อยู่ในมาตรฐานตามสมัครใจของสถาบันมาตรฐานแห่งชาติอเมริกัน (ANSI) Z-80.3-2010

(2) การรับรองของการทดสอบ "Drop Ball" การจัดส่งเข้ามาในประเทศสหรัฐอเมริกาในแต่ละครั้งจะต้องมาพร้อมกับการรับรองเลนส์ ไม่ว่าจะถูกติดตั้งหรือยังไม่ติดตั้ง ซึ่งต้องสอดคล้องกับข้อกำหนดการทนแรงกระแทกขององค์การอาหารและยา การทดสอบ "Drop Ball" ถูกกำหนดไว้ในข้อกำหนดขององค์การอาหารและยา และการรับรองต้องระบุว่าอุปกรณ์แว่นตาที่นำเข้ามาต้องผ่านการทดสอบการทนแรงกระแทก หากใบรับรอง Drop Ball ไม่ได้มาพร้อมกับการจัดส่งแล้ว องค์การอาหารและยามีอำนาจให้เก็บเอาไว้แล้วยับยั้งการจัดส่งไว้ก่อน ในกรณีนี้บุคคลที่ได้รับผลกระทบจะต้องยื่นคำร้องขอปล่อยสินค้า โดยไม่มีการรับประกันว่าสินค้าที่ส่งมานั้นจะถูกปล่อยออกมาขายในประเทศสหรัฐอเมริกาได้หรือไม่

(3) ข้อมูลในการทดสอบ ผู้นำเข้าแว่นตากันแดดและแว่นอ่านหนังสือควรทราบว่า แม้จะมีใบรับรอง Drop Ball มาพร้อมกับการจัดส่งสินค้า แต่องค์การอาหารและยาก็มีสิทธิที่จะขอข้อมูลดิบของการทดสอบของใบรับรองนั้น ในสถานการณ์นี้ผู้นำเข้าและผู้ผลิตจะได้รับโอกาสที่จะให้

ข้อมูลสนับสนุน และถ้าข้อมูลเพียงพอก็ได้รับการปล่อยสินค้า ถ้าองค์การอาหารและยาไม่มั่นใจในความถูกต้องของข้อมูล จึงสามารถปฏิเสธที่จะปล่อยสินค้าให้การขายในสหรัฐอเมริกา

3) ประเทศออสเตรเลีย ได้แก่ องค์การ Australian Competition and Consumer Commission (ACCC) เห็นว่าในเรื่องของการตรวจสอบโดยสายตาอย่างเดียวเป็นไปไม่ได้ที่จะบอกได้อย่างแน่นอนว่า เลนส์นั้นเป็นเลนส์ที่ผ่านข้อกำหนดด้านประสิทธิภาพการทำงานของมาตรฐานบังคับหรือไม่ จึงมีการตรวจสอบความสอดคล้อง แต่มีบางเรื่องที่สามารถตรวจสอบได้เองด้วยสายตา คือ

- (1) เลนส์มีความสมบูรณ์หรือไม่ (ดูที่เลนส์เพื่อหารอยขีดข่วน ฟอง ฯลฯ)
- (2) เลนส์ให้มุมมองที่ชัดเจน บิดเบี้ยวโลกหรือไม่ (มองผ่านเลนส์)
- (3) สำหรับเลนส์ย้อมสี เลนส์มีสีเดียวกันทั้งเลนส์หรือไม่
- (4) เลนส์ทั้ง 2 ข้าง มีสีและความมืดเหมือนกันหรือไม่
- (5) สำหรับการไล่ระดับสีของเลนส์ย้อมสี เลนส์เป็นสีเดียวกันทั้ง 2 ข้าง ในจุดที่

ตรงกันหรือไม่

- (6) เลนส์ทั้ง 2 ข้างมีทั้งรูปร่างและขนาดเดียวกันหรือไม่

ถ้าหากตรวจสอบด้วยสายตาแล้วปรากฏว่าไม่เข้าหลักเกณฑ์ที่กล่าวมา 6 ประการข้างต้น แว่นกันแดดหรือแว่นแฟชั่นอาจจะไม่เป็นไปตามมาตรฐานบังคับและอาจต้องมีการทดสอบ แต่ถ้าเป็นกรณี que เข้าหลักเกณฑ์ ก็อาจต้องมีการส่งไปทดสอบที่ห้องปฏิบัติการ เพื่อให้แน่ใจว่าเป็นไปตามมาตรฐานบังคับทุกด้าน นอกจากนี้ หากเลนส์มีสีเข้มมากหรือมืดมาก ก็อาจต้องทดสอบกับข้อกำหนดทางเทคนิคมากขึ้น

และเมื่อเปรียบเทียบองค์กรทดสอบพิสูจน์มาตรฐานของผลิตภัณฑ์ในประเทศไทยเนื่องจากในประเทศไทยยังไม่มีกำหนดถึงหลักเกณฑ์การทดสอบพิสูจน์มาตรฐานของผลิตภัณฑ์แว่นกันแดด ไม่เหมือนกับองค์กรทดสอบพิสูจน์มาตรฐานของแว่นกันแดด สหภาพยุโรปมีมาตรฐาน CE ได้กำหนดถึงการทดสอบแว่นกันแดด การทดสอบพิสูจน์มาตรฐานแว่นกันแดดนั้น แว่นกันแดดจะต้องผ่านการทดสอบมาตรฐานต้องเป็นไปตามระเบียบ PPE ในประเทศสหรัฐอเมริกา มีองค์กร American National Standards Institute (ANSI) ทำการทดสอบว่าเลนส์ของแว่นกันแดดนั้นมีความสามารถทนแรงกระแทกได้เท่าไร ตามหลักเกณฑ์ที่ได้กล่าวมาข้างต้น และประเทศออสเตรเลีย ได้แก่ องค์การ Australian Competition and Consumer Commission (ACCC) ได้ตรวจสอบเลนส์นั้นเป็นเลนส์ที่ผ่านข้อกำหนดด้านประสิทธิภาพการทำงานของมาตรฐานบังคับหรือไม่ ถ้าไม่เป็นไปตามมาตรฐานบังคับและอาจต้องมีการทดสอบที่ห้องปฏิบัติการ เพื่อให้แน่ใจว่าเป็นไปตามมาตรฐานบังคับ นอกจากนี้ หากเลนส์มีสีเข้มมากหรือมืดมาก ก็อาจต้องทดสอบกับข้อกำหนดทางเทคนิคมากขึ้นด้วย

5. การบังคับใช้กฎหมายเรื่องความรับผิดชอบผู้ประกอบการ

1) เรื่องความรับผิดชอบผู้ประกอบการเกี่ยวกับแว่นกันแดด ผู้ประกอบการตามสถานการณ์ในปัจจุบันมีการจำหน่ายแว่นกันแดดที่ไม่มีคุณภาพ สร้างปัญหาให้กับผู้บริโภคหลายประการ เช่น ผู้ขายได้ติดฉลาก “UV...” เกินความเป็นจริง แต่ปริมาณการป้องกันรังสีอัลตราไวโอเล็ตไม่ถึงจำนวนที่ฉลากติดไว้ แสดงให้เห็นว่าผู้ขายขายของโดยหลอกลวงด้วยประการใด ๆ ให้ผู้ซื้อหลงเชื่อในสภาพหรือคุณภาพอันเป็นเท็จ ผู้ประกอบการมีความรับผิดชอบตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 271

2) การคุ้มครองผู้บริโภคเกี่ยวกับความรับผิดชอบสินค้าที่ไม่ปลอดภัย เนื่องจากผู้บริโภคกับผู้ประกอบการอยู่ในฐานะที่อำนาจต่อรองไม่เท่าเทียมกัน จึงมีกฎหมายคุ้มครองผู้บริโภคและกฎหมายที่เกี่ยวกับสินค้าที่ไม่ปลอดภัยเกิดขึ้น ในประเทศต่าง ๆ จึงได้ตรากฎหมายเพื่อเป็นการคุ้มครองผู้บริโภคมากยิ่งขึ้น ซึ่งกฎหมายที่ตราขึ้นนั้น คือ กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับ Product Liability ปรากฏในรูปต่าง ๆ เช่น ในประเทศสหรัฐอเมริกาปรากฏในคำพิพากษาของศาลที่เป็นบรรทัดฐาน หรือ Product Liability Law (Law No.85 of 1994) ของประเทศญี่ปุ่น เป็นต้น

หลักกฎหมายในเรื่องความรับผิดของผู้ขายในเรื่องสัญญาซื้อขาย และในหลักกฎหมายเรื่องละเมิด ไม่สามารถให้ความคุ้มครองแก่ผู้บริโภคได้อย่างเต็มที่ เพราะเหตุว่าการฟ้องเรียกค่าเสียหายตามหลักกฎหมายละเมิด ภาระการนำสืบที่ผู้บริโภคต้องมีการพิสูจน์ให้ครบถ้วนตามที่กฎหมายกำหนด ผู้ผลิตจึงจะมีความรับผิดชอบรับผิดชอในความเสียหายนั้น โดยผู้บริโภคต้องพิสูจน์ให้ครบหลักเกณฑ์ตามกฎหมายในเรื่องละเมิด มาตรา 420 ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ดังนั้น ในเรื่องภาระการพิสูจน์นี้เป็นการสร้างภาระให้ผู้บริโภคเป็นอย่างยิ่ง อีกทั้งในเรื่องของค่าสินไหมทดแทนเพื่อความเสียหายอันเกิดจากการกระทำละเมิด ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 438 บทบัญญัติมาตรา 438 มิได้กำหนดค่าปรับรูปแบบของค่าสินไหมทดแทนอันเป็นการลงโทษ (Punitive Damages) แต่บทบัญญัติมาตรา 438 กำหนดให้จำเลยชดใช้ค่าเสียหายในลักษณะที่เยียวความเสียหายเมื่อเกิดความเสียหายแล้ว แต่มิได้กำหนดค่าปรับกับจำเลยเพื่อลงโทษจำเลยให้เข็ดหลาบหรือยับยั้งป้องกันการกระทำความผิดครั้งต่อไปของจำเลยดังเช่นในประเทศสหรัฐอเมริกาที่มีหลักกฎหมายในเรื่อง ค่าสินไหมทดแทนอันเป็นการลงโทษ (Punitive Damages) และการนำบทบัญญัติของหลักกฎหมายเรื่องซื้อขายมาใช้กับสินค้าที่ไม่ปลอดภัยนั้นมีข้อจำกัดหลายประการ คือ กฎหมายลักษณะซื้อขายในเรื่องความชำรุดบกพร่องนั้นมีผลบังคับระหว่างคู่สัญญาเท่านั้น คือ ผู้ซื้อและผู้ขาย จึงเกิดปัญหาขึ้นได้ในกรณีที่ผู้เสียหายที่ไม่ใช่คู่สัญญาย่อมไม่สามารถฟ้องร้องให้ผู้ขายรับผิดชอบตามสัญญาซื้อได้ อีกทั้งบทบัญญัติในมาตรา 473 ที่ได้ยกเว้นความรับผิดของผู้ขาย อีกทั้งตามมาตรา 483-485 ได้ยกเว้นหรือจำกัดความรับผิดของผู้ขายโดยสัญญาไว้ด้วย ทำให้ผู้บริโภคไม่ได้รับความเป็นธรรม นอกจากจะมีบทบัญญัติของกฎหมายที่ยกเว้นความรับผิดของผู้ขายไว้แล้ว ยังเปิดโอกาสให้ผู้ขายนั้นสามารถทำสัญญาให้มีการยกเว้นหรือจำกัดความรับผิดของตนไว้ด้วย รวมทั้งผู้ซื้อที่ได้รับความเสียหายสามารถเรียกค่าสินไหมทดแทนเพื่อความเสียหายได้โดยปกติธรรมดาอันเนื่องมาจากการส่งมอบสินค้าที่ชำรุดบกพร่องเท่านั้น แต่ไม่สามารถฟ้องร้องเรียกค่าเสียหายในเรื่องค่าสินไหมเพื่อการทดแทนได้ รวมทั้งเกิดปัญหาในกรณีความชำรุดบกพร่องเกิดภายหลังการซื้อขาย ผู้ซื้อก็เรียกร้องให้ผู้ขายรับผิดชอบไม่ได้ และในเรื่องของการฟ้องร้องเรียกค่าเสียหายผู้ซื้อไม่มีการการนำสืบในการพิสูจน์ถึงความชำรุดบกพร่อง ผู้ซื้อสินค้าต้องมีหน้าที่นำสืบ

แวนกันแดดที่มีจำหน่ายอยู่ในปัจจุบันนั้นมีปะปนกันทั้งแบบที่มีมาตรฐานและแบบที่ไร้มาตรฐาน โดยแวนกันแดดที่ไร้มาตรฐานหรือไร้คุณภาพนั้นจะทำให้เป็นอันตรายต่อดวงตาเป็นอย่างมาก แวนกันแดดที่ไร้คุณภาพ ยังมีผลต่อดวงตาในแง่ของการเพิ่มการเกิดอุบัติเหตุต่อดวงตา หากผลิตจากวัสดุที่ไม่ได้คุณภาพอาจจะทำให้ดวงตานั้นเกิดอันตรายมากยิ่งขึ้น เพราะจะทำให้เกิดอุบัติเหตุได้ง่าย ปัญหาในปัจจุบันของแวนกันแดดที่ไม่ได้คุณภาพมักทำจากพลาสติกธรรมดาแล้วนำไปเคลือบสีภาพที่มองเห็นอาจบิดเบี้ยวได้ทำให้เป็นอันตรายต่อผู้บริโภค หรือแวนกันแดดที่ไม่สามารถตัดแสง

สะท้อนได้ เหล่านี้ล้วนเป็นหนึ่งในสาเหตุที่ทำให้เกิดอุบัติเหตุได้ และในบางกรณีแวนกันแดตนั้นได้บอกถึงวิธีการใช้ที่ถูกต้องแล้ว หรือได้บอกคุณสมบัติที่ถูกต้องชัดเจน แต่ว่าแวนกันแดตมีส่วนประกอบอื่นที่เป็นอันตรายต่อผู้ใช้ได้ ด้วยเหตุผลประการต่าง ๆ เหล่านี้ทำให้แวนกันแดตเป็นสินค้าที่ไม่ปลอดภัย ในกรณีที่แวนกันแดตเป็นสังหาริมทรัพย์ที่ผลิตหรือนำเข้าเพื่อขาย มีความหมายเป็นสินค้าตามพระราชบัญญัตินี้ อีกทั้งแวนกันแดตนั้นได้ผลิตในประเทศหรือนอกประเทศ หรือนำเข้ามาจากนอกประเทศแต่ไม่ได้ใช้เพื่อการขาย แต่เป็นการแจกเพื่อส่งเสริมการขายในลักษณะเป็นการแนะนำผลิตภัณฑ์ การแจกเพื่อให้ทดลองใช้ การเป็นการชิงรางวัล เป็น “สินค้า” ตามความหมายของพระราชบัญญัตินี้ เมื่อผู้ได้รับสินค้าไปใช้แล้วเกิดความเสียหายก็สามารถฟ้องร้องเรียกให้ผู้ประกอบการตามมาตรา 5 พระราชบัญญัติความรับผิดต่อความเสียหายที่เกิดขึ้นจากสินค้าที่ไม่ปลอดภัย พ.ศ. 2551 รับผิดชอบได้

ในอินเทอร์เน็ตมีการประกาศเพื่อชิงรางวัลเพื่อแจกแวนกันแดต การแจกเพื่อส่งเสริมการขายเป็นการแนะนำผลิตภัณฑ์ การแจกเพื่อให้ทดลองใช้ การเป็นการชิงรางวัล การแจกเพื่อให้รางวัล รวมทั้งการออกแสดงวัตถุประสงค์เพื่อประโยชน์ในทางการค้าเพื่อจำหน่ายสินค้า จ่าย แจก หรือแลกเปลี่ยนเพื่อประโยชน์ทางการค้า รวมทั้งให้เช่า ให้เช่าซื้อ จัดหา ตลอดจนเสนอ ชักชวน ก็อยู่ในนิยามของคำว่า “ขาย” ตามมาตรา 4 พระราชบัญญัติความรับผิดต่อความเสียหายที่เกิดขึ้นจากสินค้าที่ไม่ปลอดภัย พ.ศ. 2551

ในประเทศญี่ปุ่นกฎหมายมิได้มีข้อกำหนดในเรื่อง การดำเนินคดีแบบกลุ่ม หรือ Class Action ส่วนในประเทศสหรัฐอเมริกา การดำเนินคดีแบบกลุ่ม หรือ Class Action เป็นรูปแบบการดำเนินคดีแทนผู้เสียหายจำนวนมาก เนื่องจากกระบวนการพิจารณาในคดีที่มีผู้ได้รับความเสียหายจากการกระทำเดียวกันเป็นจำนวนมาก ผลของคำพิพากษานั้นจะมีไปถึงผู้เสียหายรายอื่นที่อยู่ภายใต้ข้อเท็จจริงและข้อกฎหมายเดียวกันมีผลผูกพันผู้เสียหายทั้งหลาย แม้ว่าผู้เสียหายนั้นจะได้เข้ามาเป็นคู่ความในคดีก็ ข้อดีของการฟ้องคดีแบบการดำเนินคดีแบบกลุ่มนั้น ช่วยให้มีการเยียวยาสิทธิของผู้เสียหายได้เป็นจำนวนมากในคราวเดียวกัน อีกทั้งผู้เสียหายรายย่อยไม่จำเป็นต้องฟ้องคดีเองแต่ได้รับการเยียวยาความเสียหายตามสิทธิของตนเช่นเดียวกัน นอกจากนี้ เป็นการช่วยลดภาระค่าใช้จ่ายในการดำเนินคดีให้กับผู้เสียหาย เพราะถ้าผู้เสียหายต่างคนต่างฟ้องคดีเองแยกจากกันในแต่ละราย ในแต่ละรายก็มักจะมีความค่าใช้จ่ายในการดำเนินคดีสูง จนในบางครั้งอาจไม่คุ้มกับค่าชดเชยที่จะได้รับหากชนะคดี และเป็นการช่วยแบ่งเบาภาระของกระบวนการยุติธรรมที่ไม่ต้องมีการพิจารณาที่ซ้ำซ้อน ไม่ต้องมีการสืบพยานซ้ำซ้อนในเรื่องเดิม และช่วยลดปัญหาของการที่ข้อเท็จจริงอย่างเดียวกัน จำเลยคนเดียวกันและจากการกระทำอย่างเดียวกัน แต่ผลของคำพิพากษาอาจจะไม่ได้ไปในแนวทางเดียวกันได้

6.2 ข้อเสนอแนะ

1. ผู้เขียนเห็นสมควรให้มีประกาศของคณะกรรมการว่าด้วยฉลากในเรื่องให้แวนกันแดตเป็นสินค้าที่ควบคุมฉลาก อาศัยอำนาจตามความในมาตรา 30 และมาตรา 31 แห่งพระราชบัญญัติคุ้มครองผู้บริโภค พ.ศ. 2522 ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติคุ้มครองผู้บริโภค (ฉบับที่ 2) พ.ศ.

2541 อันเป็นกฎหมายที่มีบทบัญญัติบางประการเกี่ยวกับการจำกัดสิทธิและเสรีภาพของบุคคล ซึ่งมาตรา 29 ประกอบกับมาตรา 41 มาตรา 43 และมาตรา 45 ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย บัญญัติให้กระทำได้โดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมาย ให้คณะกรรมการว่าด้วยฉลากออกประกาศเพื่อให้แว่นกันแดดเป็นสินค้าที่ควบคุมฉลาก ในกรณีที่แว่นกันแดดเป็นสินค้าที่อาจก่อให้เกิดอันตรายแก่สุขภาพ ร่างกาย หรือจิตใจ เนื่องในการใช้สินค้าหรือโดยสภาพของสินค้านั้น หรือมีสินค้าที่ประชาชนทั่วไปใช้เป็นประจำ ซึ่งการกำหนดฉลากของสินค้านั้นจะเป็นประโยชน์แก่ผู้บริโภคในการที่จะทราบข้อเท็จจริงในสาระสำคัญเกี่ยวกับสินค้านั้น แต่ถ้าเป็นกรณีที่แว่นกันแดดเป็นสินค้าที่ผลิตเพื่อขาย โดยใช้เครื่องจักรมีกำลังรวมไม่ถึงห้าแรงม้า หรือใช้คนงานไม่ถึงเจ็ดคน ทำให้สินค้าดังกล่าวไม่เป็นสินค้าที่ควบคุมฉลากในทันที ต้องให้คณะกรรมการว่าด้วยฉลากมีอำนาจกำหนดให้สินค้านั้นเป็นสินค้าที่ควบคุมฉลากโดยออกเป็นประกาศสินค้าที่ควบคุมฉลาก

2. เนื่องจากประเทศไทยไม่มีประกาศของกระทรวงอุตสาหกรรม หรือพระราชบัญญัติอื่นใดที่กำหนดให้แว่นกันแดดต้องมีฉลากและปฏิบัติตามกฎหมายนั้น เนื่องจากถ้ามีกฎหมายกำหนดเรื่องฉลากไว้โดยเฉพาะแล้วก็ให้บังคับตามกฎหมายเฉพาะนั้น แต่ปรากฏว่าในเรื่องฉลากของแว่นกันแดดไม่มีบัญญัติไว้โดยเฉพาะจึงจะใช้ตามกฎหมายคุ้มครองผู้บริโภคเพื่อเป็นการอุดช่องว่างของกฎหมายอื่น ๆ ในต่างประเทศมีองค์กรต่าง ๆ ที่กำหนดในเรื่องของฉลากของแว่นกันแดดไว้โดยเฉพาะ ทั้งนี้ ในเรื่องของฉลากองค์กรต่าง ๆ ของต่างประเทศและมาตรฐานต่าง ๆ ที่ต่างประเทศได้กำหนดถึงมาตรฐานของแว่นกันแดด ได้แก่ มาตรฐานสินค้า CE ของสหภาพยุโรป องค์กร American National Standards Institute (ANSI) ของประเทศสหรัฐอเมริกา และองค์กร Australian Competition and Consumer Commission (ACCC) ของประเทศออสเตรเลีย ได้กำหนดข้อมูลและข้อกำหนดในการติดฉลากของแว่นกันแดด ผู้เขียนเห็นว่าประเทศไทยควรจะนำมาเป็นแบบอย่างในการกำหนดมาตรฐานการติดฉลากของแว่นกันแดด

3. ผู้เขียนเสนอว่าให้ประเทศไทยมีการปิดฉลากองค์กรของเอกชน ดังเช่นการปิดฉลาก Safety Goods Mark (SG Mark) ในประเทศญี่ปุ่นที่มีเครื่องหมาย Safety Goods Mark (SG Mark) เป็นเครื่องหมายรับรองผลิตภัณฑ์ด้านความปลอดภัยโดยสมาคม The Consumer Product Safety Association (CPSA) ซึ่งเป็นองค์กรของเอกชนที่เน้นให้การรับรองผลิตภัณฑ์ประเภทที่อาจก่อให้เกิดอันตรายและการบาดเจ็บต่อมนุษย์หรือก่อให้เกิดอันตรายต่อโครงสร้างและวัสดุที่ใช้ ประกอบกับผลิตภัณฑ์นั้น ๆ ตรวจสอบรับรองมาตรฐานความปลอดภัย แสดงถึงการรับประกันว่าหากผู้บริโภคได้รับความเสียหายและอุบัติเหตุจากผลิตภัณฑ์ซึ่งติดเครื่องหมาย Safety Goods Mark (SG Mark) จะมีสิทธิได้รับเงินตอบแทนจาก The Consumer Product Safety Association ก็ควรนำมาปรับใช้กับประเทศไทย เพราะแว่นกันแดดเป็นสินค้าที่อาจก่อให้เกิดอันตรายและอาการบาดเจ็บต่อดวงตา กับมนุษย์ได้ ถ้าเกิดโครงสร้างหรือวัสดุที่ใช้ประกอบผลิตภัณฑ์นั้นไม่ได้มาตรฐาน ควรจะให้มีหน่วยงานเอกชนในการตรวจสอบถึงความปลอดภัยของแว่นกันแดดนั้น หากว่าประเทศไทยมีองค์กรเอกชนที่ให้การรับรองความปลอดภัยของผลิตภัณฑ์ โดยการกำหนดการติดฉลากในแว่นกันแดดนั้น โดยฉลากขององค์กรเอกชน จะทำให้ผู้บริโภคได้รับความคุ้มครองมากขึ้นและหากเกิดความเสียหายและอุบัติเหตุจากแว่นกันแดดจะได้มีองค์กรที่ให้การเยียวยาความเสียหายต่อผู้บริโภคได้อย่างทั่วถึงและเป็นไปอย่างรวดเร็ว

4. ผู้เขียนเห็นควรให้ผลิตภัณฑ์แวนกันแดดมีการกำหนดให้มีมาตรฐานบังคับในการกำหนดมาตรฐานอุตสาหกรรมสำหรับอุตสาหกรรมแวนกันแดดที่ผลิตขึ้น โดยหน่วยงานที่ควบคุมตรวจสอบในการรับรองมาตรฐานของผลิตภัณฑ์ คือ สำนักงานมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม กระทรวงอุตสาหกรรม การกำหนดมาตรฐานของผลิตภัณฑ์แวนกันแดดที่ผลิตในลักษณะอุตสาหกรรมให้มีความแน่นอนและเหมาะสม ควรที่จะได้มีการกำหนดควบคุมเกี่ยวกับมาตรฐานของอุตสาหกรรมที่ผลิตขึ้นภายในประเทศเพื่อจะได้มีมาตรฐานเดียวกัน และเพื่อความปลอดภัยหรือเพื่อป้องกันความเสียหายอันอาจจะเกิดแก่ประชาชนด้วย เนื่องจากผู้เขียนเห็นว่าผลิตภัณฑ์แวนกันแดดนั้นเข้าหลักเกณฑ์การกำหนดมาตรฐานของสำนักงานมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม เนื่องจากแวนกันแดดเป็นผลิตภัณฑ์ที่มีความต้องการทางเศรษฐกิจของประเทศไทยในปัจจุบันมากเนื่องจากมีการผลิตและการใช้งานอย่างแพร่หลาย อีกทั้งผลิตภัณฑ์แวนกันแดดเป็นสินค้าที่มีการพัฒนาทางอุตสาหกรรมเป็นอย่างมากส่งผลให้เกิดประโยชน์สูงสุดทางเศรษฐกิจของประเทศ และต้องป้องกันผลประโยชน์ ส่วนได้ส่วนเสียของผู้ผลิตและผู้บริโภค และควรกำหนดให้ผลิตภัณฑ์แวนกันแดดนั้นต้องมีรายละเอียดในมาตรฐานอย่างใดบ้างตามมาตรฐานที่กำหนด และการกำหนดให้ตราเป็นพระราชกฤษฎีกา วัตถุประสงค์เพื่อความปลอดภัยหรือเพื่อป้องกันความเสียหายอันอาจจะเกิดแก่ประชาชน หรือแก่กิจการอุตสาหกรรมหรือเศรษฐกิจของประเทศ จึงควรศึกษาถึงมาตรฐานอุตสาหกรรมของประเทศอื่น ๆ ในเรื่องของผลิตภัณฑ์แวนกันแดด เพื่อมาเป็นแนวทางปรับปรุงมาตรฐานคุณลักษณะของผลิตภัณฑ์ของประเทศไทย เช่น ประเทศสหรัฐอเมริกาที่มีองค์กร American National Standards Institute (ANSI) กำหนดมาตรฐานของแวนกันแดดซึ่งเป็นองค์กรอิสระที่ไม่หวังผลกำไร ได้ออกมาตรฐาน Z80.3 เพื่อกำหนดมาตรฐานของแวนกันแดด หรือในประเทศสหภาพยุโรป ได้มีมาตรฐานสินค้า CE ที่กำหนดมาตรฐานที่เกี่ยวกับแวนกันแดด ชื่อว่า Directive 89/686/EEC รวมทั้งในประเทศออสเตรเลียของกร Australian Competition and Consumer Commission (ACCC) เป็นองค์กรที่ทำหน้าที่กำหนดนโยบายการคุ้มครองผู้บริโภค คือ คณะกรรมการแข่งขันทางการค้าและคุ้มครองผู้บริโภค ได้มีกฎหมายของผู้บริโภคออสเตรเลีย (ACL) ที่ต้องมีมาตรฐานความปลอดภัยของสินค้าอุปโภคบริโภค เพื่อป้องกันหรือลดความเสี่ยงของการบาดเจ็บให้กับบุคคลได้ออกมาตรฐานบังคับใช้กับแวนตากันแดดไว้ด้วย แจกแจงได้ดังนี้ มาตรฐานของสหภาพยุโรป คือ EN 1836:1997 เกี่ยวกับเรื่องแวนกันแดด ในการป้องกันดวงตา เลนส์กันแสงในสภาวะแสงจ้าสำหรับการใช้งานทั่วไปและเลนส์สำหรับการมองดวงอาทิตย์โดยตรง มาตรฐานของประเทศออสเตรเลีย คือมาตรฐาน AS / NZ1067: 2003 เกี่ยวกับแวนกันแดดและแวนแฟชั่น และมาตรฐานของประเทศอเมริกัน คือ ANSI Z80.3-2001 เกี่ยวกับเรื่องสายตาและเรื่องของการข้อกำหนดแวนกันแดดที่ไม่มีใบสั่งของแพทย์และแวนตาแฟชั่น มาปรับใช้ในการกำหนดมาตรฐานของแวนกันแดดว่าแวนกันแดดควรจะมีมาตรฐานการป้องกันดวงตาเท่าไร ความปลอดภัยของสารเคมีที่ใช้ทำวัสดุในผลิตภัณฑ์แวนกันแดด มีการได้กำหนดแวนตากันแดดควรทำจากวัสดุที่ไม่ติดไฟ แวนตากันแดดควรที่จะทำจากวัสดุที่ไม่มีสารพิษ และไม่ทำให้เกิดอาการแพ้ในการใช้งานตามปกติ ได้มีการจำแนกประเภทเลนส์ ออกเป็น 5 ประเภทสำหรับแวนกันแดดด้วย ตามประสิทธิภาพและความเหมาะสมในการใช้งาน การผ่านข้อกำหนดบังคับ เพื่อให้ผ่านมาตรฐานบังคับสำหรับแวนกันแดด บริษัทผู้ผลิตแวนกันแดดจะต้องผ่านข้อกำหนดทั้งหมดในเรื่องของการสร้างประสิทธิภาพ การทำเครื่องหมาย และการติดฉลาก เนื่องจากประเทศไทยยังไม่มีกำหนดควบคุม

ในเรื่องของมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม จึงเห็นสมควรให้สำนักงานมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมได้ออกประกาศเกี่ยวกับมาตรฐานบังคับของแวนกันแดดเพื่อประโยชน์ต่อผู้บริโภคเมื่อเห็นประกาศกระทรวงอุตสาหกรรมและเครื่องหมายมาตรฐานผลิตภัณฑ์เกี่ยวกับแวนกันแดด เพื่อช่วยในการตัดสินใจเลือกซื้อสินค้าของผู้บริโภคว่าสินค้านั้นจะปลอดภัยเมื่อนำไปใช้ และช่วยเป็นสื่อกลางซึ่งเป็นบรรทัดฐานในทางการค้าเพื่อให้ผู้ผลิตและผู้บริโภคมีความเข้าใจที่ตรงกันถึงสินค้าชนิดนั้น และป้องกันสินค้าที่ไม่มีคุณภาพในการผลิตในประเทศและสินค้าที่นำเข้ามาจากต่างประเทศ เพื่อให้ผู้บริโภคได้รับประโยชน์สูงสุดต่อไป

5. ผู้เขียนขอเสนอว่าสมควรให้ศูนย์เฝ้าระวังและพิสูจน์สินค้าที่ไม่ปลอดภัยที่มีหน้าที่ทำการตรวจสอบ ทดสอบหรือพิสูจน์สินค้าต่าง ๆ และเฝ้าระวังอันตรายที่อาจเกิดขึ้นกับผู้บริโภคจากสินค้าต่าง ๆ เนื่องจากในประเทศไทยยังไม่มีกำหนดถึงหลักเกณฑ์การทดสอบพิสูจน์มาตรฐานของผลิตภัณฑ์แวนกันแดด และให้สำนักงานมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมทดสอบ เพื่อกำหนดให้แวนกันแดดมีมาตรฐานการรับรองคุณภาพผลิตภัณฑ์ด้วยนำหลักเกณฑ์ในการทดสอบพิสูจน์มาตรฐานของผลิตภัณฑ์แวนกันแดดของประเทศสหรัฐอเมริกา ประเทศออสเตรเลีย และสหภาพยุโรปนำไปปรับใช้เพื่อการทดสอบพิสูจน์ให้ได้มาตรฐานว่าแวนกันแดดนั้นเป็นสินค้าที่ได้มาตรฐานตามข้อกำหนดหรือไม่ เมื่อเปรียบเทียบกับองค์กรทดสอบพิสูจน์มาตรฐานของแวนกันแดด สหภาพยุโรปมีมาตรฐาน CE ได้กำหนดถึงการทดสอบแวนกันแดด การทดสอบพิสูจน์มาตรฐานแวนกันแดดนั้น แวนกันแดดจะต้องผ่านการทดสอบมาตรฐานต้องเป็นไปตามระเบียบ PPE ในประเทศสหรัฐอเมริกา องค์กร American National Standards Institute (ANSI) ทำการทดสอบว่าเลนส์ของแวนกันแดดนั้นมีความสามารถทนแรงกระแทกได้เท่าไร ตามหลักเกณฑ์ที่ได้กล่าวมาข้างต้น และประเทศออสเตรเลียได้แก่ องค์กร Australian Competition and Consumer Commission (ACCC) ได้ตรวจสอบเลนส์นั้นเป็นเลนส์ที่ผ่านข้อกำหนดด้านประสิทธิภาพการทำงานของมาตรฐานบังคับหรือไม่ ถ้าไม่ เป็นไปตามมาตรฐานบังคับและอาจต้องมีการทดสอบที่ห้องปฏิบัติการ เพื่อให้แน่ใจว่าเป็นไปตามมาตรฐานบังคับ นอกจากนี้ หากเลนส์มีสีเข้มมากหรือมีตมมาก ก็อาจต้องทดสอบกับข้อกำหนดทางเทคนิคมากขึ้นด้วย ถ้าไม่ เป็นไปตามมาตรฐานก็จะเป็นสินค้าที่ไม่ปลอดภัย ในกรณีที่สินค้าที่ไม่ปลอดภัยอาจก่อให้เกิดอันตราย จะนำเสนอคณะกรรมการคุ้มครองผู้บริโภค เพื่อออกคำสั่งห้ามขาย และเรียกคืนตามมาตรา 36 พระราชบัญญัติคุ้มครองผู้บริโภค พ.ศ. 2522 แต่ถ้าเป็นกรณีสินค้าที่ระบุข้อมูล ข้อแนะนำ หรือวิธีใช้ไม่เพียงพอ ให้เสนอต่อคณะกรรมการว่าด้วยฉลากพิจารณาควบคุมฉลากตามมาตรา 30 พระราชบัญญัติคุ้มครองผู้บริโภค พ.ศ. 2522 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2541 และเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ผ่านช่องทางต่าง ๆ เพื่อเป็นประโยชน์แก่ผู้บริโภคต่อไป

6. ผู้เขียนเห็นว่าประเทศไทยควรใช้ระบบการดำเนินคดีแบบกลุ่ม (Class Action) กับความรับผิดในความเสียหายที่เกิดจากสินค้าที่ไม่ปลอดภัย เนื่องจากข้อดีของการฟ้องคดีแบบการดำเนินคดีแบบกลุ่มนั้น ช่วยให้มีการเยียวยาสิทธิของผู้เสียหายได้เป็นจำนวนมากในคราวเดียวกัน อีกทั้งผู้เสียหายรายย่อยไม่จำเป็นต้องฟ้องคดีเองแต่ได้รับการเยียวยาความเสียหายตามสิทธิของตนเช่นเดียวกัน นอกจากนี้เป็นการช่วยลดภาระค่าใช้จ่ายในการดำเนินคดีให้กับผู้เสียหาย เป็นการช่วยแบ่งเบาภาระของกระบวนการยุติธรรมที่ไม่ต้องมีการพิจารณาที่ซ้ำซ้อน ไม่ต้องมีการสืบพยานซ้ำซ้อน

ในเรื่องเดิม และช่วยลดปัญหาของการที่ข้อเท็จจริงอย่างเดียวกัน จำเลยคนเดียวกันและจากการกระทำอย่างเดียวกัน แต่ผลของคำพิพากษาอาจจะไม่ได้ไปในแนวทางเดียวกันได้

บรรณานุกรม

- กิตติรัฐ ประเสริฐฤทธิ์. สารสำคัญของ พระราชบัญญัติความรับผิดต่อความเสียหายที่เกิดขึ้นจากสินค้าที่ไม่ปลอดภัย พ.ศ.2551. ใน **สัมมนาทางวิชาการ จัดโดยสภานายความ**. 22 สิงหาคม 2552 ณ โรงแรมริชมอนด์ จังหวัดนนทบุรี. ค้นวันที่ 2 พฤษภาคม 2557 จาก <http://www.thailawtoday.com/laws-commentaries/1200--2551.html>
- ขวัญชัย สันตสวาง. **กฎหมายป้องกันการผูกขาดทางเศรษฐกิจและการคุ้มครองผู้บริโภค**. พิมพ์ครั้งที่ 5. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยรามคำแหง, 2549.
- จิราพร สุทันกิตระ. **รายงานการวิจัยเรื่องพระราชบัญญัติความรับผิดต่อความเสียหายที่เกิดขึ้นจากสินค้าที่ไม่ปลอดภัย พ.ศ. 2551**. นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, 2553.
- ฉัตรสมน พดุมิณโญ, **การคุ้มครองผู้บริโภคด้านสุขภาพ: นโยบาย หลักกฎหมาย และการบังคับใช้**. กรุงเทพมหานคร: เจริญดีมั่นคงการพิมพ์, 2551.
- ณัฐ จันทโรทัย. **การออกแบบสิ่งพิมพ์เพื่อการโฆษณา**. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร, ม.ป.ป. ค้นวันที่ 5 มกราคม 2557 จาก <http://etcserv.pnru.ac.th/pcc/Newnat/ad1-2.html>
- ธีรวัฒน์ จันทรมบูรณ์. **คำอธิบายและสาระสำคัญของพระราชบัญญัติความรับผิดต่อความเสียหายที่เกิดขึ้นจากสินค้าที่ไม่ปลอดภัย พ.ศ. 2551**. กรุงเทพมหานคร: นิติธรรม, 2552.
- นนท์วินิจ เจริญนัชชัย. **คำอธิบายเรียงมาตราพระราชบัญญัติคุ้มครองผู้บริโภค พ.ศ. 2522**. นครปฐม: โครงการตำรา กองบังคับการวิชาการ โรงเรียนนายร้อยตำรวจ, 2550.
- เบญญาภา เมธาวราพร. **บทความเชิงลึกกรณีศึกษาเรื่อง: ความรับผิดต่อความเสียหายที่เกิดจากสินค้าที่ไม่ปลอดภัย**. ค้นวันที่ 28 เมษายน 2557 จาก <http://knowledge.ocpb.go.th/uploads/article/attach/5c378992d0e501a68a423c3721bf3640.pdf>
- ปราชญ์ บุญยวงศ์วิโรจน์. **ใส่หมวก-แว่นกันแดดสีเข้ม ลดแสงยูวี 50%**. **มติชน** (24 กุมภาพันธ์ 2552). ค้นวันที่ 20 พฤศจิกายน 2556 จาก http://www.consumerthai.org/main/index.php?option=com_content&view=article&id=153:-50&catid=9:2008-12-15-05-41-14&Itemid=61
- ปิยะนุช โปตะวณิช. **เอกสารประกอบการสอนวิชาคุ้มครองผู้บริโภค คณะนิติศาสตร์ สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์**. กรุงเทพฯ: สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์, ม.ป.ป.
- พจนานุกรมแปล ไทย-ไทย อ.เปลื้อง ณ นคร. ค้นวันที่ 18 เมษายน 2557 จาก <http://dictionary.sanook.com/search/%E0%B8%89%E0%B8%A5%E0%B8%B2%E0%B8%81>
- ไพโรจน์ อารักษ์า. **บริโภคอย่างฉลาด อ่านฉลากก่อนซื้อ**. กรุงเทพมหานคร: วิญญูชน, 2545.
- ภัทรธนาชัย ศรีธำพร. **กฎหมายระหว่างประเทศว่าด้วย "การคุ้มครองผู้บริโภค"**. ค้นวันที่ 28 เมษายน 2557 จาก <https://www.l3nr.org/posts/535502>

- มหาวิทยาลัยอัสสัมชัญ. บทสรุปสำหรับผู้บริหาร (Executive Summary Report) โครงการ
ศึกษาวิจัยและจัดทำคู่มือการส่งออกสินค้าเครื่องใช้ไฟฟ้าและอิเล็กทรอนิกส์ไปยัง
ประเทศญี่ปุ่น ตามโครงการพัฒนาผู้ประกอบการไทยด้านการมาตรฐานและกฎ
ระเบียบข้อบังคับทางวิชาการในการส่งออก เสนอต่อสำนักงานมาตรฐาน
ผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม. ค้นวันที่ 28 เมษายน 2557 จาก [http://app.tisi.go.th/
FTA/munual_export/01/pdf_01/thai.pdf](http://app.tisi.go.th/FTA/munual_export/01/pdf_01/thai.pdf)
- มะยูริย์ เกลาเนอร์. แวนตากันแดดอาจเพิ่มอันตรายกับดวงตา. วารสารข่าววิทยาศาสตร์และ
เทคโนโลยีจากบรัสเซลส์. 7 (กรกฎาคม 2555): 3.
- มานิตย์ จุมปา. คำอธิบายกฎหมายความรับผิดชอบต่อความเสียหายที่เกิดขึ้นจากสินค้าที่ไม่ปลอดภัย.
กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2554.
- รังสีอัลตราไวโอเล็ต. ค้นวันที่ 18 พฤศจิกายน 2556 จาก [http://th.wikipedia.org/wiki/
รังสีอัลตราไวโอเล็ต](http://th.wikipedia.org/wiki/รังสีอัลตราไวโอเล็ต)
- ราชบัณฑิตยสถาน. พจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2554 เฉลิมพระเกียรติ
พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เนื่องในโอกาสพระราชพิธีมหามงคลเฉลิมพรชนม
พรรษา 7 รอบ 5 ธันวาคม 2554. กรุงเทพมหานคร: ราชบัณฑิตยสถาน, 2556.
- เลิศศักดิ์ สุวรรณนาค. การคุ้มครองสิทธิของผู้บริโภค. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล
กรุงเทพ, ม.ป.ป.
- ศักดิ์ดา ธนิตกุล. คำอธิบายและคำพิพากษาเปรียบเทียบกฎหมายความรับผิดชอบต่อความเสียหายที่
เกิดขึ้นจากสินค้าที่ไม่ปลอดภัย (Product Liability Law). พิมพ์ครั้งที่ 2.
กรุงเทพมหานคร: วิญญูชน, 2553.
- ศักดิ์ดา ธนิตกุล. แนวคิด หลักกฎหมาย และคำพิพากษา กฎหมายกับธุรกิจ. พิมพ์ครั้งที่ 2.
กรุงเทพมหานคร: นิติธรรม, 2552.
- ศูนย์เฝ้าระวังและพิสูจน์สินค้าที่ไม่ปลอดภัย. รู้จักหน่วยงานอำนาจหน้าที่. ค้นวันที่ 2 พฤษภาคม
2557 จาก [http://www.ocpb.go.th/ewtadmin/ewt/upvac_web/ewt_
news.php?nid=3](http://www.ocpb.go.th/ewtadmin/ewt/upvac_web/ewt_news.php?nid=3)
- สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา. บันทึกสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาประกอบร่าง
พระราชบัญญัติความรับผิดชอบต่อความเสียหายที่เกิดขึ้นจากสินค้าที่ไม่ปลอดภัย พ.ศ.
เรื่องเสร็จที่ 525/2550. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา, ม.ป.ป.
- สำนักงานคณะกรรมการคุ้มครองผู้บริโภค. คู่มือการคุ้มครองผู้บริโภค. พิมพ์ครั้งที่ 6.
กรุงเทพมหานคร: สำนักงานคณะกรรมการคุ้มครองผู้บริโภค, 2540.
- สำนักงานคณะกรรมการคุ้มครองผู้บริโภค. คู่มือผู้โฆษณา. กรุงเทพมหานคร: สำนักงานคณะกรรมการ
การคุ้มครองผู้บริโภค, 2534.
- สำนักงานคณะกรรมการคุ้มครองผู้บริโภค. สดบ.กับการคุ้มครองผู้บริโภค. พิมพ์ครั้งที่ 8.
กรุงเทพมหานคร: สำนักงานคณะกรรมการคุ้มครองผู้บริโภค, 2547.
- สำนักงานคณะกรรมการคุ้มครองผู้บริโภค. สิทธิผู้บริโภค 5 ประการ. ค้นวันที่ 30 ธันวาคม 2556
จาก http://www.ocpb.go.th/ewt_news.php?nid=35

สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา. เอกสารประกอบการพิจารณา ร่างพระราชบัญญัติความรับผิดชอบต่อความเสียหายที่เกิดขึ้นจากสินค้าที่ไม่ปลอดภัย พ.ศ. จัดทำโดยสำนักกฎหมาย ปฏิบัติหน้าที่สำนักงานเลขาธิการสภานิติบัญญัติแห่งชาติ. กรุงเทพฯ: สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา, 2550.

สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา, สำนักกฎหมาย. พระราชบัญญัติความรับผิดชอบต่อความเสียหายที่เกิดขึ้นจากสินค้าที่ไม่ปลอดภัย พ.ศ. 2551 พร้อมทั้งสรุปสาระสำคัญ ประวัติ ความเป็นมา กระบวนการ และขั้นตอนในการตราพระราชบัญญัตินี้ดังกล่าวของสภานิติบัญญัติแห่งชาติ . กรุงเทพฯ: สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา, 2552.

สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร. แนวทางการดำเนินงานคณะกรรมการการคุ้มครองผู้บริโภคสภาผู้แทนราษฎร. กรุงเทพฯ: สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร, ม.ป.ป.

สุดาสิริ วศวงศ์. กฎหมายอุตสาหกรรม. กรุงเทพมหานคร: นิติบรรณาการ, 2543.

สุขุม ศุภนิตย์. คำอธิบายกฎหมายความรับผิดในผลิตภัณฑ์. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพมหานคร: วิญญูชน, 2549.

สุขุม ศุภนิตย์. คำอธิบายกฎหมายคุ้มครองผู้บริโภค. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2534.

สุขุม ศุภนิตย์. เอกสารเพื่อประกอบการพิจารณากฎหมายของสมาชิกรัฐสภา เล่มที่ 7 เรื่อง ร่างพระราชบัญญัติกฎหมายคุ้มครองผู้บริโภค พ.ศ. : กรณียกกฎหมายคุ้มครองผู้บริโภคของประเทศญี่ปุ่น ประเทศสหรัฐอเมริกา และสหราชอาณาจักรอังกฤษ. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์เดือนตุลา, 2545.

American National Standards Institute. **Standards do exist: Z80.3**. Retrieved April 15, 2014 from http://www.ansi.org/news_publications/media_tips/sunglasses.aspx?menuid=7

Australian Competition and Consumer Commission. **About the ACCC**. Retrieved April 10, 2014 from <http://www.accc.gov.au/about-us/australian-competition-consumer-commission/about-the-accc>

Australian Competition and Consumer Commission. **Sunglasses and Fashion Spectacles: Supplier Guide**. Retrieved April 10, 2014 from <http://www.accc.gov.au/system/files/Sunglasses%20and%20fashion%20spectacles.doc>

Consumer International. **Consumer Rights**. Retrieved April 28, 2014 from <http://www.consumersinternational.org/who-we-are/consumer-rights#.UV6VhqUnF-w>

European Sunglasses Association. **Sunglasses Standard**. Retrieved April 15, 2014 from http://www.esa-sunglasses.com/downloadarchiv/ARTICLE_ON_PPE_STANDARDS_SUNGLASSES_ETC_2-april26.04.doc

Henderson, Jame A. and Twerski, Aaron D. **Products Liability Problems and Process**. 2nd ed. Boston: Little Brown, 1992. อ้างถึงใน สุขุม ศุภนิตย์. คำอธิบายกฎหมายกฎหมายความรับผิดในผลิตภัณฑ์. พิมพ์ครั้งที่ 2 กรุงเทพมหานคร: วิญญูชน, 2549.

International Affairs Office Quality-of-Life Policy Bureau Cabinet Office. **Consumer Policy Regime in Japan**. Retrieved April 28, 2014 from <http://www.consumer.go.jp/english/cprj/index.html>

JETRO Japan External Trade Organization. **Handbook for Consumer Products Import Regulations 2010**. Retrieved May 19, 2014 from <https://www.jetro.go.jp/en/reports/regulations/pdf/cons2010ep.pdf>

Owen, David G.; Montgomery, John E. and Davis, Mary J. **Products Liability and Safety: Cases and Materials**. New York: The Foundation, 2010.

PPG Corporate Communications. **PPG Honors Six Excellent Suppliers**. Retrieved May 19, 2014 from www.ppg.com/en/newsroom/news/Pages/2009616.aspx

Standler, Ronald B. **Elements of Torts in the USA**. Retrieved March 2, 2014 from <http://www.rbs2.com/torts.pdf>

United Nations. **United Nations Guidelines on Consumer Protection as Expanded in 1999**. Retrieved April 16, 2014 from <http://unctad.org/en/docs/poditccclpm21.en.pdf>

Vision Council. **VCSR Regulations Manual**. Retrieved March 10, 2014 from <http://www.thevisioncouncil.org/members/media/Standards/VCSRRegulationsManual62011.pdf>

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

THE CONSUMER PROTECTION FUNDAMENTAL LAW

(Law No. 78, enacted May 30, 1968)

THE CONSUMER PROTECTION FUNDAMENTAL LAW

(Law No. 78, enacted May 30, 1968)

Section 1

General Provisions (Aim)

Article 1

The Law aims to secure the stability of and improvement in the consumption life of the people through facilitating a comprehensive promotion of the protection and the enhancement of consumer interests by clarifying the responsibility of the state, of the local governments, and of businesses. The Law also aims to clarify the role to be played by consumers and defines the fundamentals of political measures.

(Responsibility of the State)

Article 2

The state has responsibility for establishing and executing integrated policies concerning the protection of consumers in accordance with the economic development of society.

(Responsibility of Local Governments)

Article 3

Local Governments have responsibility for planning policies paralleling those of the state as well as for planning and executing policies concerning the protection of consumers in accordance with the social and economic conditions of the area under jurisdiction.

(Responsibility of Businesses)

Article 4

Businesses have responsibility for taking the necessary measures concerning the goods and services they provide, such as preventing danger, ensuring correct measures and weights, and giving proper indications. Businesses also have responsibility for being cooperative to the state and to local governments in the execution of their policies concerning the protection of consumers.

2. Businesses must always endeavor to improve the quality and other elements of the goods and services they provide, and to dispose properly and speedily of complaints that may arise from consumers.

(Role of Consumers)

Article 5

Consumers must play positive roles in stabilizing and improving their consumption life by taking the initiative to acquire necessary knowledge concerning their consumer life and by endeavoring to act self-reliantly and rationally in accordance with the economic development of society.

(Statutory Measures)

Article 6

The state shall enact or revise, as needs arise, statutes and regulations to attain the aims of this Law.

2. The government must take the necessary financial measures to attain the aims of This Law.

Section 2

Measures Concerning Consumer Protection

(Prevention of Danger)

Article 7

To prevent goods and services from causing danger to life and to the property of the people in their consumer lives, the state shall establish necessary standards for the prevention of danger and take the necessary measures to maintain them.

(Ensuring Correct Weights and Measures)

Article 8

So that consumers may not suffer a disadvantage in their dealing with businesses, the state shall take the necessary measures to ensure observance of correct weights and measures concerning goods and services.

(Establishing Proper Standards)**Article 9**

To contribute to the rationalization of consumer life, the state shall establish proper standards concerning goods and services and take the necessary measures to popularize them.

2. The establishment of standards referred to in the preceding paragraph shall be carried out in accordance with the progress of technology and with a rise in the standards of consumer life.

(Proper Labeling)**Article 10**

So that consumers do not make wrong choices in the purchase or use of goods or in the utilization of services, the state shall take the necessary measures to establish a system for indicating the quality and other elements of the substance of goods and services and also take the necessary measures to regulate false and exaggerated indications.

(Securing Fair and Free Competition)**Article 11**

The state shall take the necessary measures to regulate activities that unreasonably restrict fair and free competition concerning such as prices of goods and services. With regard to prices of goods and services that are particularly to the consumption life of the people and that also require state-level decision, approval or other measures in those forms, the state shall endeavor to take that influence on consumers fully into consideration in its executing the above policies.

(Promotion of Edification and Education)**Article 12**

So that consumers can maintain sound and self-reliant consumption lives, the state shall take the necessary measures to improve the quality of education concerning consumer life as well as to promote the edification of consumers by, for example, spreading knowledge and providing information concerning goods and services, and spreading knowledge concerning the life aspirations of individual consumers.

(Reflection of Public Opinion)**Article 13**

To contribute to the formulation and implementation of proper policies for the protection of consumers, the state shall take the necessary measures to establish a system for having consumer opinions reflected in policymaking.

(Establishment of facilities for Testing and Inspection)**Article 14**

To ensure the effects of administrative measures concerning the protection of consumers, the state shall take the necessary measures to establish facilities for conducting tests and checks, as well as making public the results of them according to the need.

(Establishment of a system for Dealing with Claims)**Article 15**

Business must endeavor to establish a necessary system for responding to claims properly and speedily that may arise from transactions between businesses and consumers.

2. Cities, towns, and villages (including the wards of Metropolitan Tokyo) must endeavor to use their good offices in responding to claims that may arise from transactions between businesses and consumers.

3. The state and the local governments must endeavor to take the necessary measures to respond to claims properly and speedily that may arise from transactions between businesses and consumers.

Section 3**Administrative Agencies**

(Establishment of Administrative Agencies and Improvement of Administrative Management)

Article 16

The state and local government shall, when taking measures concerning the protection of consumer, endeavor to establish an administrative organization from an overall point of view and to improve administrative management.

(Organization of Consumers)

Article 17

The state shall take the necessary measures to encourage consumers in establishing sound and self-reliant organization for stabilizing and improving consumer life.

Section 4

**The Consumer Protection Council
(The Consumer Protection Council)**

Article 18

As a subsidiary of the Prime Minister's office, the Consumer Protection Council (henceforth referred to as the Council) shall be established.

2. The Council shall conduct deliberations concerning plans for basic consumer protection policies and undertake secretarial duties for the execution of such policies.

Article 19

The Council shall consist of a chairman and members.

2. The post of chairman shall be filled by the Prime Minister.

3. Members shall be appointed by the Prime Minister from among the heads of administrative agencies concerned.

4. The Council shall have its secretaries.

5. The secretary shall be appointed by The Prime Minister from among personnel of the administrative agencies concerned.

6. The secretary shall assist the chairman and members of the Council concerning matters within the jurisdiction of the Council.

7. Administrative details of The Council shall be handled by the Economic Planning Agency.

8. Necessary matters concerning the organization and operation of the Council other than those mentioned in the preceding paragraphs shall be determined by Cabinet Order.

(Social Policy Council)

Article 20

Studies and considerations on fundamental matters concerning the protection of consumers shall be conducted according to the terms of this Law and by the Social Policy Council as provided for by Article 38 of the Cabinet Office Establishment Act (Law No. 263, 1952).

ภาคผนวก ข
THE PRODUCT LIABILITY ACT
(Act No.85,1994)

THE PRODUCT LIABILITY ACT

(Act No.85,1994)

Article 1 (Purpose)

The purpose of this Act is to relieve the injured person by setting forth liability of the manufacturer, etc. for damages when the injury on a life, a body, or property is caused by a defect in the product, and thereby to contribute to the stabilization and improvement of the people's life and to the sound development of the national economy.

Article 2 (Definitions)

(1) As used in this Act, the term "product" means movable property manufactured or processed.

(2) As used in this Act, the term "defect" means lack of safety that the product ordinarily should provide, taking into account the nature of the product, the ordinarily foreseeable manner of use of the product, the time when the manufacturer, etc. delivered the product, and other circumstances concerning the product.

(3) As used in this Act, the term "manufacturer, etc." means any one of the following:

1. any person who manufactured, processed, or imported the product as business (hereinafter called just "manufacturer");

2. any person who, by putting his name, trade name, trade mark or other feature (hereinafter called "representation of name, etc.") on the product presents himself as its manufacturer, or any person who puts the representation of name, etc. on the product in a manner mistakable for the manufacturer;

3. apart from any person mentioned in the preceding subsections, any person who, by putting the representation of name, etc. on the product, may be recognized as its manufacturer-in-fact, in the light of a manner concerning manufacturing, processing, importation or sales, and other circumstances.

Article 3 (Product Liability)

The manufacturer, etc. shall be liable for damages caused by the injury, when he injured someone's life, body or property by the defect in his delivered product which he manufactured, processed, imported or put the representation of name, etc. as described in subsection 2 or 3 of section 3 of Article 2 on. However, the manufacturer, etc. is not liable when only the defective product itself is damaged.

Article 4 (Exemptions)

In cases where Article 3 applies, the manufacturer, etc. shall not be liable as a result of Article 3 if he proves;

1. that the state of scientific or technical knowledge at the time when the manufacturer, etc. delivered the product was not such as to enable the existence of the defect in the product to be discovered; or
2. in the case where the product is used as a component or raw material of another product, that the defect is substantially attributable to compliance with the instruction concerning the specifications given by the manufacturer of the said another product, and that the manufacturer, etc. is not negligent on occurrence of the defect.

Article 5 (Time Limitations)

(1) The right for damages provided in Article 3 shall be extinguished by prescription if the injured person or his legal representative does not exercise such right within 3 years from the time when he becomes aware of the damage and the liable party for the damage. The same shall also apply upon the expiry of a period of 10 years from the time when the manufacturer, etc. delivered the product.

(2) The period in the latter sentence of section 1 of this Article shall be calculated from the time when the damage arises, where such damage is caused by the substances which are harmful to human health when they remain or accumulate in the body, or where the symptoms for such damage appear after a certain latent period.

Article 6 (Application of Civil Code)

In so far as this act does not provide otherwise, the liability of the manufacturer, etc. for damages caused by a defect in the product shall be subject to the provisions of the Civil Code (Act No.89, 1896).

Supplementary Provisions

1. Enforcement Date, etc. This Act shall come into force the day after one year from the date of promulgation, and shall apply to the products delivered by the manufacturer, etc. after this Act comes into force.

2. Partial Amendment of the Act on Compensation for Nuclear Damage The Act on Compensation for Nuclear Damage (Act No.147, 1961) shall be partially amended as follows:

In section 3 of Article 4 of that Act, "and the Act relating to the Limitation of the Liability of shipowners (Act No.94, 1975)" shall be amended as ", the Act relating to the Limitation of the Liability of shipowners (Act No.94, 1975) and the Product Liability Act (Act No.85, 1994)".

ประวัติผู้เขียน

ชื่อ ชื่อสกุล

นางสาวช่อทิพย์ สุนทรวิภาต

ประวัติการศึกษา

นิติศาสตรบัณฑิต
มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
ปีที่สำเร็จการศึกษา พ.ศ. 2554

ประสบการณ์ทางวิชาการ
ผลงานทางวิชาการ
รางวัลหรือทุนการศึกษา

รับทุนส่งเสริมการศึกษาประเภทที่ 3
จากสถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์
รับรางวัลเรียนดีหลักสูตรนิติศาสตรมหาบัณฑิต
คณะนิติศาสตร์ ประจำปีการศึกษา 2556
จากสถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์